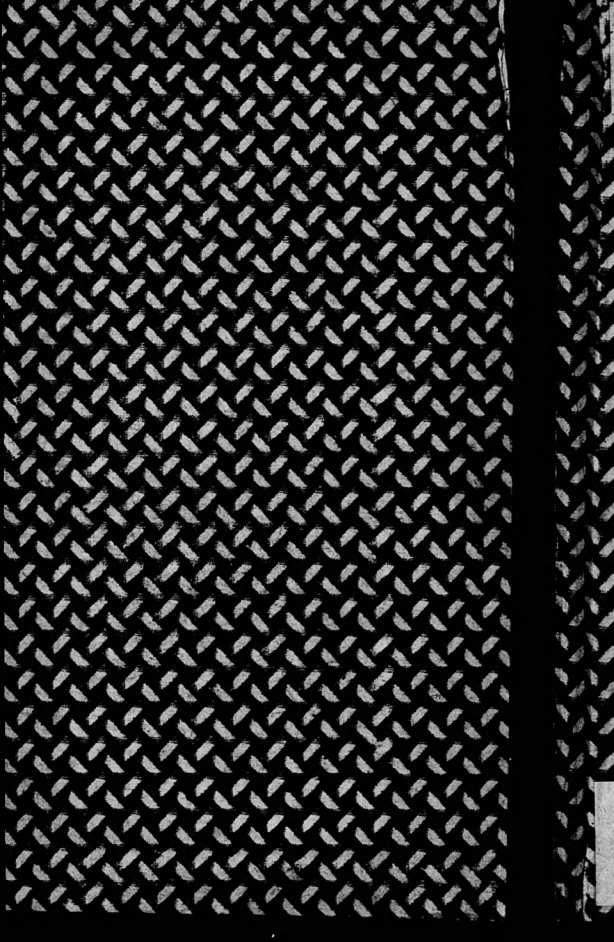

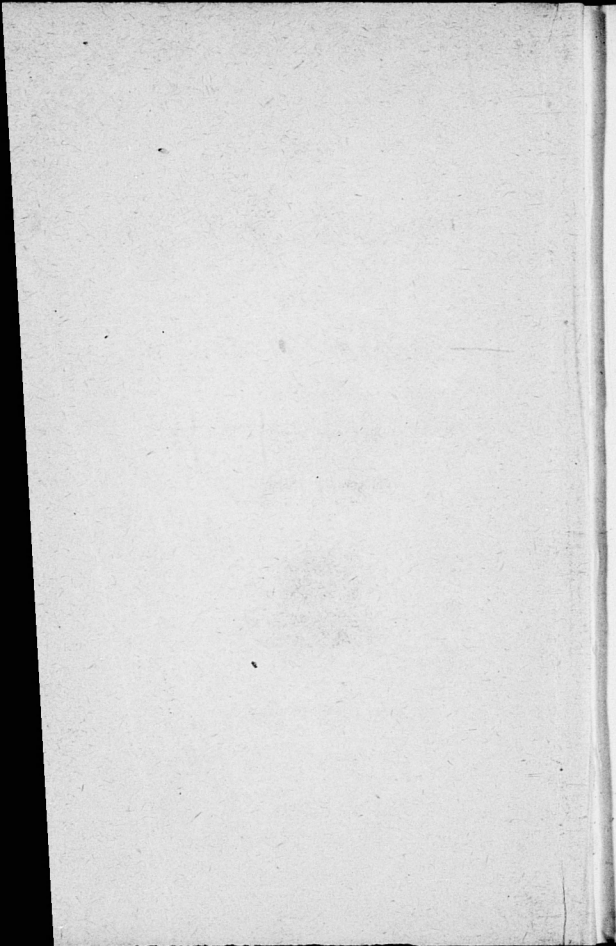
Vak 88

612

Vak 88

612

OEFENINGEN EN GEBEDEN

VOOR

*Vol 88
612*

Lijdenden, Ziekden

EN VOOR

AFGESTORVENE CHRISTENEN.

MET DE

Getijden of Vigiliën voor Overledenen

Negende druk. 11

Met Goedkeuring.

te VENLOO,
bij de Wed. H. BONTAMPS.
1885.

T A F E L
 D E R
 v e r a n d e r l i j k e
F E E S T D A G E N .

Jaar.	Aschdag.	Paschen.	Pinkster.
1883	8 Febr.	25 Maart.	13 Mei.
1884	27 Febr.	13 April.	1 Junij.
1885	18 Febr.	5 April.	24 Mei.
1886	10 Maart.	25 April.	13 Junij.
1887	3 Maart.	10 April.	29 Mei.
1888	15 Febr.	1 April.	20 Mei.
1889	6 Maart.	21 April.	9 Junij.
1890	19 Febr.	6 April.	25 Mei.
1891	11 Febr.	29 Maart.	17 Mei.
1892	2 Maart.	17 April.	5 Junij
1893	15 Febr.	2 April.	21 Mei.
1894	7 Febr.	25 Maart.	13 Mei
1895	24 Febr.	14 April.	2 Junij.
1896	19 Febr.	5 April.	24 Mei.
1897	3 Maart.	18 April.	6 Junij.
1898	23 Febr.	10 April.	29 Mei.
1899	15 Febr.	2 April.	21 Mei.
1900	28 Febr.	15 April.	3 Junij.
1901	20 Febr.	7 April.	26 Mei.
1902	12 Febr.	30 Maart.	18 Mei.

TIJDREKENING.

Het jaar heeft 12 maanden, 52 weken en 1 dag; maar 365 dagen en 5 uren, en viermaal 6 uren, maken alle vier jaren eenen dag, en dat jaar wordt genoemd schrikkeljaar.

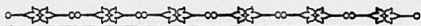
Van de Quatertemper-dagen.

De Quatertemper-dagen worden gehouden 's woensdags, vrijdags en zaturdags; de eerste, na den derden zondag van den Advent, de tweede na den eersten zondag van de Vaste, de derde na Pinksteren, en de vierde na heilige Kruisverheffing.

NOTA. Behalve de Vaste en de Quatertemper-dagen, is het vastendag op de Vigiliën, of de dagen voor de feestdagen van *Pinksteren*, *Petrus en Paulus*, *Hemelvaart van Maria*, *Allerheiligen* en van *Kerstmis*. Op *St. Marcusdag* en de drie *Kruisdagen* moet men vasten tot 's middags, en den geheelen dag vleesch derven.

Van den Advent.

De Advent begint altijd den zondag die het naaste is aan den feestdag van den H. Apostel Andreas.

Morgengebed.

De eerste gedachte, de eerste gewaarwording des harten bij het aanbreken van den dag moet billijkerwijze tot U, o God en Heer! gerigt zijn. Want Gij zijt Heer en Meester van ons geheele leven. Iedere dag, dien wij weder beleven, is een geschenk uwer goedheid. Daarom wil ik U ook danken, dat Gij uwe goedheid aan mij vernieuwd hebt en mij weder tot het leven liet ontwaken.

Maar tot welk einde gaf God mij het leven, en waartoe moet ik het gebruiken? O mijne ziel! vergeet deze vraag niet, en herhaal u dezelve bij elken wederkomenden dag. Iedere dag maakt een gewichtig deel van mijn leven uit, en God laat mij denzelven tot gewigtige oogmerken beleven. Gelukkig voor mij, zoo ik elken dag overeenkomstig Gods oogmerken wel en nuttig doorbreng!

God is mijn Schepper en de Oorsprong mijns levens. Aan Hem zal dan ook mijn leven toegewijd zijn, ten zijnen dienste en ter zijner eere. Hij heeft ons zijnen heiligen wil doen bekend worden. Hij

TIJDREKENING.

Het jaar heeft 12 maanden, 52 weken en 1 dag; maar 365 dagen en 5 uren, en viermaal 6 uren, maken alle vier jaren eenen dag, en dat jaar wordt genoemd schrikkeljaar.

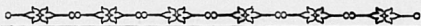
Van de Quatertemper-dagen.

De Quatertemper-dagen worden gehouden 's woensdags, vrijdags en zaturdags; de eerste, na den derden zondag van den Advent, de tweede na den eersten zondag van de Vaste, de derde na Pinksteren, en de vierde na heilige Kruisverheffing.

NOTA. Behalve de Vaste en de Quatertemper-dagen, is het vastendag op de Vigiliën, of de dagen voor de feestdagen van *Pinksteren*, *Petrus en Paulus*, *Hemelvaart van Maria*, *Allerheiligen* en van *Kerstmis*. Op *St. Marcusdag* en de drie *Kruisdagen* moet men vasten tot 's middags, en den geheelen dag vleesch derven.

Van den Advent.

De Advent begint altijd den zondag die het naaste is aan den feestdag van den H. Apostel Andreas.

Morgengebed.

De eerste gedachte, de eerste gewaarwording des harten bij het aanbreken van den dag moet billijkerwijze tot U, o God en Heer! gerigt zijn. Want Gij zijt Heer en Meester van ons geheele leven. Iedere dag, dien wij weder beleven, is een geschenk uwer goedheid. Daarom wil ik U ook danken, dat Gij uwe goedheid aan mij vernieuwd hebt en mij weder tot het leven liet ontwaken.

Maar tot welk einde gaf God mij het leven, en waartoe moet ik het gebruiken? O mijne ziel! vergeet deze vraag niet, en herhaal u dezelve bij elken wederkomenden dag. Iedere dag maakt een gewichtig deel van mijn leven uit, en God laat mij denzelven tot gewigtige oogmerken beleven. Gelukkig voor mij, zoo ik elken dag overeenkomstig Gods oogmerken wel en nuttig doorbreng!

God is mijn Schepper en de Oorsprong mijns levens. Aan Hem zal dan ook mijn leven toegewijd zijn, ten zijnen dienste en ter zijner eere. Hij heeft ons zijnen heiligen wil doen bekend worden. Hij

TIJDREKENING.

Het jaar heeft 12 maanden, 52 weken en 1 dag; maar 365 dagen en 5 uren, en viermaal 6 uren, maken alle vier jaren eenen dag, en dat jaar wordt genoemd schrikkeljaar.

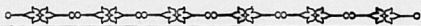
Van de Quatertemper-dagen.

De Quatertemper-dagen worden gehouden 's woensdags, vrijdags en zaturdags; de eerste, na den derden zondag van den Advent, de tweede na den eersten zondag van de Vaste, de derde na Pinksteren, en de vierde na heilige Kruisverheffing.

NOTA. Behalve de Vaste en de Quatertemper-dagen, is het vastendag op de Vigiliën, of de dagen voor de feestdagen van *Pinksteren*, *Petrus en Paulus*, *Hemelvaart van Maria*, *Allerheiligen* en van *Kerstmis*. Op *St. Marcusdag* en de drie *Kruisdagen* moet men vasten tot 's middags, en den geheelen dag vleesch derven.

Van den Advent.

De Advent begint altijd den zondag die het naaste is aan den feestdag van den H. Apostel Andreas.

Morgengebed.

De eerste gedachte, de eerste gewaarwording des harten bij het aanbreken van den dag moet billijkerwijze tot U, o God en Heer! gerigt zijn. Want Gij zijt Heer en Meester van ons geheele leven. Iedere dag, dien wij weder beleven, is een geschenk uwer goedheid. Daarom wil ik U ook danken, dat Gij uwe goedheid aan mij vernieuwd hebt en mij weder tot het leven liet ontwaken.

Maar tot welk einde gaf God mij het leven, en waartoe moet ik het gebruiken? O mijne ziel! vergeet deze vraag niet, en herhaal u dezelve bij elken wederkomenden dag. Iedere dag maakt een gewichtig deel van mijn leven uit, en God laat mij denzelven tot gewigtige oogmerken beleven. Gelukkig voor mij, zoo ik elken dag overeenkomstig Gods oogmerken wel en nuttig doorbreng!

God is mijn Schepper en de Oorsprong mijns levens. Aan Hem zal dan ook mijn leven toegewijd zijn, ten zijnen dienste en ter zijner eere. Hij heeft ons zijnen heiligen wil doen bekend worden. Hij

TIJDREKENING.

Het jaar heeft 12 maanden, 52 weken en 1 dag; maar 365 dagen en 5 uren, en viermaal 6 uren, maken alle vier jaren eenen dag, en dat jaar wordt genoemd schrikkeljaar.

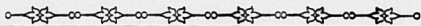
Van de Quatertemper-dagen.

De Quatertemper-dagen worden gehouden 's woensdags, vrijdags en zaturdags; de eerste, na den derden zondag van den Advent, de tweede na den eersten zondag van de Vaste, de derde na Pinksteren, en de vierde na heilige Kruisverheffing.

NOTA. Behalve de Vaste en de Quatertemper-dagen, is het vastendag op de Vigiliën, of de dagen voor de feestdagen van *Pinksteren*, *Petrus en Paulus*, *Hemelvaart van Maria*, *Allerheiligen* en van *Kerstmis*. Op *St. Marcusdag* en de drie *Kruisdagen* moet men vasten tot 's middags, en den geheelen dag vleesch derven.

Van den Advent.

De Advent begint altijd den zondag die het naaste is aan den feestdag van den H. Apostel Andreas.

Morgengebed.

De eerste gedachte, de eerste gewaarwording des harten bij het aanbreken van den dag moet billijkerwijze tot U, o God en Heer! gerigt zijn. Want Gij zijt Heer en Meester van ons geheele leven. Iedere dag, dien wij weder beleven, is een geschenk uwer goedheid. Daarom wil ik U ook danken, dat Gij uwe goedheid aan mij vernieuwd hebt en mij weder tot het leven liet ontwaken.

Maar tot welk einde gaf God mij het leven, en waartoe moet ik het gebruiken? O mijne ziel! vergeet deze vraag niet, en herhaal u dezelve bij elken wederkomenden dag. Iedere dag maakt een gewichtig deel van mijn leven uit, en God laat mij denzelven tot gewigtige oogmerken beleven. Gelukkig voor mij, zoo ik elken dag overeenkomstig Gods oogmerken wel en nuttig doorbreng!

God is mijn Schepper en de Oorsprong mijns levens. Aan Hem zal dan ook mijn leven toegewijd zijn, ten zijnen dienste en ter zijner eere. Hij heeft ons zijnen heiligen wil doen bekend worden. Hij

BIJ DE GLORIA.

Christus Jesus! Heiland der wereld! in vereeniging met den lof, welken de heilige Engelen bij uwe genaderijke geboorte gezongen hebben, roep ik ook met een vrolijk hart: eere zij God in het allerhoogste, en vrede op aarde den menschen van goeden wil! Wij loven U, wij gebenedijden U, wij aanbidden U, wij eeren U, wij zeggen U dank voor al het goede, hetwelk Gij ons gegeven hebt. O Heer Jesus Christus! Gij zijt de ware Zoon Gods; ik aanbid U. Gij zijt het eeuwige Woord des Vaders, dat van den hemel daalde, vleesch geworden is en onder ons heeft gewoond. U, o God! prijst de gansche schepping; voor U, o God! buigt zich elk hoofd; voor U buigt zich elke knie; aan U alleen komt alle eer, alle lof, alle dank en alle aanbidding van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

ô God! wonderbaar is uw naam op de gansche aarde. Prijs en eer, dank en aanbidding zij U, o allerheiligste drievuldige God! Eer zij U, o Vader! eer zij U, o Zoon! eer zij U, o heilige Geest! Ontferm U mijner, eeuwige Vader, en sterk mijn geloof. Ontferm U mijner, Jesus, Zoon Gods! en vermeerder in mij de hoop.

Ontferm U mijner, heilige Geest! en verleen mij uwen bijstand in alles wat mijn zielenheil aangaat. O Geest Gods! verhoor mijn smeeken en ontvlam mijn hart tot uwe goddelijke liefde. Eere zij den Vader, en den Zoon, en den heiligen Geest; gelijk in het begin, nu, en in eeuwigheid. Amen.

BIJ DE COLLECTEN.

Verleen ons genadiglijk, hemelsche Vader! door de voorbede van Maria en uwer Heiligen, bijzonderlijk van die Heiligen wier feest wij heden vieren, al die genaden, welke de priester in den naam Jesus voor zich en voor ons begeert. O almachtige God! Gij zijt onze Vader: op U stellen wij ons gansche vertrouwen, daar Gij ons uwe barmhartigheid zoo dikwijls betoond hebt. Van U, o God! willen wij onze hulp en ons heil verwachten. Verhoor ons allen die hier verzameld zijn, om hetgene wij bidden: door Jesus Christus, uwen Zoon, die met U en den heiligen Geest, dezelfde God, leeft en regeert, in eeuwigheid. Amen.

Ook tot U roep ik, genaderijke Moe-der van Jesus, toevlugt van alle berouwhebbende zondaars! Bid den lieven God voor mij, dat Hij mij niet verlate, vooral in mijnen laatsten levensstond, wanneer

mij alle menschen verlaten. Sta mij dan bij met uwe moederlijke hulp, en voer mijne ziel tot Jesus uwen Zoon; bid Hem, dat Hij mij genadig moge rigten en tot de eeuwige zaligheid opnemen. Amen.

BIJ HET EVANGELIE.

Dank, eeuwige dank zij U, o liefste Jesus, dat Gij mij uw heilig Evangelie hebt laten bekend worden. Maar, o mijn Heer en mijn God! hoe zal ik voor U bestaan, wanneer Gij mij eenmaal, volgens het Evangelie, naar mijn geloof zult rigten? Ach! ik beken het met bittere smart, dat mijne zonden mij zullen verdoemen, wanneer ik niet, gelijk de verloren zoon, met rouw en boete tot U terugkeere. Ja liefste, eeuwig barmhartige Vader! ik keer tot U terug, en berouw mijn tot heden zondige leven; o, schenk mij slechts uwe liefde weder. Ik wil voortaan naar de wijze voorschriften des Evangelies leven, ten einde ik U welgevallig zij, en vreugde, vrede en zaligheid verkrijge. Verleen mij, o God! den bijstand uws heiligen Geestes, die mij met zijn goddelijk genadelicht verlichte; opdat ik uwe geboden getrouw vervulle, en waardig worde eens tot het eeuwige leven in te gaan: door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

BIJ HET CREDO.

Ik geloof aan U, drievuldige God : Vader, Zoon en heilige Geest. Ik geloof aan U, o Vader, Schepper en Onderhouder aller dingen. Ik geloof aan U, o Jesus Christus, den waren Zoon van God, mijnen Verlosser en Zaligmaker. Ik geloof aan U, o heilige Geest, den Trooster, die van den Vader en den Zoon uitgaat en mijne ziel reeds in het heilig Doopsel geheiligd hebt. In dit geheim mijns geloofs aanbid ik U, o allerheiligste Drievuldigheid, met eerbied, en smeeik met een kinderlijk verlangen, om sterkte in mijn geloof; opdat ik mij aan de woorden vasthoude, daar Hij zegt: hem die gelooft, zijn alle dingen mogelijk.

God van allen troost! Ik ben uw kind en weet, hoe zeer Gij verlangt mij zalig te maken; daarom hoop ik op U. Ja, ik hoop op uw woord, en ik zal op U hopen, tot Gij uwe belofte aan mij zult vervullen en mij zalig maken.

ô God der heiligste liefde! Gij hebt mij geschapen om U te beminnen; ach, en ik bemin U zoo weinig! O laat toch den Geest der liefde, welke aan de Jordaan op Jesus neêrgedaald is, ook op mij nederkomen: laat één van die goddelijke vuurvlammen op mij nederdalen,

welke Gij over de Apostelen hebt uitgestort; opdat mijn hart met eene heilige liefde ontbrande en ik met Petrus kunne zeggen: Gij weet het, o Heer, dat ik U lief heb. Dit bid ik, door denzelfden Jesus Christus uwen Zoon, die met U en den heiligen Geest, als denzelfden God, leeft en regeert, in alle eeuwigheid. Amen.

BIJ DE OPOFFERING.

ô Allerheiligste Drievuldigheid, één God! wij bidden, neem dit heilig offer van de handen des priesters genadig aan, tot lof en verheerlijking uwer goddelijke Majesteit; tot aandenken der menschwording, des lijdens, der opstanding en hemelvaart van Jesus Christus, onzen Heer en Heiland; en tevens ter eere der zaligste Maagd Maria, van den heiligen Joannes den Dooper, de heilige apostelen Petrus en Paulus, en van alle Heiligen, opdat het tot hunne verheerlijking en ons tot heil strekke. In vereeniging met het heilig offer, offer ik U ook mijn hart, en bid U, dat, gelijk de hostie in het heilige ligchaam van Jesus veranderd wordt, alzoo ook mijn hart verandere in een vroom, kuisch en U welgevallig hart. O God! Gij zijt mijne

eenigste hoop; op U alleen vertrouw ik. Daarom, allerheiligste God! verleen dat ik U met verlangen zoek, terwijl ik U nog vinden kan: dat ik tot U roep, wanneer Gij mij nabij zijt. Ook bid ik, o Heer en God, voor het welzijn der heilige Kerk; verhoog, bescherm en regeer haar; leid en verlicht haar Opperhoofd, en verleen ons den vrede: door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

O God! daar wij thans, door dit heilig misoffer, den dood van Jesus op eene onbloedige wijze plegtig vernieuwen, zoo bidden wij om uwe genade, dat wij het met dankbare harten erkennen, gelijk Gij ons het goede in dezen onzen Heer Jesus Christus gegeven hebt. Door Hem, door zijn bloed, zijn wij van den eeuwigen dood verlost, zijn wij erfgenamen uws rijks, kinderen der eeuwige zaligheid geworden. Maar welk gevoel van smart en berouw moet ons hart vervullen, wanneer wij den Zoon van God, om onzer zonden wil, aan het kruis zien hangen, waar Hij met stervende lippen tot ons zegt: ziet, ik ben het Lam, hetwelk om uwe zonden gedood werd. Ziet mijne wonden; zij bloeden voor u. Ziet mijne doorboorde zijde, mijn open hart, dat u tot in den dood bemind heeft. O goddelijke Heiland, liefste Jesus! ook na

uwen dood bemint Gij ons nog, ja, Gij bemint ons onophoudelijk; want slechts nog weinige oogenblikken, en Gij komt nogmaals met ligchaam en ziel van den troon uws hemels tot ons afdalen. Gij, dezelfde Jesus, die voor ons aan het kruis gestorven is; dezelfde, dien wij eenmaal bij het oordeel op de wolken zullen zien komen; dezelfde Godmensch daalt nu, op de gebenedijde woorden des priesters neder, om bij ons te zijn tot het einde der wereld. O kom dan, gebenedijde des Heeren! Gij Zoon van God! kom en verhoor ons, die biddend voor U in het stof liggen; kom, en maak ons waardig om U te verheerlijken. Amen.

BIJ DEN SANCTUS.

ô Gij, heilige Engelen des hemels, gij Cherubijnen en Seraphijnen, gij gedurige aanbidders des Allerhoogsten, die hier tegenwoordig zijt om het diepe geheim der goddelijke liefde, het groote wonder der goddelijke almacht te verheerlijken! O gij, zalige geesten en heiligen des hemels! en gij, bovenal, Koningin der heiligen! smeekt voor mij af eene regt ware aandacht en eerbewijzing jegens het hoogheilig offer, hetwelk hier op het altaar volbragt wordt. Thans doet de priester,

wat Jesus deed, als Hij tot heil der wereld het hoogheilig Sakrament des Altaars instelde. Jesus, de Zoon van God, nam het brood in zijne gebenedijde handen, hief zijne oogen tot den Vader in den hemel op, en sprak de zegenwoorden tot de verandering des broods in zijn heilig ligchaam. Ditzelfde wonder der goddelijke almacht wordt ook nu, door de zegenwoorden des priesters, hier op het altaar volbragt. O Jesus, Gij levendige en ware God! met bevenden eerbied verwacht ik uwe genaderijke komst op het altaar. O, konde, ik thans, in het oogenblik dat de priester uw heilig ligchaam ter aanbidding in de hoogte heft, U een rein hart ten offer aanbieden! O mijn Heiland, o mijn Verlosser! Gij hebt uit barmhartigheid U aan het kruis tot een offer voor onze zonden overgegeven. O kom, Lam Gods! kom en offer U ook thans voor mij op aan uwen heiligen Vader, tot vergeving mijner zonden. Vol bewondering en eerbied verhef ik mijne stem tot U, en roep met hart en ziel: heilig, heilig, heilig is de Heer, de God der heerscharen! Hemel en aarde zijn vol van zijne heerlijkheid! Geloofd, gezegend en aangebeden zij Jesus Christus, de ware Zoon van God, die thans van den hemel in de heilige hostie nederkomt!

Hosanna in het allerhoogste! roem, eer en zegening zij den levendigen God, die thans onder ons verschijnen zal. Hosanna den Allerhoogsten, den alleen waren God, dien wij in aanbidding hier op het altaar verwachten! Hosanna Hem, die komt in den naam des Heeren. Hosanna!

BIJ DE CONSECRATIE.

ô Mijn Jesus! wees mij genadig; o mijn Jesus! ontferm U mijner; o mijn liefste Jesus! vergeef mij mijne zonden.

ô Mijn Jesus! door uw heilig bloed, reinig mij van mijne zonden; door uw goddelijk bloed, wasch mij van mijne misdaden; door uw genaderijk bloed, verleen mij genade en barmhartigheid. O Jesus! ik geloof in U; o Jesus! ik hoop op U; o Jesus! van harte heb ik U lief. Amen.

NA DE CONSECRATIE.

Ik verhef nu mijn hart en mijne ziel tot U, o God, hemelsche Vader! ik loof en prijs U, ik dank U, en aanbid U in Jesus uwen Zoon, die als waarachtig God en mensch, met ligchaam en ziel hier tegenwoordig is. O hoe onuitsprekelijk kostbaar, hoe boven alles hoog en heilig is dit geheimvolle offer! O welk

eenen overvloed van genade betoont ons Jesus, de levendige Zoon van God, dat Hij het offer zijner liefde in deze heilige Mis weder vernieuwt. Groote, alleraanbiddingswaardigste God! zie hier op het altaar uwen eenig geliefden goddelijken Zoon, die voor ons zondaren aan het kruis gestorven is. Dit goddelijk Lam offert zich aan U nogmaals, op eene onbloedige wijze, voor ons op. Door Hem zullen wij geregtvaardigd, door zijn heilig bloed zullen wij van zonden rein en zalig worden. O goddelijke allerhoogste Majesteit! ik lig voor uw aangezicht op mijne knieën, om U te lofprijzen en te gebenedijden. Wie is zoo goed, o God, als Gij? — In het vaste geloof aan de wezenlijke tegenwoordigheid van het allerheiligste lichaam van Jesus, aanbid ik U, o eeuwige God, in allen ootmoed des harten. Om U echter des te welgevalliger te aanbidden, vereenig ik mij met alle heilige engelen, met Maria, de koningin der engelen, en roep met verukking mijns harten: heilig, heilig, heilig zijt Gij, o God der heerscharen! O gij, heilige Engelen, o heilige Maria, en alle Gods lieve Heiligen! laat ons nedervallen voor den Heer des hemels en der aarde: laat ons Hem lofprijzen en aanbidden. O, Gij onder de gedaante des broods verborgen Godmensch

Jesus! Ik aanbid en smeeek U, ontferm U mijner in leven en sterven. Amen.

Barmhartige God! door het heiligste ligchaam van Jesus, en zijn heilig bloed, hetwelk wij U met den priester in diepen ootmoed opdragen, geven wij U voldoening voor onze zonden, die wij van harte berouwen. Door dit goddelijk offer, vermeerder in ons het geloof, sterk ons in de hoop, en ontvlam in ons de heilige liefde. Ach, liefste, hemelsche Vader! in den naam Jēsus, uws Zoons, die met zijne Godheid en menschheid hier tegenwoordig is, bid ik voor allen die hier tot uwen lof vergaderd zijn: verhoor ons genadiglijk; verhoor ons gebed, daar wij U onze belangen en onzen nood voordragen. Reinig onze zielen en verlicht onzen geest, opdat wij U, en dien Gij gezonden hebt, Jesus Christus, erkennen, en zijne goddelijke leer getrouwelijk navorolgen. Gedenk ook, o barmhartige Vader! aan de zielen in het vagevuur, en laat hen dit heilig misoffer tot hare verlossing dienstig zijn. Dit bidden wij, hemelsche Vader, door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

BIJ DE NUTTIGING.

ô Mijn Jesus! Gij hoogste liefde mijns harten! gaarne wilde ik U thans met den

priester in het heilig Sakrament ontvangen, wanneer ik deze genade waardig ware; daar ik echter, wegens mijne zonden, dit geluk onwaardig ben, zoo houd ik mij, gelijk eens de openbare zondaar, slechts van verre en sla, vol droefheid en berouw over mijne zonden, op mijne borst, en roep tot U : o Jesus! Gij Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U mijner! O Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, wees mij genadig! O Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, wees mij barmhartig, en kom met uwe heiligmakende genade tot mij in! O Jesus! ik verlang naar U, ik zucht naar U; ik ben wel niet waardig dat Gij tot mij komt : maar spreek slechts één woord, en mijne ziel zal gezond worden.

ô Jesus, mijn God en Heer! aan U geloof ik; o Jesus! op U hoop ik; Gij o Jesus! zijt mijn Verlosser, Gij zijt mijn troost, Gij zijt mijn eenigst ware en hoogste goed; daarom bemin ik U boven alles en verzucht naar U. O kom, Gij Vergever der zonden! kom, kom op eene geestelijke wijze in mijn hart; heilig en reinig mij, opdat ik in mijne eerstvolgende communie uw heilig ligchaam regt waardig moge ontvangen! Kom, Uitverkorene mijner ziel, mijn hart verlangt naar U.

Het heilige ligchaam van Jesus Christus, beware mijne ziel, en brenge mij tot het eeuwige leven. Amen.

Hoog geloofd en geprezen zij het heilige Sakrament des altaars! Eer en dank, lof en aanbidding zij U, o allerhoogste God: Vader, Zoon en heilige Geest. Eer zij U van alle engelen en menschen, op alle plaatsen en ten allen tijde. Amen.

G E B E D.

Almagtige, goedertierene God! verleen genadig, dat wij door aanbidding en nuttiging van het heilig Sakrament des Altaars steeds meer en meer met U vereenigd worden. Sterk ons, o Heer! door dit kostbare hemelsch brood, hetwelk Jesus voor al zijne onderdanen bereid heeft, ten einde wij vol van 'het levendigst geloof, de troostrijkste hoop en heiligste liefde, ons leven afleggen, en eenmaal tot het heilige gastmaal mogen worden toegelaten: door denzelfden Jesus Christus onzen Heer. Amen.

BIJ HET BESLUIT DER HEILIGE MIS.

ô Mijn Jesus! in een vast geloof aan uwe goedertierenheid, in bestendige hoop op uwe barmhartigheid, en in de vurigste liefde tot uw heilig hart, zeg ik U dank

voor den kostbaren schat, welken ik mij door het aanhooren dezer heilige Mis verworven heb. O laat mij door de kracht van dit heilig offer, door de verdiensten van uw lijden en sterven, en door uw voor ons vergoten heilig bloed, vergiffenis mijner zonden, verbetering mijns levens en uwe heiligmakende genade verkrijgen, opdat ik dagelijks in het goede toeneme, en eens moge verdienen in de eeuwige zaligheid opgenomen te worden. Amen.

ô Barmhartige en hulprijke God! help mij in mijne tijdelijke belangen en nooden; dat bid ik in den heiligsten naam Jesus, uws Zoons, die eens aan het kruis, en ook thans in deze heilige Mis, zich voor ons menschen aan U opgeofferd heeft. Ja, liefste, hemelsche Vader! ik bid nogmaals, neem met welgevallen dit reine en heiligste offer van ons aan. Laat het ons allen, die aan U gelooven, op U hopen, en U boven alles liefhebben, tot heil en ten eeuwigen leven dienstig zijn. Dat bidden wij, door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die met U en den heiligen Geest, als eenig God leeft en regeert, in eeuwigheid. Amen.

BIJ DEN ZEGEN.

Zegen mij door de hand des priesters,

Het heilige ligchaam van Jesus Christus, beware mijne ziel, en brenge mij tot het eeuwige leven. Amen.

Hoog geloofd en geprezen zij het heilige Sakrament des altaars! Eer en dank, lof en aanbidding zij U, o allerhoogste God: Vader, Zoon en heilige Geest. Eer zij U van alle engelen en menschen, op alle plaatsen en ten allen tijde. Amen.

G E B E D.

Almagtige, goedertierene God! verleen genadig, dat wij door aanbidding en nuttiging van het heilig Sakrament des Altaars steeds meer en meer met U vereenigd worden. Sterk ons, o Heer! door dit kostbare hemelsch brood, hetwelk Jesus voor al zijne onderdanen bereid heeft, ten einde wij vol van 'het levendigst geloof, de troostrijkste hoop en heiligste liefde, ons leven afleggen, en eenmaal tot het heilige gastmaal mogen worden toegelaten: door denzelfden Jesus Christus onzen Heer. Amen.

BIJ HET BESLUIT DER HEILIGE MIS.

ô Mijn Jesus! in een vast geloof aan uwe goedertierenheid, in bestendige hoop op uwe barmhartigheid, en in de vurigste liefde tot uw heilig hart, zeg ik U dank

voor den kostbaren schat, welken ik mij door het aanhooren dezer heilige Mis verworven heb. O laat mij door de kracht van dit heilig offer, door de verdiensten van uw lijden en sterven, en door uw voor ons vergoten heilig bloed, vergiffenis mijner zonden, verbetering mijns levens en uwe heiligmakende genade verkrijgen, opdat ik dagelijks in het goede toeneme, en eens moge verdienen in de eeuwige zaligheid opgenomen te worden. Amen.

ô Barmhartige en hulprijke God! help mij in mijne tijdelijke belangen en nooden; dat bid ik in den heiligsten naam Jesus, uws Zoons, die eens aan het kruis, en ook thans in deze heilige Mis, zich voor ons menschen aan U opgeofferd heeft. Ja, liefste, hemelsche Vader! ik bid nogmaals, neem met welgevallen dit reine en heiligste offer van ons aan. Laat het ons allen, die aan U gelooven, op U hopen, en U boven alles liefhebben, tot heil en ten eeuwigen leven dienstig zijn. Dat bidden wij, door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die met U en den heiligen Geest, als eenig God leeft en regeert, in eeuwigheid. Amen.

BIJ DEN ZEGEN.

Zegen mij door de hand des priesters,

Het heilige ligchaam van Jesus Christus, beware mijne ziel, en brenge mij tot het eeuwige leven. Amen.

Hoog geloofd en geprezen zij het heilige Sakrament des altaars! Eer en dank, lof en aanbidding zij U, o allerhoogste God: Vader, Zoon en heilige Geest. Eer zij U van alle engelen en menschen, op alle plaatsen en ten allen tijde. Amen.

G E B E D.

Almagtige, goedertierene God! verleen genadig, dat wij door aanbidding en nuttiging van het heilig Sakrament des Altaars steeds meer en meer met U vereenigd worden. Sterk ons, o Heer! door dit kostbare hemelsch brood, hetwelk Jesus voor al zijne onderdanen bereid heeft, ten einde wij vol van 'het levendigst geloof, de troostrijkste hoop en heiligste liefde, ons leven afleggen, en eenmaal tot het heilige gastmaal mogen worden toegelaten: door denzelfden Jesus Christus onzen Heer. Amen.

BIJ HET BESLUIT DER HEILIGE MIS.

ô Mijn Jesus! in een vast geloof aan uwe goedertierenheid, in bestendige hoop op uwe barmhartigheid, en in de vurigste liefde tot uw heilig hart, zeg ik U dank

voor den kostbaren schat, welken ik mij door het aanhooren dezer heilige Mis verworven heb. O laat mij door de kracht van dit heilig offer, door de verdiensten van uw lijden en sterven, en door uw voor ons vergoten heilig bloed, vergiffenis mijner zonden, verbetering mijns levens en uwe heiligmakende genade verkrijgen, opdat ik dagelijks in het goede toeneme, en eens moge verdienen in de eeuwige zaligheid opgenomen te worden. Amen.

ô Barmhartige en hulprijke God! help mij in mijne tijdelijke belangen en nooden; dat bid ik in den heiligsten naam Jesus, uws Zoons, die eens aan het kruis, en ook thans in deze heilige Mis, zich voor ons menschen aan U opgeofferd heeft. Ja, liefste, hemelsche Vader! ik bid nogmaals, neem met welgevallen dit reine en heiligste offer van ons aan. Laat het ons allen, die aan U gelooven, op U hopen, en U boven alles liefhebben, tot heil en ten eeuwigen leven dienstig zijn. Dat bidden wij, door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die met U en den heiligen Geest, als eenig God leeft en regeert, in eeuwigheid. Amen.

BIJ DEN ZEGEN.

Zegen mij door de hand des priesters,

ik heb daarvan een zoo slecht gebruik gemaakt! In plaats van dezelve tot uwe verheerlijkingen tot mijne gelukzaligheid aan te wenden, heb ik mij daarvan bediend tot uw mishagen en mijn verderf! Gij gaaft mij dat kostbare geschenk, de rede; opdat ik zoude weten te onderscheiden, wat goed en kwaad is; opdat ik de gevolgen mijner handelingen konde inzien, en mijne neigingen beheerschen. Maar ach! hoe weinig heb ik acht geslagen op de uitspraak der rede; hoe dikwijls heb ik, trots dezelve, mij aan mijne verkeerde neigingen overgegeven. Uwe geopenbaarde wet toonde mij uwen wil, gaf mij de middelen tot gelukzaligheid aan de hand, maar ik wandelde naar mijne lusten en overtrad uwe hoogst wijze geboden! Gij gaaft mij den vrijen wil, dat ik niet gedwongen zoude zijn te bezwijken voor de booze bekoringen; maar ik liet mij door mijne zinnelijks begeerten, door de aanlokselen der zonde wegslepen.

En in welke ellendigheid stortte ik mij door deze vergrijpen! Onder alle kwalen is echter de zonde de treurigste, de vreeselijkste. Want daarbij heeft het hart geen en vrede, zelfs dan, wanneer het geweten oogenblikkelijk gesmoord is, zij brengt in de ziel eene verschrikkelijke omkeering en nimmer ophoudende pijni-

ging van den inwendigen mensch. Ook is het de vloek der zonde, dat zij overal verminkt, overal schande aanbrengt, zoo wel aan ons zelve als aan andere menschen. Want de meeste, de gevoeligste kwalen, waaronder wij zuchten, komen voort van onze overtredingen.

Uwe geboden, Vader, zijn zoo regtvaardig, zoo vereerenswaardig, zoo liefdevol! Gij bedoelt immers slechts ons ware welzijn, grondt U op wijsheid en goedertierenheid, weigert ons niets dan wat ons schadelijk, schrijft ons niets voor dan wat ons nuttig en heilzaam is. Dezelven op te volgen, brengt tot de ware gelukzaligheid. Hoe kon ik toch, daar ik het niet durf loochenen, zoo vijandig handelen tegen mijzelven, en deze geboden overtreden! Hoe kon ik zoo onbezonnen, het zoete en duurzame genoeg, hetwelk de deugd schenkt, verruilen voor genoegens, waarvan mij niets is overgebleven dan de treurige herinnering dat ik gedwaald heb, en de bittere gewaarwording der kwade gevolgen! Hoe kon ik zoo dwaas, voor het genot van schijngoederen, ware blijvende goederen wegwerpen, de helderheid en den vrede mijner ziel ondermijnen, en mij daarvoor bestendige inwendige verwijtingen en knagingen des gewetens op den hals halen!

En — wat nog meer is — wien heb ik door deze misdaden beleedigd? U, mijnen hemelschen Vader, wien ik mijn aanwезen, mijne bewaring en alles wat ik bezit, te danken heb; U, die mij dagelijks met zoo vele weldaden overhoopt, die mij de grootste weldaad daardoor betoont, dat Gij uwen Zoon als Verlosser in de wereld zondt, en uwen door Hem geopenbaarden wil, den eenigen regten weg tot gelukzaligheid, mij liet bekend maken! Hoe kon ik eenen zoo goedertieren Vader beleedigen! Hoe kon ik zoo vermetel, zoo ondankbaar jegens U zijn, om dingen na te jagen, waarvan ik wist dat zij U mishagen! Hoe kon ik mijne hoogere bestemming als mensch zoo zeer vergeten, aan de leiding van lage begeerten mij overgeven en mij daardoor verwijderen van U, die de hoogste liefde, de inhoud van alle volkomenheid zijt!

Maar zie, barmhartigste Vader! ik keer tot U terug. Neem uw rouwmoedig, beterschap belovend kind weder genadig aan! Ja, ik wil mij bekeeren! Ik zal de wegen der zonden verlaten, mij van mijne booze gewoonten losrukken, mijne verkeerde gezindheden veranderen, mijne onbehoorlijke neigingen beteugelen. Niets zal ik mij voortaan meer veroorloven, wat U onbehagelijk is; veelmeer wil ik,

door goede handelingen, mij bemoeijen, voor het begane kwaad, naar mijne krachten te voldoen, en nimmer wil ik mij weder van U scheiden, eeuwige Bron der reinste zaligheid! Dit is mijn ernstig voornemen. Algoede God, die mij den goeden wil tot dit besluit vergunt: Gij zult mij ook de kracht om hetzelfde te volbrengen, niet weigeren.

Om echter, naar uw goddelijk voorschrift, de vergeving mijner zonden te verkrijgen, wil ik uwen priester, die het woord der begenadiging in uwen naam uitspreekt, den toestand mijner ziel open leggen; met zorgvuldigheid wil ik mijn hart en mijn leven doorgespreken, om al mijne gebreken opregtelijk te bekennen. Heer! zend uwen heiligen Geest, dat Hij hiertoe mijn verstand verlichte, dat ik bij het licht zijner genade den toestand mijner ziel duidelijk inzie en de begane zonden met hartelijk berouw erkenne! (*Onderzoek des gewetens.*)

ROUWGEBED.

Goedertierenste God! ik geloof in U, wijl Gij de eeuwige wijsheid en waarheid zijt; ik hoop op U, wijl Gij zoo goedertieren als magtig zijt; ik heb U boven alles lief, wijl Gij het allerhoogste, be-

minnelijkste goed zijt. Met dit geloof, deze hoop, deze liefde, berouw ik van harte, dat ik U, hemelsche Vader, beledigd en mij onwaardig gemaakt heb uw kind genoemd te worden. Ik verfoei mijne zonden en afdwalingen, niet alleen omdat ik deswege door U gestraft te worden verdiend en uwe belooningen verbeurd heb, maar dewijl ik gezondigd heb tegen U, die mijn God, het opperste Goed zijt, wien de grootste eer en liefde toekomt. Laat mijn berouw genade vinden voor U! Ik zal mij ernstig verbeteren; voor alle zonden wil ik mij voortaan hoeden; elk gevaar en elke gelegenheid tot zondigen wil ik vermijden; het kwaad, hetwelk door mijne schuld ontstaan is, zooveel mogelijk weder trachten goed te maken, en zoo leven, dat ik U weder moge welgevallig zijn. Neem, goedertierenste God, dit ernstige voornemen, dat ik met den bijstand uwer genade hoop uit te voeren, met vaderliefde aan, en geef mij vergiffenis, door de verdiensten van Jesus, mijnen Verlosser!

COMMUNIE-GEBEDEN.

VÓÓR DE H. COMMUNIE.

Gij, o God! hebt voor ons, nadat wij van zonden gezuiverd zijn, eene spijs en eenen drank toeberaid in de nuttiging van het Vleesch en Bloed uws eeuwigen Zoons, onzes Verlossers Jesus Christus, welken wij, onder broodsgedaante verborgen, in het heilig Sakrament des Altaars ontvangen. O laat mij dit wel beseffen en diep ter harte nemen, en maak mij waardig, terwijl ik tot dit heilig geheim wensch te naderen, dat ik hetzelfde waardig ontvangen moge.

OVERDENKING.

Ik ga dan nu heen, om het heilig Vleesch en dierbaar Bloed mijns Heilands en Verlossers te ontvangen, die in dit Sakrament waarachtig tegenwoordig is met zijne Godheid en menschheid. Want Hij zelf, Jesus Christus, geeft ons daarvan de duidelijkste verzekering, terwijl Hij zegt: Mijn Vleesch is waarlijk eene spijs en

mijn Bloed is waarlijk een drank. Wie mijn Vleesch eet, en mijn Bloed drinkt, die blijft in Mij en Ik in hem; die zal eeuwig leven. Zoo sprak Jesus, onze Heiland, als Hij, lang voor de instelling des heiligen Avondmaals, voor de eerste maal van dit geheim gewaagde. Maar bij zijn laatste Avondmaal, dat Hij op den avond voor zijn lijden met zijne Leerlingen hield, vervulde Hij hetgeen Hij lang te voren beloofd had, en toen begrepen zijne Leerlingen wat Hij hun zoo lang onverklaard had gelaten. Nadat Jesus met hen het avondmaal gehouden, en naar het voorschrift der joodsche wet, met hen het paaschlam gegeten had, ving Hij eerst aan, al zijne Leerlingen de voeten te wasschen; daarna ging Hij weder met hen aan tafel zitten, en dan nam Hij het brood in zijne handen; en met zijne oogen naar den hemel verheven, dankte Hij zijnen hemelschen Vader, zegende het brood, brak het en gaf het aan zijne Leerlingen en zeide: neemt en eet, want dit is mijn Ligchaam, dat voor u zal overgeleverd worden. Voorts nam Hij ook den kelk, dankte en zegende denzelven, en gaf hem aan zijne Leerlingen, en zeide: drinkt daar allen uit, want dit is mijn Bloed, dat voor u zal vergoten worden tot vergeving der zon-

den. Na deze klare en duidelijke verzekering onzes Heeren, namen en aten de Leerlingen met eerbied het Ligchaam des Heeren, onder de gedaante des broods, en dronken uit den kelk zijn Bloed, onder de gedaante des wijns. En wat zij deden, dat moeten wij ook doen; daarom beval Hij hun, dat zij hetzelfde doen zouden: zoo dikmaals gij dit doet, doet het tot mijne gedachtenis. Hij gaf hun derhalve ook de magt, om te doen, wat Hij deed, en deze magt moest tot alle priesters, die hen in hun ambt opvolgden, overgaan. Want, dewijl het zijn wil was, dat allen, die aan Hem zouden gelooven, zijn Vleesch eten en zijn Bloed drinken zouden, terwijl Hij bij Job 6. zegt: indien gij het Vleesch van den Zoon des menschen niet eet en zijn Bloed drinkt, zoo zult gij geen leven in u hebben: zoo moeten er ook te allen tijde magthebbende priesters zijn, die het brood veranderen in het Ligchaam van Christus, en den wijn in zijn Bloed. —

G E B E D.

In overweging van deze bewijsgronden geloof ik vast, dat Gij, mijn Heer en Heiland Jesus Christus, in het hoogheilig Sakrament des Altaars, onder de gedaanten van brood en wijn tegenwoordig zijt. —

Ja, mijn Heer en Heiland, mijn Verlosser en Zaligmaker Jesus Christus! ik geloof aan uw woord. Gij geeft mij de stellige verzekering, dat het uw Ligchaam en dat het uw Bloed is, wat ik onder broods- of wijns-gedaante ontvang. Al kan mijn verstand dit geheim ook niet vatten, en al kunnen het ook mijne zinnen niet bereiken, zoo geloof ik het echter: want Gij hebt de woorden der waarheid en des eeuwigen levens. Ik geloof U, want Gij zijt de Zoon des almachtigen Gods, wiens wijsheid niet feilen, en wiens woord niet bedriegen kan. Bewaar en versterk dit geloof nog meer in mijn hart.

Ik nader dan tot U, mijn Heiland en Zaligmaker! om mij met U in het heilige Sakrament te vereenigen. Ik hoop en vertrouw vast, dat Gij aan mij zult vervullen, wat Gij dengenen beloofd hebt, die uw heilig Vleesch en Bloed zullen nuttigen. Wie mijn Vleesch eet en mijn Bloed drinkt, die blijft in Mij en Ik in hem, die zal eeuwig leven. Dit zijn uwe woorden, o Heer! Ach, mogten toch deze zalige beloften aan mijne ziel vervuld worden! mogt ik toch in dit heilig Sakrament op het naauwste met U vereenigd worden, zoodat ik voortaan slechts zoeker en beminne, wat U behaagt, en met U altoos dezelfde gezindheid, dezelfde neiging en

hetzelfde streven hebbe! Mogt het genot van dit heilig Sakrament voor mij het onderpand zijn van het eeuwige leven, dat Gij dengenen beloofd hebt, die het nuttigen. Heer! ik hoop en vertrouw op uw woord, op uwe magt en goedheid. Bewaar en vermeerder steeds in mij deze hoop en dit vertrouwen.

Ja, wat kan ik van U niet hopen en verwachten, die mij zoo zeer bemind hebt, en nog altoos voortgaat met mij nieuwe bliken van uwe liefde te geven. Gij, mijn Verlosser! zijt uit liefde tot mij mensch geworden; Gij zijt uit liefde tot mij voor mij gestorven; en nu komt Gij ook tot mij, om U met mij te vereenigen, en geeft mij uw Ligchaam, dat Gij voor mij aan den dood hebt overgegeven, en uw Bloed, dat Gij voor mij hebt vergoten, tot spijs en drank voor mijne ziel. O, dat ik deze uwe liefde regt erkennen, en U eene waardige wederliefde schenken mogte! o dat ik U waardig in mijn hart ontvangen mogte! —

Maar, o Heer! welke mensch zou zulks wel waardig zijn? Gij, de heiligste Zoon Gods, en wij, arme zondaars; Gij, aan wien de eeuwige Vader welbehagen heeft, en ik, die Hem zoo dikwijls met zonden heb beleedigd. Gij hebt mij, wel is waar, vergiffenis verleend, o Heer! maar nogtans ben ik niet waardig, dat Gij tot mij

komt, om U met mij te vereenigen. Ik beken met den Evangelischen hoofdman : o Heer ! ik ben niet waardig dat Gij onder mijn dak komt ; maar spreek slechts één woord , zoo zal mijne ziel van zonden gezuiverd en zalig zijn.

Dan Gij wilt het , o Heer ! Gij beveelt het , dat wij tot U komen , indien wij deel willen hebben aan uw rijk en aan die zaligheid , welke Gij voor ons hebt verworven. Zie dus , ik kom met het gevoel mijner onwaardigheid , maar uit gehoorzaamheid aan uwen wil , en met het verlangen , om aan uwe genade deel te hebben , en met eene heilige begeerte , om met U vereenigd te worden. Ja , mijn Heiland en Zaligmaker ! mijne ziel verlangt naar U ; kom en vereenig U met mij ! — Kom , Gij vriend der menschen , Gij , verzoener der zondaars ! kom en zuiver mijne ziel van alle zonden en van alle neiging tot zonde ! Kom , Gij arts der zielen ! genees en versterk mijne ziel ! Kom , mijn God en Heiland , mijn Verlosser en Zaligmaker ! maak mij , dien Gij verlost hebt , ook zalig voor de eeuwigheid !

BIJ DE COMMUNIE.

Zie het Lam Gods , hetwelk wegneemt de zonden der wereld.

O Heer ! Ik ben niet waardig dat Gij

ingaat onder mijn dak; maar spreek slechts één woord, en mijne ziel zal gezond zijn.

Het Ligchaam onzes Heeren Jesus Christus beware mijne ziel tot het eeuwige leven. Amen.

NA DE H. COMMUNIE.

Ik heb Hem gevonden, wien mijne ziel lief heeft; ik wil Hem vasthouden en niet loslaten. U, mijnen Heiland, omvat ik in het binnenste van mijn hart, U bezit ik thans. Laat toch mijne ziel de kracht van uwe tegenwoordigheid gevoelen! Laat mij smaken, hoe zoet de Heer is, ten einde mijne ziel, door uwe liefde ingenomen, niets buiten U zoeken, en niets beminne dan om uwentwil. Gij zijt mijn Koning, kom mijner behoeften te hulp! Gij zijt mijn Regter, spaar mijne ziel! Gij zijt mijn Arts, genees mijne ziel! Gij zijt mijn God en alles, laat mij in U, en door U zalig zijn!

Ik dank U, o mijn goddelijke Heiland! dat Gij U hebt gewaardigd tot mij te komen en U met mij te vereenigen. Ach, Heer! blijf toch altoos bij mij door uwe genade. Vervul uw woord aan mij, dat Gij gezegd hebt: wie mijn Vleesch eet, en

mijn Bloed drinkt, die blijft in Mij en Ik in hem. Laat het genot van uw heilig Vleesch en Bloed mijne ziel verkwikken en versterken tot vervulling van uwen heiligen wil, opdat ik voortaan uw woord en voorbeeld in alles getrouwelijk volgen, en eenmaal met U moge vereenigd worden in het eeuwige leven, dat Gij ons beloofd en door uwen dood verworven hebt.

Maar wat zal ik U vergelden, mijn Heiland! voor alles wat Gij heden gedaan hebt aan mijne ziel? Gij hebt mij mijne zonden vergeven, en mij aan uwen heiligen Disch laten komen, om aan het maal der liefde deel te nemen, dat Gij voor de uwen hebt toebereid. Gij hebt mij uw heilig Vleesch, uw heilig Bloed, Uzelven gegeven, tot een onderpand des eeuwigen levens. O, hoe zal ik zulk eene liefde vergelden! Zie mijn Heiland! ik bied U mijn hart, mijnen wil, mijne ziel met al hare neigingen, wenschen en gezindheden als een offer aan. — Mijn hart zal voortaan U alleen boven alles, en het overige alleen om uwentwil beminuen. Mijn wil zal steeds met den uwen vereenigd zijn. Gij alleen zult het hoogste doel zijn van al mijne neigingen, wenschen en gevoelens. Zuiver Gij mijn hart al meer en meer, heilig mijne ziel, bestuur mijne neigingen, wenschen en gevoelens tot U,

en tot al wat goed is. Blijf steeds bij mij, Heer! laat mij in U leven en in U sterven.

Ja, alleen voor U, o mijn Heiland! wensch ik voortaan te leven, en der zonde en alle kwade neigingen meer en meer af te sterven. Geef dat ik de ijdelheid en den hoogmoed door bescheidenheid en ootmoed overwinne; de gierigheid en alle neiging tot het aardsche, door achting en liefde voor het eeuwige; den toorn, nijd en elke liefdeloosheid door welwillendheid, vredelievendheid en ware naastenliefde; de zinnelijkheid door versterving en be-teugeling der begeerlijkheden; de laauwheid en traagheid, door een' heiligen ijver in het gebed en in uw dienst. Help mij, mijn Heiland! terwijl ik met U ben vereenigd geworden, dat ik een nieuw leve leide naar uwe leer, naar uw voorbeeld en uw heilig welbehagen.

Gij hebt U, o goddelijke Heiland! ge-waardigd tot mij te komen en bij mij uwen intrek te nemen. Omdat Gij mij deze hoogste genade hebt bewezen, mag ik U ook om verdere genaden bidden. Ik geef dus al mijne tijdelijke en gees-lijke aangelegenheden, al mijn kommer, al mijne zorgen en al mijn lijden aan U over. Vertrooost toch mijne ziel bij al het-gene, wat van de menschelijke onvol-

maaktheid onafscheidelijk is, en van uwe goddelijke Voorzienigheid tot mijn heil noodig en dienstig geoordeeld wordt, mij op te leggen. Versterk mijne ziel, opdat zij bij alle voorkomende omstandigheden dezes levens standvastig volharde en op U vertrouwe, die alles ten onzen beste zult uitvoeren. Ik beveel U ook aan, mijne geliefde vrienden, mijne ouders, broeders en verdere bloedverwanten, alle Christenen, geloovigen en ongeloovigen, ja alle menschen, welke de eeuwige Vader naar zijn evenbeeld geschapen heeft, en Gij eeuwige Zoon dezes Vaders, door uwe menschwording en uwen dood verlost hebt. Laat hen allen deel hebben aan de vruchten van uwe verlossing, die met God den Vader, in eenigheid des heiligen Geestes, leeft en regeert, van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

Laat nu, o Heer! uwen dienaar in vrede gaan: door U versterkt en vertroost, hervat ik mijne bezigheden, en hoop dat uwe genade mij vergezelle. En gij, mijne ziel! vergeet nimmer wat de Heer aan u gedaan heeft, die u van uwe zonden genezen, en zich ten naauwste met u vereenigd heeft.

DE ZEVEN BOET-PSALMEN.

PSALM VI.

DAVID *smeekt in dezen psalm de schuld zijner bedrevene zonden af, en leert door zijn voorbeeld, hoe een zondaar Gods barmhartigheid moet inroepen, om de vergiffenis zijner zonden te verkrijgen, en om in Gods genade weder aangenomen te worden.*

Heer! straf mij niet in uwe verbolgenheid, en kastijd mij niet in uwe gramschap.

Ontferm U mijner. Heer, want ik ben krank; genees mij, Heer! want mijne beenderen zijn ontsteld.

Mijne ziel is zeer ontroerd; maar Gij, Heer! hoe lang?

Keer U tot mij, Heer! en verlos mijne ziel; maak mij zalig om uwe barmhartigheid.

Want er is niemand in den dood, die U gedachtig is; en wie zal U in den grave loven?

Ik heb in mijne verzuchting gearheid, ik zal alle nachten mijn bed wasschen; met mijne tranen zal ik mijne legerstede besproeijen.

Mijn oog is van de verbolgenheid ver-

slagen; ik ben verouderd onder al mijne vijanden.

Gaat allen van mij, die boosheid bedrijft; want de Heer heeft de stem mijner smeeeking verhoord.

De Heer heeft mijn gebed verhoord; de Heer heeft mijn gebed aangenomen.

Dat al mijne vijanden beschaamd en zeer ontsteld worden; dat zij terugkeeren en spoedig beschaamd worden.

Eere zij den Vader, en den Zoon, en den heiligen Geest; gelijk het was in den beginne, nu en altijd, en in alle eeuwigheid. Amen.

PSALM XXXI.

DAVID noemt degenen zalig, wier ongerechtigheden vergeven zijn, en daar hij zich zelven voor God schuldig kent, moedigt hij den zondaar aan tot eene tijdige en opregte boetvaardigheid.

Zalig zijn zij, wier boosheden vergeven en wier zonden bedekt zijn.

Zalig is de man, wien de Heer de zonde niet heeft toegerekend, en in wiens geest geen bedrog is.

Omdat ik zweeg, zijn mijne beenderen verouderd; daar ik den ganschen dag riep.

Want dag en nacht is uwe hand op mij verzwaard; in mijne ellende heb ik

mij tot U gekeerd, terwijl ik met doornen gestoken werd.

Ik heb mijne misdaad aan U bekend gemaakt, en mijne ongerechtigheid heb ik niet verborgen.

Ik heb gezegd: ik zal mijne ongerechtigheid den Heer belijden; en Gij hebt de boosheid miiner zonden vergeven.

Daarom zal ieder heilige tot U bidden ten bekwamen tijde.

Want als er groote watervloeden zijn, zullen zij tot hem niet genaken.

Gij zijt mijne toevlugt tegen de verdrukking, welke mij omgeven heeft, mijne blijdschap; verlos mij van degenen die mij omringen.

Ik zal u verstand geven, en u onderwijzen op den weg, welchen gij bewandelen zult; ik zal mijne oogen op u gevestigd houden.

Wordt toch niet gelijk een paard of muilezel, die geen verstand hebben.

Bedwing met breidel en toom de kinnebakken dergenen, die tot U niet komen.

Want de geesels des zondaars zijn veelvuldig; maar hij die op den Heer hoopt, zal barmhartigheid verkrijgen.

Verblijdt u in den Heer, en verheugt u, gij regtvaardigen; roemt Hem allen, die opregt van harte zijt.

Eere zij den Vader, enz.

PSALM XXXVII.

DAVID, *die boete doet, toont door zijn voorbeeld, hoe ellendig de staat van den mensch is, zoo lang hij in zonden blijft.*

Heer! straf mij niet in uwe verbolgenheid, en kastijd mij niet in uwe gramschap.

Want uwe pijlen hebben mij getroffen, en Gij hebt uwe hand op mij verzwaard.

Er is geene gezondheid in mijn vleesch, ter oorzake van uwe gramschap; er is geen vrede in mijn gebeente, om mijner zonden wille.

Want mijne ongeregtheden zijn boven mijn hoofd gewassen, en, gelijk een zware last, zijn zij te zwaar geworden.

Mijne wonden zijn stinkende en bedorven geworden, ter oorzake mijner dwaasheid.

Ik ben ellendig geworden, en ten uiterste nedergebogen; den ganschen dag ging ik bedroefd daarheen.

Want mijne lenden zijn met bedriegelikheden vervuld, en er is geene gezondheid in mijn vleesch.

Ik ben verdrukt en bovenmate vernederd, en brieschte van het gezucht mijns harten.

Heer! al mijne begeerte is voor U, en mijn zuchten is voor U niet verborgen.

Mijn hart is ontroerd, mijne kracht heeft

mij verlaten, en zelfs het licht mijner oogen is bij mij niet.

Mijne vrienden en nabestaanden zijn tot mij gekomen en tegen mij opgestaan.

En die bij mij waren, stonden van verre; en zij die mijne ziel zochten, pleegden geweld.

Die kwaad tegen mij zochten, spraken ijdelheden, en verzonnen den ganschen dag bedrog.

Maar ik, als een doove, hoorde niet, en deed, als een stomme, mijnen mond niet open.

En ik was als een mensch, die niet hoort, en die geene wederspraak in zijnen mond heeft.

Want op U, Heer! heb ik gehoopt; Gij Heer, mijn God, zult mij verhooren.

Wijl ik gezegd heb, dat mijne vijanden zich niet over mij verblijden; want als mijne voeten wankelden, spraken zij trotschelijk tegen mij.

Want ik ben tot de geesels bereid, en mijne smart is altijd voor mijne oogen.

Want ik zal mijne boosheid openlijk verkondigen, en over mijne zonden peinzen.

Maar mijne vijanden leven, en zijn magtig boven mij; en die mij onrechtvaardiglijk haten, zijn tegen mij vernieuwvuldigd.

Zij die het goed met kwaad vergelden, lasterden mij, wijl ik het goede volgde.

Verlaat mij niet, o Heer, mijn God! wijk van mij niet.

Gedenk op mijne hulp, Heer, God mijner zaligheid!

Eere zij den Vader, enz.

PSALM I.

DAVID leert door dezen Psalm, hoe een rouwmoedig zondaar de vergiffenis zijner zonden van God behoort af te smeecken.

Ontferm U mijner, God! naar uwe groote barmhartigheid.

En naar de menigvuldigheid uwer barmhartigheden, delgmijne boosheid uit.

Wasch mij meer en meer van mijne ongerechtigheid, en zuiver mij van mijne zonden.

Want ik beken mijne boosheid, en mijne zonde is altoos voor mijne oogen,

Tegen U alleen heb ik gezondigd, en kwaad voor U gedaan, opdat gij zoudet geregtvaardigd worden in uwe woorden, en overwinnen, als Gij beoordeeld wordt.

Want zie, in boosheden ben ik voortgebracht, en in zonden heeft mij mijne moeder ontvangen.

Ziet, Gij hebt de waarheid lief gehad;

de onzekere en verborgene dingen uwer wijsheid hebt Gij mij geopenbaard.

Gij zult mij besproeijen met hysop, en ik zal gezuiverd worden; Gij zult mij wasschen, en ik zal witter worden dan sneeuw.

Aan mijn gehoor zult Gij blijdschap en vreugde schenken; en de verootmoedigde beenderen zullen van vreugde opspringen.

Wend uw aanschijn van mijne zonden af, en delg al mijne boosheden uit.

Schep in mij, o God! een zuiver hart, en vernieuw eenen regten geest in mijn binnenste.

Verwerp mij niet van uw aangezicht, en neem uwen heiligen Geest van mij niet weg.

Schenk mij wederom de vreugde uws heils, en versterk mij met eenen bereidwilligen geest.

Ik zal den boozen uwe wegen leeren, en de goddeloozen zullen tot U bekeerd worden.

Verlos mij van de bloedschulden, o God, God mijner zaligheid! en mijne tong zal uwe regtvaardigheid verheffen. Gij zult mijne lippen openen, Heer! en mijn mond zal uwen lof verkondigen.

Want hadt Gij eene offerande begeerd, ik zou U dezelve gegeven hebben; maar de brandoffers zijn U niet aangenaam.

Een bedrukte geest is Gode eene offer-

ande; een gebroken en verootmoedigd hart, zult Gij, o God, niet versmaden.

Heer! doe naar uwen goeden wil aan *Sion* wel, opdat de muren van *Jeruzalem* worden opgebouwd.

Dan zult Gij het offer der regtvaardigheid ontvangen, offeranden en brandoffers; dan zullen zij kalveren op uw altaar leggen.

Eere zij den Vader, enz.

PSALM CI.

DAVID stelt hier den onder de ellenden gebukten zondaar voor, biddende om de goddelijke hulp; hij vermaant de zonden te beweenen, en vaste hoop te vestigen op de goddelijke beloften en op de verdiensten van den toekomenden Messias.

Heer! verhoor mijn gebed, en mijn geroep kome tot U.

Keer uw aanschijn van mij niet af; op wat dag ik verdrukt worde, neig uw oor tot mij.

Op wat dag ik U zal aanroepen, verhoor mij haastiglijk.

Want mijne dagen zijn als een rook verdwenen; en mijne beenderen zijn als een verdroogd hout verdord.

Ik ben als hooi geslagen, en mijn hart is dor geworden; omdat ik vergeten heb mijn brood te eten.

Van het geluid mijns zuchtens, is mijn gebeente aan mijn vleesch gekleefd.

Ik ben den pelikaan der wildernis gelijk geworden; ik ben gelijk geworden aan eene nachtraaf in het huis.

Ik heb gewaakt, en ben geworden als een eenzame musch op het dak.

Den geheelen dag beschimpten mij mijne vijanden; en die mij prezen, zworen tegen mij.

Omdat ik asch als brood at, en mijnen drank met tranen mengde.

Van het aanschouwen uwer gramschap en verbolgenheid, omdat Gij mij opgeheven en nedergeworpen hebt.

Mijne dagen zijn als eene schaduw verdwenen, en ik ben dor geworden als hooi.

Maar Gij, Heer, blijft in eeuwigheid, en uwe gedachtenis van geslacht tot geslacht.

Gij zult opstaan en U over *Sion* ontfermen; want de tijd is daar, om U over hetzelfde te ontfermen, de tijd is gekomen.

Want deszelfs steenen hebben uwe dienaren behaagd; en zij zullen zich over deszelfs stof ontfermen.

De volkeren zullen uwen naam vreezen, Heer! en alle koningen der aarde uwe heerlijkheid.

Want de Heer heeft *Sion* opgebouwd,

en Hij zal in zijne heerlijkheid gezien worden.

Hij heeft op het gebed der ootmoedigen nedergezien; en Hij heeft hun verzoek niet versmaad,

Men schrijve deze dingen voor het volgend geslacht; en het volk, hetwelk zal geschapen worden, zal den Heer loven.

Want Hij heeft van boven van zijne heilige plaats nedergezien; de Heer heeft van den hemel op de aarde nedergezien.

Om de zuchten der gevangenen te hooren; om de kinderen der gedooden te ontbinden.

Opdat zij den naam des Heeren in *Sion* verkondigen, en zijnen lof in *Jeruzalem*.

Wanneer de volkeren zullen te zamen komen, en de koningen, om den Heer te dienen.

Hij heeft op den weg zijner sterkte geantwoord: geef mij het weinige mijner dagen te kennen.

Neem mij toch niet 'weg in het midden mijner dagen; uwe jaren duren van geslacht tot geslacht.

In den beginne hebt Gij, Heer! de aarde gegrondvest; en de hemelen zijn de werken uwer handen.

Zij zullen vergaan, maar Gij blijft altoos; zij zullen allen, gelijk een kleed verouderen.

En gelijk een dekkleed, zult Gij ze veranderen, en zij zullen veranderd worden; maar Gij blijft altoos dezelfde, en uwe jaren zullen niet vergaan.

De kinderen uwer dienaren zullen woonplaatsen hebben; en hun zaad zal in eeuwigheid bestaan.

Eere zij den Vader, enz.

PSALM CXIX.

Smeek-psalm om vergiffenis, met een vast vertrouwen op Gods barmhartigheid.

Uit de diepte heb ik tot U geroepen :
Heer! Heer! verhoor mijne stem.

Laat uwe ooren luisteren naar de stem van mijne smeeking.

Indien Gij, Heer! de ongeregtigheden gadeslaat, Heer! wie zal bestaan?

Want bij U is verzoening, en om uwe wet, Heer! heb ik U verbeid.

Mijne ziel heeft op zijn woord verbeid ;
mijne ziel heeft op den Heer gehoopt,

Dat Israël op den Heer hope, van den morgenstond tot den nacht toe.

Want bij den Heer is barmhartigheid,
en bij Hem is overvloedige verlossing.

En Hij zal Israël verlossen uit al deszelfs boosheden.

Eere zij den Vader, enz.

PSALM CXLIH.

DAVID, *die de vervolging van Absalon, en zijne overige rampen, als de straf zijner zonden beschouwt, beweent dezelve, en leert hoe de ware boetvaardige tot God om barmhartigheid moet bidden.*

Heer! verhoor mijn gebed; neig uwe ooren naar mijne smeekingen, om uwe waarheid; verhoor mij, om uwe regtvaardigheid.

En treed niet in het gerecht met uwen dienaar; want geen levend mensch zal voor uw aanschijn geregtvaardigd worden.

Want de vijand heeft mijne ziel vervolgd; hij heeft mijn leven ter aarde toe vernederd.

Hij heeft mij in de duisternissen gesteld, gelijk degenen die in deze wereld waren afgestorven; mijn geest is in mij beangst geweest, mijn hart is in mij ontsteld geworden.

Ik ben den ouden dagen gedachtig geweest; ik heb al uwe werken overdacht: de werken uwer handen bepeinsde ik.

Ik heb mijne handen tot U uitgestrekt: mijne ziel is voor U als eene aarde zonder water.

Heer! verhoor mij haastiglijk, mijn geest is bezweten.

Keer uw aanschijn van mij niet af, of ik zal aan degenen gelijk zijn, die ten grave dalen.

Doe mij vroegtijdig uwe barmhartigheid hooren; want ik heb op U gehoopt.

Maak mij den weg bekend, op welchen ik moet wandelen; want tot U heb ik mijne ziel opgeheven.

Verlos mij van mijne vijanden, Heer! tot U heb ik mijne toevlugt genomen; leer mij uwen wil doen, want Gij zijt mijn God.

Uw goede geest zal mij op den regten weg leiden; om uwen naam, Heer! zult Gij mij levend maken, door uwe gerechtigheid.

Gij zult mijne ziel van de verdrukking bevrijden, en door uwe barmhartigheid zult Gij mijne vijanden verdelgen.

Gij zult ze allen vernielen, die mijne ziel kwellen, want ik ben uw dienaar.

Wil Heer, onze boosheden niet gedenken, noch die onzer ouders; en neem geene wraak over onze zonden.

Eere zij den Vader, enz.

GEBEDEN

om voor zichzelf, of voor de zielen in het
vagevuur, den vollen aflaat te verdienen.

Voorbereidend gebed.

Almagtige en eeuwige God! ik vertrouw dat door het Sakrament van boetvaardigheid, mij mijne zonden, aangaande de schuld en eeuwige verdoemenis, zijn kwijtgescholden; doch daar mij nog overblijft door tijdelijke straffen aan uwe regtvaardigheid te voldoen, neem ik de toevlugt tot den schat van verdiensten van onzen Heer Jesus Christus, uwen eenigen Zoon, en van de Heiligen, om uit deze onuitputtelijke bron iets te scheppen, waarmede mijne ongenoegzaamheid aangevuld wordt. Nu ben ik gereed tot alles wat men te dien einde moet betrachten. Gewaardig U, o Vader der barmhartigheid, dat weinige, wat ik doen zal, te ontvangen in de vereeniging van het lijden en den dood uws Zoons, en mij dezen aflaat, hoe onwaardig ik denzelfven zij, deelachtig te maken. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet, enz.

I. G E B E D.

**Aan God den Vader , voor de verheffing van
onze Moeder, de katholieke Kerk.**

Wees gedachtig, o eeuwige Vader!
aan uwe Kerk, welke Gij van het begin
af bezeten hebt. Erken haar als de bruid
van Jesus Christus, uwen eenigen Zoon.
voor welke hij zijn bloed vergoten heeft.

Gewaardig U, haar uit te breiden,
haar te verheffen, haar te doen schit-
teren met zulk eenen glans van hei-
ligheid, haar te overladen met zulk
eenen overvloed van genade, dat zij
haren goddelijken Bruidegom en den
oneindigen prijs van zijn rantsoen waar-
dig schijne. Werp een blik van goed-
heid op de kinderen dezer zelfde moeder;
vereenig met haar alle volken, opdat
allen U door een levendig geloof kennen,
U met eene vaste hoop aanroepen, U
met eene volmaakte liefde beminnen,
met Jesus Christus, onzen Heiland, en
den heiligen Geest. Amen.

Onze Vader, Wees gegroet, enz.

v. Laat ons voor de heilige Kerk van
God bidden.

R. Heer! zie uit den hemel; onder-
zoek en beschouw dezen wijngaard, wel-
ken uwe hand geplant heeft.

GEBED.

Wij bidden U, eeuwige Vader, uwe blikken neder te slaan op dit huisgezin, voor hetwelk Jesus Christus, onze Zaligmaker, wel heeft willen in de handen der boozen overgeleverd worden, en de smart van het kruis ondergaan; Hij leeft en heerscht met U, in de eenheid des heiligen Geestes, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

II. GEBED.

aan God den Zoon, voor de uitroeijing der Ketterijen.

O Jesus! waar licht, dat elken mensch komende in deze wereld verlicht: gewaardig, bid ik U, door de onwaardeerbare kracht van uw lijden en van uwen dood, de duisternissen der ketterij en dwaling te verdrijven, en geef dat allen het licht der waarheid volgen, en zich haasten om in den schoot der Kerk te komen. O goede Herder, die uw leven voor uwe schapen gegeven hebt: bescherm uwe kudde, en verdedig haar tegen de magt en de strikken dergenen, die komen onder den uiterlijken schijn van schapen, en die van binnen slechts verscheurende wolven zijn. Geef, dat allen eenen eenigen en

denzelfden herder erkennen, en dat er slechts eene en dezelfde kudde zij. Blijf met ons, Heer! wijl Gij gezegd hebt: zie, ik ben alle dagen met u, tot aan de voleinding der wereld. Toon, dat uwe Kerk op dien grondsteen gebouwd is, en dat de poorten der hel niets tegen haar vermogen. Amen.

Onze Vader, Wees gegroet, enz.

v. Geef niet over aan de boozen, degenen die uwen naam belijden.

R. En vergeet uw arm volk niet voor eeuwig.

G E B E D.

Laat U verbidden, Heer, door de gebeden uwer Kerk, en doe haar zegevieren over al de rampen die haar drukken, en over alle dwalingen die haar aanvallen; opdat zij U diene in eene volle en geheele vrijheid. Door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die leeft en heerscht met U, in de eenheid des heiligen Geestes, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

III. G E B E D.

Aan den heiligen Geest, voor de eendracht der Christen Vorsten.

O heilige Geest! Geest van liefde en vrede, die zoo vele en zoo verschillende volken in de eenheid des geloofs vereenigd

hebt: verspreid over de Christen vorsten en hunne staatsdienaars den overvloed uwer genade, en doordring hunne harten met die liefde, waarvan Jesus Christus het bevel gaf aan zijne Leerlingen, toen Hij deze wereld verliet; opdat men daar-door erkenne, dat zij beschaamd moeten worden, als zijnde van het getal uwer uitverkoornen, en dat zij den naam van Christus waardig zijn. Maak dat zij zich door geene drift laten vervoeren, en dat zij nooit iets ondernemen of overleggen, dat met uwe heerlijkheid en de eensgezindheid uwer Kerk strijdig is; maar dat zij veel meer hunne krachten vereenigen, en al hunne pogingen aanwenden, om met hen de volken, die hun onderworpen zijn, te geleiden tot het genot van den eeuwigen vrede en het bezit van het hemelsche Jeruzalem. Amen.

Onze Vader, Wees gegroet, enz.

v. Heer! verzeker ons den vrede.

r. En den overvloed, die denzelven vergezelt.

(G E B E D .)

ô God, van wien de heilige begeerten, de goede gedachten, en de regtvaardige werken komen: geef aan uwe dienaars den vrede, dien de wereld niet geven kan; opdat onze harten aan uwe geboden

gehecht zijn, en dat wij, geen andere vijanden meer te vreezen hebbende, een gerust leven mogen leiden onder uwe bescherming; door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die leeft en heerscht met U, in de eenheid des heiligen Geestes, door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

IV. GEBED.

Aan de allerheiligste Drievuldigheid, om haar de hier voren beschreven werken om den aflaat te verdienen, op te dragen.

O allerheiligste Drievuldigheid! ik geloof thans gedaan te hebben, hetgene voorgeschreven is, om den vollen aflaat der straffen, die op de zonden gesteld zijn, te verkrijgen; wij hadden daartoe veel meer moeten verrigten om uwe goddelijke Majesteit te voldoen, daar wij U in zoo menig opzicht verschuldigd zijn. Het is aan uwe oneindige goedheid en aan uwe onbegrensde milddadigheid jegens ons, hoe onwaardig wij dezelve zijn, dat wij moeten toeschrijven de milddadigheid, met welke Gij de zwakke werken uwer dienaars beloont. Ontvang dan, o aanbiddenswaardige Drievuldigheid, dat wat ik gedaan heb; vul hun gebrek aan door het lijden en sterven van onzen Heer Jesus Christus, en door het kostbare bloed, dat Hij voor ons ver-

goten heeft; en gewaardig U, mijn ziel (of de ziel van N.) deelgenoot te maken aan dien vollen aflat, en dat hemel en aarde met mij, U voor deze weldaad, nu en in de eeuwigheid dankzeggingen toebrengen. Amen.

Onze Vader. Wees gegroet, enz.

A F L A A T.

Onze heilige Vader, Paus BENEDICTUS XIV, de nuttigheid der oefeningen van geloof, hoop en liefde, en derzelver noodzakelijkheid met betrekking tot de zaligheid, aandachtig overwogen hebbende, heeft, met oogmerk om den ijver der geloovigen te onderhouden, bij eene bulle van den 28 Januarij 1756 eenen volkomen aflat verleend, aan al degenen, die, gedurende eene maand, dagelijks deze oefeningen met vroomheid en godvruchtigheid zullen lezen.

Deze aflat, dien men eenmaal in elke maand kan verdienen, op zulken dag als men wil kiezen, wanneer men, na gebiecht en gecommuniceerd te hebben, voor de gewone inzigten der Kerk zal bidden, is toepasselijk op de zielen in het vagevuur.

Men verdient denzelfden aflat, wanneer men nabij den dood is.

Zijne Heiligheid, door denzelfden ijver beziel, verleent daarenboven aan alle geloovigen eenen aflat van zeven jaren en zeven

quadragenen, welke zij zullen verdienen, zoo dikwijls zij deze oefeningen met godvruchtigheid zullen lezen. Deze aflaat is ook toepasselijk op de zielen in het vagevuur.

OEFENING VAN GELOOF.

Ik geloof in éénen eenigen God in drie personen: God den Vader, God den Zoon, en God den heiligen Geest, die het goede beloont en het kwade straft. Ik geloof, dat de tweede persoon der allerheiligste Drievuldigheid, God de Zoon, Jesus Christus, voor ons is mensch geworden; dat Hij gekruist is en den dood geleden heeft. Ik geloof vastelijk deze geheimen, en al hetgeen de heilige Kerk mij voorhoudt te gelooven; omdat Gij, o mijn God, die de waarheid zelve en de oneindige wijsheid zijt, het door U zelve veropenbaard hebt.

Voor en in dit geloof wil ik leven en sterven.

OEFENING VAN HOOP.

ô God van barmhartigheid! ik hoop en vertrouw vastelijk, door het lijden en de verdiensten van Jesus Christus, hier in dit leven uwe genade en de vergiffenis mijner zonden te zullen verwerven, en vervolgens U in den hemel te

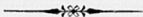
zien, te beminnen en te bezitten. Ik hoop dit, want Gij, o mijn God, zijt jegens ons oneindig goed en barmhartig, en getrouw in uwe beloften, dat Gij het ons geven wilt, en magtig om het te geven.

Met deze hoop wil ik leven en sterven.

OEFFENING VAN LIEFDE.

Mijn God en mijn minnelijke Vader! ik bemin U uit geheel mijn hart, boven alle dingen, dewijl Gij oneindig volmaakt en beminnelijk zijt; en om U bemin ik mijne naasten als mij zelven. Ik vergeef, uit liefde tot U, aan al degenen die mij beleedigd hebben; ik vraag voor hen uwe genade. Dat alle menschen U beminnen en dienen; dat alle schepselen U loven in alle eeuwigheid.

In deze liefde wil ik leven en sterven.

GODVRUCHTIGE OEFENINGEN

voor iederen dag der week.

VOOR DEN ZONDAG.

Gebod ter eere van de allerheiligste Drievuldigheid.

Glorie zij aan den Vader, die mij door zijne magt uit het niet getrokken en naar zijn beeld geschapen heeft. Glorie zij aan den Zoon, die mij door zijne wijsheid van de hel bevrijd en de deur des hemels geopend heeft. Glorie zij aan den heiligen Geest, die mij door zijne goedheid in het doopsel geheiligd heeft, en nog onophoudelijk mijne heiligmaking bewerkt door de genaden, welke ik dagelijks van zijne goedheid ontvang. Glorie zij aan de drie aanbiddelijke personen der heilige Drievuldigheid, gelijk het was in het begin, nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen.

Wij aanbidden U, o heilige Drievuldigheid! wij eeren en danken U, met eene ootmoedige erkentenis, omdat het U behaagd heeft ons dit onbegrijpelijk geheim te openbaren. Wij bidden U ootmoedig ons te vergunnen, dat wij, volhardende tot den dood toe in de belijdenis van dit

geloof, in den hemel eeuwig mogen loven,
 hetgeen wij op de aarde gelooven : éénen
 God, in drie personen : den Vader, den
 Zoon, en den heiligen Geest.

LITANIE

tot de allerheiligste Drievuldigheid.

Heer, ontferm U onzer.
 Christus, ontferm U onzer.
 Heer, ontferm U onzer.
 Christus, hoor ons.
 Christus, verhoor ons.
 God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
 God Zoon, Verlosser der wereld,
 God, heilige Geest,
 Heilige Drievuldigheid, één God,
 Heer, die een Geest zijt, en in geest
 en waarheid wilt aanbeden worden,
 Heer, wiens Godheid noch aan goud,
 noch aan zilver, noch aan steen,
 of aan iets gelijk is,
 Heer, aan wien niemand gelijk is,
 buiten wien er geen God is,
 Koning der eeuwen, die alleen van
 natuurwege onsterfelijkheid hebt,
 Groote God, uit wien alles voortkomt,
 en door wien alles behouden wordt,
 Heer, in wien wij leven, in wien wij

Ontferm U onzer.

ons bewegen, en in wien wij zijn,
ontferm U onzer.

Heer, die overal zijt, en wiens voor-
zienigheid boven alles is,

Heer, die zoo groot zijt, dat U geene
gedachten kunnen begripen,

Heer, wien geheel het aardrijk en de
hemelen niet kunnen bevatten,

Heer, wien geen mensch ooit heeft
gezien of kan zien,

Heer, wiens oordeel ondoorgrondelijk,
en wiens woorden onnaspeurlijk
zijn,

Heer, voor wiens Majesteit wij slechts
stof en asch zijn,

Heer, die doet al wat U behaagt in
den hemel, op de aarde, in de zee
en in de afgronden.

Heer, die de harten der menschen in
uwe hand hebt, en dezelve neigt
werwaarts Gij wilt,

Heer, die een verteerend vuur zijt,
wiens gramschap niemand kan we-
derstaan,

Heer, die een ieder vergeldt naar zijne
werken,

Heer, die alles schikt in getal, gewigt
en maat,

Heer, die onze harten onderzoekt en
onze nieren doorgrondt,

Heer, die alles bemint wat er is, en

Ontferm U onzer.

niets haat van al hetgene Gij geschapen hebt, ontferm U onzer.

Heer, die de zonden der menschen om hunne boetvaardigheid kwijscheldt,

Heer, die in uwe woorden waarachtig en in uwe beloften getrouw zijt,

Heer, die in al onze kwellingen en ellenden onze troost en hulp zijt,

Allerheiligste God, wiens heerlijkheid geheel het aardrijk vervult,

Opperste Majesteit, wien alleen alle eer en lof toekomt,

Heer, die alles om U zelven hebt gemaakt, en die zelf zijt het loon uwer dienaren,

Allerheiligste Drievuldigheid, in welke te aanschouwen en te beminnen ons grootste goed en zaligheid gelegen is,

Wees genadig, spaar ons, Heer.

Wees genadig, verhoor ons, Heer.

Van alle kwaad, verlos ons, Heer.

Van alle hoovaardigheid, vermetelheid en wanhoop,

Van alle onmatigheid, onzuiverheid en kwaden wil tegen onze naasten,

Van traagheid, aardsche en ongeregelde droefheid,

Van gierigheid, die de wortel is van alle kwaad,

Door uwe onbepaalde almogendheid,

Door uwe oneindige wijsheid,

Ontferm U onzer.

Verlos ons, Heer.

Door uwe overvloedige goedheid, verlos ons, Heer.

Door uwe overgroote barmhartigheid en langmoedigheid,

Door uwe ondoorgrondelijke alwetendheid,

Door uwe volmaakte en onveranderlijke gelukzaligheid,

In den dag des oordeels,

Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons.

Opdat Gij ons de genade wilt verleenē,
om U uit geheel ons hart, uit geheel
onze ziel, uit al ons verstand, en uit
al onze krachten te beminnen,

Opdat wij uwen heiligen naam nooit
ligtvaardig gebruiken,

Opdat wij de zon- en heiligdagen in
godsdienstigheid en andere goede
werken doorbrengen en heiligen,

Opdat wij onze ouders en alle over-
heid, om uwentwil, eer en gehoor-
zaamheid bewijzen,

Opdat wij nooit het leven of de eer
van onze naasten beledigen,

Opdat onze ziel nooit door onzuivere
woorden, werken, gedachten of be-
geerten besmet worde,

Opdat wij nooit iemand door onregt-
vaardigheid beschadigen,

Opdat wij onzen mond zorgvuldiglijk
bewaren van valsche getuigenis en

Verl. ons, Heer.

Wij bidden U, verhoor ons.

72 LITANIE TOT DE ALLERH. DRIEV.

leugentaal, wij bidden U, verhoor ons.
Opdat wij de goederen der wereld niet
ongeregeld begeeren of beminnen, wij
bidden U, verhoor ons.

Opdat Gij onze harten tot het onderhou-
den uwer geboden wilt neigen, wij
bidden U, verhoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.

Allerheiligste Drievuldigheid, hoor ons.

Allerheiligste Drievuldigheid, verhoor ons.

G E B E D.

Almagtige en eeuwige God! die door
de belijdenis van het ware geloof, uwen
dienaren hebt doen kennen de heerlijk-
heid der eeuwige Drievuldigheid, en in
die oppermagtige Majesteit hebt geleerd
één eenig wezen te aanbidden : wij bid-
den U, dat wij te allen tijde, door de vas-
tigheid van datzelfde geloof, van allen
tegenspoed mogen bevrijd worden. Door
onzen Heer Jesus Christus, die met U
leeft en heerscht, in de eenheid des hei-
ligen Geestes, in alle eeuwen der eeu-
wen. Amen.

OEFENING VOOR DEN MAANDAG.

Gebod ter eere van den heiligen Geest, en
tot lansen der geloovige zielen in
het vagevuur.

ô God, heilige Geest! die over de Apostelen en andere geloovigen, onder de gedaante van vurige tongen, uit den hemel gedaald zijt, en hen met uwe genade rijkelijk vervuld hebt: gewaardig U ook tot mij te komen en mij met uwe genade te vervullen. Gij hebt in het heilige Doopsel mijne ziel geheilgd, en haar tot uwe woonplaats gekozen: Gij heiligt haar nog door de heilige Sakramenten. O goddelijke Geest! laat niet toe dat de helsche geest ooit in dezelve door de zonde eene plaats vinde; maar woon en blijf nu en altijd in haar, tot dat zij opgenomen worde in de hemelsche woning, waar zij U, met den Vaderen den Zoon, in alle eeuwigheid zal loven en danken. Amen.

LITANIE

TOT DEN HEILIGEN GEEST.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.

Heilige Geest, hoor ons.

Vertroostende Geest, verhoor ons.

Hemelsche Vader, waarachtig God, ontferm U onzer.

God Zoon, Verlosser der wereld,

Heilige Geest, waarachtig God,

Heilige Drievuldigheid, één God,

Geest van waarheid en wijsheid,

Geest van verstand en raad,

Geest van godvruchtigheid en vreeze
Gods,

Geest van liefde, blijdschap en vrede,

Geest van verduldigheid, goedheid en
goedertierenheid,

Geest van langmoedigheid en zacht-
moedigheid,

Geest van geloof en zedigheid,

Geest van ootmoedigheid en zuiverheid,

Geest van sterkte en voorzigtigheid,

Geest van leven en zaligheid,

Geest van alle deugden en genade,

Geest van aanneming der kinderen Gods,

IJveraar der zielen,

Heiligmaker en bestuurder der katho-
lijke Kerk,

Geest, die de harten en nieren door-
grondt,

Uitdeeler der hemelsche gaven,

Zekere hulp der behoeftigen,

Zoetheid dergenen, die U beminnen
en dienen,

Ontferm U onzer.

Sterkte en moed van allen, die in deugd
toenemen, ontferm U onzer.

Kroon der volmaakten,
Geluk der engelen,
Licht der patriarchen,
Inblazing der profeten,
Tong en wijsheid der apostelen,
Vroomheid der belijders,
Zuiverheid der maagden,
Inwendige zalving aller Heiligen,
Wees genadig, spaar ons, o heilige Geest.
Wees genadig, verhoor ons, o heilige Geest.
Van alle kwaad en zonden, verlos ons,
o heilige Geest.

Van alle kwellingen en bedrog des
duivels;

Van allen hoogmoed en wanhoop,
Van bestrijding der bekende waarheid,
Van nijdigheid over de deugden van
onze naasten,

Van alle hardnekkigheid en onboet-
vaardigheid,

Van alle verzuimenis in geestelijke
zaken,

Van alle onzuiverheid des ligchaams
en der ziel,

Van alle dwaling en ketterij,

Van allen boozen geest,

Van eenen ongelukkigen en eeuwi-
gen dood,

Door uwe eeuwige voortkomst van

Ontferm U onzer.

Verlos ons, o heilige Geest.

den Vader en den Zoon, verlos ons,
o heilige Geest.

Door uwe wonderbare werking in de
menschwording des Woords, verlos
ons, o heilige Geest.

Door uwe nederdaling over Christus in zijn
doopsel, verlos ons, o heilige Geest.

Door uwe openbaring in de transfiguratie
des Zaligmakers, verlos ons, o H. Geest.

Door uwe heilige komst over de Leerlingen
van Christus, verlos ons, o H. Geest.

In den dag des oordeels, verlos ons, o
heilige Geest.

Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons.

Opdat Gij ons al onze zonden vergeeft,

Opdat Gij U gewaardigt, al de ledematen
der heilige Kerk levend te maken,

Opdat Gij alle volkeren der wereld in
het waarachtig geloof wilt vereenigen,

Opdat Gij ons altijd voorkomen, ver-
gezellen en volgen wilt door uwe
heilige genade,

Opdat Gij U gewaardigt, ons te ver-
vullen met eene ongeveinsde en
vurige godsvrucht, en met de gave
des gebeds,

Opdat Gij onze gedachten, woorden
en werken, tot U trekkende, hei-
ligen wilt,

Opdat Gij ons een zuiver hart en
eenen nieuwen geest wilt geven,

Wij bidden U, verhoor ons.

Opdat Gij in onze ziel wilt ontsteken,
eenen standvastigen ijver tot de chris-
telijke volmaaktheid, wij bidden U,
verhoor ons.

Opdat Gij U gewaardigt onze hanterin-
gen en ondernemingen met licht, raad
en goeden uitslag te begunstigen.

Opdat Gij in ons den inwendigen
vrede en de gerustheid des gemoeds
wilt behouden,

Opdat Gij ons uwe genade tot het
einde onzes levens wilt verleenen,

Opdat Gij ons onder het getal der
uitverkoornen wilt ontvangen,

Opdat Gij U gewaardigt ons te ver-
hooren, o heilige Geest.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

Wij bidden U, verhoor ons.

G E B E D.

ô God, die de harten der geloovigen
door de verlichting des heiligen Geestes
hebt geleerd : geef dat wij in denzelfden
Geest verstaan wat regt is, en ons in
zijne vertroosting verblijden mogen : door
Christus, onzen Heer. Amen.

OEFFENING VOOR DEN DINGSDAG.

Gebed ter eere van den zoeten Naam Jesus.

ô Jesus! o zoete Jesus! o Jesus, Zoon van de Maagd Maria, vol van barmhartigheid! ontferm U mijner naar uwe groote barmhartigheid. ô Genaderijkste Jesus! ik bid U, door het dierbaar bloed dat Gij voor ons, zondaren, hebt uitgestort, wisch al mijne boosheden uit; gewaardig U uwe oogen op mij ellendigen te vestigen, die U ootmoediglijk om vergiffenis smeeke, en uwen heiligen Naam met betrouwen aanroep. ô Naam Jesus, zoete Naam! Naam Jesus, liefelijke Naam! Naam Jesus, versterkende Naam! want wat is Jesus anders dan Zaligmaker. Nu dan, o Jesus! om uwen heiligen Naam, wees mijn Jesus, en maak mij zalig. Laat niet toe dat ik verloren ga, dien Gij uit niet geschapen hebt. ô Genadigste Jesus! ontferm U mijner, terwijl het nog tijd is om U te ontfermen: opdat ik niet veroordeeld worde in den dag des oordeels. De dooden, o Heer! zullen U niet loven, noch allen die ter helle nederdalen. ô Minnelijke Jesus! o gewenschte Jesus! o goedertierenste Jesus! o Jesus! Jesus! Jesus! neem mij aan onder het getal uwer uitverkoornen;

o Jesus, zaligheid dergenen die in U gelooven! o Jesus, troost dergenen die tot U vlugten! dierbaar zoenoffer der zondaren! o Jesus, Zoon van de Maagd Maria! stort in mij de genade, wijsheid, liefde, zuiverheid en ootmoedigheid; opdat ik U op eene volmaakte wijze moge beminnen, loven, dienen, genieten en verheerlijken, met allen die uwen Naam Jesus aanroepen. Amen.

LITANIE

VAN DEN ZOETEN NAAM JESUS.

Heer, ontferm U onzer.	
Christus, ontferm U onzer.	
Heer, ontferm U onzer.	
Jesus, hoor ons.	
Jesus, verhoor ons.	
God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.	
God Zoon, Verlosser der wereld,	
God, heilige Geest,	
Heilige Drievuldigheid, één God,	
Jesus, Zoon van den levenden God,	
Jesus, glans des Vaders,	
Jesus, luister van het eeuwige licht,	
Jesus, koning der glorie,	
Jesus, zon der gerechtigheid,	
Jesus, zoon van de Maagd Maria,	
Beminnelijke Jesus,	
Wonderlijke Jesus,	

Ontferm U onzer.

Jesus, sterke God, ontferm U onzer.

Jesus, vader van het toekomstig leven,

Jesus, verkondiger van Gods raadsbesluiten,

Allermagtigste Jesus,

Allerzorgvuldigste Jesus,

Allergehoorzaamste Jesus,

Jesus, zachtmoedig en ootmoedig van harte,

Jesus, beminnaar der zuiverheid,

Jesus, onze beminnaar,

Jesus, God des vredes,

Jesus, bron des levens,

Jesus, voorbeeld van alle deugden,

Jesus, ijveraar der zielen,

Jesus, onze God,

Jesus, onze toevlugt,

Jesus, vader der armen,

Jesus, schat der geloovigen,

Jesus, goede herder,

Jesus, waarachtig licht,

Jesus, eeuwige wijsheid,

Jesus, oneindige goedheid,

Jesus, onze weg en ons leven,

Jesus, vreugd der Engelen,

Jesus, koning der Aartsvaders,

Jesus, meester der Apostelen,

Jesus, leeraar der Evangelisten,

Jesus, sterkte der Martelaren,

Jesus, licht der Belijders,

Jesus, zuiverheid der Maagden,

Ontferm U onzer.

Jesus, kroon van alle Heiligen, ontf. U onz.
 Wees genadig, spaar ons, Jesus.
 Wees genadig, verhoor ons, Jesus.
 Van alle kwaad, verlos ons, Jesus.
 Van alle zonde,
 Van uwen toorn,
 Van de lagen des duivels,
 Van den geest der onkuischheid,
 Van den eeuwigen dood,
 Van het verwaarloozen uwer inge-
 vingen,
 Door het geheim uwer heilige menseh-
 wording,
 Door uwe geboorte,
 Door uwe kindschheid,
 Door uw allergoddelijkst leven,
 Door uwen arbeid,
 Door uwen doodstrijd en uw lijden,
 Door uw kruis en uwe verlatenheid,
 Door uwe smarten,
 Door uwen dood en uwe begrafenis,
 Door uwe verrijzenis,
 Door uwe hemelvaart,
 Door uwe vreugden,
 Door uwe glorie,
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, spaar ons, Jesus.
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, verhoor ons, Jesus.
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, ontferm U onzer.

Verlos ons, Jesus.

Jesus, hoor ons.

Jesus, verhoor ons.

Onze Vader, enz.

Laat ons bidden.

ô Heere Jesus, die gezegd hebt : vraagt en gij zult ontvangen, zoekt en gij zult vinden, klopt en u zal geopend worden : stort, wij bidden er U om, uwe allergoddelijkste liefde in ons gemoed, opdat wij U steeds, van ganscher harte, met woord en daad beminnen, en nooit ophouden U te loven.

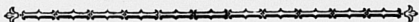
Geef, o Heer, dat wij altijd uwen heiligen Naam vreezen en beminnen; want Gij verlaat dengene niet, dien Gij bevestigt in uwe liefde.

OEFENING VOOR DEN WOENSDAG.

Gebed tot den H. Engel-bewaarder.

o Heilige Engel, welken God, door een uitwerksel zijner goedheid tot mij, met de zorg mijner bestiering belast heeft; gij die van het eerste oogenblik mijns levens mij nooit verlaten hebt, die dag en nacht aan mijne zijde zijt om mij bij te staan, om mij van het kwade af te houden en tot het goede op te wekken: ik dank u zeer ootmoediglijk, en ik smeeke u, o minnelijke beschermer, mij uwe liefdadige zorg te willen blijven betoonen. Wees mijne hulp in mijne noodwendigheden, mijn troost in mijne droefheden, mijn steun in mijne mismoedigheden; bescherm mij tegen de vijanden mijner zaligheid, verwijder mij van de gelegenheden tot zondigen, verwerf mij genade om aan uwe ingevingen gehoorzaam te zijn, en getrouwheid om dezelve te volgen; maar vooral, bescherm mij in het uur van mijnen dood, en verlaat mij niet, voor dat gij mij in het verblijf der eeuwige rust zult gebragt hebben. Amen.

LITANIE

TOT DE HEILIGE ENGELN.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, hemelsche Vader, Schepper van
alle geesten, ontferm U onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, dien
de kooren der engelen begeeren te
aanschouwen, ontferm U onzer.
God, heilige Geest, gelukzaligheid der
hemelsche verstanden, ontferm U onzer.
Heilige Drievuldigheid, één God, ont-
ferm U onzer.
Heilige Maria, koningin der engelen,
bid voor ons.
Heilige Maria, zoetigheid der aarts-
engelen,
Heilige Maria, vermaak der krachten,
Heilige Maria, blijdschap der troonen,
Heilige Maria, geur der heerschap-
pijen,
Heilige Maria, vreugd der mededoo-
gheden,

Bid
voor
ons.

Heilige Maria, eer der overheden, bid voor ons.

Heilige Maria, meester-vrouwe der Cherubijnen, bid voor ons.

Heilige Maria, prinses der Serafijnen, bid voor ons.

H. Michaël, prins over de engelen des vredes, bid voor ons.

H. Michaël, prins der heilige Kerk,

H. Michaël, heiligste voorvechter,

H. Michaël, overwinnaar van den ouden draak,

H. Michaël. die altijd zijt geweest een beschermer van Gods volk,

H. Michaël, die Lucifer, met geheel zijnen aanhang, uit den hemel gestooten hebt,

H. Michaël, die den betichter onzer broederen in de diepte der hel geworpen hebt,

H. Michaël, ontvanger der zielen,

H. Michaël, leidsman tot het Paradijs der vreugd,

H. Michaël, troost der geloovigen,

H. Michaël, beschermer dergenen die u eeren,

H. Michaël, die Daniël eene goddelijke vertooning geopenbaard hebt,

H. Gabriël, die de geboorte en het ambt van den H. Joannes voorzegd hebt,

Bid voor ons.

H. Gabriël, die bode waart van de mensch-
 wording des Woords, bid voor ons.
 Bewaarder van de heilige Maagd
 Maria,
 Medegezel van de kindschheid des
 Zaligmakers,
 Getrouwe dienaar van Christus,
 Gezant der zaligheid,
 Een van de zeven Engelen staande
 voor den Heer,
 H. Raphaël, allergetrouwste leids-
 man van Tobias,
 Voorzigtige uitjager der duivelen,
 Aanbieder der gebeden aan God,
 Krachtige verdrijver der blind-
 heid,
 Bijstand in kwellingen,
 Trooster in benaauwdheden,
 Blijdschap dergenen die u dienen,
 Heilige Engelen, bewaarders der uit-
 verkoornen,
 Waardige aandienaars der hemel-
 sche gaven,
 Doorluchtige bewaarders der ko-
 ningrijken,
 Edele beschermers der overheden,
 Voorzigtige regeerders der konin-
 gen en heeren,
 Sterke bedwingers van de magt
 des duivels,
 Getrouwe bewaarders der menschen,

Bidt voor ons.

Heilige Engelen, minnelijke verzoeners
 der menschen boosheid, bidt voor ons.
 Goedertieren blijdschap scheppende
 in de bekeering der zondaren,
 Die de goede werken der men-
 schen aan God opdraagt,
 Vriendelijke leeraars der Profeten,
 Treffelijke gezanten tot de Apost-
 telen,
 Magtige beschermers der heilige
 Kerk Gods,
 O gij, alle heilige Engelen, die dient
 voor den troon Gods, bewaart ons.
 Door de edele goddelijke gaven uwer
 natuur, verlicht ons.
 Door uwe onbegrijpelijke kracht, be-
 hoedt ons.
 Door de brandende liefde van uwen
 wil, beschermt ons.
 Door uwe glorie en zaligheid, beweegt ons.
 ô Christus, zaligheid der engelen, wij
 bidden U, hoor ons.
 ô Christus, heerlijkheid der hemel-
 sche geesten,
 ô Christus, schijnsel der hemelsche
 slagorden,
 Door den Cherubijn, die het hout des
 levens bewaart,
 Door den engel, die Agar onder de
 hand van hare meesteres veroot-
 moedigd heeft,

Bidt voor ons.

Wij bidd. U, hoor ons.

Door de engelen, die Izaaks geboorte
geboodschapt hebben, wij bidden U,
hoor ons.

Door den engel, die de opoffering van
Izaak belet heeft,

Door den engel, die uwen zegen aan
Abraham gebragt heeft,

Door de engelen, op de ladder van
Jacob klimmende en nederkomende,

Door de engelen, die Loth uit het mid-
den der zondaren geleid hebben,

Door de engelen, die Mozes de god-
delijke wet geleverd hebben,

Door de heilige engelen, die gesta-
diglijk God toezingen : *heilig !
heilig ! heilig !*

Door den engel, die de geboorte van
den H. Joannes den dooper gewaar-
schuwd heeft,

Door de engelen, die uwe heilige ge-
boorte aan de schaapherders ge-
boodschapt hebben,

Door de menigte der engelen, die op
den kersnacht U loofden, zeggende :
Glorie zij God in het allerhoogste,

Door de engelen, die U in de wil-
dernis gediend hebben,

Door den engel, die U in het hofje
versterkt heeft,

Door de engelen, die in witte kleede-
ren nevens uw graf gezeten waren,

Wij bidden U, hoor ons.

Door de engelen, die in uwe hemelvaart
aan de Leerlingen vertoond zijn, wij
bidden U, hoor ons,

Door de engelen, die Lazarus ziel in
Abrahams schoot gedragen hebben, Wij bidden U, hoor ons.

Door de engelen, die dikwijls de legers,
der vijanden verstrooid hebben,

Door de engelen, die de Martelaren
in hunne pijn getroost hebben,

Aartsengel Michaël, kom Gods volk
te hulp,

Aartsengel Gabriël, bescherm ons.

Aartsengel Raphaël, verlos ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. En leid ons niet in bekoring.

R. Maar verlos ons van den kwade.

v. In de tegenwoordigheid der engelen
zal ik U, mijn God, toezingen.

R. Ik zal U aanbidden in uwen heiligen
tempel, en uwen naam belijden.

G e b e d .

ô God, die met eene wonderlijke orde
de diensten der engelen en menschen be-
schikt: vergun goedertierenlijk, dat door
degenen, die U dienende, altijd nevens den
troon staan, ons leven op de aarde behoed
worde. Door Christus onzen Heer. Amen.

OEFFENING VOOR DEN DONDERDAG.

Gebed ter eere van het Allerheiligste
Sakrament des Altaars.

ô Zoete Jesus! minnelijke Zaligmaker! die door de overmaat der wonderbaarste liefde met ons hebt willen verblijven in het allerheiligste Sakrament des altaars : ik erken U aldaar voor mijnen Opperheer en mijnen God. Ik aanbid U met de gevoelens der allerdiepste ootmoedigheid. Ik dank U uit geheel mijn hart, voor de oneindige liefde die Gij ons daar betoont, niettegenstaande de verongelijkingen die Gij van ons te lijden hebt; en doordrongen van droefheid ten opzichte onzer ondankbaarheden, kom ik, o God van Majesteit, boete doen voor al de onteeringen, heiligschendingen en goddeloosheden, die ooit bedreven zijn en nog kunnen bedreven worden, tegen dit aanbiddelijk Sakrament. Ach, kon ik U, o mijn God! betuigen de droefheid, welke ik gevoel, omdat ik zelf zoo dikwijls voor U verschenen ben met zoo groote oneerbiedigheid, en tot U genaderd met zoo weinige vurigheid en liefde.

Vergeet, o Heer! onze ongerechtigheden, om slechts uwe barmhartigheden in-

dachtig te zijn. Neem in dank aan de opregte begeerte, welke ik heb, om U te eeren en geëerd te zien in het Sakrament uwer liefde. Ja, ik verlang uit geheel mijn hart U aldaar te beminnen, te zegenen, te loven en te aanbidden, zoo zeer als de engelen die U aldaar omringen. Ik smEEK U, door dit aanbiddelijk Ligchaam en dierbaar Bloed, waarvoor ik nedergebogen ben, mij te verleenē, dat ik U daar voortaan zoo eerbiedig aanbidde en zoo waardig ontvangē, dat ik, na mijnen dood, met al de gelukzaligen, U eeuwig mogē verheerlijken. Amen.

LITANIE VAN HET

allerh. Sakrament des Altaars.

Heer, ontferm U onzer.
 Christus, ontferm U onzer.
 Heer, ontferm U onzer.
 Christus, hoor ons.
 Christus, verhoor ons.
 God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
 God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U onzer.
 God, heilige Geest, ontferm U onzer.
 Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer.

Levend brood, dat uit den hemel ge-
daald zijt, ontferm U onzer.
Eeuwig Woord Gods, mensch gewor-
den en onder ons wonende,
Verborgten God en Zaligmaker, be-
dekt onder zienlijke gedaanten,
Tarwe der uitverkoornen,
Wijn die maagden voortbrengt,
Voedzaam brood en vermaak der
koningen,
Sterk schild tegen alle bekoringen,
Geestelijk hulpmiddel voor alle zon-
den en krankheden,
Onuitputbare schat van genade,
Altijddurende offerande,
Zuivere opdragt,
Lam zonder vlekken,
Allerzuiverste maaltijd,
Spijs der engelen,
Verborgten brood des hemels,
Gedachtenis van Gods wonderheden,
Bovennatuurlijk brood,
Heilig slagtoffer,
Kelk der zegeningen,
Geheim des geloofs,
Hoogwaardig en uitmuntend Sakrament,
Allerheiligste offerande,
Zoenoffer voor levenden en dooden,
Wonder van Gods wonderen,
Allerheiligste gedachtenis van het
lijden des Heeren,

Ontferm U onzer.

Geschenk dat alle volheid te boven gaat,
ontferm U onzer.

Voortreffelijk gedenkteeken der god-
delijke liefde,

Overvloeijende bron van Gods mild-
dadigheid,

Allerheiligst en wonderlijk geheim,
Krachtige spijs der onsterfelijkheid,
Aanbiddeijk en levendmakend Sakra-
ment,

Brood dat door de almogendheid des
woords zijt vleesch geworden,

Onbloedige offerande,

Alleraangenaamste maaltijd, waarbij
de Engelen tegenwoordig zijn en
dienen,

Teeken van genade,

Band van liefde,

Opperpriester, die zelf de offerande zijt,
Geestelijke zoetheit, die in haren
eigen oorsprong gesmaakt wordt,

Verkwikking der heilige zielen,

Teerspijs dergenen die in den Heer
sterven,

Onderpand der toekomstige zaligheid,

Wees genadig, spaar ons, Heer.

Wees genadig, verhoor ons, Heer.

Van het onwaardig nuttigen uws lig-
chaams en bloeds, verlos ons, Heer.

Van de begeerlijkheid der oogen, verlos
ons, Heer.

Ontferm U onzer.

Van de hoovaardij des levens, verlos ons, Heer.

Van alle ketterij, ongeloovigheid en verblindheid des harten,

Van alle oneerbiedigheid en misbruik ten opzichte van dit heilig Sakrament,

Van alle zwakheden en zonden, die de vruchten van dit heilig Sakrament verminderen en beletten,

Van alle gelegenheden der zonden,

Door de groote begeerte, die Gij gehad hebt, om dit Paaschlam met uwe Leerlingen te eten,

Door de diepe ootmoedigheid, waarmede Gij de voeten der Leerlingen gewasschen hebt, om hen tot dezen maaltijd te bereiden,

Door de onmeetbare liefde, waarmede Gij dit heilig Sakrament hebt ingesteld,

Door de onuitsprekelijke goedheid, waarmede Gij ons tot het nuttigen van uw heilig ligchaam en bloed opwekt,

Door uw dierbaar bloed, dat Gij ons op het altaar hebt nagelaten,

Door de vijf wonden, die Gij in uw allerheiligst ligchaam voor ons ontvingen hebt,

Wij zondaars, wij bidden U, verhoor ons. Dat het U believe het geloof, den eerbied

Verlos ons, Heer.

en de begeerte tot dit wonderlijk Sakrament in ons te vermeerderen en te bewaren, wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij U gewaardigt, ons, door eene ware belijdenis onzer zonden, tot het dikwijls nuttigen dezer geestelijke spijs te bereiden,

Dat het U believe, de hemelsche vruchten van dit Sakrament in ons mildelijk uit te storten,

Dat wij, door het nuttigen van uw heilig ligchaam en bloed, mogen blijven in U en Gij in ons,

Dat wij, alle boosheid en wereldsche geneigdheden verlatende, altijd in matigheid, regtvaardigheid en godvruchtigheid mogen leven,

Dat het U believe, ons in het uur des doods met deze hemelsche teerspijs te versterken en te beschermen,

Zoon van God,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. Heer! verhoor mijn gebed.

r. En mijn geroep kome tot U.

Wij bidden U, verhoor ons.

LAAT ONS BIDDEN.

ô God, die ons onder dit wonderbaar Sakrament de gedachtenis uws lijdens hebt nagelaten : wij bidden U, geef dat wij de heilige geheimen van uw Ligchaam en Bloed zoo eerbiedig eeren, dat wij de vruchten uwer verlossing genaderijk in ons gewaar worden. Die, met den Vader en den heiligen Geest, leeft en heerscht, in alle eeuwigheid. Amen.

AANBIDDING.

God ! onbegrijpelijk in uw wezen, onafmetelijk groot in uwe werken : in het stof mijner nederigheid aanbid ik U.

Met almacht schiept Gij, wat is ; met wijsheid onderhoudt Gij alles, en voor uwe wenken sidderen hemel en aarde.

Gij zijt de almacht zelve ; Gij de wijsheid zelve ; Gij de grootheid zelve ! Gij vervult hemel en aarde ; Heer ! U aanbid ik.

Gij zijt de eeuwige waarheid zelve ; Gij de eeuwige gerechtigheid, voor wien de verharde zondaar sidderen moest. Maar Gij zijt ook de goedheid, de liefde en barmhartigheid zelve, en zijt het voor den berouwhebbenden boeteling, zoo wel als voor den regtvaardigen.

Gij laat over beiden de zon opgaan, over beiden laat Gij van den troon uwer

almagt en genade uwe vaderlijke goedheid nederdalen : o God ! U zij onophoudelijk onzen hartelijken dank ; eeuwig zij U alle lofprijzing en aanbidding.

Gij zijt het , die uwen geliefden , eenigen Zoon , ter onzer verlossing van den eeuwigen ondergang , uit uwen schoot op deze aarde hebt doen afdalen . Gij zijt de vergeving der zonden door dezen uwen Zoon ; Gij-zelfen onze eeuwige gelukzaligheid . Ach , Heer ! om den wille uws geliefden Zoons , versmaad , wegens onze zonden , onzen dank , onze lof en onze aanbidding niet ! Aanzie en hoor het hartelijke smeeken van uw kind , dat met een vermorzeld hart in het stof zich voor U nederwerpt en U aanbidt !

Oneindige , Alwijze , Almagtige ! Wat sterveling kan U bevatten , daar de Seraf zijn aangezicht voor U bedekt ? En nogtans , welke eer is het voor mij tot U te mogen spreken , en U Vader te mogen noemen ! Ja , Vader ! naar uw evenbeeld hebt Gij mij geschapen ; voor den hemel , ter eeuwige gelukzaligheid mij bestemd ; geroepen tot erkenenis uwer goddelijke heiligheid en heerlijkheid , tot het genot des eeuwigen levens .

Zoon des eeuwigen Vaders ! uit onafmetelijke loutere liefde verliet Gij uwen troon , ondergingt Gij alle lijden en stierft

LAAT ONS BIDDEN.

ô God, die ons onder dit wonderbaar Sakrament de gedachtenis uws lijdens hebt nagelaten : wij bidden U, geef dat wij de heilige geheimen van uw Ligchaam en Bloed zoo eerbiedig eeren, dat wij de vruchten uwer verlossing genaderijk in ons gewaar worden. Die, met den Vader en den heiligen Geest, leeft en heerscht, in alle eeuwigheid. Amen.

AANBIDDING.

God ! onbegrijpelijk in uw wezen, onafmetelijk groot in uwe werken : in het stof mijner nederigheid aanbid ik U.

Met almacht schiept Gij, wat is ; met wijsheid onderhoudt Gij alles, en voor uwe wenken sidderen hemel en aarde.

Gij zijt de almacht zelve ; Gij de wijsheid zelve ; Gij de grootheid zelve ! Gij vervult hemel en aarde ; Heer ! U aanbid ik.

Gij zijt de eeuwige waarheid zelve ; Gij de eeuwige gerechtigheid, voor wien de verharde zondaar sidderen moest. Maar Gij zijt ook de goedheid, de liefde en barmhartigheid zelve, en zijt het voor den berouwhebbenden boeteling, zoo wel als voor den regtvaardigen.

Gij laat over beiden de zon opgaan, over beiden laat Gij van den troon uwer

almagt en genade uwe vaderlijke goedheid nederdalen : o God ! U zij onophoudelijk onzen hartelijken dank ; eeuwig zij U alle lofprijzing en aanbidding.

Gij zijt het , die uwen geliefden , eenigen Zoon , ter onzer verlossing van den eeuwigen ondergang , uit uwen schoot op deze aarde hebt doen afdalen. Gij zijt de vergeving der zonden door dezen uwen Zoon ; Gij-zelfen onze eeuwige gelukzaligheid. Ach , Heer ! om den wille uws geliefden Zoons , versmaad , wegens onze zonden , onzen dank , onze lof en onze aanbidding niet ! Aanzie en hoor het hartelijke smeeken van uw kind , dat met een vermorzeld hart in het stof zich voor U nederwerpt en U aanbidt !

Onceindige , Alwijze , Almagtige ! Wat sterveling kan U bevatten , daar de Seraf zijn aangezicht voor U bedekt ? En nogtans , welke eer is het voor mij tot U te mogen spreken , en U Vader te mogen noemen ! Ja , Vader ! naar uw evenbeeld hebt Gij mij geschapen ; voor den hemel , ter eeuwige gelukzaligheid mij bestemd ; geroepen tot erkentenis uwer goddelijke heiligheid en heerlijkheid , tot het genot des eeuwigen levens.

Zoon des eeuwigen Vaders ! uit onafmetelijke loutere liefde verliet Gij uwen troon , ondergingt Gij alle lijden en stierft

den smadelijksten dood, om ons van het eeuwig verderf te redden.

Gij, Geest Gods! heilige Geest! met de heiligheid des hemels heilighdet Gij ons, daar wij onrein en onheilig waren. Heilige en drieëenige God! van U is, wat wij zijn en hebben; U zij de eer en alle lofprijzing; U alle dank en aanbidding, van eeuwigheid tot eeuwigheid! Amen.

OVER DE VERANDERING VAN HET BROOD
EN DEN WIJN.

Verre boven de wereld en menschen verhef ik mijnen geest tot U, eeuwige, almachtige, alontfermende God! om met de stem der reine en zalige geesten de mijne te vereenigen, om U te loven en te prijzen voor den onmeetbaren rijkdom uwer genade, met welke Gij ons gezegend hebt. Het is waar, ik ben te arm en te gering, om uwen lof en eer naar waarde te verkondigen; maar Gij, toegevende Vader, hoort ook het zwak stamelen uwer onwaardige kinderen, en ziet met welbehagen op den goeden wil hunner U toegenegene harten! In de volheid van een oprecht gevoel waag ik het derhalve U aan te roepen: heilig, heilig, heilig is de Heer aller werelden! alles, alles, verkondigt zijne magt en heerlijkheid! Eer zij den Vader in het allerhoogste, en heil,

zegen en vrede ons menschen : door Jesus Christus, onzen goddelijken Middelaar !

Heilig, onverwoestbaar gedenkteeken van eeuwige onbegrijpelijke liefde ! Wie toch kan de eindelooze grootmoedigheid bevatten, met welke Gods eeuwige Zoon zich zot een bloedig offer voor onze zaligheid overgeeft ? In deze oogenblikken wordt deze gedachtenis weder plegtig gevierd ; brood en wijn worden in het Ligchaam en Bloed van mijnen Jesus veranderd ; andermaal heeft hetzelfde plaats , dat op den avond voor het lijden van mijnen Verlosser gebeurde. Zoo verre, zoo verre ging Jesus liefde tot den mensch ! Ach, ware ik slechts in staat den diepen indruk te gevoelen, welke zich over geheel mijn leven verspreiden moet. Konde ik mij zoo geheel voor U ten offer geven, Heiland der wereld, gelijk Gij voor mij gedaan hebt ! Konde ik zoo beminnen en vergeven, lijden en verduren, als Gij, Jesus ! Gij zijt het ware brood des hemels, de spijs ten ewigen leven ! Ik geloof in U met de volle toestemming van mijn hart ; wie U gewillig volgt, kan niet dwalen ! Gij zijt de waarheid en het leven ; op U vertrouw ik, almachtige Verlosser der wereld ! Gij kunt, Gij wilt mij tot het eeuwig geluk geleiden ; in geluk en ongeluk is slechts op U mijne hoop gevestigd ; en die hoop zal niet ver-

ijddeld worden. Jesus heilig offer voor de zonden der wereld! U aanbid ik met het diepstegevoel van eerbied. Gij zijt hier wel verborgen voor mijne oogen, maar levend tegenwoordig aan mijne ziel; uwe tegenwoordigheid strekke mij tot al het goede, eu behoeve mij voor al het kwaad! —

Vader der menschen! zie genadig neder op de kinderlijke bede, welke ik mij veroorloof U voor het welzijn mijner broeders en zusters op te dragen. Uw zegen. Almagtige! ruste inzonderheid op de U ondergeschikte ledematen der christelijke Kerk; dezelve ruste op hare priesters, tot het eeuwig heil hunner onderhoorigen. Uw zegen vervulle de gansche menschheid, al mijne dierbare nabestaanden, bloedverwanten en bekenden, vrienden en vijanden. Laat hen allen tot de kennis der waarheid en tot de getrouwe uitoefening der christelijke deugd, laat hen tot U en tot den eeuwigen vrede komen! — Ook voor mijne nu reeds afgestorvene broeders en zusters stijgen mijne gebeden tot U op, o God, die de God der levenden en der dooden zijt! Dat zij eindelijk van hunne vlekken en gebreken gereinigd worden, welke hen uwer heiligheid, uwer naauwere verkeerung nog onwaardig maken, en voer hen, na de doorgestane beproeving, ten laatste naar die plaats,

waar zij in de gemeenschap met uwe uitverkoornen, uwe barmhartigheid en goedheid prijzen, en eeuwig zalig zijn.

GELOOF, HOOP EN LIEFDE.

God! oneindig volkomen Wezen! met een onwankelbaar geloof, geloof ik aan uw eeuwig bestaan, aan U, den éénigen God en Schepper aller dingen; aan uwen goddelijken Zoon Jesus Christus, onzen Verlosser; aan God den heiligen Geest, onzen heiligmaker; aan de onsterfelijkheid der menschelijke ziel, en aan uwe heilige Kerk, en alles wat Gij haar geopenbaard en ons bevolen hebt te gelooven; want Gij zijt de heiligheid, de liefde en de waarheid zelve.

En daarom, omdat Gij almachtig en de eeuwige waarheid zelve zijt, en uwe belofte nooit vergeet, zoo hoop ik met een onbegrensd vertrouwen op de vervulling van alles wat Gij beloofd hebt. Verleen mij slechts uwe genade, opdat ik in ootmoedigheid mij zelven bereide dat te aanschouwen, wat geen oog gezien, geen oor gehoord heeft en nooit in een menschelijk hart is opgekomen, maar wat Gij dengenen bereid hebt, die U beminnen en uwe geboden onderhouden.

Vader! Gij wilt dat wij niet alleen aan U gelooven en op U hopen; Gij wilt en beveelt met regt, dat wij door gehoor-

zaamheid U trachten welbehagelijk te worden. Niet dat wij uwe geboden zouden onderhouden uit enkele vrees en schrik voor straf, maar uit regte, innige, kinderlijke liefde! En hoe zouden wij U ook niet beminnen, daar Gij ons eerst hebt lief gehad, en ons niets beveelt, dan hetgeen bevorderlijk is tot onze eeuwige gelukzaligheid. Daarom wil ik U heminnen, uit geheel mijn hart, uit geheel mijne ziel, uit al mijne krachten, uit al mijn verstand, en mijnen naaste als mij zelven.

De Lofzang Te Deum Laudamus.

U, o God! loven wij; U, o Heer, belijden wij.

U, eeuwige Vader! vereert de geheele aarde.

U roepen alle engelen, alle hemelen, alle magten,

De Cherubs en Serafs onophoudelijk toe: Heilig, heilig, heilig is de Heer, God der heerscharen!

Hemel en aarde zijn vol van de grootheid uwer glorie!

Het heerlijk koor der apostelen,
De lofwaardige schaar der profeten,
Het glinsterend heir der martelaren,
De heilige Kerk, belijdt U door geheel de aarde.

U Vader, van oneindige heerlijkheid,

En uwen hoogverheven , waren en eenigen Zoon ,

Alsmede den heiligen Geest , den Trooster. Christus! Gij zijt de koning der glorie, Gij zijt de eeuwige Zoon des Vaders.

Gij hebt , als Gij , om den mensch te verlossen , de menschheid zoudt aannemen , den schoot eener maagd niet geschroomd.

Gij hebt , nadat Gij den prikkel des doods overwonnen hadt , den geloovigen het hemelrijk geopend.

Gij zit aan de regterhand Gods , in de heerlijkheid des Vaders.

Wij gelooven dat Gij als Regter eens zult wederkomen.

Wij bidden U dan : kom uwe dienaren te hulp , die Gij door uw dierbaar bloed verlost hebt.

Laat hen allen in de eeuwige heerlijkheid onder uwe Heiligen eene plaats bekleeden.

Heer! behoud uw volk , en zegen uw erfdeel.

Heersch over hen , en verhef ze tot in eeuwigheid.

Dagelijks loven wij U ,

En prijzen wij uwen naam in eeuwigheid , en in de eeuwigheid der eeuwigheden.

Gelief ons toch , o Heer , heden van alle zonden te bewaren.

Ontferm U onzer, o Heer, ontferm U onzer.
Laat ons, Heer! uwe barmhartigheid ont-
waren, gelijk wij op U gehoopt hebben.
Op U, o Heer! heb ik gehoopt: in eeu-
wigheid zal ik niet beschaamd worden.

OEFENING VOOR DEN VRIJDAG.

Gebed tot den lijdenden Jesus.

ô Lam zonder vlek! onnoozel Slagtoffer!
die door uwen dood en uw bloed de zon-
den der wereld hebt uitgewasschen: laat
niet toe, dat zooveel lijden voor mij on-
voordeelig worde. Jesus! verlaten van ge-
heel de wereld, bedroefd, treurig, ziel-
togend, overgegeven aan den dood: help
mij, om met eene overgeving gelijk aan
de uwe, alle kwellingen te aanvaarden,
welke het U behagen zal mij over te zen-
den. Jesus! beschuldigd, gelasterd, met de
uiterste versmading behandeld: leer mij de
oordeelen der menschen verachten, en
verdueliglijk de snoodste lasteringen uit-
staan. Jesus! te mijner liefde verscheurd
door geesels, doorstoken met doornen,
overdekt met bloed: leer mij uit liefde tot
U al de ongemakken en pijnen der ziekte
verdragen. Jesus! aan de beulen overgele-

verd en tot den schanddood des kruises
verwezen: geef mij de genade van de glorie
te vlieden en de pijnlijkste vernederingen
te beminnen. Jesus! overladen door de
zwaarte van het kruis: ik wil mijn kruis
opnemen en U volgen; geef mij de ge-
nade om het te dragen met denzelfden
moed en dezelfde zachtzinnigheid, met
welke Gij het uwe gedragen hebt. Jesus,
verheven aan het kruis! trek mij tot U.
Gij sterft voor mij; maak dat ik niet
leve, dan voor U, en dat ik voortaan ge-
kruist met U, niets meer betrachte dan
U te beminnen en U te behagen. Amen.

LITANIE VAN

HET LIJDEN ONZES HEEREN JESUS CHRISTUS.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Jesus Christus, hoor ons.
Jesus Christus, verhoor ons.
God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.
God, heilige Geest, ontferm U onzer.
Heilige Drievuldigheid, één God, ont-
ferm U onzer.

Jesus, die, nadat Gij den lofzang gezegd
hadt, naar den Olijfberg zijt uitgegaan
om te bidden, ontferm U onzer.

Jesus, die door de levendige voorstel-
ling van uw lijden benaauwd, be-
droefd, en zeer beangst werdt.

Jesus, die U aan den wil des Va-
ders volkomen onderworpen hebt,

Jesus, die in uwen doodstrijd water
en bloed hebt gezweet,

Jesus, die door eenen Engel ver-
sterkt zijt,

Jesus, die van Judas door een' kus
verraden werdt,

Jesus, die door geregtsdienaars met
banden gebonden werdt,

Jesus, die door uwe leerlingen werdt
verlaten,

Jesus, die gebonden tot Annas en
Caïphas gebragt zijt,

Jesus, die van eenen dienaar een
kaakslag hebt ontvangen,

Jesus, die door valsche getuigen be-
schuldigd werdt,

Jesus, die, toen Gij getuigenis der
waarheid gaaft, als een godslas-
teraar ter dood veroordeeld werdt,

Jesus, die Petrus, na U verloochend
te hebben, met eenen blik van
medelijden en ontferming aange-
zien en bekeerd hebt,

Ontferm U onzer.

Jesus, die aan Pilatus, een' heiden,
zijt overgeleverd, ontferm U onzer.
Jesus, die tot Herodes gezonden,
door hem en zijn volk bespot zijt,
Jesus, die achter Barabas gesteld
werdt,
Jesus, die wreedelijk gegeeseld werdt,
Jesus, die uit spot met eenen pur-
peren mantel werdt omhangen,
Jesus, die met doornen gekroond werdt,
Jesus, die in uwe hand een riet tot
schepter hebt ontvangen,
Jesus, die onschuldig, door de Joden,
met een groot geroep tot het kruis
geëischt werdt,
Jesus, die door Pilatus tot den
schandelijken kruisdood veroor-
deeld, en aan den wil der Joden
werdt overgegeven,
Jesus, die tot het dragen van uw
kruis gedwongen werdt,
Jesus, die als een schaap ter slag-
bank werdt geleid,
Jesus, die onder den last des kruises
bezweken zijt,
Jesus, die van uwe kleederen ont-
bloot werdt,
Jesus, die naakt aan het kruis zijt
genageld,
Jesus, die voor uwe vijanden uwen
Vader hebt gebeden,

Ontferm U onzer.

Jesus, die met de booswichten werdt
gelijk gesteld, ontferm U onzer.
Jesus, die aan het kruis gelasterd en
bespot werdt,
Jesus, die den boetvaardigen moor-
denaar in genade aangenomen, en
hem het Paradijs beloofd hebt,
Jesus, die uwe Moeder aan den hei-
ligen Joannes hebt bevolen,
Jesus, die aan het kruis geroepen
hebt: mijn God! mijn God! waarom
hebt Gij mij verlaten?
Jesus, die in uwen dorst met gal
en edik gelaafd werdt,
Jesus, die getuigd hebt, dat al wat
er van U geschreven stond, vol-
bragt was,
Jesus, die stervende uwen geest in
de handen uws Vaders hebt bevolen,
Jesus, die uw hoofd buigende, met
een luid geroep den geest hebt
gegeven,
Jesus, door wiens dood de honderd-
ste man en velen van het volk be-
keerd zijn,
Jesus, wiens zijde met eene speer
doorstoken is,
Jesus, uit wiens zijde water en bloed
vloeide,
Jesus, die van het kruis afgenomen
en begraven zijt,

Ontferm U onzer.

Jesus, die na uwen dood zijt nederge-
daald ter helle, ontferm U onzer.

Jesus, die ten derden dage van den
dood zijt verrezen, ontferm U onzer.

Jssus, die levenden en dooden zult oor-
deelen, ontferm U onzer.

Wees genadig, spaar ons, Jesus.

Wees genadig, verhoor ons, Jesus.

Van alle kwaad, verlos ons, Jesus.

Van alle zonden,

Van eenen haastigen en onvoorzie-
nen dood,

Van de listen des duivels,

Van gramschap, haat en allen kwa-
den wil,

Van pest, hongersnood en oorlog,

Van den eeuwigen dood,

Door uwen doodstrijd en uw bloedig
zweet,

Door uwe geledene kaakslagen en
geeseling,

Door uwe doornen kroon,

Door uw kruis en lijden,

Door uwen dorst, uwe tranen en
uwe naaktheid,

Door uwen dood en uwe begrafenis,

Door uwe heilige verrijzenis,

In den dag des oordeels,

Wij zondaars, wij bidden U, verhoor
ons, Jesus.

Dat Gij ons de vruchten van uwen kruis

Verlos ons, Jesus.

dood wilt deelachtig maken, wij bidden U, verhoor ons, Jesus.

Dat wij de genegenheid bezitten, uw lijden en uwen dood dikwijls met dankbaarheid te overdenken,

Dat wij de dwaasheid van het kruis hooger achten dan alle wijsheid der wereld,

Dat wij eens van de zonde gezuiverd zijnde, U, o Jesus, niet weder kruisigen en ten spotten schande maken,

Dat wij door uw kruis de wederwaardigheden des levens leeren verdragen,

Dat wij ons vertrouwen altijd op de verdiensten van uw lijden en uwen kruisdood stellen, waardoor wij de verlossing, het leven en de zaligheid bekomen,

Dat wij, het voorbeeld van uw lijden steeds voor oogen stellende, uwe voetstappen navolgen,

Dat wij ons vleesch kruisigen met zijne driften en begeerlijkheden,

Dat wij uit uw lijden leeren kennen, hoe afgrijsselijk de zonde is,

Dat Gij, door uwen kruisdood, ons wilt troosten en versterken in het uur van onzen dood,

Dat Gij ons door uwe verdiensten de eeuwige zaligheid wilt doen verwerven,

Wij bidden U, verhoor ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer, Heer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

Heer! verhoor mijn gebed.

En mijn geroep kome tot U.

GEBED.

Almagtige, eeuwige God! die onzen Zaligmaker het vleesch hebt doen aannemen en den dood des kruises ondergaan, opdat de mensch het voorbeeld van zijne ootmoedigheid volge: geef genadiglijk, dat wij naar de lessen zijner lijdzaamheid leven, en deel in zijne verrijzenis verkrijgen: door denzelfden Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

OEFFENING VOOR DEN ZATURDAG.

GEBED TOT DE ALLERHEILIGSTE MAAGD
MARIA, VAN DEN H. BERNARDUS.

ô Liefderijke Maagd Maria! open ons den toegang tot uwen Zoon, gij, die gezegend zijt onder de vrouwen, die genade gevonden hebt bij den Heer; die het leven ter wereld gebragt hebt, en de moeder der zaligheid zijt; opdat Hij, die ons door u gegeven is, ons door u ontvang. Uwe uitmuntende zuiverheid wissche bij Hem de schuld onzer bedorvenheid uit; en uwe ootmoedigheid, die aan God zoo aangenaam geweest is, verwerve ons de vergiffenis onzer ijdelheid en hoovaardigheid. Uwe overvloedige liefde bedekke de menigvuldigheid mijner zonden, en uwe wonderbare vruchtbaarheid bringe ons eene vruchtbaarheid van verdiensten toe. Gij zijt onze meesteres, onze middelares en onze voorspreekster. Beveel ons aan uwen Zoon, verzoen ons met uwen Zoon, vertoon ons aan uwen Zoon. Maak, o gezegende Maagd, door de genade die gij bij God gevonden hebt, door de barmhartigheid die gij gebaard hebt, dat Jesus Christus, uw Zoon, onze Heer, onze

God, boven alles in eeuwigheid gebenedijd, die de menschelijke natuur uit u aannemende, zich gewaardigd heeft aan onze zwakheid en ellende deelachtig te worden, door uwe voorbidding ons ook aan zijne gelukzaligheid en eeuwige heerlijkheid deelachtig make. Amen.

LITANIE

TER EERE VAN DE H. MAAGD MARIA.

Heer, ontferm U onzer.
 Christus, ontferm U onzer.
 Heer, ontferm U onzer.
 Christus, hoor ons.
 Christus, verhoor ons.
 God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
 God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm U onzer.
 God, heilige Geest, ontferm U onzer.
 Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer.
 Heilige Maria, zonder vlek ontvangen, bid voor ons.
 Heilige Maagd der maagden,
 Moeder van Christus,
 Moeder der goddelijke genade,
 Allerreinste Moeder,
 Allerkuischte Moeder,
 Ongeschondene Moeder,

Bid voor ons.

Onbevleete Moeder, bid voor ons.
Liefelijke Moeder,
Verwonderlijke Moeder,
Moeder des Scheppers,
Moeder des Zaligmakers,
Allerwijste Maagd,
Vereerenswaardige Maagd,
Lofwaardige Maagd,
Magtige Maagd,
Goedertierene Maagd,
Getrouwe Maagd,
Spiegel der regtvaardigheid,
Zetel der wijsheid,
Oorzaak onzer blijdschap,
Geestelijk vat,
Eerwaardig vat,
Voortreffelijk vat van godvruchtig-
heid,
Geheimzinnige roos,
Toren van David,
Toren van elpenbeen,
Gulden huis,
Ark des verbonds,
Deur des hemels,
Morgenster,
Behoudenis der zieken,
Toevlugt der zondaren,
Troosters der bedrukten,
Hulp der Christenen,
Koningin der Engelen,
Koningin der Aartsvaders,

Bid voor ons.

Koningin der Profeten, bid voor ons.
Koningin der Apostelen, bid voor ons.
Koningin der Belijders, bid voor ons.
Koningin der Maagden, bid voor ons.
Koningin van alle Heiligen, bid voor ons.
Koningin van den allerheiligsten Rozen-
krans, bid voor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

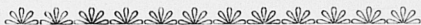
Jesus Christus, hoor ons.

Jesus Christus, verhoor ons.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

G E B E D.

Heer, Jesus Christus! die U hebt ver-
waardigd mensch en Zoon des menschen
te worden; die eene vrouw tot uwe moeder
op aarde hebt verkoren, Gij die God tot
Vader in den hemel hadt: wij bidden
U, geef dat wij uwe heilige maagdelijke
Moeder zoo vereeren, dat wij hierdoor
ook aan U behagen; die met den Vader
en den heiligen Geest leeft en heerscht,
in alle eeuwigheid. Amen.

LITANIE VAN ALLE HEILIGEN.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, hemelsche Vader, ontferm U onzer.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U onzer.
God, heilige Geest, ontferm U onzer.
Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm
U onzer.
Heilige Maria, bid voor ons.
Heilige Moeder Gods,
Heilige Maagd der maagden,
H. Michaël,
H. Gabriël,
H. Raphaël,
Alle heilige Engelen en Aartsengelen,
Alle heilige kooren der zalige Geesten,
H. Joannes de Dooper,
H. Josef,
Alle heilige Aartsvaders en Profeten,
H. Petrus,
H. Paulus,
H. Andreas,
H. Jacobus,

Bid voor ons.

H. Joannas, bid voor ons.

H. Thomas,

H. Jacobus,

H. Philippus,

H. Bartholomeus,

H. Mattheus,

H. Simon,

H. Thadeus,

H. Matthias,

H. Barnabas,

H. Lucas,

H. Marcus,

Alle heilige Apostelen en Evangelis-
ten,

Alle heilige Leerlingen des Heeren,

Alle heilige Onnoozele kinderen,

H. Stephanus,

H. Laurentius,

H. Vincentius,

H. Fabianus en Sebastianus,

H. Joannes en Paulus,

H. Cosmas en Damianus,

H. Gervatius en Protasius,

Alle heilige Martelaren,

H. Sylvester,

H. Gregorius,

H. Ambrosius,

H. Augustinus,

H. Hieronimus,

H. Martinus,

H. Nicolaas,

Bid voor ons.

Alle heilige Bisschoppen en Belijders,
bidt voor ons.

Alle heilige Leeraren der Kerk,

H. Antonius,

H. Benedictus,

H. Bernardus,

H. Dominicus,

H. Franciscus,

Alle heilige Priesters en Levieten,

Alle heilige Monniken en Kluizenaars,

Heilige Maria Magdalena,

H. Agatha,

H. Lucia,

H. Agnes,

H. Cecilia,

H. Catharina,

H. Anastasia,

Alle heilige Maagden en Weduwen,

Alle Gods lieve Hellen,

Wees genadig, spaar ons, Heer.

Wees genadig, verhoor ons, Heer.

Van alle zonden, verlos ons, Heer.

Van uwe gramschap,

Van eenen haastigen en onvoorzienen
dood,

Van de listen des duivels,

Van gramschap, haat en allen kwa-
den wil,

Van den geest der onkuischheid,

Van bliksem en onweder,

Van den eeuwigen dood,

Bidt voor ons.

Verlos ons, Heer.

Door het geheim uwer menschwording,
verlos ons, Heer.

Door uwe komst,

Door uwe geboorte,

Door uw doopsel en heilig vasten,

Door uw kruis en lijden,

Door uwen dood en uwe begrafenis,

Door uwe heilige verrijzenis,

Door uwe wondervolle hemelvaart,

Door de komst van den heiligen

Geest, den vertrooster,

In den dag des oordeels,

Wij zondaars, wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij ons wilt sparen,

Dat Gij onze zonden kwijtscheldt,

Dat Gij ons tot eene ware boetvaardigheid wilt geleiden,

Dat Gij uwe heilige Kerk wilt besturen en beschermen,

Dat Gij den Paus en alle kerkelijke overheden in den heiligen godsdienst wilt bewaren,

Dat Gij de vijanden der heilige Kerk wilt vernederen,

Dat Gij den christen koningen en vorsten vrede en eendragt wilt geven,

Dat Gij aan de geheele christenheid vrede en ware eenigheid wilt verleenen,

Dat Gij ons in uwen heiligen dienst wilt versterken en bewaren,

Verlos ons, Heer.

Wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij onze gemoederen tot hemelsche
begeerten wilt opwekken, wij bidden
U, verhoor ons.

Dat Gij al onze weldoeners met de
eeuwige goederen wilt vergelden,

Dat Gij onze zielen, en de zielen
onzer broeders, vrienden en wel-
doeners voor de eeuwige verdoe-
ming wilt hehoeden,

Dat Gij ons de vruchten der aarde
wilt geven en bewaren,

Dat Gij alle overledene geloovigen
de eeuwige rust wilt geven,

Dat Gij ons gebed wilt verhooren,
Zoon Gods,

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, spaar ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, verhoor ons, Heer.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
wereld, ontferm U onzer, Heer.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

En leid ons niet in bekoring.

Maar verlos ons van den kwade. Amen.

Wij bidd. U, verhoor ons.

PSALM LXIX.

- ô God! let op mijne hulp.
Heer! haast U om mij te helpen.
Dat zij beschaamd en bevreesd worden,
die mijne ziel zoeken.
Dat zij terugwijken en zich schamen,
die mij kwaad willen.
Dat zij schielijk met schaamte terugkeeren,
die met mijne verdrukking den spot drijven.
Dat zij zich in U verheugen en verblijden,
die U zoeken; en dat zij, die uw heil beminnen,
altijd zeggen: de Heer zij grootelijks geprezen.
Doch ik ben behoeftig en arm.
ô God! help mij.
Want Gij zijt mijn Helper en Verlosser.
ô Heer! vertoef niet.
Eer zij den Vader, en den Zoon, en den heiligen Geest,
Gelijk in het begin, en nu, en altijd,
en in eeuwigheid. Amen.
v. Maak uwe dienaars zalig.
R. Mijn God, die in U hopen.
v. Heer! wees ons een sterke toren,
R. Tegen onze vijanden.
v. Dat de vijand niets tegen ons vermoge,
R. En dat de zoon der boosheid ons geen nadeel aanbreng.
v. Heer! doe ons niet naar onze zonden,

R. En vergeld ons niet naaronze boosheden.

V. Laat ons bidden voor onzen Paus N.

R. De Heer behoude hem, spare hem in het leven, make hem zalig op aarde, en levere hem niet over aan den wil zijner vijanden.

V. Laat ons bidden voor onze weldoeners.

R. Heer! gewaardig U, allen die ons goed doen, om uws naams wil, met het eeuwige leven te vergelden. Amen.

V. Laat ons bidden voor de geloovigen die overleden zijn.

R. Heer! geef hun de eeuwige rust, en het eeuwige licht verlichte hen.

V. Laat hen in vrede rusten. R. Amen.

V. Voor onze broeders die afwezig zijn.

R. Mijn God! maak uwe dienaars zalig, die in U hopen.

V. Zend hun hulp uit uw heiligdom.

R. En uit *Sion* bescherm hen.

V. Heer! verhoor mijn gebed.

R. En mijn geroep kome tot U.

ô God, wien het eigen is altijd barmhartig te zijn en te sparen: ontvang ons ootmoedig gebed, opdat wij, en al uwe dienaars, die met de ketenen der zonden gebonden zijn, door de ontferming uwer goedheid genadig ontbonden worden.

Wij bidden U, Heer! verhoor de gebeden der ootmoedigen, en spaar degenen die hunne zonden belijden, opdat wij

tevens vergeving en vrede van uwe goedheid verkrijgen mogen.

Heer! bewijs ons genadig uwe onuitsprekelijke barmhartigheid : dat Gij ons van alle zonden vrijmaakt, en daarbij de straffen kwijtscheldt, die wij voor dezelve verdiend hebben.

ô God, die door de zonde beleedigd, en door de boetvaardigheid verzoend wordt : sla een genadig oog op de gebeden van uw volk, dat zich voor U nederwerpt, en wend de geesels uwer gramschap van ons af, die wij voor onze zonden verdienen.

Almagtige, eeuwige God! ontferm U over uwen dienaar, onzen Paus N., en geleid hem volgeus uwe goedertierenheid op den weg des eeuwigen levens; opdat hij door uwe hulp begeere wat U behaagt, en het ook met alle kracht volbrengt.

ô God, van wien de heilige begeerten, goede voornemens en alle regtvaardige werken voortkomen : geef uwen dienaren den vrede, dien de wereld niet geven kan; ten einde onze harten uwe geboden toegedaan, en wij geen vijand meer vreedende, de tijden door uwe bescherming vreedzaam zijn mogen.

ô Heer! ontvonk onze nieren en harten door het vuur des heiligen Geestes, opdat wij U met een zuiver ligchaam dienen, en met een rein hart behagen.

ô God, Schepper en Verlosser van alle geloovigen! verleen aan de zielen uwer dienaren en dienaressen vergeving van alle zonden, teneinde zij de kwijschelding, naar welke zij altoos verlangd hebben, door godvruchtige smee kingen mogen verwerven.

Wij bidden U, o Heer! voorkom onze werken door den invloed uwer genade, en voltrek ze door uwe medewerking, zoodat al ons bidden en werken altijd van U beginne, en alzoo begonnen, door U voltrokken worde.

Almagtige, eeuwige God! die over levenden en dooden heerscht, en U ontfermt over allen, die Gij te voren weet, dat door het geloof en de werken de uwen zullen wezen: wij bidden U ootmoedig, dat zij, voor welke wij onze gebeden storten, hetzij deze nog in het leven of reeds overleden zijn, door de voorspraak van al uwe Heiligen, en door uwe genade, vergiffenis van al hunne zonden verwerven. Door Jesus Christus uwen Zoon, onzen Heer, die met U leeft en heerscht, in de eenheid des heiligen Geestes, God in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

v. De almachtige en barmhartige Heer verhoore ons! r. Amen.

v. Dat de geloovige zielen, door Gods barmhartigheid, in vrede rusten! r. Am.

DE

Smartelijke Rozenkrans.

*In den naam des Vaders, en des Zoons, en
des heiligen Geestes. Amen.*

Ik geloof, enz.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons in den hof bloed gezweet heeft.

GEBED.

Zoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen Eengeboren niet gespaard heeft, maar Hem overgaf aan kwaal en lijden: en Gij, o liefdevolle Jesus, waart gehoorzaam en ontfermdet U over het gevallen menschelijk geslacht! Wie beseft de grootheid uwer liefde, barmhartige Heiland! want grootere liefde heeft toch niemand, dan degene, die zijn leven geeft voor zijne vrienden. Ach! en wij waren niet eens uwe vrienden; de zonde had ons tot uwe vijanden gemaakt. Gij leedt en stierft voor uwe vijanden! Om ons met God te verzoenen, naamt Gij de gestalte

eens dienstknechts aan en wandeldet onder ons, ons door leer en voorbeeld den weg ten hemel wijzende. Gij droegt de moeilijkheden en ontberingen van dit aardsche leven, gelijk wij allen, en steltet U vrijwillig bloot aan den hoon en de vervolgingen der boozen, en ontrokt U niet aan het lijden dat U wachte. Goddelijke Verlosser! ik verplaats mij in den geest bij U aan den Olijfberg, en overdenk met U de oorzaak uws lijdens! Wee mij! mijne zonde is de oorzaak; mijne ongehoorzaamheid tegen Gods geboden dwong U tot gehoorzaamheid in den dood; mijne ondankbaarheid is de oorzaak van zulke grenzelooze liefde! Heiligste, onschuldigste Jesus! ik gevoel het diep, hoe dit uw goddelijk hart beledigen, uw liefhebbend hart bedroeven, uw barmhartig hart met het diepste wee vervullen moest. Daarom, o Heer, moet ik mij aanklagen als medeoorzaak van den doodsangst, die U overviel, toen Gij de verworpenheid der menschheid betrachtet! Ook ik, liefdevolle Jesus, deed U het bloedige zweet uitpersen, dat een getuige was van het bittere lijden uwer ziel, die bedroefd was tot in den dood. O, wat zoude ik kunnen lijden, dat voldoende ware om zoo groote liefde te vergelden! Zend mij droefenis, smart en

angst, om U genoeg te doen, maar laat uw doodsangst mij tot troost, uwe zwakheid mij tot sterkte, uw bloedzweet mij tot afwassching mijner zonden worden! Droefenis kome over mij als eene aard-sche straf mijner vergrijpingen, opdat ik daar gelouterd verschijne; smart laat mij lijden, in bitter berouw over mijne zondenschuld; met angst worde thans mijne ziel vervuld: opdat ik van den boozen weg terugkeere, en op het sterf-bed voor den doodsangst niet bezwijk! Amen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons gegeeseld is geworden.

G E B E D.

Wat is toch de mensch, o Heer, dat Gij zijner gedenkt? of des menschen zoon, dat Gij U zijner ontfermt? O schuldeloos Lam, welke kwalen leedt Gij om onze misdaden! Valschelijk aangeklaagd, onschuldig bevonden door uwen regter, wordt Gij nogtans aan de blinde woede uwer vijanden prijs gegeven en als den ergsten boosdoener op het gruwzaamst gegeeseld! Allievende! heb ik niet met de geeselroeden over U gezwaaid? Pijnigde ik U niet meer dan uwe beulen? Zij wisten niet wat zij deden; maar ik wist het wel, door

uw heilig Evangelie geleerd zijnde; ik wist reeds lang, dat de Majesteit Gods door de zonde beleedigd wordt; dat ik uw bij de schrikkelijke geeseling vergoten bloed door de zonde misbruiken zoude, en zondigde toch! Uw heilig ligchaam was voor mij verwond, en geen gezond lid was daaraan meer, gelijk de Schrift zegt: doch in plaats van mijn ligchaam, gelijk Gij beveelt, tot eenen tempel des heiligen Geestes te maken, vernederde ik het tot een werktuig van snoode lusten en tot een dienaar der wereld, die tegen U is! O, ik erken mijnen smaad, en gevoel hoe ondankbaar ik jegens U handelde, onbegrensde liefde! Ik berouw mijne schuld en wil terugkeeren op het pad des heils: uw heilig bloed zal mij tot spoorslag dienen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons met doornen gekroond is.

G E B E D.

Jesus, ootmoedigste Jesus! Vriend en liefhebber der ootmoedigen! met welken onverdienden smaad foltert U de woede uwer vijanden, daar zij uw hoofd met eene smartelijke doornen kroon honend omgeven! Zoon van God! Koning der koningen! deze smaad en deze vreeselijke

smart wildet Gij lijden, om onzen zondigen hoogmoed te beschamen en uit te delgen. De zwakke mensch, deze ellendige zoon van stof, heft vol eigenwaan zijn hoofd omhoog en vermeet zich in Gods bedoelingen, die toch ondoorgrondelijk zijn, in te zien! Terwijl al het geschapene de baan gaat, welke door den Schepper voorgeschreven is, verlaat de mensch de wegen des Heeren en zijne geboden, veracht den naaste, die nogtans een evenbeeld van God is, staat op tegen de overigheid en tegen den Heer, die haar ingesteld heeft; en waarlijk, o God! de tijd waarin wij leven is rijk aan ergernis en onheil, welke uit hoogmoed en eigenwaan voortkomt. De volken staan op tegen hunne vorsten, de kudden tegen hunne herders, en vergeten Uwer, tot Gij de landen bezoekt en steden verwoest.

Eeuwige! Barmhartige! houd uwen toorn in en schenk ons den vrede, dien de wereld ons niet geven kan. Toon ons weder de genade uws aangezigts en de liefelijkheid uwer voetstappen. Wilt gij ons echter hier beneden laten boeten... wij buigen ons hoofd in ootmoed voor uw vonnis; maar reik ons dáár, na doorgestanen strijd, de kroon der zaligheid. Amen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons het kruis gedragen heeft.

G E B E D.

Met diepe ontroering betracht ik U, o geliefde Jesus! die gelijk Isaäk, het tot uwen offerdood bestemde hout met zachtmoedigheid op uwe schouderen neemt en, ofschoon door geledene martelingen geheel krachteloos geworden, hetzelfde tot den Kalvarieberg draagt. Daardoor toondet Gij aan ons stervelingen den zin uwer leer, dat, wie U lief heeft, zijn kruis moet opnemen en U navolgen. Wie zoude U, den Zoon des Almagtigen Gods, aan Wien de Vader alle magt gegeven heeft in den hemel en op aarde, wie zoude U hebben kunnen dwingen het kruis te dragen? Vrijwillig hebt Gij het op U geladen, o eeuwige zachtmoedigheid, om ons een voorbeeld van geduld en onderwerping aan God voor oogen te stellen. Heilige Kruisdrager! hoe weinig doordringen wij de hooge bedoeling, welke ten grondslag ligt van het bittere bedrijf uws levens! hoe gansch anders is ons gedrag, wanneer God ons door kruis en lijden bezoekt! In plaats van dezelve zachtmoedig aan te nemen, om te toonen dat wij uwe navolgers zijn en U liefhebben; in plaats van door geduld en onderwerping

aan God met daden te toonen, wat wij belijden, dat God diegenen tuchtigt welke Hij lief heeft, dewijl een goede vader de roede niet spaart, klagen en morren wij over elk ongemak, en schreijen zelfs bij de kleinste smart. Wij verwonderen ons, dat de Heer de zijnen zoo bezoekt, en schijnen niet te weten, dat kwaal en lijden de gevolgen der zonden zijn, maar tevens heerlijke middelen, om ons verdiensten te verzamelen voor den hemel. Want Gij zeidet: „wie mij lief heeft, neme zijn kruis op zich en volg mij na;” en Gij gingt immers tot den Vader, die in den hemel is, waarin wij U moeten navolgen. Geliefde Jesus! schenk ons de genade altijd bereid te zijn, om het kruis gewillig te dragen, dat Gij ons oplegt; verleen ons den moed en de kracht, om het verheugd en met geduld, als Christenen, gelijk uwe getrouwe navolgers, te dragen. Help ons dat dragen, sterke Jesus! En gelijk uw kruis den dood overwonnen en den vloek weggenomen heeft, zoo brenge ook ons kruis leven en zegen aan onze ziele. Amen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

Die voor ons is gekruist geworden.

G E B E D.

Het is volbragt ! Het Offerlam is gestorven voor de zonden der wereld ! Ook voor mijne zonden hangt Gij aan het kruis , o Gij Heiligste , en lijdt naamlooze foltering ! De voeten die met grove nagelen doorboord zijn en in woeste smart bloeden , boeten voor zoo menige misstap mijns levens , zoo menige traagheid in den dienst des hemels ; uwe handen lijden voor zoo menige booze daad , die door mijne handen verrigt werd , en voor het menigvuldige booze wat ik hadde kunnen verhinderen , maar niet verhinderd heb ; uw mond , die de zaligheid verkondigde en voor het menschelijk geslacht zegen sprak , brandt van vreeselijken dorst en lijdt de straf voor zoo menig vergeefs en zondig woord , dat uit mijnen mond ging ; ach ! en uwe zijde opent zich voor de doodelijke lans , om mij de grenzelooze liefde en heiligheid van uw hart te toonen , en mij den grooten afstand van mijn hart te doen zien. In plaats van uwe reinheid , woont in mijn hart onzuiverheid en wereldsche begeerlijkheid ; in plaats van uwe demoedigheid , hoovaardij ; in plaats van uwe zachtmoedigheid , boosheid en wraakzucht ; in plaats van

uwe onbegrensde liefde, eigenbaat. Waar is de naastenliefde, welke Gij mij door leer en voorbeeld en door uwen dood bevolen hebt? Gekruiste Jesus! ik sta beschaamd en vraag mij af, of ik mij werkelijk uwen leerling noemen durf, en erken dezen naam onwaardig te zijn! Maar ik wil denzelven verdienen; ik wil de mij door uwe liefdadige hand nog gegeven dagen niet ongebruikt voorbij laten gaan; door raad en daad wil ik den lijdenden broeder bijstaan, en mijne liefde tot God door liefde voor mijne naasten met daden betoonen. Heer! sta mij bij, om de kranken op te zoeken en te laven, de bedroefden te troosten, de armen te helpen, de dwalenden en wanhopigen door uw kruis den regten weg te toonen. Maar wees Gij zelf de spijs der hungerigen en de verkwikking dergenen, die dorsten naar de gerechtigheid! Verlos van de zonden de gevangenen; wees de kracht der stervenden, en voor de vreemdelingen de woning des eeuwigen vredes. Amen.

K R U I S W E G - O V E R D E N K I N G .

VOORBEREIDING.

Jesus, mijn goddelijke Leeraar en Verlosser! Ik wil thans aandachtig overwegen, op welken smartvollen weg ten hemel Gij mij voorgegaan zijt. Uw heilige Geest verlichte en versterke mij, opdat ik in uwe voetstappen trede, en U thans in leven en lijden getrouw navolge; opdat ik eenmaal door een zalig einde tot U komen en mij met U en alle uitverkoornen verblijden moge, in eeuwigheid. Amen.

I. STATIE.

Jesus wordt tot het kruis veroordeeld.

Gij wordt valschelijk aangeklaagd en tot den smadelijken kruisdood verwezen, onschuldigste Jesus! Gij hadt enkel goed gedaan, en alleen den menschen willen leeren, hoe zij aan God welbehagelijk moesten worden, zich verbeteren en eeuwig

gelukzalig zijn. Maar, juist omdat Gij het zoo wel gemeend, en uwe goddelijke leer zoo standvastig voorgedragen hebt, moest Gij sterven.

Ik wil aan U gedenken, goddelijke Heiland! wanneer ik onschuldig en wel geheel om der deugd wille iets te lijden heb. Wereldloon en werelddank zal nooit mijne bedoeling zijn, wanneer ik regt doe of anderen goedheid betoon. Om aan de menschen te behagen, wil ik nimmer tegen mijn geweten handelen, noch uit vrees voor hen het goede nalaten. Ik wil mij alleen, o Jesus! rigten naar uwe goddelijke leer, waarvoor Gij gestorven zijt. Gij zult eenmaal mijn Regter zijn; mogte ik voor U kunnen bestaan!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

II. STATIE.

Jesus wordt het kruis op de schouders gelegd.

Gewillig neemt Gij het zware kruis op uwe schouders, zachtmoedigste Jesus! en gelijk een lam, dat zijnen mond niet open doet, laat Gij U ter slagbank leiden. Gij roept ons allen toe: wie mij wil navolgen, die neme zijn kruis op zich.

Ik neem het op mij! God legt mij

zeker niet meer op dan ik dragen kan. O, het is goed voor mij dat ik somwijlen wat lijden en verdragen moet; zoo wil mij God met geweld tot zich trekken: dit is de weg ten hemel. Jesus! Gij gaat met het kruis vooraan; ik volg U: versterk mij!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

III. STATIE.

Jesus valt de eerste maal ter aarde.

Hoe veel hebt Gij ook mijuentwege op U genomen, o liefste Jesus! het zware kruis, de zonden der wereld, ook mijne zonden! Hoe groot was uwe last! Maar nog grooter was uwe liefde tot ons! Gij hebt alle lijden standvastig verdragen, om ons vergeving van zonden, de genade Gods en het eeuwige leven te bezorgen.

Wat is mijn lijden in vergelijking van uw lijden, onschuldigste Jesus! Mag ik wel over datgene klagen, wat ik mij zelve door lichtzinnigheid op den hals gehaald en door mijne zonden verdiend heb? O, ik wil het dragen tot mijne waarschuwing en verbetering; ik wil als een Christen alles, wat mij zwaar valt, geduldig en standvastig lijden!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

IV. STATIE.

Jesus ontmoet zijne troosteloze Moeder.

Maria! wat heeft uw moederlijk hart geleden, toen gij uwen Zoon onder de beulsknechten, tusschen twee moordena-
ren, met het zware kruis zaagt voorbij
gaan! Hoe moest toen de smart, gelijk
een zwaard, door uwe ziel gaan! Maar
gij bleef steeds de onderworpen maagd
des Heeren, die niets anders wilde, als:
mij geschiede naar zijnen wil.

Dit zal ook mijn troost zijn, wanneer
ik lijden moet, of anderen zie lijden en
helpen kan! Dewildes Heeren geschiede!
Zonder zijnen wil valt geen haar van ons
hoofd. Degenen, die God liefhebben, moe-
ten alle dingen medewerken ten goede.
En eindelijk is er toch nog een ander
leven. Jesus! Gij zijt zelf door lijden in
uwe heerlijkheid ingegaan. Op dezen weg
voert Gij ook ons tot U!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

V. STATIE.

Simon van Cyrene helpt Jesus het kruis dragen.

Simon helpt U het kruis dragen, ten dood zwakke Jesus! Hoe gaarne hadde ik U ook een dienst bewezen, daar Gij voor mij zoo veel gedaan en geleden hebt! Maar Gij zeidet eens: wat Gij den geringsten mijner broederen, uwe medemenschen doet, dat hebt gij mij gedaan.

Nu dan, waar ik eenen mensch zijne moeite en last verligten, een liefdedienst bewijzen, met raad of troost helpen kan, wil ik het zoo gaarne en bereidwillig doen, als of ik U zelven, o Jesus, konde dienen. Anders kan ik U uwe liefde niet vergelden, dan dat ik uit liefde tot U alle menschen liefhebbe, en waar ik kan, deze liefde met de daad betoone.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

VI. STATIE.

Veronica reikt Jesus eenen zweetdoek.

Het gezicht van uw beeld herinnert mij, wat Gij voor mij geleden hebt, smartvolle Jesus! Het stelt mij uw geduld en standvastigheid, uwe zachtmoedigheid en liefde

voor. Ik moest in uwe voetstappen treden, wijl Gij mijn goddelijk voorbeeld en het volkomen toonbeeld aller deugden zijt; slechts dan kan ik aan God welgevallig zijn, wanneer ik aan U gelijk worde.

Ja, ik wil alles, wat en hoe Gij geleden hebt, diep in het hart prenten, en mij vooral ten dage der bekoring en van droefenis daaraan herinneren; en eenmaal, wanneer alles voor mijne oogen verdwijnen zal, dan zal mijn laatste blik naar U gerigt zijn, mijn goddelijke Verlosser! Zie mij ook dan genadig aan, en toon mij uw liefderijk aangezicht, hetwelk de vreugd des hemels is.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

VII. STATIE.

Jesus valt ten tweeden maal ter aarde.

Gij weet uit ondervinding wat lijden is, o Gij onder het kruis afgematte Jesus! Gij weet, hoe veel de mensch dragen kan! Gij zult alzoo ook met onze zwakheid medelijden hebben, en ons met uwe goddelijke kracht ondersteunen.

Wanneer mij de last der zorgen onderdrukt; wanneer mijn moed wil zinken en mijne kracht mij wil begeven; wanneer

ik bij den moeilijken arbeid of bij eene hevige bekoring bijna bezwijkte, versterk mij dan, o Jesus! dat ik niet wanhope of kleinmoedig worde, maar op God vertrouwe; God verlaat de zijnen niet, en waar alle hulp onmogelijk schijnt, is zijne hulp het naaste bij.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

VIII. STATIE.

Jesus troost de weenende vrouwen.

„Ween niet over mij, maar over uzelf en over uwe kinderen;” zoo spraakt Gij, liefderijke Jesus! tot de goede zielen, die U op uwen smartvollen kruisweg beweenden. Gij zijt meer voor hen bezorgd dan voor U; het ongeluk uws volks gaat U meer ter harte dan uw eigen lijden!

Ik moet alzoo meer weenen over mijne zonden dan over uw hard lijden, o Jesus! Ik moet er nog meer over nadenken hoe ik mij uw lijden ten nutte zal maken, dan over hetgeen Gij voor mij geleden hebt! Jesus! wees mij genadig en barmhartig; ik berouw mijne zonden. God vergeve mij, om Jesus wil; ik wil niet meer zondigen!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

IX. STATIE.

Jesus valt ten derden male ter aarde.

Hoe zwaar, o Jesus! hoe zwaar viel U het kruis! Maar uw geduld wordt niet uitgeput. Onder het grootste lijden vol-eindt Gij standvastig onze verlossing; Gij zijt uwen hemelschen Vader gehoorzaam tot den dood, ja tot den dood des kruises.

Zoude ik dan alleen doen, wat ligt en aangenaam is? Zoude ik het goede, wanneer het moeite kost, nalaten, of terstond vermoeid worden en wanhopen, wanneer het mij zwaar valt, om mijnen pligt te doen? Hoe konde ik U, o goddelijke Heiland! zodoende navolgen, wanneer ik uit liefde tot God en de deugd niets wilde lijden, daar Gij zoo veel en zoo standvastig geleden hebt!

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

X. STATIE.

Jesus worden de kleederen uitgetrokken.

Gruwzaam worden U de kleederen van het ligchaam getrokken, zachtmoedigste

Jesus! Bij uwe afgematheid wordt U in plaats van lafenis eenen bitteren wijn met mirre gegeven; maar ook deze lafenis neemt Gij niet aan: Gij wilt voor uwe smarten geene verzachting gebruiken.

Wanneer ik uw ontzenuwd ligchaam, uw met doornen gekroond hoofd, uwe grootste uitgeputheid en uiterste verlatenheid beschouw; hoe kan ik dan nog verboden vreugd zoeken, en de hoovaardij, wellust en dartelheid liefhebben? Neen, mijn Heeren Heiland! ik wil mij van de zonde, van alles wat mij tot zonde aanlokt, losrukken; ik moet, hoe hard het mij ook valle, alle booze gewoonten en neigingen afleggen. Jesus! met uwen bijstand is mij alles mogelijk.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

XI. STATIE.

Jesus wordt aan het kruis genageld.

In naamlooze pijnen hangt Gij, o Jesus! aan het kruis. Uwe wonden zijn opengereten, uwe handen en voeten met nagelen doorboord, al uwe leden gruwzaam uitgerekt! Gij duldt alles. Gij bidt nog voor uwe vijanden, en verontschuldigt hen daarmede, dat zij niet weten wat zij doen.

Hoe ligt word ik toornig en ongewillig, wanneer mij slechts het geringste leed geschiedt. Zoude ik dan niets lijden, daar Gij, goddelijke Heiland, voor ons zoo veel geleden hebt? Zoude ik van anderen niets verdragen, daar zij van mij zoo veel verdragen moeten? Konde ik hen niet ook dikwijls verontschuldigen, dat zij het uit onwetendheid of overijling, niet uit boos opzet gedaan hebben? En wanneer ook dit niet is, zoo moet ik hen immers veelmeer betreuren, dan mij over hen vertoornen.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

XII. STATIE.

Jesus sterft aan het kruis.

Zoo hebt Gij, o Jesus! uw leven aan het kruis opgeofferd, en uwen geest onder de grootste smarten in de handen uws Vaders gegeven! Zoo veel heeft het U gekost, om ons van de zonde te verlossen! Zoo lief en dierbaar was U de ziel des menschen!

Het beschouwen van uw kruis zal in mij een' inwendigen afkeer van de zonde verwekken, waarvoor Gij gestorven zijt. Help mij, dat ik der zonde geheel afsterve,

en mij door een vroom leven tot eenen zaligen dood voorbereide. Laat mij in mijnen laatsten angst uit uwe wonden troost en verkwikking scheppen! Op U vertrouw ik, wanneer mij alles verlaten zal. Neem mij dan genadig tot U, opdat ik eeuwig zij, waar Gij zijt.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

XIII. STATIE.

Het ligchaam van Jesus wordt gelegd in den schoot van Maria.

Ach! wat hebt Gij geleden, smartvolle Moeder, daar Gij uwen Zoon, dien gij tot heil der wereld baardet, op uwen schoot dood zaagt liggen! Maar hoe spoedig heeft zich alles veranderd! Thans zijt gij bij Hem in den hemel en verheugt u over al het doorgestane lijden, daar gij u zoo hoog daarvoor beloond vindt.

Zoo durf ik dan het lijden niet als een bewijs der goddelijke ongenade aanzien, dewijl ook gij, o Genadevolle! zoo zwaar daardoor getroffen werdt. Wanneer ik onschuldig en geduldig lijd, zoo zal mij God eens daarvoor beloonen; eene korte droefheid voert tot eeuwige vreugde.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.

v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

XIV. STATIE.

Het ligchaam van Jesus wordt in het graf gelegd,

Eindelijk hebt Gij, o Jesus, na een moeitevol leven en eenen smartelijken dood, rust in het graf gevonden. Het graf is het einde aller plagen dezes levens, het is voor den Christen een ware godsakker, waar zijn ligchaam, gelijk het zaad in de aarde, verborgen ligt en vergaat, maar eens weder opstaat ten eeuwigen leven.

Zoo zal ik dan de beschouwing des grafs niet schuwen; ik wil daarbij niet alleen denken aan het sterven, maar ook aan de opstanding en aan het eeuwige leven. Zoo zeker als Gij, mijn Verlosser, uit het graf zijt opgestaan en thans eeuwig leeft en regeert, zoo zeker zal ik ook opstaan ten eeuwigen leven, wanneer ik thans zoo leef, dat ik op eenen goeden dood hopen kan.

Onze Vader, enz. Wees gegroet, enz.
v. Gekruiste Heer Jesus Christus!
R. Ontferm U onzer.

SLUITGEBED.

Hoe glorierijk en vereerenswaardig is nu uw vroeger zoo smadelijk kruis, o Gij

eens zelf zoo diep vernederde en thans boven alles verhoogde Jesus! Uw kruis zal mij aan uwe liefde herinneren en tot dankbaarheid en getrouwe navolging opwekken. Gij moest op uwen kruisweg tot de heerlijkheid ingaan! Zoo zal mij dan geen bezwaar terughouden, om U op den weg te volgen, dien Gij mij aangewezen hebt. Tot U wil ik opzien in leven, in lijden en sterven; opdat ik ook eenmaal tot U kome in uw hemelrijk, waar Gij met God den Vader, en den heiligen Geest, leeft en regeert, in eeuwigheid. Amen.

GEBEDEN EN OVERDENKINGEN IN LIJDEN.

God, almachtige Vader! U was het eene kleinigheid geweest, alle gevaren en droefheden van ons aftekeeren; werkelijk verwijdert Gij van ons vele rampen, die ons hadden kunnen treffen. Maar uwe oneindige wijsheid en goedheid laten niet toe, dat Gij alle onaangenaamheden van ons afwendt; zelfs vorderen zij dikwijls, dat menigeen door vele en verschrikkelijke droefheden overstelpt wordt. Ach mijn God! hoe zwaar zal het dan den zwakken mensch niet vallen, zich aan uwen wil

gelaten te onderwerpen en zich in uwe beschikkingen te verheugen! God! ik heb dikwijls gevoeld, hoe zeer in lijden de gedachte verlevendigd wordt: „dengenen, die God beminnen, dient alles ten beste.” Ach! duizend zwarigheden overmeesteren mij dan en omringen mijnen geest met duisternis.

Zoo laat mij dan reeds vroeg mij met goede voornemens wapenen; laat mij het uitgebreide doel, waarom Gij ons met lijden bezoekt, diep ter harte nemen, en vele en krachtige middelen tot geruststelling, en tot moed en vertrouwen op U verzamelen!

I. INVLOED VAN HET LIJDEN OP ONZE KENNIS EN LIEFDE TOT GOD.

Tot nadenken.

Zonder dikwijls aan God te denken, ontbreekt het ons en onze deugd aan het reinste genoegen, aan den zoetsten troost en sterksten steun. Maar hoe dikwijls vergeet de mensch, door de bezigheden en verstrooidheden des levens aan God te denken! Hoe langer hoe vreemder wordt hem de tegenwoordigheid van God, hoe langer hoe meer wordt hij God-vergetenheid gewoon, en zoude in dezen verschrikkelijken

toestand voortleven, indien God hem niet uit dezen slaap opwekte. God wekt hem dikwijls door ziekten. Wat is natuurlijker, als dat onze gedachten in droevige dagen deze wereld verlaten, om troost te vinden, en dat zij weder naar God vragen, die altijd, alleen en zeker helpen kan, en zoo oneindig gaarne helpt, als het ons zalig is; naar God, den Eeuwigen, die bij alle veranderingen der dingen, welke ons omringen, nog onveranderd blijft. *Ja, Heer! in droefheid zoekt men U*, zoo sprak David eens uit eigene ondervinding.

Ja, dan heeft zoo menige waarheid des geloofs, waarvoor wij anders verhard bleven, hare volle kracht en werking op ons hart. Als wij de nietigheid van alle goederen en genoegens van dit leven levendig gevoelen; als wij zoo vele banden, die ons aan deze wereld boeiden, losscheuren; als de loopbaan, die vóór ons is, in nacht en duisternis uitloopt; als wij zoo menige steen des aanstoots, zoo vele hindernissen en zwarigheden op dezelve aantreffen, hoe verkwikkend moet ons dan niet het uitzigt naar een beter en verheverner leven zijn; hoe zoet moet ons dan de gedachte aan de woorden der heilige Schrift zijn: „*het lijden van dezen tijd is ligt en kort, en eene eeuwige heerlijkheid volgt erna. Wij hebben hier geene bestendige ver-*

blijfplaats, en zoeken de toekomstige." Ja, alle geloofswaarheden verschijnen ons dan in een buitengewoon licht, en werken weldadig op ons hart.

II. INVLOED VAN HET LIJDEN OP ONZE ZELFKENNIS EN EIGENLIEFDE.

A. Ten opzichte der eeuwige aangelegenheden.

Als iedere dag voor den mensch zacht voorbijgaat, en geene smart zijnen geest ontstelt, zoo valt het hem zelden in, ernstig te denken wat toch zijne ware bestemming zij; hij eet, drinkt, werkt, verheugt zich en gaat slapen, zonder de vraag te beantwoorden: waarom ben ik hier? Maar verandert zijn wandel, worden zijne plannen verijld, stort het gebouw van zijn geluk in, en komen in plaats vrolijke droevige dagen; dan begint hij zich te bezinnen, dan voelt hij het ledige van zijn hart en het bedrog van zijn verdwenen geluk; dan voelt hij zich gedrongen, zich zelve af te vragen: „maken deze veranderlijke dingen mijn geheel, mijn voor naamste geluk uit, en laat zich derzelve verlies niet door een beter goed herstellen? Ben ik hier om mijne zinnelijke wel lusten te bevredigen, om rijk en groot te worden, en al mijne dagen heerlijk en vrolijk door te brengen? Dan vertoont zich

voor hem de ware bestemming van den mensch, die hem door het geloof veropenbaard is; dan vertoont zich de wijsheid en deugd in dit, en de eeuwige zaligheid in het andere leven, als het doel, dat de Voorzienigheid den menschen voorgehouden heeft.

Maar ook het lijden herinnert ons dikwijls aan de zwakheden en hinderpalen, die de bereiking van onze bestemming bemoeijelijken.

Zij roepen ons toe: *zwak is uw verstand*; daarom steunt er niet te veel op, maar bidt den Vader des lichts, dat Hij u verlichte. *Zwak is uw wil*; daarom bouwt niet te ijdel op eenige vrome, doch onbestendige gevoelens, op hevig in u opkomende voornemens; versterkt uwe voornemens door dezelve dikwijls te vernieuwen; vermijdt de gevaren der zonden, welke gij vermijden kunt; bidt, zijt waakzaam en zorgvuldig in het gebruik der heilige Sakramenten.

Mensch! zoo roept ons het lijden toe, gij zijt niet alleen zwak, maar ook zondig.

In lijden ontwaakt het bewustzijn van al onze fouten; de gedachte aan onze misstappen zweeft steeds voor onzen geest, vervult denzelfen met ootmoeden berouw, en met een ernstig voornemen ter bekeering. Want, zoo roept ons het lijden toe:

vertoeft niet uwe bestemming te bereiken; gij zijt broos, uw ligchaam kan ieder oogenblik door den dood overvallen worden, en dan is de nacht daar, waarin gij niet meer kunt werken. En zoo herinneren ons de bitterheden des levens, aan eene bitterheid, die men voor de grootste houdt, aan de bitterheid des doods.

Het laatste uur, dat men in vrolijke dagen altijd van zich verwijdert, treedt in droeve oogenblikken nader. Door deze menigvuldige en heilzame herinneringen is het lijden dikwijls het krachtigste middel, zelfs om groote zondaars tot boetvaardigheid te brengen, en om de regtvaardigen van kleine zonden te reinigen.

Datgene wat alle gronden van verstand en godsdienst, wat alle weldaden van God, alle voorstellingen, waarschuwingen en bidden van vrienden en betrekkingen, wat alle zwakke en sterke verwijtingen en herinneringen des gewetens bij den mensch niet kunnen uitrigten: dat doen dikwijls lijden en droefheid. Deze verontrusten dikwijls den onbezonnenen, die zijn verderf te gemoet loopt; zij dringen dieper in zijn binnenste, verdrijven alle schijn van geluk, die hem verleidde, en laten hem niet langer twifelen, dat hij ongelukkig en ellendig is. Zijne verleiders verlaten hem, of spotten met hem; zijne

vleijers zwijgen en verwijderen zich; de valstrikken die hem omringen, worden zichtbaar aan zijne oogen; de afgrond, welke hij nadert, opent zich voor hem. — Wel is waar, sommige zondaars worden door het lijden noch meer verbitterd, verhard en verkeerd; maar hoe menigeeen heeft in de school van het lijden aangevangen, zich te bezinnen en te verbeteren!

Zoo is ook het lijden ten opzichte der regtvaardigen het krachtigste middel, om hen van kleine zonden te reinigen. Het lijden is een waar reinigingsmiddel, en als het ware, het vagevuur hier op aarde, als wij hetzelfde in den geest van boetvaardigheid met onderwerping aan Gods wil verdragen.

Ja, Heer! ik dank U voor het lijden, en aanbid uwe vaderlijke goedheid. Hoe zal ik U eens prijzen, als ik in het andere leven mijne tegenwoordige loopbaan geheel overzie, en erkennen zal, hoe goed het was, dat Gij zoo dikwijls mijne hoop slecht deedt uitvallen, mijne gezondheid deedt verdwijnen, mij zoo menige bittere traan liet weenen en zoo menige smart gevoelen deedt! Ja, U zij lof en eer tot in eeuwigheid!

B. Ten opzichte van het geluk hier op aarde.

Het lijden verhardt ons tegen menige

andere kwaal, en maakt ons op deze wijze het leven verdraagzamer. Men kan nooit de moeilijkheden en bezwaren des levens ontgaan. Nu eens is het, het onaangename weder, waaraan men is blootgesteld; dan zijn het de kwade luimen der menschen, waarnaar men zich moet voegen; dan het gemis van zoo innig gewenschte dingen; dan hongeren dorst; dan de last onzer bezigheden en van ons werk; dan ontsteltenis en ziekte des ligchaams en eene slechte gesteltenis der ziel, — kortom, het is nu eens dit, dan dat, nu een groot, dan een klein lijden, dat wij verdragen moeten. Verdragen wij die last en droefheden met groot geduld en gelaten gemoed; gewinnen wij ons niet aan verwijfdheid, en verharden wij ons hoe langer hoe meer, dan wordt het ons allengskens gemakkelijker veel te ontberen, te lijden en te verdragen.

Onze ziel heeft altijd mindere moeilijkheid, om gelatenheid en geduld in lijden staande te houden, en bespaart zich daardoor duizend bekoringen tot geduld, welke ons anders misschien overweldigen zouden.

Daarenboven brengt ons het lijden dikwijls tot groot tijdelijk geluk. Hoe menigeen is zoo als Josef van Egypte, uit den kerker, en als David, na ver-

vleijers zwijgen en verwijderen zich; de valstrikken die hem omringen, worden zichtbaar aan zijne oogen; de afgrond, welke hij nadert, opent zich voor hem. — Wel is waar, sommige zondaars worden door het lijden noch meer verbitterd, verhard en verkeerd; maar hoe menig een heeft in de school van het lijden aangevangen, zich te bezinnen en te verbeteren!

Zoo is ook het lijden ten opzichte der regtvaardigen het krachtigste middel, om hen van kleine zonden te reinigen. Het lijden is een waar reinigingsmiddel, en als het ware, het vagevuur hier op aarde, als wij hetzelfde in den geest van boetvaardigheid met onderwerping aan Gods wil verdragen.

Ja, Heer! ik dank U voor het lijden, en aanbid uwe vaderlijke goedheid. Hoe zal ik U eens prijzen, als ik in het andere leven mijne tegenwoordige loopbaan geheel overzie, en erkennen zal, hoe goed het was, dat Gij zoo dikwijls mijne hoop slecht deedt uitvallen, mijne gezondheid deedt verdwijnen, mij zoo menige bittere traan liet weenen en zoo menige smart gevoelen deedt! Ja, U zij lof en eer tot in eeuwigheid!

B. Ten opzichte van het geluk hier op aarde.

Het lijden verhardt ons tegen menige

andere kwaal, en maakt ons op deze wijze het leven verdraagzamer. Men kan nooit de moeilijkheden en bezwaren des levens ontgaan. Nu eens is het, het onaangename weder, waaraan men is blootgesteld; dan zijn het de kwade luimen der menschen, waarnaar men zich moet voegen; dan het gemis van zoo innig gewenschte dingen; dan hongeren dorst; dan de last onzer bezigheden en van ons werk; dan ontsteltenis en ziekte des ligchaams en eene slechte gesteltenis der ziel, — kortom, het is nu eens dit, dan dat, nu een groot, dan een klein lijden, dat wij verdragen moeten. Verdragen wij die last en droefheden met groot geduld en gelaten gemoed; gewinnen wij ons niet aan verwijfdheid, en verharden wij ons hoe langer hoe meer, dan wordt het ons allengskens gemakkelijker veel te ontberen, te lijden en te verdragen.

Onze ziel heeft altijd mindere moeilijkheid, om gelatenheid en geduld in lijden staande te houden, en bespaart zich daardoor duizend bekoringen tot geduld, welke ons anders misschien overweldigen zouden.

Daarenboven brengt ons het lijden dikwijls tot groot tijdelijk geluk. Hoe menigeen is zoo als Josef van Egypte, uit den kerker, en als David, na ver-

en genoegens, draagt het lijden dikwijls zeer veel bij, en niet minder tot de juiste waardeering der menschen, die ons omringen.

Dat aan den goeden wil en aan de vriendschap der menschen veel gelegen is, leeren wij voornamelijk in lijden; doch te gelijkertijd ook, dat men aan de gunst der menschen geene te groote waarde moet hechten. O, als zelfs onze beste vrienden ons niet helpen kunnen; als ongegronde redenen de vriendschap breken: dan wordt ons hart genoodzaakt zich aan eenen vriend te sluiten, die ons nooit verlaat, die nooit kwaad vermoeden heeft, en ons dan slechts zonder redding aan ons lot overlaten moet, wanneer wij vrijwillig tot ondeugd vervallen. Het lijden leert ons nog bijzonder voorzigtigheid, bij het kiezen van vrienden en bij hunnen omgang; het toont ons velen, die slechts zoo lang onze vrienden zijn, als het geluk ons omgeeft, en zich dadelijk van ons verwijderen in tegenspoed; het leert ons ook somtijds menschen kennen, die zich veel aan ons laten gelegen liggen, en het meest verdienen onze vertrouwde vrienden te zijn. Zoo maakt het lijden ons verstandiger, behoedzamer en voorzigtiger; zoo brengt het ons altijd tot ware wijsheid en deugd.

III. INVLOED VAN HET LIJDEN OP DE BEVORDERING DER DEUGDEN IN HET GEZELLIGE LEVEN.

Het lijden wekt op, en versterkt in ons de neiging tot ware christelijke liefde jegens onze medemenschen, de neiging tot medelijden en barmhartigheid. Die zelf geleden heeft, weet hoe lijdenden gesteld zijn, en hoe verliggend het voor hen is, als zij aan deelnemende menschen hunnen nood klagen kunnen. O, hoe zal hij dan, als hij lijdenden ziet, zich spoeden om hunne treurige gedachten te verwerpen, en hun hartzeer weg te nemen of te verminderen! Hoe zacht, beleefd, gediensdig, menschlievend en weldadig zal hij zich dan toonen. Zelfs Jesus, de Godmensch, heeft als mensch door lijden, de neiging van medelijden en barmhartigheid verhoogd. Daarom zegt de heilige Schrift: „wij hebben aan Hem een Hoogepriester, die ons lijden gedragen heeft, en geleerd heeft medelijden met ons te hebben.” Maar hoe verwijderen zich diegenen van hun goddelijk voorbeeld, die zich door hun lijden en werk, zelfs tot hardheid en ongevoeligheid jegens anderen laten verleiden; die opzettelijk alle medegevoel in zich onderdrukken, omdat zij ook veel en misschien nog meer lijden moeten! — Jesus heeft het grootste lijden geduldig verdragen, en

en genoegens, draagt het lijden dikwijls zeer veel bij, en niet minder tot de juiste waardeering der menschen, die ons omringen.

Dat aan den goeden wil en aan de vriendschap der menschen veel gelegen is, leeren wij voornamelijk in lijden; doch te gelijkertijd ook, dat men aan de gunst der menschen geene te groote waarde moet hechten. O, als zelfs onze beste vrienden ons niet helpen kunnen; als ongegronde redenen de vriendschap breken: dan wordt ons hart genoodzaakt zich aan eenen vriend te sluiten, die ons nooit verlaat, die nooit kwaad vermoeden heeft, en ons dan slechts zonder redding aan ons lot overlaten moet, wanneer wij vrijwillig tot ondeugd vervallen. Het lijden leert ons nog bijzonder voorzigtigheid, bij het kiezen van vrienden en bij hunnen omgang; het toont ons velen, die slechts zoo lang onze vrienden zijn, als het geluk ons omgeeft, en zich dadelijk van ons verwijderen in tegenspoed; het leert ons ook somtijds menschen kennen, die zich veel aan ons laten gelegen liggen, en het meest verdienen onze vertrouwde vrienden te zijn. Zoo maakt het lijden ons verstandiger, behoedzamer en voorzigtiger; zoo brengt het ons altijd tot ware wijsheid en deugd.

III. INVLOED VAN HET LIJDEN OP DE BEVORDERING DER DEUGDEN IN HET GEZELLIGE LEVEN.

Het lijden wekt op, en versterkt in ons de neiging tot ware christelijke liefde jegens onze medemenschen, de neiging tot medelijden en barmhartigheid. Die zelf geleden heeft, weet hoe lijdenden gesteld zijn, en hoe verliggend het voor hen is, als zij aan deelnemende menschen hunnen nood klagen kunnen. O, hoe zal hij dan, als hij lijdenden ziet, zich spoeden om hunne treurige gedachten te verwerpen, en hun hartzeer weg te nemen of te verminderen! Hoe zacht, beleefd, gediensdig, menschlievend en weldadig zal hij zich dan toonen. Zelfs Jesus, de Godmensch, heeft als mensch door lijden, de neiging van medelijden en barmhartigheid verhoogd. Daarom zegt de heilige Schrift: „wij hebben aan Hem een Hoogepriester, die ons lijden gedragen heeft, en geleerd heeft medelijden met ons te hebben.” Maar hoe verwijderen zich diegenen van hun goddelijk voorbeeld, die zich door hun lijden en werk, zelfs tot hardheid en ongevoeligheid jegens anderen laten verleiden; die opzettelijk alle medegevoel in zich onderdrukken, omdat zij ook veel en misschien nog meer lijden moeten! — Jesus heeft het grootste lijden geduldig verdragen, en

aanzienlijke in verachting, en hoe menige gelukkige in ellende gevallen is. Leeren wij toch uit het lijden van anderen met Salomon zeggen: „alles wat onder de zon is, is ijdelheid en bedrog.” Wij zien en hooren, hoe velen zich door onmatigheid in eten en drinken benadeeld, door ontucht ellendig gemaakt, of zich door andere ondeugden in het verderf gestort hebben. Leeren wij toch uit eens anders rampen verstandig zijn; erkennen wij daaruit de gevolgen van ligtzinnigheid en gewetenloosheid, en schuwen wij alzoo datgene, hetwelk zulk eene schadelijke strekking heeft. Wij zien en hooren, hoe in vele plaatsen, huizen en familiën, ongelukken en ellende te vinden zijn. Leeren wij hieruit, hoe min deze aarde ons ware vaderland zijn kan; wekken wij in ons het verlangen op naar dat vaderland, waar wij geene tranen meer zien, geen zuchten meer hooren, maar ons met de Engelen en Heiligen in God eeuwig verheugen zullen.

Ja, o Heer! zoo wil ik mij dan mijn lijden en het lijden van andere menschen, als aansporingen tot werken der deugd ten nutte maken, en uwe wijsste en liefderijkste inzigten trachten te bereiken! O, laat mij toch door de dagelijksche zwarigheden, lasten, vermoeijenissen en lijden immer verstandiger, deugdzamer, vromer, mensch-

lievender, U welbehagelijker en alzoo voor den hemel waardiger worden! Amen.

BETRACHTINGEN

OVER HET LIJDEN

VAN JESUS CHRISTUS.

Lijdende Heiland! met ootmoed werp ik op U een' blik. ô Gij, onze eenige hoop! verwonderend en aanbeddend val ik aan den voet uws kruises neder. Laat mij, o Jesus! hetgene Gij verdragen hebt, de grootheid van uw lijden, de oorzaak en het doel van hetzelfde, heden overdenken. O, dat mijn hart door deze overdenking diep geroerd worde en tot innige liefde jegens U ontvlamme.

Mijn Jesus! hoe veel hebt Gij geleden. Oneindig groot was uw lijden. Ik zie U in den hof der Olijven, door de bittere doodsangst overvallen; bloedig zweet druipt van uw heilig aangezicht; uwe ziel is tot den dood toe bedroefd. Van een uwer Apostelen verraden, van eenen anderen verloochend en van allen verlaten, wordt Gij als een misdadiger gevangen genomen, en, met zware kluisters beladen,

van den eenen regterstoel tot den anderen gesleept. Alles wat de boosheid van een opgehitst en ondeugend volk, aan de miskende en belasterde onschuld kan uitvoeren, is aan U gedaan. Valsche getuigen staan tegen U op; booswichten ontheiligen uw goddelijk aangezicht; grooten en kleinen braken tegen U lasteringen uit; bittere bespottingen worden met de gruwzaamste mishandelingen vereenigd. Wat leedt Gij, o mijn Jesus, toen Gij, na de smartvolle geeseling met bloed bedekt, met eene doornen kroon op het hoofd, en met eenen rietstok in plaats van eenen scepter in de hand, U aan den spot eener bloeddorstige menigte zaagt blootgesteld! Uw medelijdenswaardige toestand trof het hart van den heidenschen landvoogd, maar niet van de joodsche hoogenpriesters en schriftgeleerden, uwe vijanden. Achter eenen moordenaar geplaatst, met een onmenschelijk geschreeuw ter dood gevorderd, wordt het schrikkelijke vonnis over U uitgesproken en voltrokken. Ik zie U, e Jesus! als een booswicht tusschen twee moordenaars aan het schandelijke kruis hangen, dat Gij zelve naar de strafplaats gebragt hebt; uwe heilige handen en voeten met nagels doorboord, uw geheel ligchaam met wonden bedekt en met bloed besprenkeld. Drie uren bleef Gij in dezen

smartvollen toestand. De geheele levenlooze natuur schijnt in uw lijden deel te nemen, en bedekt zich met dnisternis, als met een treurgewaad; uwe vijanden alleen blijven verhard. Onder hunne voortdurende lasteringen beveelt Gij uwen geest in de handen uws Vaders. Nu buigt Gij het hoofd — het zware offer is volbragt.

Mijn Jesus! wie kan U in uw lijden betrachten, en wordt niet getroffen: mijn hart bezwijkt bijna door deze smartvolle overdenking.

Zoon van den levenden God! wat was dan de oorzaak, wat het doel van dit uw bitter lijden en geweldigen kruisdood? Ach Jesus! wij allen, zegt de Profeet, (1) liepen als verdoolde schapen. Elk volgde zijn eigen weg; en op U heeft de Heer al onze misdaden gelegd. Om onze misdaden zijt Gij gewond en om onze zondeugd gemarteld geworden. Gij hebt geleden en zijt aan het kruis gestorven, om het zoenoffer voor mijne en der gansche wereld zonden te zijn.

Onbegrijpelijk geheim! wie kan het gelooven, o God! indien Gij het niet veropenbaard hadt? Hoe, de Rechtvaardige draagt de straf van den zondaar! Hetgene

(1) Isaïas LIII, 5, 6.

de misdadiger te lijden verdiend had, dat verdraagt de Onschuldige!

Ik heb mij door hoogmoedige gedachten verheven, en Gij lijdt daarvoor de vernedering. Ik heb uit den beker der wellusten zondige vermaken gedronken, en Gij drinkt daarvoor den kelk des bitteren lijdens. Ik ben aan God schrikkelijk ongehoorzaam geweest, en Gij zijt Hem daarvoor tot den kruisdood toe gehoorzaam. Over mij was het doodvonnis geveld, en aan U laat Gij het voltrekken. O, afgrond van barmhartigheid en liefde! begrijpen kan ik het niet; slechts kan ik gelooven, aanbidden en danken.

Heilig kruis! Gij zijt alzoo mijn eenige hoop en toevlugt. Aan u heeft Jesus mijne zonden afgeboet, en Gods belee-digde gerechtigheid daarvoor voldaan. Aan u heeft Hij den vloek, over mij uitgesproken, door zijn bloed vernietigd, en mij met den hemel verzoend: door u durf ik met vertrouwen den genaderijken troon van God naderen, en mij alle licht, hulp en bijstand verzekeren, welke ik tot mijn heil noodig heb. Door u durf ik Hem, den Allerhoogste, zelfs Vader noemen, en op eene toekomstende eeuwige gelukzaligheid in zijn rijk hopen. Heilig kruis! ja, gij zijt mijne eenige hoop, mijne eenige toevlugt.

ô Jesus, Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt! dank zij U, eeuwige dank zij U voor de redding, voor allen troost, voor alle geruststellingen, voor alle genaden, die Gij voor mij, door uw bitter lijden en smartvollen kruisdood verworven hebt. Door uwe wonden zijn de mijne genezen. Uw lijden heeft mij den vrede gebragt. Nu kan ik getroost de eeuwigheid te gemoet zien. Noch mijne zwakheid, noch de hoeveelheid en strafwaardigheid mijner zonden kunnen mij verder beangstigen, als ik slechts in U geloof, in uwe liefde volhard en het mij aan geene ernstige boetvaardigheid en opregte verbetering van mijn leven ontbreken laat. Ach! dat kruis, waaraan ik U hangen zie, de nagels die U aan hetzelfde vasthechten, de doornen kroon op uw hoofd, elke bloeddruppel aan uw lichaam, wat zijn zij anders als zoo vele kostbare onderpanden van uwe eeuwige liefde jegens mij, en mijner volkomene vergiffenis. O, mijne ziel! waarom zijt gij dan nog immer zoo treurig, en waarom verontrust gij mij? Zie, uw Verlosser aan het kruis strekt zijne armen uit om den zondaar te ontvangen. Hij buigt zijn hoofd om u den vredekus te geven. O Jesus! voor mij aan het kruis gestorven: o Gij, mijn geloof, mijne hoop, mijne liefde!

laat mij in uwe heilige armen en aan uw heilig hart leven, en eens met uwen vredekus sterven. Amen.

AANBEVELING

EENER CHRISTELIJKE ZIEL

IN DE HEILIGE VIJF WONDEN VAN
JESUS.

—

1. Liefste Jesus! in de heiligste wonde uwer regterhand leg ik elken tijdelijken zegen, elken gelukkigen en ongelukkigen voortgang mijner ondernemingen en bezigheden, en bid U vurig om de genade, dat Gij mij de schatten der aarde niet daarvoor tot eenen valstrik laat worden, dat mijn hart, door hare bekoeringen verblind, de liefde en het verlangen naar de eeuwige goederen verlieze. Amen. Onze Vader, enz.

2. Liefste Jesus! in de heiligste wonde uwer linkerhand leg ik elke droefenis en bitterheid, welke uw wijs raadsbesluit ooit over mij zoude doen komen: ik vereenig die met uw bitter lijden en sterven, en bid U vurig om de genade, dat de tegenwoordige, spoedig voorbijgaande

droefenis mij eene eeuwige en boven alle mate gelukkige heerlijkheid moge verschaffen. Onze Vader, enz.

3. Liefste Jesus! in de heiligste wonde van uwen regtervoet leg ik alle deugdzame handelingen, welke ik, door uwe genade opgewekt en ondersteund, zal uitoefenen; ik wijd en offer dezelve op tot uwe hoogste eer, en bid vuriglijk om uwe genade, dat zij mij beware voor het ijdele zelfbehagen over het volbragte goede, maar dat ik veel meer U alleen en in alles de eere geve, opdat ik de belooning des goeden in den hemel en in volle mate moge ontvangen. Amen. Onze Vader, enz.

4. Liefste Jesus! in de heiligste wonde van uwen linkervoet leg ik alle onvolkomenheden en gebreken, welke ik mij van het eerste gebruik mijner rede tot heden, uit lichtzinnigheid en boosheid, op den hals gehaald heb, en bid U vurigst om de genade, dat Gij mij in uw bloed, hetwelk Gij aan het kruis vergoten hebt, van mijne ongeregtigheden wilt reinigen; zoo dat zij mij niet aanklagen en het regtvaardig oordeel van eeuwige verwerping tegen mij verwekken. Amen. Onze Vader, enz.

5. Liefste Jesus! in de heilige wonde uwer zijde leg ik mijn hart, met al deszelfs neigingen en begeerten, en bid U vurigst om de genade, dat Gij hetzelfde

laat mij in uwe heilige armen en aan uw heilig hart leven, en eens met uwen vredekus sterven. Amen.

AANBEVELING

EENER CHRISTELIJKE ZIEL

IN DE HEILIGE VIJF WONDEN VAN
JESUS.

—

1. Liefste Jesus! in de heiligste wonde uwer regterhand leg ik elken tijdelijken zegen, elken gelukkigen en ongelukkigen voortgang mijner ondernemingen en bezigheden, en bid U vurig om de genade, dat Gij mij de schatten der aarde niet daarvoor tot eenen valstrik laat worden, dat mijn hart, door hare bekoeringen verblind, de liefde en het verlangen naar de eeuwige goederen verlieze. Amen. Onze Vader, enz.

2. Liefste Jesus! in de heiligste wonde uwer linkerhand leg ik elke droefenis en bitterheid, welke uw wijs raadsbesluit ooit over mij zoude doen komen: ik vereenig die met uw bitter lijden en sterven, en bid U vurig om de genade, dat de tegenwoordige, spoedig voorbijgaande

droefenis mij eene eeuwige en boven alle mate gelukkige heerlijkheid moge verschaffen. Onze Vader, enz.

3. Liefste Jesus! in de heiligste wonde van uwen regtervoet leg ik alle deugdzame handelingen, welke ik, door uwe genade opgewekt en ondersteund, zal uitoefenen; ik wijd en offer dezelve op tot uwe hoogste eer, en bid vuriglijk om uwe genade, dat zij mij beware voor het ijdele zelfbehagen over het volbragte goede, maar dat ik veel meer U alleen en in alles de eere geve, opdat ik de belooning des goeden in den hemel en in volle mate moge ontvangen. Amen. Onze Vader, enz.

4. Liefste Jesus! in de heiligste wonde van uwen linkervoet leg ik alle onvolkomenheden en gebreken, welke ik mij van het eerste gebruik mijner rede tot heden, uit lichtzinnigheid en boosheid, op den hals gehaald heb, en bid U vurigst om de genade, dat Gij mij in uw bloed, hetwelk Gij aan het kruis vergoten hebt, van mijne ongeregtigheden wilt reinigen; zoo dat zij mij niet aanklagen en het regtvaardig oordeel van eeuwige verwerping tegen mij verwekken. Amen. Onze Vader, enz.

5. Liefste Jesus! in de heilige wonde uwer zijde leg ik mijn hart, met al deszelfs neigingen en begeerten, en bid U vurigst om de genade, dat Gij hetzelfde

Hoe waart Gij dan gemoed, als midden
in den dood,

Een booswicht uwe smart nog maakte
eens zoo groot.

Hij hing met U aan 't kruis, en dorst
U tegenspreken;

Maar die van d'andere kant, die zag uw'
oogen breken,

Erkende U voor zijn God, en riep oot-
moediglijk:

ô Heer, denk toch op mij, als Gij
komt in uw rijk!

Uw vaderlijk gemoed heeft hem zijn kwaad
vergeven,

En met het ander woord, beloofd het
eeuwig leven:

O woord, o wenschbaar woord! Ach,
zondaar, hoor dit aan,

Laat dit, tot uwen troost, u diep ter
harte gaan.

*Voorwaar, ik zeg u: heden zult gij met mij
wezen in het Paradijs. Luc. 24. v. 45.*

G E B E D.

O liefde vol barmhartigheid,
Genade vol goedgunstigheid,
Gij, die geen zondaar ooit verstoot,
Al zijn zijn' zonden nog zoo groot;
Hoor mijn belijdenis toch aan,
En laat mijn tranen tot U gaan.

Gij kent den grond van ieders hert,
 En wat daarin verborgen werd;
 Gij ziet, dat ik op U betrouw,
 Vol hoop, in tranen vol berouw;
 Sta mij dan bij in stervens nood,
 En schenk mij 't leven in den dood.

Het derde woord.

ô Jesus, uit een' maagd tot ons geluk
 geboren,
 Die Gij van duizend hadt van eeuwig
 uitverkooren,
 Die zaagt Gij onder 't kruis vol droef-
 heid en verdriet,
 Omdat haar zulk een Zoon, door zulk
 een dood verliet.
 Joannes stond daar bij, was ook uw
 welbeminde,
 Gij wildet hen te zâam met nieuwe liefde
 binden;
 Zij had eens moeders hart, en hij eens
 zoons gemoed,
 En ziet wat wonderwerk een woord
 van Jesus doet:
 Zij zag haar liefste Kind voor hare oogen
 sterven,
 Om 't menschelijk geslacht het leven te
 doen erven,
 En zoo zij even kloek nog als een
 rots bleef staan,

172 GODVRUCHTIGE VEREERING.

Zoo spreekt Gij haar voor 't laatst met
deze woorden aan :

*Vrouw ! zie hier uwen zoon ; en daarna
aan den Leerling : zie hier uwe moeder.*
Joan. 19. v. 26.

G E B E D.

O droevige verandering,
Hoe slecht is deez' verwisseling !
Helaas, Maria! treurig lot,
Gij krijgt een mensch voor eenen God !
ô Jesus ! ik bid U, door uw pijn,
Laat haar ook mijne moeder zijn ;
'k Beveel me in uw voorzienigheid,
Met de allergrootste ootmoedigheid.
Als ik op haar betrouwen zal,
Moet ik niet vreezen voor den val ;
'k Wil toonen, dat, met hart en zin,
Ik haar als mijne moeder min.

Het vierde woord.

ô Jesus, eeuwig Woord ! geboren uit den
Vader,
Door wien de schepsels zijn, en leven
altegader,
Voor wien dat alles zwicht, en voor
wiens opgermagt,
En aard' en hemel heeft, en de onder-
aardsche kracht.

Gij, die nog maar een kind, een nieuwe
ster deedt schijnen,

Gij, die ziekte en pijn en onheil deedt
verdwijnen,

Gij, die de dooden zelfs deedt opstaan
uit het graf,

Legt hier, om mijnentwil, al uwe
sterkte af.

Om mij gehoorzaamheid tot 't laatste toe
te leeren,

Zie ik uw heerschappij in droeve klagten
keeren;

Gij laat van 't hout des kruis' uw bange
zuchten gaan,

En in mistroostigheid roept Gij den
Vader aan :

*Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij mij
verlaten? Marc. 25. v. 34.*

G E B E D.

O droeve en wonderlijke klagt!

Waar is, o Jesus, uwe magt?

Ik weet dat het mijn zonden zijn,

Die U doen klagen in de pijn,

En dat Gij, die hier voor mij lijdt,

En heilig en onnoozel zijt.

Ik, die de boosheid heb gedaan,

Ach! ik laat geen traantje gaan!

Vloeit oogen, weent nu meer en meer,

En zijt mistroostig met den Heer.

ô Jesus! door uw zielsverdriet,
Verlaat mij in den doodstrijd niet.

Het vijfde woord.

ô Jesus! zoete naam! o voedsel van mijn
wenschen,
O liefde, troost en vreugd van engelen
en van menschen,
Naar wien mijn' ziele jaagt, als 't
hert naar 't water doet,
O schoonheid zonder eind, o aller-
meeste goed!
Als Gij genageld hingt aan voeten en
aan handen,
O levende fontein, begint van dorst te
branden;
Gij dorsttet naar mijn ziel, Gij wensch-
tet naar mijn hart,
De dorst naar mijn geluk was oorzaak
van uw smart.
Als of 't vergoten bloed, en al die open
wonden
Van uwe zielemin, den dorst niet laven
konden:
Zoo riept Gij op het laatst, in dezen
bitteren nood,
Met een gebroken stem, nu zeer nabij
den dood:
Ik heb dorst. Joan. 19. v. 28.

G E B E D.

ô Zoete dorst, o lieve pijn,
Die wenscht met Jesus één te zijn!
ô Jesus! stook dien zoeten brand,
In mijne ziel van allen kant;
Dat ik voortaan niets meerder acht,
Of ergens naar zoo vurig tracht,
Dan U, mijn God en mijnen Heer,
Te willen minnen meer en meer;
Door U alleen wordt mijne lust
En dorst van mijne ziel gebluscht;
Want die U, Jesus, waarlijk mint,
In U alleen genoegten vindt.

Het zesde woord.

ô Jesus, die de schuld van mijn ontelbre
zonden,
Waardoor ik in de magt van Satan lag
gebonden,
Betaald hebt met den prijs van uw
onschuldig bloed:
Wees duizendmaal gedankt, wees duizendmaal gegroet!
Het einde was nu daar van drie-en-dertig
jaren,
Die altijd vol verdriet, vol pijn, vol
smarten waren;
Het offer was volbragt, de vijand was
geveld,

't Bedorven Adams zaad was nu bijna hersteld.

Gij zaagt de bleeke dood met hare schichten naken,

En wilt haar bitterheid tot mijn verlossing smaken.

Gij zegt het, o mijn God, 't is alles nu voldaan!

Laat vrij dit krachtig woord tot 's hemels vierschaar gaan :

Het is volbragt. Joan. 19. v. 30.

G E B E D.

ô Jesus! Gij zijt al ons goed,
 Gij zijt de troost van ons gemoed,
 Gij zijt ons leven, onze deugd,
 Gij zijt de bron van onze vreugd,
 Gij zijt de heiligheid alleen :
 ô Jesus, maak ons die gemeen ;
 Maak dat wij zijn kloek en sterk,
 Om te voltrekken dit groote werk,
 Dat U heeft smart en bloed gekost,
 Eer Gij den zondaar hadt verlost.
 Help ons dan met uw sterke hand,
 En breng ons in het vaderland.

Het zevende woord.

ô Jesus! die om ons de regte baan te toonen,

Tot 't leven zonder dood en nooit ver-
gaande kroonen ;
Na zoo veel druk en pijn, van kracht
en bloed beroofd,
Op 't einde nog tot ons gebogen hebt
uw hoofd ;
Gij, die den dood en hel , en zonden
hebt vertreden,
Hebt tevens nog om hulp en bijstand
hier gebeden,
En riept met luider stem nog uwen
Vader aan,
Eer uw benaauwde ziel zou uit het
ligchaam gaan.
Niet dat daar reden was van vreezen of
van beven,
Voor die, door zijnen dood, den mensch
moest doen herleven ;
Maar opdat hij U volg', die zich ten
dood bereidt,
Hebt Gij, tot onze les, dit laatste
woord gezeid :

*Vader! in uwe handen beveel ik mijnen
geest. Luc. 33. v. 46.*

G E B E D.

O dood, die Jesus hebt geveld,
En lucht en aard' in rouw gesteld ;
O, dood, o wonderlijke dood,
Die ons moet helpen in den nood.

ô Jesus! help mij uit de pijn,
Als ik in stervensnood zal zijn;
Maak dat uw dood in mijn verstand,
Voor altijd zij zoo diep geplant,
Dat ik voortaan met hart en zin,
De wereld niet, maar U bemin;
Om zóó, door uw barmhartigheid,
Te leven in der eeuwigheid.

L I T A N I E

tot Jesus, om zalig te sterven.

Heer Jesus, God van goedheid en Vader van barmhartigheid! ik verschijn voor U, met een vernederd, vermorseld en ontsteld harte : ik beveel U mijn laatste uur en al wat mij na hetzelfde verwacht.

Als mijne onbeweegbare voeten mij zullen verwittigen dat mijn wandel op deze wereld ten einde loopt; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne bevende en verstijfde handen uw kruisbeeld niet meer zullen kunnen vasthouden, maar het tegen dank zullen moeten laten vallen op het bed mijns lijdens; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne verduisterde en gebrokene oogen, op den schrik des naderenden

doods, zich stervende tot U zullen wenden; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne bevende koude lippen voor de laatste maal uwen aanbiddelijken naam zullen noemen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne wangen, verbleekt en doodverwig, in hen die mijn sterfbed omringen, medelijden en afschrik zullen verwekken, en mijne haren van doodzweet bevochtigd, op mijn hoofd te berge rijzende, mijn naderend einde zullen voorspellen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als zich mijne ooren voor altijd voor de taal der menschen sluiten, en zich zullen openen om te luisteren naar uwe stem, die het onherroepelijk vonnis zal uitspreken, waardoor mijn lot voor alle eeuwigheid zal vastgesteld worden; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne verbeelding, door schrikkelijke en verbazende verschijnselen ontsteld, in doodelijke droefheid gedompeld zal wezen, en mijn geest, op het aanschouwen mijner boosheid, ontrust en door vrees voor uwe regtvaardigheid bevangen, met den engel der duisternissen zal strijden, die mij het troostelijk betrouwen op uwe barmhartigheid zal trachten te benemen en mij in den schoot der wanhoop

nederstorten ; barmhartige Jesus , ontferm U dan mijner.

Als mijn zwak hart door de smart der ziekte benaauwd, door de vrees voor den dood en den strijd tegen de vijanden mijner zaligheid bevangen , en deszelfs krachten uitgeput zullen zijn ; barmhartige Jesus , ontferm U dan mijner.

Als de laatste tranen , de kenteekenen mijner vernietiging , mij zullen uit de oogen vloeijen , neem dezelve dan voor eene boetofferande aan , opdat ik als een slagtoffer der boetvaardigheid moge ster-ven ; en in dien angstigen oogenblik , barmhartige Jesus , ontferm U dan mijner.

Als mijne bloedverwanten en vrienden rondom mij zullen geschaard staan , en een teeder medelijden met mijnen ellendigen staat hebbende , U voor mij zullen aandroepen ; barmhartige Jesus , ontferm U dan mijner.

Als ik het gebruik mijner zinnen zal verloren hebben , de gansche wereld voor mij zal verdwenen zijn , en ik in de benaauwdheid van den laatsten strijd in de pijnen des doods zal zuchten ; barmhartige Jesus , ontferm U dan mijner.

Als de laatste harte-zuchten mijne ziel zullen noodzaken het ligchaam te verlaten , aanvaard ze dan als verzochtingen van een heilig , ongeduldig verlangen om

tot U te komen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne ziel, reeds op mijne lippen zwevende, van deze wereld voor altijd zal afscheid nemen en mijn ligchaam koud en levenloos zal teruglaten, ontvang dan de vernietiging van mijn aardsch leven als een teeken van vereering en erkenning uwer oppermajesteit; en, barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Eindelijk, als mijne ziel voor U zal verschijnen en voor de eerste maal den onsterfelijken luister uwer majesteit zal aanschouwen, verwerp haar dan niet van uw aanschijn, maar gewaardig U mij in den minnelijken schoot uwer barmhartigheid te ontvangen, opdat ik eeuwig uwen lof moge zingen: barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

G E B E D.

ô God, die, ons ter dood veroordeelende, deszelfs oogenblik en uur verborgen houdt: maak dat ik al de dagen mijns levens in regtvaardigheid en heiligheid toebrenge, moge verdienen in uwe heilige liefde deze wereld te verlaten. Door de verdiensten van onzen Heer Jesus Christus, die leeft en heerscht, met U, in eenheid des heiligen Geestes. Amen.

Gebed om eenen goeden dood te bekomen.

Mij eerbiedig nederwerpende voor den troon uwer aanbiddelijke Majesteit, kom ik U smeeken, o mijn God! om de laatste aller genaden, de genade van eenen goeden dood. Welk slecht gebruik ik ook gemaakt heb van het leven, dat Gij mij verleend hebt, verleen mij hetzelfde wel te eindigen, en te sterven in uwe liefde.

Vergeef mij, o mijn God! al het kwaad dat ik gedaan heb, en neem aan het weinige goed dat Gij mij hebt helpen doen. Vergeef mij, want ik heb leedwezen over mijne zonden en ik verzaak ze, omdat ik door dezelve uwe oneindige goedheid beleedigd heb. Vergeef mij, want ik vergeef uit ganscher harte aan allen, die mij ooit iets misdaan hebben.

Mijn God! ik geloof al hetgene Gij aan uwe Kerk veropenbaard hebt. Ik hoop in U, steunende op uwe beloften en op de verdiensten van Jesus Christus; ik hoop van U te bekomen de vergiffenis mijner zonden, eenen gelukkigen dood en het eeuwige leven. Ik bemin U, o mijn God! uit de geheele uitgestrektheid mijner ziel en met alle genegenheid mijns harten.

Ik aanbid U met eene ootmoedige onderwerping. Ik dank U voor alle genaden,

die Gij mij gedurende mijn leven verleend hebt, en bijzonderlijk, omdat Gij mij het middel geeft om mij tot den dood te bereiden.

Ik neem deze in den geest van boetvaardigheid aan, in vereeniging met die van mijnen Zaligmaker, en uit gehoorzaamheid aan uwen aanbiddelijken wil.

Heilige Vader! ontferm U mijner, doe mij barmhartigheid; ik stel mijne ziel in uwe handen. Jesus! wees mijn Jesus, nu en in het uur mijns doods.

Heilige Maria, moeder der barmhartigheid! toon in dezen laatsten oogenblik, dat gij mij voor een uwer kinderen aanziet: wees mijne voorspreekster.

Heilige Josef, die in de armen van Jesus en Maria gestorven zijt: bid voor mij, opdat ik als een uitverkorene sterve.

Engel des hemels, getrouwe bewaarder mijner ziel! heilige Michaël, alle zalige geesten, groote Heiligen die mij door God tot beschermers zijt gegeven: verlaat mij niet in het uur mijns doods. Amen.

Men kan dit gebed ook lezen bij eenen zieken, die op zijn laatste is, om zijn betrouwen te doen herleven, en in hem te verwekken de gevoelens waarin hij sterven moet.

nederstorten ; barmhartige Jesus , ontferm U dan mijner.

Als mijn zwak hart door de smart der ziekte benaauwd, door de vrees voor den dood en den strijd tegen de vijanden mijner zaligheid bevangen, en deszelfs krachten uitgeput zullen zijn; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als de laatste tranen, de kenteekenen mijner vernietiging, mij zullen uit de oogen vloeijen, neem dezelve dan voor eene boetofferande aan, opdat ik als een slagtoffer der boetvaardigheid moge sterven; en in dien angstigen oogenblik, barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne bloedverwanten en vrienden rondom mij zullen geschaard staan, en een teeder medelijden met mijnen ellendigen staat hebbende, U voor mij zullen aanroepen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als ik het gebruik mijner zinnen zal verloren hebben, de gansche wereld voor mij zal verdwenen zijn, en ik in de benaauwdheid van den laatsten strijd in de pijnen des doods zal zuchten; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als de laatste hartezuchten mijne ziel zullen noodzaken het ligchaam te verlaten, aanvaard ze dan als verzuchtingen van een heilig, ongeduldig verlangen om

tot U te komen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne ziel, reeds op mijne lippen zwevende, van deze wereld voor altijd zal afscheid nemen en mijn ligchaam koud en levenloos zal teruglaten, ontvang dan de vernietiging van mijn aardsch leven als een teeken van vereering en erkenning uwer oppermajesteit; en, barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Eindelijk, als mijne ziel voor U zal verschijnen en voor de eerste maal den onsterfelijken luister uwer majesteit zal aanschouwen, verwerp haar dan niet van uw aanschijn, maar gewaardig U mij in den minnelijken schoot uwer barmhartigheid te ontvangen, opdat ik eeuwig uwen lof moge zingen: barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

G E B E D.

ô God, die, ons ter dood veroordeelende, deszelfs oogenblik en uur verborgen houdt: maak dat ik al de dagen mijns levens in regtvaardigheid en heiligheid toebrenge, moge verdienen in uwe heilige liefde deze wereld te verlaten. Door de verdiensten van onzen Heer Jesus Christus, die leeft en heerscht, met U, in eenheid des heiligen Geestes. Amen.

nederstorten ; barmhartige Jesus , ontferm U dan mijner.

Als mijn zwak hart door de smart der ziekte benaauwd, door de vrees voor den dood en den strijd tegen de vijanden mijner zaligheid bevangen, en deszelfs krachten uitgeput zullen zijn; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als de laatste tranen, de kenteekenen mijner vernietiging, mij zullen uit de oogen vloeijen, neem dezelve dan voor eene boetofferande aan, opdat ik als een slagtoffer der boetvaardigheid moge sterven; en in dien angstigen oogenblik, barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne bloedverwanten en vrienden rondom mij zullen geschaard staan, en een teeder medelijden met mijnen ellendigen staat hebbende, U voor mij zullen aanroepen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als ik het gebruik mijner zinnen zal verloren hebben, de gansche wereld voor mij zal verdwenen zijn, en ik in de benaauwdheid van den laatsten strijd in de pijnen des doods zal zuchten; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als de laatste harte-zuchten mijne ziel zullen noodzaken het ligchaam te verlaten, aanvaard ze dan als verzuchtingen van een heilig, ongeduldig verlangen om

tot U te komen; barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Als mijne ziel, reeds op mijne lippen zwevende, van deze wereld voor altijd zal afscheid nemen en mijn ligchaam koud en levenloos zal teruglaten, ontvang dan de vernietiging van mijn aardsch leven als een teeken van vereering en erken-
tenis uwer oppermajesteit; en, barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

Eindelijk, als mijne ziel voor U zal verschijnen en voor de eerste maal den onsterfelijken luister uwer majesteit zal aanschouwen, verwerp haar dan niet van uw aanschijn, maar gewaardig U mij in den minnelijken schoot uwer barmhartigheid te ontvangen, opdat ik eeuwig uwen lof moge zingen: barmhartige Jesus, ontferm U dan mijner.

G E B E D.

ô God, die, ons ter dood veroordeelende, deszelfs oogenblik en uur verborgen houdt: maak dat ik al de dagen mijns levens in regtvaardigheid en heiligheid toebrenge, moge verdienen in uwe heilige liefde deze wereld te verlaten. Door de verdiensten van onzen Heer Jesus Christus, die leeft en heerscht, met U, in eenheid des heiligen Geestes. Amen.

LITANIE

VAN

onderwerping aan den wil Gods.

Heer, ontferm U mijner.

Jesus Christus, ontferm U mijner.

Heer, ontferm U mijner.

God, hemelsche Vader, ontferm U mijner.

God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U mijner.

God, heilige Geest, ontferm U mijner.

Heilige Drievuldigheid, één God, ont-
ferm U mijner.

Gij die alles weet en voorziet, ontferm
U mijner.

Gij die alles schikt en bestiert, ontferm
U mijner.

Gij die, volgens uwe verborgene inzig-
ten, alles op eene wonderbare wijze
uitwerkt, ontferm U mijner.

Gij die het kwaad laat geschieden om er
goed uit te trekken, tot de zaligheid
uwer uitverkoornen, ontferm U mijner.

In alle zaken en in alle voorvallen, uw
allerheiligste wil geschiede, o God.

In alle gelukkige of ongelukkige om-
standigheden, uw allerheiligste wil
geschiede, o God.

LITANIE VAN ONDERWERPING, ENZ. 185

In mijnen staat en ambt, uw allerheiligste wil geschiede, o God.

In mijne zaken en bezigheden,

In al mijne werken,

In mijne eer en wederwaardigheid,

In mijne gezondheid en in mijne krachten,

In mijn ligchaam en in mijne ziel,

In mijn leven en in mijnen dood,

In mij, en in allen die mij toebehooren,

In alle menschen en engelen,

In alle schepselen,

In alle plaatsen der aarde,

In alle tijden,

Gedurende geheel de eeuwigheid,

Schoon ook mijne kranke natuur zoude klagen,

Schoon het ook aan mijne eigenliefde en aan mijne ziekelijkheid hard zoude vallen,

Alleenlijk uit enkele liefde tot U, en tot uw welbehagen,

Ik roep uit met al de regtvaardigen en Heiligen,

Ik roep uit met de zalige maagd Maria,

Ik roep uit met Jesus in den hof der Olijven,

Onze Vader, enz.

Uw allerheiligste wil geschiede, o God.

GEBED.

ô God! ik aanbid zeer ootmoediglijk uwen allerheiligsten wil en onderwerp mij van uwe ondoorgrondelijke oordeelen en allerregtvaardigste schikkingen. En vermits de volmaakte volbrenging van uw welbehagen de grondsteen aller volmaaktheid, de regel aller deugd, de eenige oorsprong van de inwendige rust en van het ware genoegen is, verlang en wensch ik niets, dan dat uw eenig welbehagen op het allervolmaaktste in mij en door mij volbragt worde. Amen.

Gebet in groote droefheid.

ô Goedertierene Jesus! gewaardig U mij door uwe genadige vertroostingen te ondersteunen. Mijn hart is in mij ontsteld: mijne kracht heeft mij verlaten en ik ga den geheelen dag bedroefd, omdat door... *(hier voegt men de reden van zijne droefheid bij)* de rust en vreugd van mijn gemoed mij ontnomen zijn. O ja, mijn Jesus! ik word nu, gelijk Gij ten tijde van uwe droefheid in den hof der Olijven, als gedwongen om uit te roepen: mijne ziel is bedroefd tot den dood toe! Wee mij! omdat ik gezondigd heb, heeft de droefheid mijn hart vervuld. O Heer, mijn God! ik belijde U mijne misdaden, doch smeek,

met betrouwen op uwe barmhartigheid en oneindige verdiensten, om vergiffenis derzelven en kwietschelding der straffen, welke ik door dezelve aan uwe regtvaardigheid schuldig ben. Ontferm U mijner, o Jesus! kom mij in mijnen nood en zwarigheden te hulp: verlos mij van hetgeen mij naar ziel en ligchaam bedroeft; doe mij ten minste die hulp bekomen, door welke ik mijn lijden en tegenspoed zoo geduldig verdrage, dat ik in mijne droefheid U nooit vergramme, maar voor het lijden van dezen tijd de eeuwige vertroosting van U bekomē. Amen.

Gebed in ziekte.

Mijn Vader! neem dezen kelk van mij weg; nogtans, dat uw wil geschiede, en niet de mijne.

ô Mijn God! ik neem de pijnen der ziekte, en zelfs den dood aan tot voldoening voor mijne zonden.

Heer! sla, brand en kerf nu; spaar alleen in de eeuwigheid.

Heer! straf mij niet in uwe verbolgenheid, en kastijd mij niet in uwe gramschap.

Ontferm U mijner, want ik ben krank; genees mij, want mijne beenderen zijn ontsteld.

Noch geneesheeren, noch geneesmiddelen kunnen mij de gezondheid geven,

maar uw almachtig woord alléén, o Heer! genees mij, en ik zal genezen zijn; behoud mij, en ik zal behouden zijn.

Dit ligchaam, dat bederft, bezwaart mijne ziel. Wie zal mij verlossen van dit ligchaam des doods? Uwe genade alleen, o mijn God, door Christus onzen Heer.

Jesus, Zoon van David! ontferm U mijner, kom tot mij, eer ik sterve.

Heer! ik lijd hevige smarten, geef een genadig antwoord op mijn gebed. Wat zal ik zeggen, en wat zult Gij mij antwoorden? Gij hebt mij deze ziekte toegezonden: uw wil geschiede. Ik zal al de dagen mijns levens voor U overdenken in de bitterheid mijns harten.

Gij zijt regtvaardig, Heer! al uwe oordeelen zijn regtvaardig, al uwe wegen zijn barmhartigheid en waarheid. Wees mij gedachtig; neem geene wraak over mijne zonden; gedenk niet aan mijne boosheden.

Heer! handel met mij naar uwen wil; gebied dat mijn geest in vrede ontvangen worde; want het is mij beter te sterven dan te leven.

Ik weet dat mijn Verlosser leeft, dat ik ten jongsten dage zal verrijzen, en dat ik mijnen Verlosser in dit ligchaam zal zien. Deze hoop is in mijnen boezem weggelegd.

Ik vrees te sterven, omdat ik nog niet

bereid ben; maar ach! zal het mij beter zijn te leven, daar ik zoo weinig in deugden vorder? Mijn God! ik verlaat mij op uwe barmhartigheid.

Gebed na het herstel der
gezondheid.

Ik loof U, Heer, God van Israël! ik dank U voor de ziekte, welke Gij mij hebt toegezonden, en voor de gezondheid, welke Gij mij wedergegeven hebt. Gij hebt U mijner ontfermd: ô, dat ik U nu volmaakter loofde! Geef dat ik U het offer van uwen lof en mijne gezondheid te allen dage in dankbaarheid opdrage. Ik had den dood verdiend, en moest op denzelfden dag, toen ik één uwer geboden schond, gestorven zijn. Gij hebt uw vonnis uitgesteld, en mijne dagen verlengd, om die tot uwe verheerlijking en mijne zaligheid te besteden. Gij begeerdet den dood des zondaars niet, maar dat hij zich zoude bekeeren en leven. Gij hebt mij niet geslagen dan om mij te genezen; het was U genoeg mij te vermanen, dat mijn leven U toebehoort, en dat ik mijne genegenheid van het leven moest aftrekken, mij tot den dood bereiden, en tot U wederkeeren door eene opregte boetvaardigheid. Neem nu, o Heer! het overige van mijn ellendig leven aan. Neem voor de jaren

die vervlogen zijn, het leedwezen, de schaamte en het zuchten van een berouwhebbend hart aan. Zegen en neem het voornemen aan, hetwelk ik in uwe tegenwoordigheid vorm, van voordeel uit mijne ziekte te trekken, en mijne gezondheid tot uwen dienst te besteden. Op het voorbeeld van hem, die onder velen alléén zich voor de voeten van mijnen Jesus nederwierp, kom ik mij voor U vertoonen, om U mijne dankbaarheid te betuigen. O geef mij de genade, om het voornemen, dat Gij mij ingestort hebt, uit te voeren. Doe mij voortaan een leven, dat zoo broos is, verachten, om alleen voor de eeuwigheid mijne zorgen te besteden. Amen.

Gebed voor een zieken.

Heer! hij dien Gij lief hebt, is krank. O geef dat zijne ziekte niet doodelijk zij, maar diene tot uwe glorie en zijne heiligmaking. Ik geloof dat Gij de Christus zijt, de Zoon van den levenden God, die in deze wereld gekomen zijt. Ik geloof dat Gij de verrijzenis en het leven zijt; dat degene die in U gelooft, leven zal, schoon hij dood is, en dat allen die leven en in U gelooven, nimmer zullen sterven. Ik geloof, Heer, ondersteun mijn zwak geloof. Gij hebt zoo vele zieken in uw sterfelijk leven genezen ten verzoeke

dergenen, die hen tot U bragten. Ik beken dat ik niet waardig ben mij voor U te vertoonen, of dat Gij eenigzins acht op mijn gebed zoudt geven. Ik weet dat het brood der kinderen niet voor de honden moet geworpen worden; doch ook deze eten wel van de brokjes, die van des Heeren tafel vallen. Indien Gij wilt, kunt Gij hem genezen, voor wien ik bid; zeg slechts één woord, en hij zal gezond zijn. Dat deze lichamelijke ziekte verstrekke tot genezing zijner ziel, en tot onze onderwijzing. Geef hem geduld, en ons de liefde. Verhoor hem in den dag zijner verdrukking; behoed hem, en gun ons, dat wij met hem hier beneden U in uwen heiligen tempel nog loven, en in alle eeuwigheid zegenen in den hemel.

Troostgebed bij den dood van eenen vriend of eener vriendin.

Mijn vriend is niet meer! Gij, o Heer, hebt hem van mijne zijde weggenomen! Ach! hoe diep is mijn hart gewond; hoe zeer treft mij dit verlies! Zij zijn voorbij, die aangename uren, welke wij in een-dracht, in liefde en vriendschap beleefden. Ik zal nu geen troost, geen raad, geen vriendschappelijke onderhouding meer in zijnen omgang genieten. Ach Heer! wat is dit leven, hoe vergankelijk zijn

192 TROOSTGEBED BIJ DEN DOOD

alle vreugden en zaligheden der aarde ! Ook de onschuldige vreugden der zuiverste liefde en vriendschap nemen een einde, en worden menigmaal midden in haar zaligste genot gestoort en weggenomen ; maar bij U, o Heer ! is onverstoorbare vreugde en zaligheid. En tot deze zaligheid hebt Gij hem, mijnen vriend, reeds opgenomen. O, dit hoop ik ten minste ; en deze gedachte, welke mij uw heilige godsdienst leert, is alleen in staat om mij te troosten : hij is bij U, hij geniet reeds die rust en zaligheid, welke Gij aan uwe getrouwe dienaars beloofd hebt. Heer ! dit geloof, deze hoop alleen kan en zal mij troosten. Maar welligt zal ik hem ook dra volgen ; en als ik mijn leven naar uw heilig welbehagen ten einde breng, zult Gij mij ook opnemen in die zalige vreugde, welke Gij voor de uwen bereid hebt. Dan zal ik U en al mijne geliefden, die mij voorgegaan zijn, en ook den geliefden vriend wederzien, om wiens verlies ik thans treur en ween. Dan zal mijne droefheid in vreugde veranderd worden. Ja, ik zal hem dan wederzien en nimmer weder van hem gescheiden worden. Dan zullen wij te zamen en in gezelschap van alle goeden voor U in uwe liefde wandelen, en die zaligheid genieten, welke Gij, o Heer !

ons door uwen heiligen godsdienst hebt beloofd, die hier geen oog gezien, geen oor gehoord, en geen hart ondervonden heeft, en die Gij dengenen bereid hebt, welke U beminnen. O Heer! hoe goddelijk is die geruststellende troost, welken ons uw godsdienst geeft! Bewaar mij steeds in dezelve en laat er mij waardig in wandelen, opdat ik hier in dit leven zijne vertroostingën steeds ondervinde, en ginds in het toekomende de beloofde belooningen deelachtig worde. Amen.

Troostgebed bij den dood van geliefde Ouders.

Tot wien zal ik mij wenden bij het droevig verlies, dat ons getroffen heeft, dan tot U, mijn Heer en God! Gij hebt mij den geliefden vader (de geliefde moeder) ontnomen. Ach, hoe treft, hoe grieft zulk een dood de harten der kinderen! Ons is de geliefde vader (dierbare moeder) ontnomen, die slechts aan ons welzijn zijne (hare) krachten en zijn (haar) leven besteedde, die met wijsheid en liefde onze opvoeding bevorderde. Ach, de geliefde is niet meer! Wat kan ons troosten, o God, indien Gij ons niet troost? Doch uw heilige godsdienst, welken Gij ons hebt gegeven, moet ons troosten en versterken, om dezen slag uit te houden,

die ons van uwe hand is toegebragt. Hij komt van U, o God! en wat Gij doet is regt en welgedaan, al zien wij het ook niet in. Gij hebt voor elk mensch het getal zijner jaren bestemd, na verloop van welke Gij hem in het beter leven roept. Daartoe hebt Gij ook onzen geliefden vader (onze dierbare moeder) opgeroepen, nadat hij (zij) het eindperk had bereikt, dat Gij hem (haar) gesteld hebt. Daar wilt Gij hem (haar) thans beloonen voor alle zijne (hare) beroeps- en ouderpligten, die hij (zij) met zoo veel getrouwheid vervuld heeft. Ja, Heer! hij (zij) is bij U; deze gedachte alleen kan mij troosten. Hij (zij) is bij U, daarvoor staat mij uwe heilige godsdienst borg, en zijn (haar) goed christelijk leven, naar het voorschrift van dezen heiligen godsdienst. Maar mogt hij (zij) nog om kleine fouten teruggehouden worden en in de ptaats der zuivering nog moeten verwijlen, ach, Heer! dan smee ik, om uwer heilige barmhartigheid en liefdewille, delg weldra de vlekken uit, welke zijne (hare) ziel nog aankleven, ten einde hij (zij) U, den Reinsten en Heiligsten, weldra aanschouwen en in uwe eeuwige vreugde ingaan moge. vertroost en ondersteun nu ook, o God! mij en de mijnen, dat wij ons in dit sterfgeval christelijk schik-

ken. Wees Gij onze Vader, die ons bij alle voorvallen en omstandigheden bestuurt, en ons door zijnen bijstand en zijne genade beschermt, ten einde wij in alle aangelegenheden der ziel en des ligchaams U steeds vreezen en beminnen, en aan het einde van ons leven hier op aarde, in uw rijk ons allen wederzien, en bij U ons eeuwig verheugen mogen. Amen.

Troostgebed voor Ouders, bij den dood van hun geliefd Kind.

In het diepste gevoel mijner smart kom ik tot U, o God! om voor U te klagen en te weenen. Waarom ontnemt Gij mij toch, o Heer! den geliefden zoon (de geliefde dochter) die de vreugde mijns levens, en de hoop mijns aanstaanden ouderdoms was? Waarom moest hij (zij) zoo vroeg in den bloei des levens reeds een offer des doods worden? Ach! hoe hebt Gij alle vader- (moeder-) vreugden op eenmaal in leed en droefheid veranderd! Hoe hard beproeft en tuchtigt Gij den vader, (de moeder) wien Gij door eenen vroegen dood een geliefd kind ontnemt! Doch wie durft U vragen? Wie durft met U twisten? Wij zijn trouwens allen aan uwe magt onderworpen, en kunnen niet inzien, welke inzigten

en redenen Gij hebt bij alles wat Gij doet. Regtvaardig, goed en heilig zijn zij altijd, gelijk Gij zelf regtvaardig, goed en heilig zijt; dit leert ons uw heilige godsdienst. En ach! daarin alleen kan ik eenige leeniging mijner smart vinden, als ik er aan denk; als ik denk: Gij zult toch wel uwe goede oogmerken hebben, waarom Gij den kleinen onschuldigen zoo vroeg hebt weggenomen. Voorzaagt Gij welligt, dat hij niet zoo onschuldig en goed gebleven ware, indien hij een hooger ouderdom bereikt hadde? dat hij dan onze hoop niet vervuld hadde, en onze vreugde niet gebleven ware? Ach, Heer! indien dit zoo ware, dan zou het immers goedheid, ja eene ware weldaad van U zijn, dat Gij hem in zijne onschuld tot U hebt genomen, en ik zou er U immers voor moeten danken en prijzen. Of voorzaagt Gij misschien, dat zijne toekomstige dagen geene gelukkige dagen zijn zouden? dat hij door een of ander ongeval of ongeluk slechts leed en droefheid op aarde beleven zoude? Ach, Heer! alsdan zou het alweder eene weldaad van U zijn, dat Gij hem door eenen vroegen dood voor grooter lijden hebt bewaard. Nogtans, welke uwe oogmerken en redenen ook zijn mogen, zij zijn heilig en regtvaardig; want Gij zijt

heilig, regtvaardig, wijs en goedertieren in alle uwe beschikkingen. En wat mij meer dan alles gerust stelt en troost geeft, is de gedachte : Heer ! hij is bij U, wien zijne ziel zoo teederlijk beminde ; hij is bij den Vader in den hemel. O daar zal hij het wèl hebben ! — Zelfs het grootste geluk op aarde, dat hij naar onze meening hier zou kunnen genieten, is immers maar eene schaduw en niets te achten bij die zaligheid, welke hij bij U, o God en Vader ! in uw huis geniet, en eeuwig genieten zal. Daarom zal zich dan ook mijn hart gerust stellen, en zich gewillig onderwerpen aan de beschikkingen des Allerhoogsten. Wees Gij maar verder mijn troost en mijne hoop, o God ! en bewaar mij op uwe wegen, dan zal ik ook weldra, na mijnen volbragten levensloop, van U opgenomen worden, en mijn geliefd kind en alle geliefden die mij zijn voorgegaan, daar wederzien, en mij bij U en in U met hen eeuwig verheugen. Amen.

OVERWEGINGEN, GEVOELEN EN GEBEDEN,
bij het afsterven van personen die ons
dierbaar zijn.

Ik heb God gezocht op den dag mijner verdrukking, en ik heb gedurende den nacht mijne handen tot Hem opgeheven; en ik ben te leur gesteld geweest in de hoop, welke ik gekoesterd heb, dat hij door mijne rampen bewogen zou zijn geweest.

Ps. LXXVI. 3.

I.

DROEFHEID, ONDERWERPING.

ô Jesus! vertrooster der lijdenden! werp eenen medelijdenden blik op uw bedrukt kind; de droefheid is als een vloed op mij komen nederstorten; het gewigt des ongeluks doet mij als gebukt gaan; er blijven mij slechts mijne oogen over om tranen te storten. Helaas! hij (zij) is niet meer bij mij; hij (zij) is voor mij niet meer op aarde, dien (die) ik als mij zelven beminde, dien (die) ik lief had, gelijk eene teedere moeder de vrucht van haren schoot bemint. Tot wien zal ik mijne toevlugt nemen, om eenige verligting te erlangen in de grievende smart, welke mij drukt? Wie zal in mijne verdrukking medelijden met mij hebben? Gij alleen, o

Jesus ! Ja, Gij alleen ; want Gij kent de geheele grootheid van mijn hartzeer ; Gij die voor mij, toen Gij den kelk der smarten wildet drinken, op het graf van uwen vriend Lazarus ook tranen gestort hebt. Stort dan in vrijheid tranen, o mijne ziel ! Jesus laat u toe te weenen, Hij deelt in uw ongeluk. Helaas, wreede dood ! waarom hebt Gij mij dien teederen vriend (teedere vriendin) ontrukkt, die ten minste eenige bloemen op het doornig pad mijner ballingschap strooide ; dien vriend (die vriendin), die mij een beschermer (eene beschermster) was, een schat, welken ik van Gods goedheid genoot ; dien vriend (die vriendin), die met nog meer drift in mijne smarten dan in mijne vreugde deelde, en wiens leven mij dierbaarder was dan het mijne. Stroomt, stroomt vrij, tranen mijner droefheid ; bevochtigt dezen heiligen grond, die de stoffelijke overblijfselen van mijn' boezemvriend (vriendin) bedekt, desgenen, die de wellust van mijn leven was. O Jesus ! heb medelijden met mij in de verlatenheid, waarin ik mij bevind. Liefderijke Geneesheer ! heel de diepe wond, die mijn hart doet bloeden. Ach, algoede God ! Gij die op deze aarde zoo vol medelijden waart met al de ongelukkigen, o Jesus ! ja Gij zult deernis met mijne droefheid hebben, want

Gij zijt het zelf, die mij den slag hebt toegebracht welke mij drukt; ja indien Gij het gewild hadt, zouden mijne tranen niet vloeijen; uwe slagen zouden mij niet getroffen hebben, noch datgene, wat mij het dierbaarste op aarde is. Nogtans klaag ik niet, want ik ben een zondaar, die de minste uwer gunsten niet verdien; ik mor niet, maar ik loos zuchten; laat U door mijn gejammer bewegen; zuchtende kus ik steeds uwe vaderlijke hand, dan zelfs, wanneer zij mij bezwaart; ik leg het hoofd neder op het altaar der offerande, en aanbid uwe altoos billijke schikkingen, dan zelfs, wanneer zij aan de natuur het hardste toeschijnen; vermeerder mijne onderwerping. Gij hadt mij dien teederen vriend (vriendin) gegeven, Gij hebt mij dien ontnomen. Gij weet waarom; uw heilige wil zij geloofd! Daar ik van U het goed, dat mijn hart verheugde, ontvangen heb, is het billijk, dat ik van uwe hand ook de beproeving aanvaarde, waarmede Gij goedvindt hetzelfde nu te overladen. Och! hoe beminnelijk zijt Gij, zelfs tot in uwe stregheden, wijl Gij mijn snikken nog verdraagt, zonder daardoor beleedigd te worden, en de smartende opoffering, welke Gij mij oplegt, en waaraan ik mij niet zou kunnen onttrekken, nog voor mijne boetpleging gelieft aan te nemen!

II.

GELOOF, HOOP.

ô Godsdienst van mijnen Zaligmaker ! gelukkig de mensch die aan uwe vertroostende stem gehoor geeft ! Kan men vijand genoeg zijn van zich zelve, om u te verstooten, o gij, onze beste, onze alleen ware Vriend in druk en lijden ! Indien ons hart gewond is, kunt gij al-
léén er den balsem der teederheid en hoop in gieten. Als eene liefhebbende moeder be-
moedigt gij uwe neêrslagtige kinderen ; gij doet ons, op het einde onzer rampen, op deze aarde de gelukzalige eeuwigheid in het verschie-
ten zien, die onze tranen zal opdroogen. Dank zij U, o Jesus, o mijn Zaligmaker ! van mij, bij voorkeur boven zoo vele anderen, kind uwer Kerk gemaakt te hebben, en van geloof te hebben inge-
boezemd voor de woorden des levens, welke uwe liefde haar ingeeft, om onze zielen, onder de vervloeking dezer aarde zuchtende, op te beuren en te verligten. Helaas ! wat zou er van mij in mijnen druk geworden, indien ik voor alle ver-
troosting, niets had dan de magtelooze woorden eener dorre flozofie, die wijsbe-
geerte zonder geloof, van de dwaze kin-
deren dezer eeuw ! Zwijg dan, ligtzinnige

wereld! gij doet niets dan de wonden van het hart verergeren. O Jesus, mijn zoo goede Meester, mijn teedere Vader! ik wil slechts U voor trooster hebben, want Gij alleen spreekt genezende woorden uit. Zwijg, wereld, die niet dan u zelve zoekt; gij, die ons van uwen boezem verstoot, zoodra onze lippen weigerachtig zijn aan het vreugdegejuich, hetwelk gij van ons vordert. Alzoo verstiet gij de ongelukkigen van Israël, die de boorden van den Euphrates met hunne tranen besproeiden, wanneer zij aan het geluk dachten, hetwelk zij in Sion gesmaakt hadden. O meêdoogende Jesus, die uwen beminnelijken godsdienst zendt om mijne smarten te leenigen; ontvang de hulde mijner erkenenis. „Gij weent, — aldus zegt uw goddelijke mond — maar weet, mijn kind, dat eens, en weldra, uwe tranen in vreugdegezangen zullen veranderen; zie hier de hoop eener eeuwige vereeniging, om het ledige aan te vullen, hetwelk ik in mijne wijsheid gelaten heb; want *ik ben de verrijzenis en het leven.*” O Jesus! ja ik geloof in uw onfeilbaar woord; ik geloof, dat de oogen van mijnen vriend (vriendin) en de mijne eens op nieuw zullen geopend worden, en dat wij onzen goddelijken Verlosser te zamen, met onze eigene oogen,

in ons eigen vleesch, zullen aanschouwen. Vertrouwendende gedachte, goddelijke balsem, die de wonde van mijn hart verzacht! Vertrouwendende, hemelsche hoop! Deze aarde, met mijne tranen bevochtigd, bedekt slechts het sterfelijk overblijfsel van het voorwerp mijner liefde; zijne (hare) ziel, dit edeler deel van hem (haar) zelve, is in uwen schoot wedergekeerd, almogende God! die haar geschapen hebt, en ik durf het hopen, het is om aldaar de belooning te ontvangen, welke Gij aan het geloof en aan de werken des geloofs beloofd hebt; en de aarde zelve zal eens de overwinning des doods moeten wedergeven. Gij zult ons alsdan op nieuw vereenigen, zonder dat wij nog immer eene scheiding zullen ondergaan. Gij zelf, o Jesus! stort deze hoop in mijn hart: verwezenlijk deze zoete verwachting, mijn eenige troost in de smart die mij drukt, en die mijne oogen in eene bron van tranen verandert.

III.

L I E F D E.

Ja, liefdevolle Verlosser! verwezenlijk deze vertroostende hoop, welker oorsprong Gij zelf zijt, door van nu af de ziel van dien vriend (vriendin), van wel-

ken Gij mij gescheiden hebt, den kus van uwen eeuwigen vrede te geven. Indien ik U aanroep als zijnen (haren) Regter, smee ik U ook als zijnen (haren) Zaligmaker. Ach! geef voor die ziel geen gehoor, dan aan de stem van het bloed, hetwelk Gij voor hare zaligheid vergoten hebt. Misschien heeft zij maar al te zeer aan de wereld gehecht, hare aan uw Evangelie tegenstrijdige grondstellingen niet altoos genoeg verworpen; daar zij te weinig ijver voor uwe verheerlijking had, heeft zij misschien hare hartstogten te lafhartiglijk bestreden, en U mogelijk met geen genoegzaam gezag over haar hart doen heerschen; maar zij heeft toch steeds het geloof behouden, en Gij hebt gezegd, dat *hij, die in U gelooft, ook na zijnen dood zal leven*. Zij heeft de verheerlijking van uwen naam behartigd, zij heeft uwe Kerk bemind, zij heeft hare broeders gesticht, zoo niet altoos door hare geheele getrouwheid aan uwe wet, ten minste door de gevoelene harer boetvaardigheid. O Jesus! o Zaligmaker, wiens barmhartigheid eindeloos is, neen! uwe liefde tot ons allen, uwe wonden, uw bloed, alles doet mij hopen, dat Gij haar niet verworpen hebt met de goddeloozen, die U niet gekend hebben, of die, U kennende, uwe oneindige Majesteit hebben durven trotseren.

Ach ! geliefde dwalingen harer jeugd , en de fouten , waarin de noodlottige neiging tot het kwaad , welke ons overblijft uit het ongeluk van in zonden geboren te zijn , haar heeft doen vallen , uit te wisschen : gedenk slechts de boetvaardigheid , welke zij over hare zonden gepoogd heeft te doen , of liever aanschouw , in haar voordeel , de gene , welke uwe liefde tot ons , U bewogen heeft voor al de ongerechtigheden der wereld te doen ; en vul , door de eindelooze verdiensten der uwe , de onvolmaaktheid der hare aan , opdat Gij haar van nu af moget ontvangen in het rijk , hetwelk Gij voor uwe getrouwe leerlingen bereid hebt ; en deze beenderen , geliefde overblijfsels van uwen tempel , welke onze tranen , onze liefde , maar ook ons geloof en hoop aan de aarde , als een geheiligd pand , tot de algemeene verrijzenis , komen toebetrouwen , eens met een verheerlijkt en onbederfelijk vleesch moget bekleeden .

Maak echter ook , o mijn Zaligmaker ! dat mijne getrouwheid aan uwe genade , van nu af , zoodanig zij , dat uwe heiligheid mij alsdan , in uwen schoot , den vriend (vriendin) moge doen wedervinden , wiens (wier) gemis mijn gezucht afperst : maak dat ik , na eens met hem (haar) in het hemelsch vaderland vereenigd te zijn , alwaar uwe vaderlijke hand

voor altoos de tranen afdroogt, de onuitsprekelijke vreugde moge genieten, van eeuwig met hem (haar) in het gezelschap uwer Engelen en Heiligen, uwe eindelooze barmhartigheid te zingen, en uwe edelmoedigheid in diegenen te beloonen, welke uit liefde tot U, met gelatenheid, de kruisen en beproevingen van hier beneden zullen gedragen hebben.

G E B E D E N

BIJ ZIEKEN EN STERVENDEN

Gebod bij het begin der ziekte.

Tot wien zal ik mijne toevlugt nemen, dan alleen tot U, o mijn God! want Gij alleen zijt het, die mij troosten en helpen kunt; en Gij zijt het, die mij uitnoodigt, om tot U mijne toevlugt te nemen in elken nood. Roep mij aan, zegt Gij in uw woord tot ons, roep mij aan in den nood, en ik zal u verhooren. Ik neem derhalve in mijne ziekte met vertrouwen tot U mijne toevlugt, en roep U aan om troost en hulp. Ach, Heer! Gij weet en kent mijn lijden, want het komt van U. Wilt Gij mij door deze ziekte bedroeven, of wilt Gij mij mijn naderend einde aankondigen? Wat voor oogmerken Gij ook moogt

hebben, o God! alle uwe raadsbesluiten zijn regtvaardig, goed en heilig. Ondersteun mij slechts, dat ik mij daarbij naar uw heilig welbehagen gedrage. Verleen mij geduld, o Heer! en onderwerping aan uwen wil. vertroost mijne ziel, en verligt door uwe genade de smarten der ziekte die Gij mij oplegt, ten einde ik dezelve tot uwe eer, tot mijn heil en tot stichting mijner medemenschen, die mij omringen, moge doorstaan. Met vertrouwen op uwe magt en goedheid wil ik alle middelen gebruiken, die Gij tot genezing der ziekte in de natuur gelegd hebt. Geef, o Heer, indien het U alzoo behaagt en het mij ten beste strekt, daartoe uwen zegen en uw gedijsen, en ik zal U na wederherstelde gezondheid daarvoor danken en uwen naam loven. Amen.

Gebod bij toenemende ziekte.

ô Heer! Gij vertoeft met uwe hulp; de smarten mijner ziekte vermeederen, het gevaar neemt toe. Laat mij, o Heer! inzien, wat ten beste dient. Gij zijt wellicht deze aankomst nabij, en wilt mij uit dit aardsche leven oproepen. Ik ben uw dienaar, Heer! indien Gij het alzoo besloten hebt, wil ik mij gaarne aan uwen wil onderwerpen. Maar laat mij dan toch

eerst nog eenmaal over mijn zondig leven treuren. O Heer! ik heb dikwijls en menigmaal voor U gezondigd; Ik moest U met veel grooteren ijver gediend hebben, en heb het niet gedaan. Ach, hoe zeer berouwt het mij thans, dat ik zoo laauw en onverschillig was in uwen dienst, dat ik U zoo dikmaals door zonden veracht en beleedigd heb. Ik heb dezelve, wel is waar, volgens uwe heilige voorschriften afgeboet, en hoop dat Gij ze mij vergeven hebt; doch ik smeeke U nog altoos meer om vergiffenis. Wasch mij toch meer en meer van mijne misdaden, en zuiver mij van mijne zonden. Want ik erken mijne misdaden, en mijne zonden zweven mij steeds voor den geest; voor U alleen heb ik gezondigd en kwaad bedreven. Doch bij U is barmhartigheid, en mijne ziel hoopt op uwe goedheid. Verleen mij nu uwe genade, en ik zal mij door geene zonde ooit weder van U laten scheiden. Help en versterk mijne ziel, opdat ik mij met geheel mijn hart aan U verbind, en in het geloof, in de hoop, en in de liefde tot aan het einde volharde. Amen.

LITANIE TOT JESUS,

ten gebruike der zieken, getrokken uit de
heilige Schriftuur.

Jesus Christus, ontferm U onzer.
God, boven alles gezegend in eeuwig-
heid, *Rom. 9.*

Mijn Heer en mijn God, *Joan. 20.*
Eenige Middelaar tusschen God en de
mensen, *I. Thimoth. 2.*

Zaligmaker der wereld, *Luc. 2.*

Gever en voltrekker des geloofs, *Hebr.*
12.

In wiens naam alle kniëen moeten
gebogen worden, zoo van die in
den hemel, op de aarde als onder
de aarde zijn, *Phil. 2.*

Die in deze wereld zijt gekomen om de
zondaars zalig te maken, *I. Thimoth.*

Die geofferd zijt, omdat Gij zelf het
gewild hebt, *Isai. 53.*

Die ons hebt lief gehad, en ons in
uw bloed van onze zonden afge-
wasschen hebt, *Apoc. 1.*

Die uw leven voor ons ten beste ge-
geven hebt, *I. Joan. 3.*

Heer van leven en dood, *Sap. 16.*

Die op de aarde zijt gekomen om aan
de gevangenen de verlossing en aan

Ontferm U onzer.

- de lijdenden vertroosting aan te kondigen, *Isai.* 16. ontferm U onzer.
- Die den ouden Simeon, nadat Gij hem door uw aanschouwen getroost hadt, in vrede uit deze wereld hebt laten gaan, *Luc.* 2.
- Die eenen acht-en-dertigjarigen kranken bij het waterbad genezen heht, *Joan.* 5.
- Die aan eenen lammen de gezondheid weder geschonken en hem ten zelfden tijde zijne zonden vergeven hebt, *Luc.* 5.
- Die de schoonmoeder van Petrus van de koorts genezen hebt, *Luc.* 4.
- Die aan de lammen den gang, aan de blinden het gezigt, aan de dooven het gehoor, en aan de stommen de spraak hebt verleend, *Luc.* 18. *Matth.* 9. *Marc.* 7.
- Die eene bedrukte weduwe getroost hebt, met haren zoon, die men reeds dood naar het graf droeg, tot het leven op te wekken, *Luc.* 7.
- Die Maria en Martha getroost hebt, over den dood van haren broeder Lazarus, en hem uit het graf hebt doen oprijzen, waarin hij reeds vier dagen gelegen had, *Joan.* 11.
- Man vol smarten, die onze krankheden op U genomen en onze smarten

- gedragen hebt, *Isai. 53.* ontferm U onzer.
 Die ons uw lijden tot voorbeeld hebt
 gesteld, opdat wij uwe voetstappen
 zouden navolgen. *I. Petr. 2.*
 Die straft en kastijdt degenen, die
 Gij lief hebt, *Apoc. 3.*
 Die de tranen van de oogen uwer uit-
 verkoornen afdroogt, *Apoc. 7.*
 Die aan het kruis hangende, den goe-
 den moordenaar in genade outvan-
 gen hebt, *Luc. 23.*
 Die met stervende lippen uwen Vader
 gebeden hebt, voor degenen die U
 kruisten, *Luc. 13.*
 Die dengenen, die het gebied des doods
 bezat, door uwen dood hebt over-
 wonnen, *Hebr. 2.*
 Die om onze zonden zijt overgeleverd,
 en om onze regtvaardigmaking van
 den dood zijt opgestaan, *Rom. 4.*
 Die ons eens door uw almachtig woord
 vanden dood zult opwekken, *Joan. 5.*
 Van de smarten der ziekte, verlos ons,
 Jesus.
 Van alle zonden, verlos ons, Jesus.
 Van alle helsche aanvechting, verlos
 ons, Jesus.
 Van mismoe­digheid en wanhoop, verlos
 ons, Jesus.
 Van vermetel betrouwen en zondige ge-
 rustheid, verlos ons, Jesus.

Van een onrustig en angstig geweten,
verlos ons, Jesus.

Van onverduldig klagen,

Van den eeuwigen dood,

Door de smarten, die Gij reeds in uwe
besnijdenis onderstondt, *Luc. 2.*

Door de doodsangsten, die U in den
hof der Olijven, bij het naderen van
uw lijden bevingen, *Luc. 22.*

Door de prangende droefheid aan het
kruis, bij het gevoelen uwer ver-
latenheid, *Matth. 27.*

Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons.

Dat wij op de aarde als vreemdelin-
gen mogen leven, die gedurig naar
hun hemelsch vaderland trachten,
Ps. 38.

Dat het lijden van dezen tijd, dat
kort en ligt is, in ons een eeuwige-
durend gewigt van glorie uitwerke,
II. Cor. 4.

Dat wij al wat ons overkomt gewillig
aannemen, en in lijden verduelig
mogen wezen, *Eccl. 2.*

Dat wij in ons lijden ons geene onbe-
tamelijke woorden tegen U toelaten,
Job. 1.

Dat wij, gelijk wij het goede uit uwe
hand ontvangen, alzoo ook het kwade
geduldig mogen verdragen, *Job. 2.*

Dat wij deze dagen van zaligheid niet

Verlos ons, Jesus.

Wij bidden U, verhoor ons.

veronachtzamen, *II. Cor. 6.* wij bidden U, verhoor ons.

Dat Gij ons een vurig verlangen wilt instorten om ontbonden en met U te zijn, *Phil. 1.*

Dat Gij U gewaardiget ons op het bed onzer smarten te hulp te komen, *Psal'm 40.*

Dat door onze liefde tot U, ons tegenwoordig lijden ons tot voordeel moge strekken, *Rom. 8.*

Dat wij door waken en bidden, ons bereid mogen houden op uwe komst, o Zoon des menschen, *Matth. 25.*

Dat geene bitterheid, geene smart, geen dood bedwaam zij, om ons van uwe liefde te scheiden, *Rom. 8.*

Dat Gij alleen ons leven moogt zijn en het sterven eene winst, *Phil. 1.*

Dat wij met den bijstand uwer genade tot het einde toe volhardende, zalig worden, *Matth. 10.*

Dat wij den dood der regtvaardigen sterven, *Num. 33.*

Dat wij gelijk allen in Adam sterven, wij alzoo door U en bij U in eeuwigheid mogen leven, *I. Corinth. 15.*

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, spaar ons, Jesus.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, verhoor ons, Jesus.

Wij bidden U, verhoor ons.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

G E B E D.

Goddelijke Verlosser! ik smeeek U, door de liefde waarmede Gij onze krankheden op U genomen en onze smarten gedragen hebt: geef dat ik deze ziekte, welke Gij mij hebt laten toekomen, met onderwerping aan uwen allerheiligsten wil uit uwe hand aanneme. Doe mij nu, door het gebruik der noodige middelen, mijne herstelling met betrouwen van U afwachten. Maak dat het ziekbed mij eene oefenschool van verdiensten voor de eeuwigheid bezorge.

Is het uw wil, Heer van leven en dood, dat ik door de hevigheid dezer ziekte bezwijk, laat mij dan voor mijn sterven nog eens, met volkomen verstand, uw goddelijk Vleesch en Bloed als een versterkend voedsel tot de reis naar de eeuwigheid, waardiglijk ontvangen; en neem mijne ziel, met de laatste heilige Sakramenten uwer Kerk voorzien, in genade tot U. Amen.

Psalm in lijden.

Hier lig ik, o Heer! voor U neder in het stof — een zware last drukt mij op het hart.

Geen menschelijk hart heeft zich voor mij geopend om mijne klagten op te nemen; en al had ook een mensch met mij medelijden, hij zoude mij niet kunnen helpen.

Gelijk een kind tot zijne moeder, zoo vlugt ik tot U, mijn God! — het werk uwer handen wijst Gij niet af!

Ik heb mijne kamer gesloten, om met U alleen te zijn. Gij zijt wel overal tegenwoordig, maar hier is het mij, als hadde ik U na lang zoeken gevonden.

Vader! o Vader! ik kan thans niet anders dan weenen — mijn hart spreekt met U. — Gij weet wat mij bezwaart, zonder dat ik het U behoef te melden,

Gij alleen ziet tot in mijn hart, waarin zij niet zien kunnen die mij kwellen; Gij alleen kunt mij troosten en mijn krank harte bedaren.

Gij zijt magtig genoeg om mij uit den nood te redden, waarin Gij mij liet komen; doch uw wil geschiede! — Gij weet, wat mij dienstig is.

Gij hebt zelfs uw eigen Zoon, in wien

Gij nu welbehagen hadt, niet gespaard :
Hij dronk den kelk des lijdens tot op den
bodem uit.

Zóó konde Hij alleen zijn geliefd volk
de vrijheid koopen, zóó alleen zegevie-
rend zijne heerlijkheid binnen gaan.

ô Gij, de onschuld zelve: Jesus Christus!
Gij zweeft aan het kruis mij aanhoudend
voor den geest — aan uwen bloedigen
dood heeft zich mijne arme ziel gewijd.

Onschuldiger dan Gij werd nooit eenig
sterveling gevonden; onschuldiger kan ik
niet lijden; en al mijn lijden komt het
uwe in het minst niet nabij.

Stil en weldadig wandelt Gij daar henen:
en zij, die Gij vol medelijden verdroegt,
hebben U aan het kruis geslagen!

Ach, ach! hoe durf ik dan nog klagen,
en mij een' leerling van dezen Jesus
noemen?

Ach! dat uw kruis mij mijne zonden
niet te binnen brengt, en als een bliksem
mijne ziel niet treft!

Neen, neen! ik wil nooit meer klagen
— ik wil lijden en verstommen, gelijk
een worm, dien men met voeten treedt.

Gij moogt vrij op mij los stormen, gij
vijanden van mijne eer, van mijn leven!
ik ben bedekt met het schild des kruises,
waaraan mijn Heiland eens stierf.

Ik wil, gelijk Hij, in lijden volharden

om zoo als Hij, door verdrukking eens te zegevieren.

Weten zullen het de menschen, dat zij dengenen niet beschadigen kunnen, wien de regterhand des Heeren beschermt.

Doch Gij, o God! vergeef hun het kwade, dat zij mij doen. — Gaarne geef ik hun het eerste de hand, en ben ik tot den kus des vredes hartelijk bereid.

Gij weet uit het kwade het goede te trekken. — Nuttig is de vervolging — zij maakt nederig, zuivert en beproeft.

Zij maakt ons onzen Heer en Meester gelijkvormig, en ten laatste voert zij ons in zijne heerlijkheid binnen, aan de regterhand Gods. Amen.

G E B E D

Van eenen berouwhebbenden zondaar, die in zijne ziekte of krankheden, met betrouwen zijne toevlugt tot de eindelooze barmhartigheid van God neemt.

In den naam der allerheiligste Drievuldigheid: God den Vader, onzen Schepper; God den Zoon, ons hoofd en onzen Zaligmaker; God den heiligen Geest, den altoos werkenden oorsprong der heiligheid: door de liefde en de uitstekende gaaf des nieuwen verbonds, welke hij in onze harten stort.

Wat zou er, o mijn God! op het punt

van voor den vreeselijken regterstoel uwer Majesteit te verschijnen, misdadige als ik ben, aan mijne bedrukte ziel overig blijven dan eene verschrikkelijke wanhoop, eeuwige schande en folteringen, indien Gij met mij handeldet, zoo als de menigte mijner zonden het verdient? Ja, mijn God! ik ben beschaamd, ik durf mijne oogen niet tot U verheffen; omdat mijne ongeregtigheden op mijn hoofd opeen gestapeld, en mijne zonden vermenigvuldigd en tot den hemel opgeklommen zijn. Hoe spoedig heb ik, helaas! in den schoot uwer Kerk, door de heilzame wateren des doopsels herboren, het kleed der onschuld niet bezoedeld! Ja, mijn God! ik zal mijne ongeregtigheden voor U belijden; ik ben voor U niets, dan een voorwerp van verbolgenheid; ik kan voor mijnen Regter niets tegenwerpen; neen, er blijft mij dan niets overig dan eene verschrikkelijke afwachting van het vonnis en van het brandende vuur, dat uwe vijanden eeuwig moest verslinden.

Maar, o mijn God! het is, omdat mijne ongeregtigheden allergruwelijkst en talloos zijn, en omdat duizende levens, in de werken van de strengste boetvaardigheid doorgebracht, niet in staat zouden zijn om voor de geringste mijner boosheden te voldoen; het is om deze reden, dat Gij U

mijner zult ontfermen; want Gij zijt vol barmhartigheid, en stelt uwen roem in groote boosheden te vergeven. Gij wilt den dood des zondaars niet, maar dat hij zich bekeere en leve; dit is mijne toevlugt, o mijn God! uwe barmhartigheden zijn de beweegreden van mijn betrouwen.

Teedere Vader, die in dit leven uwe kinderen niet kastijdt, dan om hun eene eeuwige barmhartigheid te bewijzen: ik ontvang de ziekte, welke Gij mij hebt overgezonden, als een uitwerksel uwer liefde tot mij. Verleen mij de genade, dat dit laatste uur van mijnen dag tot uwen dienst besteed worde. Het is maar al te waar, dat ik het grootste deel van mijn leven doorgebracht heb zonder iets te doen; maar bitterlijk betreur ik dien tijd, welken ik, als een blinde verloren heb; ontferm U mijner, en maak dat de liefde, welke uw heilige Geest op dit oogenblik in mijn hart stort, datgene aanvulle wat mij ontbreekt, dat zij mijn hart zuivere en het door de vlammen der heilige liefde ontsteke. Ongelukkige als ik ben! te laat heb ik begonnen U, o Waarheid! onveranderlijke Schoonheid! te kennen en te beminnen. Versmaad nogtans niet, o mijn God! dit overschot mijns levens, hetwelk ik U toewijd: dat mijne opoffering hetzelfde volgens U voltrekke, en het U aangenaam zij.

Ik onderwerp mij met gelatenheid aan de gevolgen des doods, aan de duisternissen, aan de verrotting, aan de akeligheid van het graf, aan de ontbinding van mijn ligchaam. Het is billijk, dat dit ligchaam, dat het werktuig van zoo vele misdaden is geweest, ook in de straffen deel hebbe, welke zij verdienen; maar, o zachtmoedige God! maak dat het niet voor altoos zij. Ik weet dat mijn Verlosser leeft, en dat Hij, op het einde der tijden, mij uit het stof zal doen verrijzen: en wanneer die ledematen op nieuw met het vel zullen bekleed zijn, dan zal ik hem met eigene oogen in mijn vleesch zien, en ik verhoop het van uwe eindelooze barmhartigheid, ik zal hem zien als Zaligmaker, en niet als eenen vertoornden en in zijne woede onverzoenlijken Regter. Ik koester dit verlangen en deze hoop in mijn hart, alsof reeds alles vervuld ware; en de grondsteen mijner hoop, o mijn God! is het volle vertrouwen, hetwelk ik heb, dat Gij U mijner zult ontfermen, en mijne boetvaardigheid, hoe laat zij ook kome, zult gelieven te aanvaarden.

Eindelijk, mijn God! Gij zijt mijn Vader, en de teederste der vaders. Kan een vader zijn kind vergeten? Toen de verloren zoon, na het vaderlijk huis verlaten, en al zijn geld en goed door slemperij

en losbandigheid verkwist te hebben, met een vermorzeld en verootmoedigd hart tot U wederkeerde, werd uw vaderhart bewogen; Gij sneldet hem met opene armen te ontmoet om hem te omhelzen; Gij gaaft hem het kleed der onschuld weder; Gij deedt het vette kalf slagten, en wilstet, dat een ieder in uwe vreugde zou deelen. Ik ben het, o mijn God! ik ben die verloren zoon; ik heb tegen U gezondigd! ik durf mijne oogen niet opslaan, ik ben niet waardig uw zoon genoemd te worden; maar Gij kunt niet vergeten, dat Gij mijn Vader zijt! ik ben het verdwaalde schaap, ik ben de verlorene en wedergevondene drachma, die al uwe Engelen van vreugde verrukt.

Zie hier, o mijn God! indien uwe gerechtigheid U nog wederhoudt om in mijne nederigs bede toe te stemmen, wat in staat is uwen wraaknemenden arm te ontwapenen: het is Jesus Christus, uw eenige Zoon, het zijn zijne verdiensten, het is zijn dierbaar bloed, hetwelk hij voor mij vergoten heeft, dat ik U aanbied: het is door Hem dat ik den vrede met U zal verwerven; door zijn bloed geregtvaardigd, zal ik door Hem van uwe verbolgenheid verlost worden; al diegenen, welke, met dit heiligste slagtoffer vereenigd, in U hopen, o mijn God, zullen nimmer

beschaamd worden. Alzoo zal ik mij, met de verdiensten van uwen Zoon gewapend, geheel en zoodanig met zijn bloed bedekt, dat Gij mij niet zoudt kunnen slaan zonder dat uwe slagen Hem troffen, alzoo zal ik mij met vertrouwen aan den voet uwer vierschaar aanbieden, of liever, Hij zelf zal mij aanbieden; en terwijl Hij U zijne wonden aantoont, zal Hij zeggen: *O mijn Vader! heb medelijden met het kind mijner smarten; vergeef, ter oorzake van mij.*

Op dit gezigt, o mijn God! zal uw toorn bedaren; het zwaard, dat opgeheven was om mijn misdadig hoofd te treffen, zal in de schede gestoken worden. Gij zult, o mijn God! aan zoo zielroerende, zoo krachtdadige voorwerpen niet kunnen wederstaan. — Ik stel dan al mijn vertrouwen in U, o mijn goddelijke Zaligmaker, eenige Middelaar tusschen God en de menschen! Verberg mij in het diepste van uw barmhartig hart; verdedig zelf mijne zaak, gewis zult Gij aanhoord worden. Uw goddelijke Vader zal, ter Uwer liefde, al mijne vorige ongerechtigheden gewaardigen te vergeten; Hij zal mijn opregt leedwezen aannemen, en mij nog toelaten om Zijne en Uwe barmhartigheden, te midden der uitverkoornen, gedurende de eeuwigheid te zingen. Amen.

VOORBEREIDINGS-GEBED TOT ONTVANGING DER
H. H. SAKRAMENTEN.

Uw heilige Geest, o God! verlichte mij, dat ik al mijne zonden regt moge inzien; ontroer mijn hart, dat ik dezelve van ganscher harte verfoeijen en opregt aan den priester belijden moge, en laat mij vergiffenis erlangen: door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

Hier volgt het onderzoek des gewetens.

OPWEKKING TOT BEROUW.

ô God! ik erken dat ik gezondigd heb. Ja, ik heb in mijn leven veel kwaads gedaan; en zelfs, nadat Gij mij de laatste maal door het Sakrament der Biecht vergeven hebt, heb ik alweder voor U gezondigd. Gij hebt mij zoo dikwijls vergeven, en ach! ik heb U toch altoos op nieuw beleedigd. Ach Heer! indien Gij mij naar mijne verdiensten wildet vergelden, dan zou ik slechts straf van U te wachten hebben. Maar Gij zijt goedertieren, genadiglijk en barmhartig; Gij hebt mij zoo menigmaal vergeven, en zult het ook thans doen, dit hoop ik vast van U. Het doet mij maar leed, dat ik eenen zoo goeden God zoo vaak beleedigen konde, die mij altijd zoo zeer bemind, en mij gedurende

mijn geheel leven naar ziel en ligchaam zoo vele en zoo groote weldaden bewezen heeft. Ach, mogt ik U toch maar bemind en steeds getrouw gediend hebben! Mogt ik U, mijn hoogste Goed, toch waardiger bemind en vereerd hebben! Hoe zeer berouwt het mij, dat ik U zoo dikwijls veracht en belcedigd heb. Vergeef mij toch al mijne zwakheden en zonden, die ik thans opregt verfoei, en die ik nu met een ernstigen wil voornemens ben altoos te vermijden. Ik zal U, indien Gij mijn leven zult rekken, met verdubbelden ijver en trouw voortaan dienen. Doch doe met mij naar uw welbehagen; vergeef mij slechts mijne zonden: door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

Nu volgt de belijdenis der zonden.

GEBED DES ZIRKEN NA DE BELIIDENIS.

ô God! ik dank U, dat Gij mij nogmaals mijne zonden vergeven hebt door den priester, aan wien Jesus Christus de magt heeft gegeven, om in uwen naam te vergeven. Mijne ziel is nu weder getroost en gerust gesteld, want ik heb bij U genade gevonden. O, bewaar mij nu in deze genade, bewaar mij tot aan mijn levenseinde in uwe vriendschap en liefde. Neem aan, o God en Vader! de boete,

welke de priester mij heeft opgelegd, tot verdere afboeting der verdiende straffen; en neem dan verder als een offer aan alle smarten en kwellingen mijner ziekte. Ik vereenig dezelve met het lijden mijns Verlossers, en smee U, wil ze gunstig aannemen tot verdere voldoening en kwijtschelding der tijdelijke straffen. Laat mij, door de verdiensten en voldoening van Jesus Christus voor ons, datgene vergoed worden, wat aan mijne boetedoening ontbreekt Amen.

VOORBEREIDING TOT DE H. COMMUNIE.

ô God! mijn Heiland Jesus Christus! Gij wilt dan in mijne ziekte tot mij komen! Hoe goedertieren zijt Gij toch jegens ons menschen! Gij hebt mij mijne zonden vergeven, en nu wilt Gij mijne ziel ook versterken door het genot van uw heilig Vleesch en Bloed. Deze spijs zal voor degenen die in U leven en sterven, eene verkwikkende teerspijs zijn op den weg naar de eeuwigheid. Maak mij waardig, o God en Heiland! om uw heilig Ligchaam te ontvangen.

Ik geloof vast, dat mijn Heer en Heiland Jesus Christus in het allerheiligste Sakrament des Altaars waarachtig tegenwoordig is, met Godheid en Menschheid,

met ziel en ligchaam, met vleesch en bloed. Dit geloof ik, o mijn God! omdat uw eeuwige Zoon, onze Heiland, zelf zoo duidelijk gezegd heeft: mijn Vleesch is waarlijk eene spijs en mijn Bloed waarlijk een drank. En bij het laatste Avondmaal nam Jesus het brood, brak het, en gaf het zijnen Leerlingen, zeggende: eet, dit is mijn Ligchaam. Desgelijks nam Hij ook den kelk, en zeide: drinkt, dit is mijn Bloed; en dan beval Hij zijnen Leerlingen hetzelfde te doen; en aan alle Christenen heeft Hij bevolen, om zijn Ligchaam te eten en zijn Bloed te drinken. Daarom geloof ik vast, dat ik ook het Ligchaam en Bloed mijns Heeren, onder de gedaante van brood verborgen, in het allerheiligste Sakrament ontvang. Versterk mij, o mijn God! in dit geloof.

Mijn Heer en Heiland, Jesus Christus! die U vernedert, om in het allerheiligste Sakrament tot ons te komen, en ook thans in mijne ziekte tot mij wilt komen: o, ik geloof aan U in dit geheimnisvolle Sakrament, en aanbid U in hetzelve; maar ik wil ook vast op U hopen en vertrouwen. Ik hoop dat Gij U in dit Sakrament met mij zult vereenigen, en mij in uwe genade en liefde bewaren. Gij hebt gezegd: wie mijn Vleesch eet en mijn Bloed drinkt, die blijft in mij en ik in hem, die

zal eeuwig leven. Met vaste hoop en onwankelbaar vertrouwen op deze uwe belofte, wensch ik uw heilig Vleesch en Bloed in het hoogheilig Sakrament des Altaars te ontvangen. Bewaar en versterk in mij deze hoop en in dit vertrouwen op U, mijnen God en Heiland.

Mijn Heer en Heiland Jesus Christus! aan U geloof ik, op U hoop en vertrouw ik, en U wil ik ook met geheel mijn hart beminnen en nu met liefde ontvangen. Gij zijt mijn Heiland en Zaligmaker. Gij hebt mij bemind, en zijt voor mij mensch geworden; Gij hebt mij bemind, en zijt voor mij gestorven, en wilt nu ook in mijne ziekte tot mij komen en U met mij vereenigen. O, dat ik U toch waardig ontvangen moge! Maar ach, ik ben een zondaar! Gij hebt mij wel vergeven, maar wie is zuiver en waardig genoeg om U te ontvangen? O Heer! ik ben niet waardig dat Gij tot mij komt: doch maak Gij mij waardig, en dan kom, mijn Heiland! en vereenig U met mij, en blijf bij mij tot in de eeuwigheid. Amen.

GEBED NA DE COMMUNIE.

Ik dank U, mijn Heiland! dat Gij U hebt gewaardigd in mijne ziekte tot mij te komen. Wat kan ik weder vergelden, voor

alles wat Gij aan mijne ziel gedaan hebt ? Gij hebt mij mijne zonden vergeven en mijne ziel versterkt door uw heilig Vleesch en Bloed. O, ik wil mij verder aan U toevertrouwen, en alle goeds van U hopen en verwachten. Ik hoop dat Gij uw woord zult vervullen, daar Gij hebt gezegd : wie mijn Vleesch eet en mijn Bloed drinkt, die blijft in mij en ik in hem. Ik bid U derhalve, blijf bij mij; vooral blijf bij mij als mijn einde mogt naderen; alsdan laat mij met U vereenigd blijven en in U sterven, ten einde ik eeuwig in U leven moge. Amen.

GEBED VOOR HET HEILIG OLIESEL.

Goedertierenste Heiland! Gij hebt aan uwe Apostelen bevolen, de geloovige zieken met heilige olie te zalven, en hierdoor in het bijzonder voor zieken een Sakrament ingesteld. Want Gij zegt, door den mond van uwen Apostel *Jacobus*: is er iemand ziek onder u, die roepe de priesters der Kerk bij zich, deze zullen voor hem bidden en hem zalven met olie, in den naam des Heeren. En het gebed dez geloofs zal den zieke behouden; de Herr zal hem verkwikken, en zoo hij in zonden is, zullen zij hem vergeven worden. Ik gehoorzaam aan uw bevel, en ver-

lang in mijne ziekte het Sakrament des heiligen Oliesels te ontvangen, hetwelk Gij voor zieken hebt ingesteld, en ik smeeke U, dat Gij mij door dit heilig Sakrament nog meer van alle zonden wilt zuiveren, mijne ziel opbeuren en vertroosten, en zoo het U behaagt, mij de vorige gezondheid wilt wedergeven; of indien het uw wil is dat ik sterve, mij tot mijn einde wilt versterken, opdat ik in uwe liefde sterve, en eeuwig bij U in den hemel leven moge. Amen.

GEBED NA HET HEILIG OLIESEL.

Ik dank U, mijn Heiland! dat Gij mij in mijne ziekte ook door het heilig Oliesel versterkt hebt, en bid U tevens: neem mij nu geheel onder uwe bescherming. Bewaar mijne ziel voor alle ongeduld, voor alle kleinmoedigheid, voor alle vrees, en laat mij, in het geloof, in de hoop en liefde tot U en den Vader, tot aan mijn einde volharden. Amen.

OCHTENDGEBED BIJ AANHOUDENDE ZIEKTE.

Ik ontwaak op mijn ziekbed tot U, o mijn God! Gij hebt mij gedurende den nacht troost en sterkte verleend, en nu en dan mijne vermoeide leden door eenen

korten sluimer verkwikt. Dank zij U, o Vader! voor al het goede dat Gij aan mij hebt bewezen. Bewaar mij nu ook gedurende dezen dag, en help mij door uwe genade de smarten mijner ziekte met geduld dragen. Alles wat ik heden zal denken, gevoelen en lijden, zij aan U opgeofferd, ter uwer eere en ten beste mijner ziel. Amen.

AVONDGEBED.

Ik dank U, o mijn God! dat Gij mij gedurende dezen dag weder versterkt, en mij mijn lijden hebt helpen dragen. Dank zij U voor allen troost, voor al het goede dat mij door hulp en bijstand van goede menschen is ten deel gevallen. Maar heb ik U heden door eenig ongeduld of zwakheid beleedigd, dan verfoei ik het van ganscher harte, en smeeke U om vergeving. Ik zal voortaan zorgvuldiger op mij acht geven, en mij met meer geduld en vertrouwen aan uwen wil overgeven: versterk Gij door uwe genade mijnen zwakken wil. In dezen nacht beveel ik mij aan U, o God! neem mij in uwe bescherming. Verkwik mijne leden door eenen zachten slaap, en bemoedig mijne ziel in de uren, welke ik slapeloos moet doorbrengen. Ik zal niet vergeten, dat, wanneer alles rondom mij stil is

en slaapt, Gij echter over mij waakt en bij mij zijt. Amen.

GEBED IN OOGENBLIKKEN VAN ONGEDULD
OF HEVIGE SMARTEN.

De smarten, die Gij mij oplegt, o Heer, zijn zwaar; ik bezwijk er onder, zoo Gij mij niet ondersteunt. Ach! mijne ziel hoopt reeds zoo lang op hulp van U; hoe lang zult Gij nog vertoeven? Of hebt Gij welligt mijne ontbinding besloten? mijn hart is bereid, o God! mijn hart is bereid, mijne ziel verlangt ontbonden te worden en bij Christus te zijn. Nogtans wil ik mij naar uwen heiligen wil schicken, zoo mijn uur nog niet gekomen is. Ach Heer! indien Gij mij slechts bijstaat en troost mededeelt in mijne smarten, en mij dezelve door uwe genade leenigt, dan zal ik volharden, zoo lang het uw wil is. Al het lijden van dezen tijd is immers niet te achten bij de toekomstige heerlijkheid, die aan ons geopenbaard zal worden; zoo leert ons uw Apostel, en deze heerlijkheid heeft hier nog geen oog gezien, geen oor gehoord en geen menschenhart ondervonden. Ik wil dan ook gaarne en gewillig volharden, zoo lang het U behaagt. Gij wilt mijne ziel hier door droefheid en lijden zuiveren, opdat zij waardig

worde, om na hare ontbinding U, den zuiversten en heiligsten God, eeuwig te aanschouwen. O versterk mij dus, o God! door de genade van Jesus Christus, uwen Zoon, en door de genade des heiligen Geestes. Amen.

GEBEDEN BIJ EENEN ZIEKEN, DIE DOOR EEN
PLOTSELING TOEVAL OVERVALLEN IS.

Broeder! (vriend enz.) vertrouw op den Heer, die wil dat alle menschen zalig worden; verfoei uwe zonden, en let op de woorden die ik u voorzeg; denk er in uw hart over na, en God zal u genadig zijn.

ô Mijn God en Heer! ik smeeek tot U in mijnen nood, verhoor mij! — Het doet mij leed dat ik in mijn leven ooit gezondigd heb; wijl ik U, mijnen hoogsten God en Heer, wien ik boven alles achten en beminnen moest, door mijne zonden veracht en beleedigd heb. Ik verfoei alle mijne zonden, en neem mij vast voor, U nimmer weder te beleedigen. Ik ben bereid om mijne zonden aan den priester opregt te belijden, als Gij, o God! mij tijd en gelegenheid zult geven, om mij daartoe in staat te stellen. Ik bid U, door uwe oneindige barmhartigheid en door de verdiensten van Jesus Christus, onzen

Heiland, wees mij genadig en barmhartig, en vergeef mij mijne zonden.

ô God! ik geloof aan U, en beken alles wat Gij ons door uwe heilige Openbaring en door uwe onfeilbare Kerk voorstelt om te gelooven; want Gij zijt de eeuwige wijsheid en waarheid.

ô God! ik hoop en vertrouw op U; ik hoop van U vergiffenis mijner zonden, waarover ik nu opregt berouw heb. Ik hoop genade en barmhartigheid van U, en de eeuwige zaligheid; want Gij zijt goedertieren, genadig en barmhartig, en getrouw in uwe belofte.

ô God! ik bemin U met geheel mijn harten boven alles, omdat Gij mijn hoogste Goed, het allervolmaaktste en beminnenswaardigste Wezen zijt. Het doet mij leed, dat ik U niet meer bemind en getrouwer gediend heb. Vergeef mij, o God en Vader, alle mijne zonden.

ô Jesus, mijn Heiland! ik geloof aan U, ik hoop en vertrouw op U, ik bemin U, die mij zoo zeer hebt bemind en voor mij gestorven zijt. O, ik hoop dat Gij mij in genade zult aannemen en zalig maken.

Wees mij genadig, o God! wees mij barmhartig en vergeef mij mijne zonden.

GEBEDEN BIJ STERVENDEN.

Broeder (Vriend N.N.) Het is allen menschen vastgesteld eenmaal te sterven. Doch een waar Christen sterft eigenlijk niet, zegt onze Heiland, maar hij zal nog leven, al is hij ook gestorven. Vrees dus niet; gij gaat tot het leven in. Onderwerp u aan den wil des Allerhoogsten, maar vertrouw ook op Hem; Hij zal u uitkomst geven en in zijne heerlijkheid ontvangen. Gij hebt uwe zonden beleden, en zij zijn u door de verdiensten van Jesus Christus vergeven. Verwacht dus welgetroost uwen Heiland, die u nu zal opnemen in zijn rijk. Denk, zoo goed gij kunt, steeds aan God, en volg met uwe gedachten datgene na, wat ik u zal vòòrzeggen.

ô God, mijn God! ik wil op U hopen en niet vreezen. Gij roept mij, ik kom, ik ben bereid tot U te komen; want ik ga tot mijnen Vader. Gij hebt mij geschapen tot het eeuwige leven, en nu is mijn uur gekomen, dat ik tot dit leven zal ingaan. O God! help en versterk mijne ziel, dat ik nog maar eene kleine wijl volharde, en dan U, mijnen God, aanschouwe.

ô Jesus, mijn Verlosser! ik hoop en vertrouw op U. Gij hebt mij verlost door

uw lijden en uwen dood, en nu zult Gij mij ook zalig maken. Op uwe verdiensten vertrouwende, zal ik niet vreezen; want Gij hebt mij verzoening bij den Vader verworven, en mijne zonden vergeven. O mijn Heiland! laat mij thans in U ster-
ven, ten einde ik eeuwig bij U leve.

Mijne ziel verlangt naar U, o God! ik wensch ontbonden te worden en bij Christus te zijn. Red mij toch weldra uit deze kwellling, o Heer! en laat mij ingaan in die zalige rust, welke Gij den uwen beloofd hebt. Heer Jesus! neem toch mijne ziel weldra tot U, en laat mij U en den Vader zien, en zalig zijn.

Vader! indien het mogelijk is, zoo neem toch weldra den kelk van mij weg; doch niet mijn wil, maar uw wil, o Vader! geschiede. Ik wil, naar het voorbeeld van uwen Zoon, onzen Heiland, volharden, zoolang het U behaagt; versterk en vertroost slechts mijne ziel, o God! en bewaar mij in uwe liefde.

ô God! ik geloof aan U, ik hoop en vertrouw op U, ik bemin U met geheel mijn hart. O, laat mij in dit geloof en vertrouwen volharden, en in deze liefde mijn leven eindigen, ten einde ik U, mijnen God, in uwe heerlijkheid aanschouwe, en U eeuwig moge loven en verheerlijken.

Ontferm U mijner, o God! ontferm U

mijner, volgens uwe groote barmhartigheid! Red mij toch van den angst des doods, en neem mijne ziel tot U; mijne ziel verlangt naar U, o Heer! laat mij ingaan in uwe rust en zaligheid.

Jesus, mijn Heiland, die voor mij gestorven zijt: o, versterk mij door uw lijden en sterven! Uw lijden, o Jesus, versterke mij! ô liefderijke Jesus, verhoor mij; in uwe wonden, o Jesus, verberg mij; in mijn snerfuer roep mij tot U, en laat mij tot U komen, en U en den Vader prijzen in eeuwigheid.

Ik heb mijnen levensloop voleindigd, ik heb mijn geloof behouden, o Heer! Gij hebt mij mijne zonden vergeven, en mij in uwe liefde aangenomen: nu hoop ik dat Gij mij ook de kroon der gerechtigheid zult geven, die Gij dengenen beloofd hebt, die U beminnen.

Vader! in uwe handen beveel ik mijnen geest. In uwe wonden beveel ik mijne ziel, o Jesus! Ontvang mij, mijn Heer en God! mijn Heiland en Zaligmaker! Jesus Christus! wees mijn troost en mijne hulp in mijnen dood.

God Vader, die mij naar uw evenbeeld hebt geschapen, ontferm U mijner! — God Zoon, die mij door uw bloed hebt verlost, ontferm U mijner! — God heilige Geest, die mij door uwe genade hebt geheiligd,

ontferm U mijner! Heilige, drieënige God! ik geloof aan U, ik hoop op U, ik bemin U. Laat mij in U sterven en zalig zijn!

Heilige Maria, Moeder des Heeren! bid voor mij, nu en in het uur mijns doods.— Mijn heilige Beschermengel! sta mij bij. Gij heilige Engelen en Uitverkoornen Gods! bidt voor mij. Verwerft mij door uwe voorpraak een zalig einde en eene genadige opneming in den hemel bij den Heer.

Heer Jesus! kom, neem mijne ziel tot U. — Ontvang mijnen geest, o God! — Jesus! U leef en sterf ik. Jesus! neem mij op in uw rijk. Laat mij U en den Vader zien en zalig zijn!

Het is volbragt, o God! het is volbragt. Vader! in uwe handen beveel ik mijnen geest; neem mij aan in uwe vreugde, o God! — Jesus! maak uwen dienaar zalig, die aan U gelooft, op U vertrouwt, en U lief heeft. Laat mij nu den Vader en U aanschouwen en eeuwig zalig zijn. Amen.

LITANIE

welke de heilige Kerk leest voor de
Stervenden.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.

Heer, ontferm U onzer.
Heilige Maria, bid voor hem (voor haar.)
Alle heilige Engelen en Aartsengelen,
H. Abel,
Alle kooren der regtvaardigen,
H. Abraham,
H. Joannes de dooper,
H. Josef,
Alle heilige Patriarchen en Profeten,
H. Petrus,
H. Paulus,
H. Andreas,
H. Joannes,
Alle heilige Apostelen en Evangelisten,
Alle heilige Leerlingen des Heeren,
Alle heilige onnoozele Kinderen,
H. Stephanus,
H. Laurentius,
Alle heilige Martelaren,
H. Silvester,
H. Gregorius,
H. Augustinus,
Alle heilige Bisschoppen en Belijders,
H. Benedictus,
H. Franciscus,
Alle heilige Monniken en Kluizenaars,
Heilige Maria Magdalena,
H. Lucia,
Alle heilige Maagden en Weduwen,
Alle Gods lieve Heiligen,
Wees genadig, spaar hem, (haar) Heer.

Bid voor hem (haar.)

Wees genadig, verhoor hem, (haar) Heer.
 Wees genadig, verlos hem, (haar), Heer.
 Van uwe gramschap,
 Van het gevaar des doods,
 Van eenen kwaden dood,
 Van de pijnen der hel,
 Van alle kwaad,
 Van het geweld des duivels,
 Door uwe geboorte,
 Door uw kruis en lijden,
 Door uwen dood en uwe begrafenis,
 Door uwe glorieijke verrijzenis,
 Door uwe wonderbare hemelvaart,
 Door de genade van den heiligen

Verlos hem (haar), Heer.

Geest, den vertrooster,
 In den dag des oordeels,
 Wij zondaren, wij bidden U, verhoor ons.
 Dat Gij hem (haar) wilt sparen, wij
 bidden U, verhoor ons.
 Heer, ontferm U onzer.
 Christus, ontferm U onzer.
 Heer, ontferm U onzer.

GEBED.

Vertrek, christene ziel! uit deze wereld,
 in den naam van God, den almachtigen
 Vader, die u geschapen heeft; in den naam
 van Jesus Christus, den Zoon van den
 levenden God, die voor u geleden heeft;
 in den naam van den heiligen Geest, die

in u gestort is; in den naam der Engelen en Aartsengelen; in den naam der Troonen en Heerschappijen; in den naam der Overheden en Magten; in den naam der Cherubijnen en Serafijnen; in den naam der Patriarchen en Profeten; in den naam der Apostelen en Evangelisten; in den naam der heilige Martelaren en Belijders; in den naam der heilige Monniken en Eremiten; in den naam der heilige Maagden en van alle Gods lieve Heiligen: heden zij uwe plaats in vrede, en uwe woning in het heilig Sion: door denzelfden Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

G E B E D.

ô God van barmhartigheid en goedertierenheid! God, die door de eindeloze grootheid uwer goedheden, de zonden der boetvaardige zielen uitwischt, en de vlekken hunner verledene misdaden vernietigt, door de vergiffenis welke Gij hun daarvan schenkt: zie meedoozend op uwen dienaar N., (uwe dienaar N.) neder, en verhoor het gebed, hetwelk hij (zij) met eene volkomene openhartigheid tot U stiert, om van U de vergiffenis van al zijne (hare) zonden te verwerven. Vernieuw in hem (haar) allerzachtmoedigste Vader, al wat de menschelijke zwakheid bedorven, of de

hoovaardigheid des duivels in hem (haar) bezoedeld heeft, en vereenig met het ligchaam uwer Kerk dit lidmaat, hetwelk door het bloed van uwen Zoon is vrijgekocht. Heb medelijden, Heer, met zijne (hare) tranen, en dewijl hij (zij) geen betrouwen heeft dan in uwe barmhartigheid, ontvang hem (haar) tot het Sakrament uwer verzoening: door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

Mijn dierbare broeder (mijne dierbare zuster)! ik beveel u aan den almachtigen God, en stel u in de handen van Hem wiens schepsel gij zijt, opdat gij, na door uwen dood de schatting der menschelijke natuur betaald te hebben, tot uwen Oorsprong wederkeeret, die u uit slijk der aarde gevormd heeft. Dat een schare van Engelen des lichts uwe ziel, bij het verlaten van haar ligchaam, kome ontvangen; dat het gezelschap der Apostelen, die de wereld moeten oordeelen, u te gemoet kome; dat het zegepralend leger van Martelaren, nog met hun bloed bedekt, u vergezelle; dat het roemvolle koor der Belijders, wit als de leliën, door de zuiverheid van hun hart, u omringe; dat de rij der Maagden u met jubelzangen onthale, en dat de Patriarchen u in den schoot eener gelukkige rust omhelzen. Dat Jesus zich met een gul en blij gelaat,

aan u vertoone, en u onder het getal diergenen stelle, die genadig in zijn gezelschap zijn: dat de afgrijsselijkheid der duisternissen, de hevigheid der vlammen en de strengheid der folteringen u onbekend blijven. Dat de helsche Satan zich met zijne aanhangers van u verwijdere; dat hij siddere, als hij u, bij uwe komst, van de Engelen vergezeld ziet, en dat hij vlugte in den verschrikkelijken afgrond van den eeuwigen nacht. Dat God opsta, en zijne vijanden verstrooid worden, en dat degenen die hem haten, voor zijn aanschijn vlieden; dat zij als rook verdwijnen, en dat de zondaars op het aanzien van God vergaan, gelijk het was voor het vuur vergaat; dat de regtvaardigen verzadigd worden, en zich in zijne tegenwoordigheid verheugen. Dat de legioenen der hel verdelgd en met schaamte overladen worden, en de bedienaars van Satan zich niet verstouten u bij uwen doortogt te wederhouden. Dat Jesus Christus, die zich gewaardigd heeft voor u te sterven, u van den eeuwigen dood bevrijde. Dat Jesus, de Zoon van den levenden God, u in het bezit van zijn paradijs stelle, en dat hij, die de ware Herder is, u onder het getal zijner schapen rangschikke; dat hij u al uwe zonden vergeve, en u, onder zijne uitverkorenen, aan zijne regterhand

stelle. Dat gij uwen Zaligmaker van aanschijn tot aanschijn moogt aanschouwen, en dat gij, steeds het geluk zijner tegenwoordigheid genietende, met uwe zalige oogen de waarheid in al haren luister moogt ontwaren, en gij eindelijk, in het gezelschap der gelukzaligen aangenomen, gedurende de eeuwen der eeuwen, de zoetheid der goddelijke aanschouwing moogt genieten. Amen.

G E B E D.

Ontvang, Heer! uwen dienaar (uwe dienares) in het verblijf der zaligheid, welke hij (zij) van uwe barmhartigheid verhoopt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (dienares) van al de gevaren der hel, van al de straffen, van al de kwellingen, die hem (haar) kunnen overstelpen. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij Henoch en Elias van den, aan alle menschen gemeenen dood, verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij Noë van den zondvloed verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij Abraham uit het land der Chaldeën getrokken hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij Job van zijn lijden verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij Izaäk uit de handen van zijnen vader Abraham, die hem stond te slagtofferen, verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij Loth uit den brand van Sodoma verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij Mozes uit de handen van Pharao, koning van Egypte, verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij Daniël uit den kuil der leeuwen verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij de drie kinderen uit den brandenden oven en uit de handen van den onregtvaardigen koning verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij Susanna van de misdaad, waarvan zij onregtvaardiglijk beschuldigd werd, verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienares), gelijk gij David uit de handen van den koning Saül en van de woede van Goliath verlost hebt. R. Amen.

Verlos, Heer, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), gelijk gij de heilige Petrus en Paulus uit de gevangenschappen verlost hebt. R. Amen.

En gelijk gij de heilige Maagd Thecla, uwe martelares, van drie verschrikkelijke folteringen verlost hebt, verlos alzoo ook, bid ik u, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen) en doe haar, met U, al de goederen des hemels genieten. R. Amen.

G E B E D.

Wij bevelen aan U, o God, de ziel van uwen dienaar (uwe dienaressen), en bidden U, Heer Jesus Christus, Zaligmaker der wereld, niet te weigeren haar in het gezelschap uwer Patriarchen te stellen, dewijl uwe barmhartigheid U uit den hemel heeft doen nederdalen, om haar zalig te maken. Erken, Heer, uw scheepsel, dat door geene vreemde goden, maar door U geschapen is, die de alleen levende, de ware God zijt, omdat er geen andere God is dan Gij, en er niets is, dat met uwe werken kan vergeleken worden. Verblijd hem, (haar) Heer, door het geluk van uwe tegenwoordigheid, en gedenk, noch zijne (hare) vorige ongeregtigheden, noch de vervoeringen, waarin de drom der hartsogten of de vurigheid der kwade begeerten hem (haar) gebragt hebben;

want ofschoon hij (zij) gezondigd heeft, heeft hij (zij) echter het geloof in den Vader, in den Zoon en in den heiligen Geest, niet verlaten, maar het behouden, en de ijver van God is in zijne (hare) ziel geprent gebleven, en hij (zij) heeft God, die alles gemaakt heeft, getrouw aangebeden. Amen.

G E B E D.

Wij bidden U, Heer, de onwetendheid en misslagen zijner (harer) jeugd niet te gedenken; maar wees hem (haar) liever gedachtig, in het verblijf uwer heerlijkheid, volgens uwe groote barmhartigheid. Dat de hemelen geopend worden om hem (haar) te ontvangen, en de Engelen zich over zijne (hare) zegepralende intrede verheugen. Ontvang, Heer, uwen dienaar (uwe dienares) in uw rijk. Dat de H. Michaël, die waardig is geacht de prins der hemelsche heerscharen te wezen, zijne (hare) ziel, bij het verlaten van het ligchaam, ontvang. Dat de heilige Engelen Gods, hem (haar) te gemoet komen, en hem (haar) in het hemelsche Jeruzalem geleiden. Dat de gelukzalige Apostel, de H. Petrus, wien God de sleutels van het hemelsche rijk gegeven heeft, hem (haar) ontvang. Dat de H. Apostel Paulus, van wien God een uitverkoren

vat gemaakt heeft, hem (haar) bijsta. Dat de H. Apostel Joannes, de welbeminde van Jesus, wien de geheimenissen des hemels zijn geopenbaard geworden, voor hem (haar) spreke. Dat al de heilige Apostelen, aan welke Jesus Christus de magt heeft gegeven van te binden en te ontbinden, voor hem (haar) bidden. Dat al de heilige uitverkooenen Gods, die op deze wereld voor den naam van Jesus Christus geleden hebben, voor hem (haar) spreken; opdat hij (zij), van de banden des vleeschel verlost, waardig zij tot de heerlijkheid van het hemelsche rijk te komen, door de genade van onzen Heer Jesus Christus, die met den Vader en den heiligen Geest leeft en heerscht, in alle eeuwen der eeuwen. R. Amen.

Indien de doodstrijd langdurig is, kan men bij deze gebeden voegen de Litanie tot den heiligen Naam Jesus, (bladz. 79.) en die van de heilige Maagd (bladz. 113.) en de zeven Boet-psalmen. (bladz. 45.)

Het zal zeer heilzaam zijn, den ziel-togende, zoo hij nog kennis bezit, op te wekken om dikwijls de heilige namen van Jesus en Maria te aanroepen, zoo als :

„Jesus, Jesus, Jesus! o mijn Zalig-maker! ik bemin U, ik ben rouwmoedig.”

„Jesus! in uwe handen stel ik mijne

ziel : Jesus ! ontvang mijne laatste zucht. ”

„ O Maria , mijne teedere Moeder ! bid voor mij . O Maria , Moeder van genade ! bescherm mij , O barmhartige Maria ! bid voor mij , ontvang mij . ”

ANDER GEBED VOOR STERVENDEN.

1. Zoo worstelt weder een onzer broeders met den dood. Broeders ! zusters ! bidt , bidt voor den worstelaar.

2. ô Gij , die eens op de aarde met den dood hebt geworsteld : Jesus Christus ! Gij weet bij ervaring , wat het mensche-lijke hart in den doodstrijd lijdt. — Een zweet , als van druppelen bloeds , stroomde van uw aangezicht neder. — Gij kent de angst aan den zwaarsten strijd verbonden. O , verfrisch dan toch onzen broeder , die zoo naar U snakt ; zend hem verkwikking af ; versterk hem , zoo hij mogt wankelen ; zend hem uwe kracht ; verlicht hem zoo hij mogt twijfelen ; zend over hem uw licht.

3. Almagtige ! versterk zijn geloof , opdat hij in U geloove , alsof hij U zage. Getrouwe ! ondersteun zijne hoop , opdat hij op uw woord vertrouwde , alsof hij U hoorde. Beminnenswaardigste ! bevestig zijne liefde , opdat hij zich van U niet late scheiden , tot dat hij U genieten kan.

4. Heer der heerlijkheid! vertoon hem de heerlijkheid des toekomenden levens, opdat hij het lijden des tegenwoordigen levens uithoude; verzeker hem van eene toekomende opstanding, opdat hij voor geen bederf vreeze; laat zijn hart slechts één druppel der hemelsche genoegens smaken, opdat hij den lijdenskelk moedig uitdrinke — en tot den laatsten druppel toe.

5. Overwinnaar des doods, der hel, des satans en der zonde! laat geene helsche schrikbeelden hem verontrusten, geene satans-listen hem overvallen, geene bekoorlijkheden der zonde hem overmeesteren. De dood zij hem een overgang tot het eeuwige leven.

6. Verlosser! Gij hebt U voor hem in den dood overgegeven; o laat de waarde der verlossing, door U te weeg gebragt, aan zijne ziel niet verloren gaan.

7. Dooden-opwekker en Wereld-regter! zegen, heilig, zuiver hem, opdat hij heerlijk moge opstaan, en met vreugde U als Wereld-regter zie terugkomen.

8. ô Gij, die aan het kruis hebt volbragt: rust hem nu uit met uwe kracht, opdat hij ook volbrenge. Blijf hem bij, totdat hij hebbe volbragt. Neem zijne ziel op in uwe handen; sta hem thans bij tot aan zijne laatste ademhaling toe,

opdat hij eeuwig, eeuwig bij U moge zijn. Amen.

AANSTONDS NA HET OVERLIJDEN.

Heilige vrienden Gods! komt zijne (hare) ziel te hulp. Engelen des Heeren! komt haar te gemoet; ontvangt haar, en biedt haar den Allerhoogste aan.

v. Dat Jesus Christus, die u geroepen heeft, u ontvang, en de Engelen u brengen in den schoot van Abraham.

* Ontvangt haar en biedt haar den Allerhoogste aan.

v. Heer! geef haar de eeuwige rust, en doe over haar het licht schijnen, dat nimmer uitgedoofd wordt, * Biedt haar den Allerhoogste aan.

Heer! ontferm U onzer.

Jesus Christus! ontferm U onzer.

Heer! ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. En leid ons niet in bekoring.

R. Maar verlos ons van den kwade.

v. Heer! geef hem (haar) de eeuwige rust.

R. Dat uw eeuwig licht over hem (haar) schijne.

v. Heer! behoed zijne (hare) ziel.

R. Van de poorten der hel.

v. Dat hij (zij) in vrede ruste. R. Amen.

v. Heer! verhoor mijn gebed.

r. En mijn geroep kome tot U.

LAAT ONS BIDDEN.

Wij bevelen U, Heer, de ziel van uwen dienaar N. (uwe dienaressen N.) opdat hij, (zij) gestorven voor de wereld, in U leve, en hij (zij) van uwe goedheid en eindeloze barmhartigheid de vergiffenis der beledigingen verwerve, welke de menschelijke zwakheid hem (haar) heeft doen bedrijven. Wij bidden U hierom, door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

Gebeden voor Overledenen.

GEBEDEN

ONDER DE MISSE VOOR OVERLEDENEN.

INTROÏTUS.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwige licht hen verlichte. Mijn God! in Sion moet men U loven, en in Jeruzalem zal men U gelofte doen. Verhoor mijn gebed, want alle vleesch moet tot U komen.

God, hemelsche Vader! ontferm U over de zielen in het vagevuur. Zij zijn het werk uwer handen, vervul hun verlangen: doe hen in vrede rusten!

God Zoon, Verlosser der wereld! ontferm U over de zielen in het vagevuur. Doe hen de vruchten van uw lijden en uwen dood genieten: maak hen zalig!

God, heilige Geest! ontferm U over de zielen in het vagevuur. Gij hebt hen geheiligd: verlos hen uit hunne pijnen!

DE COLLECTEN.

O God, die, door uwe oneindige barmhartigheid, altijd gereed zijt te sparen en te vergeven: wij smeeken U ootmoedig voor de ziel van uwen dienaar (van uwe dienares) N. die Gij (heden) uit de wereld hebt doen scheiden; geef haar niet over aan het geweld van den vijand, en vergeet haar niet eeuwig, maar beveel aan uwe heilige Engelen haar te ontvangen en in den hemel te voeren; opdat zij, na in U gehoopt en geloofd te hebben, de straffen der hel niet lijde, maar de eeuwige zaligheid geniete. Door onzen Heer Jesus Christus, uwen Zoon, die leeft en heerscht met U, in de eenheid van den heiligen Geest, in alle eeuwen.

Epistel van den heiligen Paulus aan die van Thessalonika. 4. vs. 13.

Maar Broeders! wij willen niet dat gij onwetend zijt van hetgene gij weten moet, aangaande degenen die ontslapen zijn; opdat gij u niet bedroeven zoudt, gelijk de andere menschen, die geene hoop hebben. Want indien wij gelooven, dat Jesus Christus gestorven en verrezen is, zoo moeten wij ook gelooven, dat God degenen, die in Jesus ontslapen zijn,

met Hem zal opvoeren. Ook zeggen wij u, in den naam des Heeren, dat wij, die leven, en die tot zijne aankomst overblijven, degenen die reeds ontslapen zijn, niet zullen voorkomen. Want zoodra het roepteecken door den klank der bazuin zal gegeven zijn, zal de Heer zelf van den hemel afdalen : en degenen die in Jesus Christus gestorven zijn, zullen het eerste verrijzen. Daarna zullen zij, die in leven zijn, en tot dien tijd levendig zijn overgebleven, te zamen met hen opgevoerd worden in de wolken, om den Heer te ontmoeten in de lucht; en alzoo zullen wij eeuwig leven met den Heer. Troost u dan elkander met deze waarheden.

GRADUAAL.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en het eeuwig licht verschijne hun. De gedachtenis des regtvaardigen zal eeuwig zijn; hij vreest geene kwade tijding. Verlos, Heer! de zielen van alle overledene geloovigen van alle banden harer zonden, en geef, door den bijstand uwer genade, dat zij verdienen het oordeel van wraak te ontgaan, en de zaligheid van het eeuwig licht te genieten.

Evangelie volgens den H. Joannes.

In dien tijde zeide Martha tot Jesus : Heer ! waart Gij hier geweest , mijn broeder zou niet gestorven zijn ; maar ik weet dat God U ook nu alles zal toestaan , wat Gij Hem zult vragen . Jesus antwoordde haar : uw broeder zal verrijzen . Martha zeide Hem : ik weet wel , dat hij verrijzen zal in de verrijzenis op den jongsten dag . Jesus antwoordde : Ik ben de verrijzenis en het leven ; die in Mij gelooft , ofschoon hij ook dood was , zal leven : en die leeft en in Mij gelooft , zal in eeuwigheid niet sterven . Gelooft gij dit ? Martha antwoordde Hem : ja , Heer ! ik geloof dat Gij de Christus , de Zoon van den levenden God zijt , die in deze wereld gekomen is .

Offerande.

Heer Jesus Christus , Koning der heerlijkheid ! verlos de zielen van alle overledene geloovigen van de straffen der hel en van den diepen afgrond ; verlos haar van den muil des leeuws ; dat de hel haar niet verslinde , en dat zij in de duisternissen niet struikelen , maar dat veeleer uw heilige Engel Michaël haar tot het

heilig licht brenge, hetwelk Gij weleer aan Abraham en zijne nakomelingen beloofd hebt.

Wij offeren U, Heer! offeranden en gebeden; ontvang die, bidden wij, voor de zielen wier gedachtenis wij heden viëren. Doe haar, Heer! na den dood, geraken tot het leven, hetwelk Gij weleer aan Abraham en zijne nakomelingen beloofd hebt.

Wees bijzonder de ziel indachtig van uwen dienaar N. (uwe dienares N.) voor welke wij U dit zoenoffer en deze gebeden opdragen; opdat zij volkomen gereinigd door het bloed van Jesus Christus, onzen Verlosser, moge ingaan in uwe eeuwige rust.

Præfatie en Sanctus.

Heilig, heilig, heilig is de Heer der heerkrachten; en daarom mag niets wat besmet is binnengaan in zijne heerlijkheid. Wij weten het, o God! maar Gij zijt immers een God van liefderijke ontferming. O, ontferm U dan over de zielen die onder uwe straffende hand in lijden zuchten. Wees gedachtig aan de getrouwheid, met welke zij U gediend hebben in haar leven, en vergeet de misdaden, die de zwakte der menschheid

haar somtijds heeft doen bedrijven. Verlos haar uit die plaats van smarten en duisternissen, en breng haar over naar de eeuwige woonstede van rust en van licht.

Voor de Consecratie.

Verhoor, o genadige God! onze ootmoedige smeekingen, en verleen de genade der volledige kwijtschelding aan die zielen, voor welke wij bijzonder moeten bidden. Door den naam en de verdiensten van uwen welbeminden Zoon, die op zich heeft genomen voor ons allen te voldoen, smee ik het U, o liefderijke God! Ik zoude het niet wagen, de werkingen uwer heilige en billijke regtvaardigheid te willen tegenhouden; maar ik weet, dat Gij liever als een Vader van barmhartigheid, dan wel als een God van strenge wraak wilt aangeroepen worden. Ach! uwe overgroote goedheid neigt U tot vergeving; voldoe aan die neiging van uw goddelijk hart. Om de liefde van U zelve, verleen aan die bedrukte zielen eene volledige kwijtschelding van de schulden, die uwe regtvaardige strengheid haar wel billijk maar zoo smartelijk doet boeten.

Door den geheiligden arbeid van uwen eenigen Zoon, onzen Verlosser; door zijnen

smartelijken doodstrijd; door zijne dierbare tranen; door het bloed, dat Hij zoo overvloedig vergoten heeft, en hetwelk Hij U nog in dit oogenblik, door de handen des Priesters, als een offer van verzoening zal opdragen op het altaar; door de oneindige verdiensten van zijn leven en van zijnen dood; door de onbevlektheid en alle deugden der allerheiligste Maagd Maria; door al de verdiensten, boetoefeningen, voldoeningen en goede werken van al uwe Heiligen: verleen, o God! verleen aan deze zielen de vervulling harer vurige begeerten, en doe haar uw goddelijk aanschijn genieten. Amen.

Na de Consecratie.

Laat, o Heer! onze gebeden en offerande U aangenaam zijn, en neem de zielen voor welke wij bidden, die Gij geschapen, verlost en geheiligt hebt, in genade aan. Laat haar dit zoenoffer ten deel worden, hetwelk wij aan U voor haar opdragen; neem hare overgeblevene zonden en gebreken weg; laat de voldoening, welke Gij, o Jesus! door uwen dood hebt aangebragt, ook haar ten goede komen!

Ontferm U over die zielen, gelijk Gij U over uwen boetvaardigen medegekruisten ontfermd hebt.

Almagtige en barmhartige God! ik smeek U, de verdiensten van het lijden en den smartelijken dood van uwen Zoon te willen toeëigenen aan de ziel (of zielen) van N. En indien zij nog niet geheel aan uwe regtvaardigheid voldaan hebben, vergeet dan hunne zonden, en doe hen weldra de eeuwige gelukzaligheid, welke Gij ons beloofd hebt, en naar welke zij verlangen, voor altijd genieten.

Jesus, Verlosser der menschen! wees ook een Verlosser van die ongelukkige zielen; en gij, heilige Maria, teedere Moeder van onzen Zaligmaker! voeg bij mijn gebed uwe vermogende voorbede en bescherming, om de genade der vergiffenis, welke ik voor de ziel van N. vraag, te verkrijgen.

Agnus Dei.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef hun rust!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef hun de rust!

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, geef hun de eeuwige rust!

Onder de Nuttiging.

Heer Jesus Christus, die, volgens den wil van uwen Vader, onder medewerking

van den heiligen Geest, door uwen dood de wereld hebt levend gemaakt en verlost: verlos door dit uw allerheiligste Ligchaam en Bloed mij en de overledene geloovigen van alle zonden en van alle straffen, en laat allen, die in U geloofd hebben, eeuwig met U vereenigd worden.

Laat, bidden wij, Heer! de nuttiging van uw heilig Ligchaam en Bloed, aan hetwelk de overledene geloovigen in hun leven zoo dikwijls deelgenomen hebben, hen ook na hunnen dood tot verlossing en zaligheid voordeelig zijn.

Laat, Heer! dit offer, dat wij uwer Majesteit hebben opgedragen, den levenden en overledenen tot heil verstrekken.

Geef dat wij, die nog in dit leven zijn, door hetzelfde vergiffenis van het verledene, en genade en sterkte tegen toekomstige gevaren verkrijgen; maar vooral, laat dit offer den overledenen geloovigen tot vertroosting en verlossing dienen, opdat zij, door hetzelfde gezuiverd en gereinigd, en van alle banden der zonden ontslagen, mogen ingaan tot het eeuwig leven.

Na de Nuttiging.

Verhoor, o Heer! de ootmoedige gebeden, die wij U voor de verlossing van

alle overledene geloovigen voor den troon uwer barmhartigheid opzenden ; zuiver hen van alles wat hen van het genot der zaligheid verwijderd houdt, en laat hen voor U geregtvaardigd worden door het bloed van Jesus Christus, uwen Zoon, dat eens voor hen aan het kruis vergoten, nog dagelijks op onze altaren wordt opgeofferd.

Geef inzonderheid, almachtige God ! dat de ziel van uwen dienaar N. (van uwe dienaressen N.) aan welke wij ons van daag herinnerd hebben, door deze offerande gezuiverd, en van hare zonde ontslagen zijnde, vergiffenis bekomme, en binnen ga in de eeuwige rust. Door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

Op het einde der Misse.

ô God ! Gij zult mij ook eens van de aarde roepen, en ik weet niet wanneer. Misschien ben ik maar weinige schreden van het graf verwijderd. Leer mij dan mijne pligten vervullen, opdat ik in het doodsuur mij niets te verwijten hebbe. Leer mij den tijd, welken ik nu nog heb, zorgvuldig waarnemen, en niets verschuiven tot eene onzekere toekomst, opdat de nacht des doods, in welken niemand meer zal kunnen werken, mij niet onverhoeds, en voor dat ik bereid ben, over-

valle. Laat mij nooit vergeten, dat al het aardsche vergankelijk is; dat noch aanzien, noch rijkdom, maar alleen de goede werken mij volgen kunnen in de eeuwigheid. Leer mij ook het lijden dezes levens met geduld en standvastigheid verdragen, opdat het in mij een eeuwigdurend geluk voortbrengende. Met berusting in uwen heiligen wil, stel ik mijnen langeren of korteren levensloop en al deszelfs wisselvalligheden, ter uwer goddelijke beschikking. Maak mij ijverig in het geloof, getrouw aan U en in de onderhouding uwer geboden. Bewaar mij van eenen haastigen, onvoorzienen en ongelukkigen dood. Laat mij voor mijn sterven de heilige Sakramenten waardig ontvangen. Laat mij sterven onder de bescherming van de allerheiligste Maagd Maria, van mijnen Bewaar-engel en van mijne hemelsche Beschermers. Ontferm U over allen die in doodstrijd liggen. Versterk de zwakken; help alle zieken; wees den weezen eenen vader, en een beschermer der weduwen; vertroost hen die met treurige harten hunne tranen voor U uitstorten; wees ons allen genadig. Door onzen Heer Jesus Christus. Amen.

LITANIE

voor de overledene Geloovigen.

Heer, ontferm U onzer.
Christus, ontferm U onzer.
Heer, ontferm U onzer.
Christus, hoor ons.
Christus, verhoor ons.
God, Vader in den hemel, ontferm U
over de overledene geloovigen.
God Zoon, Verlosser der wereld, ontferm
U over de overledene geloovigen.
God, heilige Geest, ontferm U over de
overledene geloovigen.
Heilige Maria, bid voor hen.
Heilige Moeder Gods,
Heilige Maagd der maagden,
Alle heilige Engelen en Aartsengelen,
Alle heilige kooren der zalige Geesten,
Alle heilige Aartsvaders en Profeten,
Alle heilige Leerlingen des Heeren,
Alle heilige onschuldige Kinderen,
Alle heilige Martelaren,
Alle heilige Bisschoppen en Belijders,
Alle heilige Leeraren der Kerk,
Alle heilige Priesters en Levieten,
Alle heilige Monniken en Kluizenaars,
Alle heilige Maagden en Weduwen,

Bidt voor hen.

Alle Heiligen Gods, bidt voor hen.

Wees genadig, vergeef hun, Heer.

Wees genadig, verhoor ons, Heer.

Door uwe oneindige barmhartigheid, verhoor ons, Heer.

Door uw allersmartelijkst lijden, verhoor ons, Heer.

Door uwe heilige wonden, verhoor ons, Heer.

Door uwe luisterrijke verrijzenis, verhoor ons, Heer.

Door uwe heerlijke hemelvaart, verhoor ons, Heer.

Wij zondaars, wij bidden U, verhoor ons.

Die aan de zondares vergiffenis verleend en den goeden moordenaar verhoord hebt,

Die uit genade zalig maakt,

Die de sleutels van dood en hel hebt,

Dat Gij onze overledene ouders, vrienden en weldoeners, uit hunne vreeselijke pijnen wilt verlossen,

Dat Gij alle overledene geloovigen van hunne straffen wilt vrijspreken,

Dat Gij U over hen, die geene bijzondere voorbidders op deze wereld hebben, wilt ontfermen,

Dat Gij hun verlangen wilt vervullen,

Dat Gij hen onder het getal der uitverkorenen wilt aannemen,

Koning der ontzagelijke heerlijkheid,

Wij bidden U, verhoor ons.

Zoon Gods, wij bidden U, verhoor ons.
 Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, geef hun rust.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, geef hun rust.

Lam Gods, dat wegneemt de zonden der
 wereld, geef hun de eeuwige rust.

Christus, hoor ons.

Christus, verhoor ons.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. En leid ons niet in bekoring.

r. Maar verlos ons van den kwade. Amen.

v. Van de poorten der hel,

r. Verlos, Heer, hunne zielen.

v. Heer! verhoor mijn gebed,

r. En mijn geroep kome tot U.

Laat ons bidden.

ô God, Schepper en Verlosser van alle
 geloovigen! verleen aan de zielen uwer
 dienaren en dienaressen vergeving van al
 hunne zonden; opdat zij de kwijtschel-
 ding, waarnaar zij altoos verlangden, op
 ons ootmoedig smeekeken mogen verwerven.
 Amen.

Gebed tot lsfenis der Geloovige zielen.

Almagtige God, die in den heiligen begraafdoek, in welken uw allerheiligste ligchaam door Josef van Arimathea, nadat het van het kruis was afgedaan, is begraven geworden, en ons de teekenen van uw lijden nagelaten hebt: verleen ons en al de zielen in het vagevuur, door uwe barmhartigheid, en door de verdiensten van uwe begrafenis, dat wij mogen komen tot de glorie uwer zegepralende verrijzenis. Die leeft en heerscht, met den Vader, in de eenheid van den heiligen Geest, God in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

OVERWEGINGEN

tot gedachtenis

VAN ALLE GELOOVIIGE ZIELEN.

Op Allerzielendag.

Deze dag is door de Kerk ingesteld, om voor al de zielen in het vagevuur, in het algemeen gebeden te storten.

1. Zouden wij ons niet kunnen beijveren om de inzigten der Kerk te ondersteunen? Zij ademen eene zoo hartroerende liefde! De zielen, voor welke die zorgvuldige Moeder onze gebeden en goede werken verzoekt, zijn onze broeders in Jesus Christus; wij zijn met haar vereenigd door de gemeenschap der Heiligen. Met hoe veel ijver moeten wij niet medewerken aan hare verlossing, en haar geluk pogen te verhaasten! Weigeren wij haar de diensten niet, welke de godsvrucht en het mededoogen ons verpligten haar te bewijzen, en welke wij zelve eenmaal met zoo vurige verlangens van de liefde der geloovigen zullen wenschen te ontvangen. Twijfelen wij niet, of die zielen zullen, wanneer zij de opperste gelukzaligheid genieten, alles inspannen

om ons de vergelding te verwerven van hetgene wij voor haar zullen gedaan hebben.

II. Denken wij, ten einde ons medelijden op te wekken, dat de pijnen en smarten, welke deze heilige zielen lijden, uitermate groot zijn; want de fouten, welke zij boeten, ontsteken den toorn van God, en *wie kan beseffen, hoe verre zijne verbolgenheid gaat?* riep David uit. Weet, zegt de H. Augustinus, dat al de rampen, die het lijdend menschdom drukken, al wat de boetelingen der eerste Kerk in strengheid op hunne lichamen hebben uitgeoefend, al de folteringen welke de beulen aan de grootste misdadigers hebben doen ondergaan, al de pijnigingen welke de haat der dwingelanden heeft kunnen uitvinden, om hunne woede tegen de martelaren te kunnen voldoen, weet dat dit alles niet in vergelijking komen kan met de folteringen, welke de zielen lijden, die in het vagevuur zijn. Voeg hier eindelijk de wreedste der straffen bij, namelijk de berooving van het aanschijn en van het bezit van God, die zich aan haar dringend verlangen onttrekt, en die haar, bij elke verheffing, welke zij tot hem doen, in hare droevige ballingschap terugstoot. *Geef mij*, zegt de H. Augustinus, *eene minnende ziel, en zij zal al de strengheid dezer smart gevoelen.*

III. Trekken wij zelven nut uit de bemerkingen, welke deze dag van rouw ingeeft. Beschouwen wij, welken gruwel wij van de zonden moeten opvatten, daar eene fout, ofschoon slechts ligt, zoo streng in het andere leven gestraft wordt. Beschouwen wij, volgens den heiligen Apostel Petrus, dat de regtvaardige zelf slechts met moeite zal zalig zijn; dat al wat niet rein genoeg zal bevonden worden, volgens de woorden van het Evangelie, er niet zal uitgaan, voor dat de laatste penning zal betaald zijn.

IV. Laten wij dikwijls, met de gedachten, in deze met de schaduwen des doods overdekte plaatsen, in de graven waarin geslachten op geslachten gedolven zijn, nederdalen; en stellen wij ons daar, bij die droevige verwoestingen van het menschedom, bij die graven, reeds geopend om onzesterfelijke overblijfselen in te zwelgen, stellen wij ons daar levendig voor oogen de kortstondigheid onzer dagen, en de nietigheid der aardsche zaken... Hoe indrukwekkend is die stilte der graven!... God alleen is groot! Alles hier op aarde is, buiten den dienst des Heeren, buiten de zorg voor onze voor de eeuwigheid geschapen ziel, niets dan ijdelheid.

ROZENKRANS-GEBEDEN

VOOR

DE OVERLEDENEN.

Na het eerste tientje van den Rozenkrans.

PRIESTER. Laat ons bidden voor de in den Heer gestorvene dienaren en dienaressen van God, bijzonderlijk voor onze ouders, bloedverwanten en weldoeners.

VOLK. Heer! geef hun de eeuwige rust, en het eeuwige licht verlichte hen.

PR. Heer! verhoor mijn gebed.

VK. En laat mijn geroep tot U komen.

G E B E D.

Verlos, o Heer! de zielen uwer dienaren en dienaressen; opdat zij, na van de wereld afgestorven te zijn, bij U eeuwig leven, en vergeving aller misdaden en verkeerde handelingen, welke zij uit mensche-lijke zwakheid begaan hebben, door uwe eindelooze goedertierenheid en barmhar-

tigheid mogen erlangen : wij bidden U hierom , o Heer ! door het bloed en angstzweet , dat uw goddelijke Zoon voor ons vergoten heeft , die met U leeft en regeert , in eenigheid des heiligen Geestes , God van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

Na het tweede tientje van den Rozenkrans.

PR. Uit de diepten roep ik , o Heer , tot U : Heer ! verhoor mijne stemme.

VK. Laat uwe ooren merken op de stem mijner smeking.

PR. Heer ! verhoor mijn gebed.

VK. En laat mijn geroep tot U komen.

G E B E D.

ô God , Schepper en Verlosser aller geloovigen ! verhoor ons smeekegebed , en schenk , door uwe oneindige liefde en barmhartigheid , aan de zielen uwer uit dezen tijd gescheiden dienaren (dienaressen ,) de genadige vergeving aller overtredingen en misdaden , waardoor zij de gestrengheid uwer goddelijke gerechtigheid in de andere wereld verdiend hebben. Laat haar voor uwen goddelijken regterstoel genade en barmhartigheid vinden , en , door de smartelijke geeseling en de oneindige verdiensten van Jesus Christus , de eeuwige rust en zaligheid erlangen. Amen.

Na het derde tientje van den Rozenkrans.

PR. Wanneer Gij, o Heer! de zonden wilt gadeslaan, wie zal dan kunnen bestaan?

VK. Doch bij U is vergeving; en wegens uw gebod, wacht ik op U, o Heer!

PR. Heer! verhoor mijn gebed.

VK. En laat mijn geroep tot U komen.

G E B E D.

Groote en almachtige God! Regter der levenden en dooden! voor wiens aangezicht wij allen na een kortstondig leven verschijnen en rekenschap moeten geven van onze werken en handelingen: neem ons smeekebed dan aan voor de zielen uwer dienaren en dienaressen, welke in de wegen uwer geboden gewandeld hebben, maar uithoofde van bijgebleven gebreken in het oord der tijdelijke pijnen worden gehouden; opdat zij zich spoedig mogen verheugen over de eeuwige gelukzaligheid, door de smartvolle krooning onzes Heeren en Verlossers: die met U leeft en regeert, in eenigheid des heiligen Geestes, God van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

Na het vierde tientje van den Rozenkrans.

PR. Mijne ziel verlaat zich op het woord des Heeren: mijne ziel hoopt op den Heer.

VK. Van de morgenwake tot in den nacht, zal Israël op den Heer hopen.

PR. Heer! verhoor mijn gebed.

VK. En laat mijn geroep tot U komen.

G E B E D.

Almagtige, eeuwige God, in wiens hand leven en dood zijn: wij vallen voor uw allerheiligste aangezicht neder, en smeecken in diepe ootmoedigheid om uwe grondelooze goedertierenheid en barmhartigheid, voor de zielen uwer overledene dienaren en dienaressen, die, ofschoon in uwe genade van deze wereld gescheiden zijnde, echter voor hunne ongeboete gebreken en zonden nog in de eeuwigheid lijden. Wij bidden U hierom, door het kruis dat uw goddelijke Zoon voor ons arme zondaren gedragen heeft: die met U leeft en regeert, in eenigheid des heiligen Geestes, God van eeuwigheid tot eeuwigheid.

Na het vijfde tientje van den Rozenkrans.

PR. Bij den Heer is barmhartigheid en overvloedige verlossing.

vk. En Hij zsraël verlossen van al zijne zonden.

pr. Heer! verhoor mijn gebed.

vk. En laat mijn geroep tot U komen.

G E B E D.

Heer, almachtige God, hemelsche Vader! ons geloof en onze hoop zijn onwankelbaar op uw heilig woord gegrond, dat onze zielen door den dood niet vernietigd worden, en zelfs onze lichamen aan geene eeuwige verrotting onderworpen zijn. Laat onze verzuchtingen en gebeden voor de verlossing uwer dienaren en dienaressen, die wegens geringere gebreken nog in de plaats der zuivering lijden en voldoen moeten, tot uwen troon opstijgen; opdat zij, voor welke uw geliefde Zoon, onzen Heer en Heiland Jesus Christus, de martelingen des kruises geleden en den bittersten dood ondergaan heeft, zich spoedig in U mogen verheugen. Door Jesus Christus onzen Heer, die met U leeft en regeert, in eenigheid des heiligen Geestes, God van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

LIJK-PSALM.

(Bij het begraven.)

1. Geloofd zij God ! ook over onze kerkhoven waakt Hij — Hij is in de graven , zoowel als in de huizen.
2. Alleen het doode ligchaam is aan het bederf onderhevig. De ziel bederft niet , — zij leeft eeuwig.
3. Ook het ligchaam zal niet altijd dood blijven ; door goddelijke kracht staat het eens weder op.
4. Gelijk thans de dood graver met zijnen schop daar staat , zoo zie ik eens den Engel met de bazuin daar staan.
5. Geloofd zij God , dat Hij onzen vriend christelijk liet sterven ! — Hij zal hem wederopwekken uit hetrijk der dooden.
6. Geloofd zij Jesus , die hem in den strijd des doods niet verliet ! — Hij zal hem oordeelen in den oordeelsdag.
7. Zalig hij , die in den Heer ontsliep. — Hij at met ons des Heilands ligchaam , en dronk met ons zijn bloed ; hij werd door het engelen brood gesterkt op den weg der zaligheid.
8. Gelijk het witte kruis op de doodkist , zoo schittert ook de hoop der opstanding op het aangezicht des gestorvenen.
9. Wij nemen geen afscheid, broeder ! neen,

276 GEBEDEN VOOR OVERLEDENEN.

wij scheiden niet. — Dra, dra zullen wij ook hier bij u verzameld zijn.

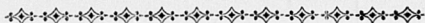
10. En zoo snel als de bliksem door de lucht, zal, op des Heeren grooten dag, het leven weder in onze beenderen dringen.

11. Eere zij Gode in de hoogte; en rust hier in de diepte, in de graven, u — en allen, die hier onder rusten.

Als men van het kerkhof huiswaarts keert.

Zoo als ik thans weder huiswaarts keer, zoo zal ik niet altoos van het kerkhof wederkeeren. Eens zal men mij ook grafwaarts dragen, en dit omhangsel, hetwelk ik nu nog mijn ligchaam noem, in den schoot der aarde leggen. Maar u, mijn onsterfelijke geest! u zal men in het graf niet opsluiten; gij, gij begeeft u dan naar uwen Vader, keert naar uw eigenlijk vaderland terug. — Vader! zuiver thans dezen onsterfelijken geest, opdat hij eens zuiver tot U kome, en in uw genot zijne zaligheid vinde.

TREURGEZANG DER KERK.

Dies iræ.

ô Dag van gramschap, eind' der dagen,
Waar Gods Profeten van gewagen,

Waarop het aardsche zal vergaan:
Ach! welk een schrik zal ons beknellen,
Als God zal komen oordeel vellen

En alles stipt zal gadeslaan!
Bazuingeschal zal grafwaarts dringen,
Door wonderklank de dooden dwingen
Te komen voor het hoogst geregt.

En dood en wereld zal dan beven,
Wanneer men rekenschap moet geven
Van alle schuld, daar voorgelegd.

Een boek zal elken sterv'ling toonen,
Hoe God zal straffen, of beloonen,

Wat hier door hem bedreven is.
God zal dan alles openbaren,
Zelfs daden, die verborgen waren

In eenen nacht van duisternis.
Welk smeekgebed zal ik dan bidden?
Wie treedt dan voor mij in het midden
Bij Hem, voor wien ik reeds bezwijk?

ô Heer! voor wien de heem'len beven,
Wien wraak, maar ook genade omzweven:

Ach, red mij; schenk mij 't hemelrijk!
Werp, schoon ten vonnis uitgetogen,

ô Jesus! uit d'azuren bogen,
Een blik terug op Golgotha.

Vermoeid en met het kruis beladen,
 Kwaamt Gij voor mij op donkre paden,
 Stierft Gij den dood tot mijn genâ':
 Regtvaardig Regter onzer daden!

Schenk mij, o heilbron van genaden!

Vergeving, eer die dag aanbreekt.
 Beschaamd laat ik het hoofd reeds hangen,
 Besef van schuld gloeit op mijn' wangen:

Spaar mij, die om vergeving smeekt.
 Dat Gij *Maria* hebt vergeven,
 Den moorder schonkt aan 't kruis het

[leven,

Geeft hoop aan mijn beangstigd hart.
 Heer! sla 't onwaardig smeeken gade,
 Bevrijd mij dan, eer 't is te spade,
 Van 't eeuwig vuur en helsche smart.
 Ach! wil mij, dien Gij hebt geschapen,
 Doen stellen onder uwe schapen,

En plaatsen aan uw regter zij.
 Is 't helsch verblijf aan snoode horden
 Van duivelen ten deel geworden,

Roep mij dan in der zaal'gen rij.
 Ik hef, bekneld door aardse banden,
 Heer! tot U biddend mijne handen.

Zorg voor mijn eind' — hoor mijn
 gebed!

Dat, Heiland! op dien dag der dagen,
 Die 't gansch Heelal voor 't Regt zal
 dagen,

Uw schild ons dekke, uw' liefde ons
 redd'.

VIGILIEŉ OF GETIJDEN

der Overledenen.

Antiph. Ik zal den Heer behagen.

PSALM CXIV.

Ik heb den Heer lief; want Hij verhoort de stem mijns gebeds.

Hij heeft zijne ooren tot mij geneigd : en in mijne levensdagen zal ik Hem aanroepen.

De smarten des doods hadden mij omringd, en de gevaren der hel troffen mij.

Ik bevond mij in kwelling en in droefheid, en ik heb den naam des Heeren aangeroepen.

ô Heer! verlos mijne ziel; de Heer is barmhartig en regtvaardig, en onze God ontfermt zich.

De Heer bewaart de kleinen : ik was vernederd, en Hij verlost mij.

Keer weder, mijne ziel! tot uwe rust : want de Heer heeft u welgedaan.

Want Hij heeft mijne ziel verlost van

den dood, mijne oogen van de tranen, en mijne voeten van den val.

Ik zal den Heer behagen in het land der levenden.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en het eeuwige licht verschijne hun.

Antiph. Ik zal den Heer behagen in het land der levenden.

Antiph. Wee mij! want mijne vreemdelingschap is verlengd.

PSALM CXIX.

Ik riep in mijne kwellingen tot den Heer : en Hij heeft mij verhoord.

Heer! verlos mijne ziel van de booze lippen en van de valsche tongen.

Wat zal de valsche tong u geven, of wat zal zij u toevoegen?

Het zijn scherpe pijlen eens magtigen, en verwoestende kolen.

Wee mij! want mijne vreemdelingschap is verlengd; ik heb onder de inwoners van Cedar gwoond; mijne ziel is zeer lang in ballingschap geweest.

Met hen die den vrede haten, was ik vreedzaam : als ik hen toesprak, stonden zij tegen mij op zonder oorzaak.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Wee mij! want mijne vreemdelingschap is verlengd.

Antiph. De Heer beware u.

PSALM CXX.

Ik heb mijne oogen opgeheven naar de bergen, vanwaar mijne hulp komen zal.

Mijne hulp is van den Heer, die hemel en aarde gemaakt heeft.

Hij zal uwen voet niet laten struikelen; die u bewaakt, zal niet sluimeren.

Ziet, hij zal niet sluimeren noch slapen, die Israël bewaakt.

De Heer beware u: de Heer is uwe bescherming aan uwe regterhand.

Bij dag zal de zon u niet schaden, noch de maan bij nacht.

De Heer beware u voor alle kwaad: de Heer beware uwe ziel.

De Heer beware uwen ingang en uwen uitgang: van nu af tot in eeuwigheid.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. De Heer beware u voor alle kwaad: de Heer beware uwe ziel.

Antiph. Indien Gij, Heer! enz.

PSALM CXXIX.

Uit de diepte, enz. *Zie bladz. 55.*

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Indien Gij, Heer, de boosheden gadeslaat, Heer! wie zal bestaan?

Antiph. Heer! versmaad toch, — enz.

PSALM CXXXVII.

Ik zal U belijden Heer! uit geheel mijn hart : omdat Gij de woorden mijns monds gehoord hebt.

In het aanzien der Engelen zal ik U lof zingen : ik zal U aanbidden in uwen heiligen tempel en uwen naam belijden.

Om uwe barmhartigheid en uwe waarheid : want Gij hebt uwen heiligen naam boven alles verheerlijkt.

Op welken dag ik U aanroepe, verhoor mij : Gij zult de kracht in mijne ziel vermeerderen.

Dat alle koningen der aarde U belijden, Heer! want zij hebben al de woorden uws monds gehoord.

En dat zij zingen in de wegen des Heeren : want de glorie des Heeren is groot.

Want de Heer is hoog verheven, en Hij ziet op de nederigen : en de hoogmoedigen kent Hij van verre.

Al wandel ik te midden der kwellingen, zult Gij mij het leven behouden : en tegen de gramschap mijner vijanden hebt Gij uwe hand uitgestrekt, en uwe regterhand behoudt mij.

De Heer zal het voor mij vergelden ; Heer! uwe barmhartigheid is eeuwig-

durend; versmaad toch het werk uwer handen niet.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Heer! versmaad toch het werk uwer handen niet.

v. Ik hoorde eene stem van den hemel, tot mij zeggende:

R. Zalig zijn de dooden, die in den Heer sterven.

Voor den Lofzang van Maria.

Antiph. Al wat de Vader mij geeft, — enz.

MAGNIFICAT.

Mijne ziel verheft den Heer.

En mijn geest juicht in God, mijnen Zaligmaker.

Omdat Hij de nederigheid zijner dienstmaagd heeft gadegeslagen; want zie, van nu af zullen alle volkeren mij zalig noemen.

Want Hij heeft aan mij groote dingen gedaan, Hij die magtig is: heilig is zijn naam.

En zijne barmhartigheid strekt zich uit door alle geslachten, over degenen die Hem vreezen.

Hij heeft krachtige dingen door zijnen arm gedaan: Hij heeft de hoovaardigen verstrooid door de gedachten hunner harten.

De magtigen heeft Hij van den zetel afgestooten, en de ootmoedigen heeft Hij verheven.

De hongerigen heeft Hij met goederen vervuld, en de rijken heeft Hij ledig weggezonden.

Hij heeft Israël, zijnen dienaar, opgenomen: gedachtig zijnde aan zijne barmhartigheid.

Gelijk Hij tot onze vaders gesproken heeft: tot Abraham en zijn zaad in eeuwigheid.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Al wat de Vader mij geeft, zal tot mij komen: en die tot mij komt, zal ik niet verwerpen.

Onze Vader, enz. (*knielende, gelijk mede de volgende psalmen.*)

v. En leid ons niet in bekoring.

A. Maar verlos ons van den kwade.

PSALM CXLV. *

Loof den Heer, mijne ziel! ik zal den Heer loven in mijn leven; ik zal mijnen God lofzangen zingen, zoo lang als ik aanwezen zal hebben.

* Als men de Vigiliën met de drie Nocturnen of negen Lessen leest, wordt de Psalm *looft den Heer, mijne ziel*, enz. niet gelezen, maar wel de drie Verzen, Responsoriën en het Gebed.

Betrouwt toch niet op de vorsten, noch op de kinderen der menschen, in welke geene behoudenis is.

Hun geest zal er uitgaan, en zij zullen tot hunne aarde wederkeeren; en op dien dag zullen al hunne gedachten vergaan.

Zalig is hij, die den God van Jacob tot zijnen helper heeft: die zijn betrouwen stelt op den Heer zijnen God, die hemel en aarde, de zee en al wat er in is, gemaakt heeft.

Die getrouw blijft in eeuwigheid; die de verdrukten regt doet, die den hongerigen spijs verleent.

De Heer ontbindt de gevangenen: de Heer maakt de blinden ziende.

De Heer rigt de nedergestootenen op: de Heer bemint de regtvaardigen.

De Heer bewaart de vreemdelingen: weduwen en weezen zal Hij beschermen, en de wegen der zondaars zal Hij verwoesten.

De Heer zal regeeren in eeuwigheid: uw God, o Sion, van geslachte tot geslachte.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

v. Van de poorten der helle.

A. Verlos, Heer, hunne zielen.

v. Dat zij rusten in vrede.

A. Amen.

N. Heer! verhoor mijn gebed.

A. En mijn geroep kome tot U.

Gebed voor Bisschoppen of Priesters.

ô God, die uwen dienaar N. tot de waardigheid van Bisschop (*of* van Priester) verheven hebt, hem deel gevende aan het Priesterschap der Apostelen: geef ook dat hij met hen de hemelsche glorie eeuwig genieten moge. Door onzen Heer Jesus Christus, enz.

Gebed voor een Manspersoon.

Verhoor, o Heer! de gebeden, door welke wij uwe barmhartigheid cotmoedig smeeken, dat Gij de ziel van uwen dienaar N. die Gij uit deze wereld geroepen hebt, in het verblijf van vrede en licht plaatsen wilt, en haar in de glorie uwer Heiligen doet deelen. Door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

Gebed voor eene vrouwelijke overledene

God, die oneindig goed zijt! wij smee-
ken U, ontferm U over de ziel uwer die-
naresse N. en geef haar deel aan de eeu-
wige zaligheid, nadat Gij haar van de
besmetting dezès sterfelijken levens ver-

lost hebt. Dit bidden wij, door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

Gebed voor Vrienden en Weldoeners.

ô God, die den zondaren vergiffenis schenkt, en behagen schept in de zaligheid der menschen : wij smeeken uwe barmhartigheid, door de voorspraak van de gelukzalige Maria altijd Maagd, en van al uwe Heiligen, dat Gij onze broeders, bloedverwanten en weldoeners, welke uit deze wereld gescheiden zijn, tot de eeuwige gelukzaligheid toelaten wilt. Door Jesus Christus onzen Heer.

Voor alle geloovige Zielen.

ô God, Schepper en Verlosser van alle geloovigen ! schenk aan al uwe dienaars en dienaressen vergiffenis van al hunne zonden, opdat zij de genadige kwijtschelding, daar zij altijd naar verlangd hebben, door onze ootmoedige gebeden mogen verwerven. Gij, die leeft en regeert, in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Gebed voor Vader of Moeder.

ô God, die ons bevolen hebt vader en moeder te eeren : ontferm U over de ziel mijns vaders (mijner moeder, *of* over de zielen mijner ouders.) Vergeef zijne (hare

hunne) zonden, en geef dat ik hem (haar *of* hen) eenmaal in het verblijf der eeuwige glorie aanschouwen moge. Door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

Gebod op den sterfdag.

Heer! wij bevelen U de ziel aan van uwen dienaar (van uwe dienaressen) N., opdat hij, (zij) de wereld afgestorven zijnde, bij U leven moge, en wat hij (zij) door de krankheid der menschelijke handelingen misdreven heett, door uwe genadige goedertierenheid moge uitgewischt worden. Door Jesus Christus onzen Heer. Amen.

Gebod op een Jaargetijde.

O God, aan wien het eigen is te sparen en genadig te zijn: verleen aan de zielen uwer dienaren en dienaressen, welker jaargetijde wij houden, de plaats van verkoeling, de rust der zaligheid en den luister des eeuwigen lichts. Door Jesus Christus, onzen Heer. Amen.

v. Heer! geef hem (haar) de eeuwige rust.

A. En dat het eeuwige licht hem (haar) verschijne.

v. Dat hij (zij) ruste in vrede.

A. Amen.

TE METTEN.

INVITATORIUM. De Koning, voor wien alles leeft: komt, laat ons Hem aanbidden.

Andermaal. De Koning, voor wien alles leeft: komt, laat ons Hem aanbidden.

PSALM CXIV.

Komt, laten wij ons verblijden voor den Heer: laat ons juichen voor God onzen behoeder: laat ons zijn aanschijn te gemoet gaan, met lofen met psalmen, Hem vrolijk lofzingen.

De Koning, voor wien alles leeft: komt, laat ons Hem aanbidden.

Want de Heer is een groote God, en een Koning boven alle goden: want de Heer zal zijn volk niet verstooten; want al de grenzen der aarde zijn in zijne hand, en Hij overziet de hoogten der bergen.

Komt, laat ons Hem aanbidden.

De zee behoort Hem toe, en Hij heeft haar gemaakt, en zijne handen hebben

† Dit Invitatorie leest men op Allerzielendag, en als men drie Nocturnen leest: anders begint men de Antiphoon en Psalm van den dag, b. v. maandag en donderdag de eerste Nocturne, dinsdag en vrijdag de tweede, en woensdag en zaterdag de derde.

de aarde toebereid. Komt, laat ons aanbidden en nedervallen voor God : laat ons weenen voor den Heer, die ons gemaakt heeft; want Hij is de Heer, onze God, en wij zijn volk, en de schapen zijner weide.

De Koning, voor wien alles leeft : komt, laat ons Hem aanbidden.

Heden, als gij zijne stem hoort, verhardt toch uwe harten niet, gelijk ten tijde der verbittering, ten dage der terging in de woestijn, alwaar uwe vaders mij getergd hebben, en mij beproefd en mijne werken gezien hebben.

Komt, laat ons Hem aanbidden.

Veertig jaren lang was ik nabij dit geslacht en zeide : altijd dwalen zij met het hart, en mijne wegen hebben zij niet gekend. Daarom heb ik in mijne gramschap gezworen, dat zij in mijne rust niet zullen ingaan.

De Koning, voor wien alles leeft ; komt, laat ons Hem aanbidden,

Heer ! geef hun de eeuwige rust.

En dat het eeuwige licht hun verschijne.

Komt, laat ons Hem aanbidden.

De Koning, voor wien alles leeft ; komt, laat ons Hem aanbidden.

EERSTE NOCTURNE. (NACHTWAAK.)

Antiph. O Heer!

PSALM V.

Luister naar mijne woorden : Heer ! let op mijn geroep.

Luister naar de stem mijns gebeds, o mijn Koning en mijn God ! want tot U zal ik bidden. Heer ! van 's morgens vroeg zult Gij mijne stem hooren.

Van 's morgens vroeg zal ik voor U staan en beschouwen ; want Gij zijt geen God die de ongerechtigheid begeert.

Ook zal de boosaardige bij U geene woonplaats vinden : ende onregtvaardigen zullen voor uwe oogen niet bestaan.

Gij haat allen die onregt bedrijven : die leugentaal spreken zult gij vernielen.

De Heer heeft een' gruwel van den bloedgierigen en van den bedrieger ; maar ik zal, door de grootheid uwer barmhertigheid, ingaan in uw huis.

Ik zal U aanbidden in uwen heiligen tempel, in uwe vrees.

Heer ! geleid mij in uwe gerechtigheid, om mijner vijanden wil ; maak dat mijn handel regt zij voor uw aanschijn.

Want er is geen waarheid in hunnen mond : hun hart is vol tjdelheid.

Hunne keel is een open graf: hunne tong gebruiken zij om te bedriegen: vonnis hen, o God!

Laat hen van hunne gedachten verval-
len, om de menigvuldigheid hunner boos-
heden; want zij hebben U, o Heer! ge-
tergd.

Maar laat allen, die in U hopen, zich
verblijden. In eeuwigheid zullen zij zich
verheugen, en Gij zult in hun wonen.

Allen die uwen naam beminnen, zullen
op U roemen: want Gij zult de regt-
vaardigen zegenen.

Heer! Gij hebt ons met uwe goedgun-
stigheit als met een schild bedekt.

Heer! geef hun de eeuwige rust.

En dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. ô Heer! maak dat mijn handel
regt zij voor uw aanschijn.

Antiph. Wend U tot mij Heer!

PSALM VI.

Heer! straf mij niet in uwen toorn,
enz. zie *bladz.* 45.

Heer! geef hun de eeuwige rust.

En dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. Wend U tot mij, Heer! en
verlos mijne ziel: want er is niemand in
den dood die uwer gedachtig is.

Antiph. Opdat hij niet, enz.

PSALM VII.

Heer, mijn God! op U heb ik mijne hoop gesteld: verlos mij van al mijne vervolgers en behoud mij.

Opdat hij niet gelijk een leeuw mijne ziel roove; terwijl er niemand is om mij te verlossen of te behouden.

Heer, mijn God! heb ik zulks gedaan, of zijn mijne handen met onregtvaardigheid bevlekt?

Of heb ik met kwaad beloond, die mij met kwaad betaalden, zoo moet ik te regt, van alles ontbloot, onder mijne vijanden bezwijken.

Dat dan mijn vijand mij vrij vervolge; dat hij mij achterhale; dat hij mij onder zijne voeten werpe en het leven beneme, en mijne eer tot stof make.

Sta op, Heer! in uwe gramschap: verhef uwe magt tusschen de palen uwer vijanden.

Sta op, o Heer, mijn God! volgens het bevel dat Gij uitgesproken hebt; en de vergadering der volkeren zal U omringen.

Om hunnentwil verhef U weder: de Heer zal de volkeren regt doen.

Oordeel mij, o Heer! volgens mijne regtvaardigheid, en volgens de onschuld van mijnen handel.

De boosheid der goddeloozen zal een einde nemen, maar de regtvaardigen zult Gij geleiden, o God! die de harten en nieren doorgrondt.

Mijne regtvaardige hulp is van den Heer; want Hij behoudt degenen die opregt van hart zijn.

God is een regtvaardige, sterke en langmoedige Regter: wordt Hij niet dagelijks tot gramschap verwekt?

Indien gij u niet bekeert, zal Hij zijn zwaard opheffen: Hij heeft zijnen boog gespannen en gereed gemaakt.

Hij heeft er doodelijke schichten op gesteld: Hij heeft zich vurige pijlen toebereid.

Zie, hij (de zondaar) heeft voorgenomen onregt te doen: van smart ging hij zwanger, en ongerechtigheid heeft hij gebaard.

Hij heeft eenen put geopend en ontgraven: en hij is gevallen in den kuil, dien hij gemaakt heeft.

Zijne smart zal op zijn hoofd wederkeeren: en zijne ongerechtigheid zal op zijn hoofd vallen.

Ik zal den Heer danken, om zijne regtvaardigheid; en ik zal lofzangen zingen, den naam des Heeren, des Allerhoogsten.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Ant. Opdat hij niet, gelijk een leeuw,

mijne ziel roove, terwijl er niemand is om mij te verlossen.

v. Van de poorten der hel.

A. Verlos hunne zielen, Heer!

Onze Vader, enz.

EERSTE LES. JOB. VII.

Spaar mij, Heer! want mijne dagen zijn een niet; wat is de mensch, dat Gij hem verheft, of waarom stelt Gij uw hart op hem? Gij bezoekt hem in den morgenstond, en aanstonds beproeft Gij hem. Hoe lang toeft Gij mij te sparen, en toe te laten dat ik mijn speeksel inzwelge? Ik heb gezondigd: wat zal ik U doen, o Behouder der menschen? Waarom hebt Gij mij tot het doel uwer gramschap gesteld, waardoor ik lastig aan mij zelve ben geworden? Waarom neemt gij mijne ongerechtigheid niet weg? Zie, nu zal ik in het stof der aarde slapen; en als gij mij des morgens vroeg zoekt, zal ik er niet meer zijn.

v. Ik weet dat mijn Verlosser leeft, en dat ik in den laatsten dag uit het stof zal verrijzen: en in mijn vleesch zal ik God, mijnen Zaligmaker, aanschouwen.

A. Dien ik zelve zien zal, en geen ander; en mijne oogen zullen Hem aanschouwen.

A. En in mijn vleesch zal ik God, mijnen Zaligmaker, aanschouwen.

TWEEDE LES. JOB. X.

Het verdriet mijne ziel te leven : ik zal mijne woorden tegen mij laten gaan ; ik zal in de bitterheid mijner ziel spreken , en tot God zeggen : veroordeel mij toch niet. Geef mij te kennen , waarom Gij aldus met mij handelt. Dunkt het U goed te zijn , dat Gij mij bezwaart , dat Gij mij , het werk uwer handen , verdrukt ; en dat Gij de raadslagen der goddeloozen begunstigd ? Hebt Gij vleeschelijke oogen ? Ziet Gij de dingen zoo als de menschen die zien ? Zijn uwe dagen als de dagen eens menschen , en uwe jaren aan der menschen jaren gelijk , om onderzoek te doen naar mijne ongerechtigheid , en te vernemen naar mijne zonden ? Gij weet immers , dat ik niets ongodelijks bedreven heb. Doch er is niemand die mij uit uwe hand kan verlossen.

A. ô Heer , die Lazarus , toen hij reeds stinkende was , uit het graf hebt doen verrijzen : geef hun rust in de plaats der verzoening.

v. Gij die komen zult om levenden en dooden te oordeelen , en de wereld , door het vuur.

A. Geef hun rust in de plaats der verzoening.

DERDE LES. JOB. X.

Uwe handen hebben mij gemaakt en mij van rondsomme de gestalte gegeven; en zult Gij mij zoo aanstonds vernietigen? Wees toch indachtig, bid ik U, dat Gij mij als potaarde gevormd hebt. en mij tot stof hebt doen wederkeeren. Hebt Gij mij niet gemolken als melk en als kaas geronnen? Met vel en vleesch hebt Gij mij bekleed; met beenderen en zenuwen hebt Gij mij zaâmgehecht; Gij hebt mij het leven geschonken en weldaden bewezen: en uwe zorg heeft mijnen geest bewaard.

A. Waar zal ik mij voor uw aangezicht verbergen, o Heer! als Gij de aarde zult komen oordeelen; daar ik zoo zeer gezondigd heb ten tijde van mijn leven?

v. Ik sta verschrikt over mijne misdaden en beschaamd voor uwe oogen; verwijs mij toch niet, als Gij zult ten oordeel komen.

A. Daar ik zoo zeer gezondigd heb, ten tijde van mijn leven.

v. Heer! geef hun de eeuwige rust: en dat het eeuwige licht hun verschijne.

A. Daar ik zoo zeer gezondigd heb, ten tijde van mijn leven.

TWEEDE NOCTURNE.

Antiph. In de plaats der weide.

PSALM XXII.

De Heer bestuurt mij; niets zal mij ontbreken: Hij heeft mij in eene goede weide gesteld.

Hij voedt mij in den omtrek van verfrisschende wateren: Hij verkwikt mijne ziel.

Hij geleidt mij op de wegen der regtvaardigheid, om zijnen naam.

Al ging ik ook in het midden der schaduwen des doods, zou ik toch niet vreezen, omdat Gij met mij zijt.

Uw stok en staf vertrooste mij.

Gij hebt in mijn aanschouwen eene tafel bereid, tegen die mij kwellen.

Gij hebt mijn hoofd vet gemaakt met olie: en hoe kostelijk is mijne dronkenmakende kelk.

En uwe barmhartigheid zal mij navolgen, al de dagen mijns levens.

Opdat ik wonen zoude in het huis des Heeren, tot de langheid der dagen.

Heer! geef hun de eeuwige rust.

En dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. In de plaats der weide heeft Hij mij gesteld.

PSALM XXIV.

Antiph. Wil, Heer, de misdaden.

Tot U, Heer! heb ik mijne ziel opgeheven: mijn God! in U heb ik betrouwen, ik zal niet beschaamd worden.

En laat mijne vijanden mij niet bespotten: want allen, die U verbeiden, zullen niet beschaamd worden.

Laat ze beschaamd worden allen, die onregtvaardigheden te vergeefs doen.

Toon mij, Heer, uwe wegen, en leer mij uwe palen.

Beschik mij in uwe waarheid, en leer mij; want Gij zijt mijn God, mijn Zaligmaker: in U heb ik verbeid den geheelen dag.

Wees gedachtig, Heer, uwer genade en uwe barmhartigheden, die van het begin der wereld zijn.

De misdaden mijner jeugd, en mijner onwetendheden gelieft, Gij niet te gedenken.

Naar uwe barmhartigheid, wees mij gedachtig, om uwe goedheid, Heer!

Zoet en regt is de Heer; daarom zal Hij eene wet geven aan hen, die in den weg misdoen.

Hij zal de zachtmoedigen beschikken in het oordeel: Hij zal den goedertierenen zijne wegen leeren.

Al de wegen des Heeren zijn barmhertigheid en waarheid, aan die zijn verbond en zijne getuigenissen zoeken.

Om uwen naam, Heer! zult Gij mijne zonden genadig wezen: want die zijn veelvuldig.

Wie is de mensch die den Heer vreest? eene wet heeft Hij hem gesteld, in den weg dien hij gekozen heeft.

Mijne ziel zal in goede dingen wonen: en zijn zaad zal de aarde erfen.

De Heer is eene vastigheid dergenen die Hem vreezen: en zijn verbond is om het hen te laten weten.

Mijne oogen zijn altijd tot den Heer; want Hij zal mijne voeten uit den strik trekken.

Zie op mij, en ontferm U mijner; want ik ben ellendig en arm.

De benaauwdheden mijns harten zijn vermenigvuldigd; van mijne noodwendigheden verlos mij.

Aanzie mijne ellende en mijnen arbeid, en vergeef mij al mijne misdaden.

Aanzie mijne vijanden, want zij zijn vermenigvuldigd; en met eenen ongeregtigen haat, haten zij mij.

Bewaar mijne ziel, en verlos mij: ik zal niet beschaamd zijn; want ik heb in U gehoopt.

ô God! verlos Israël uit al zijne verdrukkingen.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. Wil, Heer, de misdaden mijner jeugd en mijner onwetendheden niet gedenken.

PSALM XXVI.

Antiph. Ik geloof de goederen des Heeren.

De Heer is mijn licht en mijne zaligheid: wien zal ik vreezen?

De Heer is de beschermder mijns levens: voor wien zal ik beven?

Als de kwaaddoeners bij mij komen, om mijn vleesch te eten.

Die mij kwellen, mijne vijanden; zij zijn krank geworden en gevallen.

Als er krijgsheeren tegen mij staan, zal mijn hart niet vreezen.

Is het dat er een strijd tegen mij opstaat, daarin zal ik hopen.

Een ding heb ik van den Heer begeerd, dit zal ik verzoeken: dat ik mag wonen in het huis des Heeren, al de dagen mijns levens.

Opdat ik zien moge de wellusten des Heeren, en bezoeken zijnen tempel.

Want hij heeft mij verborgen in zijn

tabernakel; in den kwaden dag heeft Hij mij beschermd, in het verborgene van zijne woonplaats.

Op eene rots heeft Hij mij verheven: en nu heeft Hij mijn hoofd verheven boven mijne vijanden.

Ik ben omgegaan, en ik heb geofferd in zijn tabernakel eene offerande des roepens (een danklied); ik zal zingen en den Heer met zangen vereeren.

Verhoor, Heer, mijne stem, waarmede ik tot U geroepen heb: ontferm U mijner en verhoor mij.

Tot U heeft mijn hart gesproken; mijn aangezicht heeft U gezocht; uw aanschijn, Heer, zal ik zoeken.

Wil uw aanschijn van mij niet afkeeren, en wijk niet in uwe gramschap van uwen dienaar.

Wees mijn helper, verlaat mij niet, noch versmaad mij niet, o God, mijn Zaligmaker!

Want mijn vader en mijne moeder hebben mij verlaten; maar de Heer heeft mij opgenomen.

Onderwijs mij, Heer! in uwen weg, en geleid mij in het regte voetpad, om mijne vijanden.

Lever mij niet in de handen dergenen die mij kwellen; want tegen mij zijn opgestaan booze getuigen, en de

boosheid heeft tegen zich zelve gelogen.

Ik geloof de goederen des Heeren in het land der levenden te zien.

Verwacht den Heer, en wees kloek: uw hart worde versterkt, en verbeide den Heer.

Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwige licht hun verschijne.

Antiph. Ik geloof de goederen des Heeren in het land der levenden te zien.

v. De Heer stelle hen met de prinsen.

A. Met de vorsten des volks.

Onze Vader, enz. (in stilte.)

VIERDE LES. JOB. XII.

Antwoord mij, hoe groot is het getal mijner ongeregtigheden en zonden? Maak mij mijne overtredingen en misdaden bekend. Waarom verbergt Gij uw aangezicht voor mij, en beschouwt Gij mij als uwen vijand? Gij toont uwe magt tegen een blad, hetwelk door den wind weggevoerd wordt; Gij vervolgt eenen dorren stoppel; Gij schrijft bitterheden tegen mij en wilt mij vernielen, om de zonden mijner jeugd; Gij hebt mij in boeijen gekneld; Gij let op al mijne paden, en al mijne voetstappen slaat Gij gade: daar ik weldra vergaan zal als verrotting, en als een kleed zal worden, hetwelk door de motten gegeten wordt.

A. Gedenk toch dat mijn leven niets is dan wind : het aangezicht der menschen zal mij niet meer aanschouwen.

v. Uit de diepten heb ik tot U geroepen : Heer ! Heer ! verhoor mijne stem.

A. Het aangezicht der menschen zal mij niet meer aanschouwen.

VIJFDE LES. JOB. XIV.

De mensch , van eene vrouw geboren , leeft eenen korten tijd en is vol van ellenden. Hij verschijnt als eene bloem , en wordt straks vertreden. Als eene schaduw vliedt hij , en blijft nooit in denzelfden staat. En gewaardigt Gij U op eenen zoodanigen uwe oogen te slaan en met hem in het regt te treden ? Wie kan dengenen rein maken , die van onzuiver zaad ontvangen is ? Zijt gij niet de eenige die zulks vermoogt ? Kort zijn de dagen des menschen : het getal zijner maanden is bij U besloten ; Gij hebt hem palen gesteld , welke hij niet kan te buiten treden. Wijk nog een weinig van hem , opdat hij ruste : tot dat hij , als een huurling , het gewenschte einde van zijnen dag bereike.

A. Wee mij , dat ik zoo zeer gezondigd heb in mijn leven ! Wat zal ik zondaar doen ? Tot wien zal ik vlugten dan tot U ? o mijn God ! wees mij genadig , als Gij komen zult , ten jongsten dage.

v. Mijne ziel is zeer ontsteld ; doch Gij Heer ! komt haar te hulp.

A. Wees mij genadig , als Gij komen zult , ten jongsten dage !

ZESDE LES. JOB. XIV.

Van wien verkrijg ik , dat Gij mij in het graf beschermt en mij verbergt , tot dat uwe verbolgenheid is voorbijgegaan , en Gij mij eenen tijd stelt dat Gij mijner gedenkt ? Meent gij , dat een mensch , die gestorven is , weder leven zal ? Al de dagen , in welke ik nu strijde , zal ik wachten , tot dat mijne verandering komt. Gij zult mij roepen , en ik zal U antwoorden : Gij zult uwe regterhand toereiken aan het werk uwer handen. Ik weet wel , dat Gij al mijne voetstappen geteld hebt ; maar wees mijner zonden genadig !

A. Heer ! gedenk mijner zonden niet , als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

v. Heer ! maak dat mijn handel regt zij voor uwe oogen.

A. Als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

v. Heer ! geef hun de eeuwige rust , en dat het eeuwige licht hun verschijne.

A. Als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

DERDE NOCTURNE.

Antiph. Het behage U, Heer!

PSALM XXIX.

Wandelende heb ik den Heer verbeid,
en Hij heeft op mij gelet.

Hij heeft mijne gebeden verhoord; Hij
heeft mij uit den poel der ellende en uit
de vuiligheid des slijks getrokken.

Hij heeft mijne voeten op eene steen-
rots gesteld, en mijne gangen regt gemaakt.

Hij heeft mij een nieuw gezang in den
mond gegeven, een' lofzang voor onzen
God.

Velen zullen, dit ziende, den Heer
vragen en op hem hopen.

Zalig is de mensch, wiens hoop is in
den naam des Heeren; die zijne oogen
niet wendt naar de ijdelheden of valsche
dwaasheden.

ô Heer, mijn God! Gij hebt menig-
vuldige wonderen verrigt: niemand is U
gelijk in uwe gedachten.

Ik heb ze verkondigd en er van ge-
sproken; zij zijn ontelbaar vermenigvul-
digd.

Slachtoffers en spijsoffers hebt Gij niet
gewild; maar Gij hebt mij de ooren ge-
opend.

Brandoffers en offeranden voor de zonden hebt Gij niet begeerd; toen zeide ik: zie, ik kom.

In het begin des boeks is van mij geschreven.

Dat ik uwen wil zou doen, mijn God! ik heb het begeerd, en uw wil is in het midden mijns harten.

Ik heb uwe regtvaardigheid verkondigd in eene groote vergadering; zie, mijne lippen zal ik niet verbieden: Gij weet het, Heer!

Uwe regtvaardigheid heb ik niet in mijn hart verborgen; van uwe waarheid en zaligheid heb ik gesproken.

Uwe barmhartigheid en waarheid heb ik niet verborgen gehouden, voor de vergadering der menigte.

Gij dan, Heer, wend uwe barmhartigheid niet van mij af: uwe barmhartigheid en uwe waarheid hebben mij altijd behouden.

Want de ellenden die mij omringden zijn ontelbaar; mijne ongeregtigheden hebben mij zoo overrompeld, dat ik ze niet overzien kan.

Zij zijn menigvuldiger dan de haren van mijn hoofd; en mijn hart heeft mij verlaten.

Het behage U, Heer, mij te verlossen; zie op, om mij te helpen.

Dat zij beschaamd worden en terugwijken, die mijne ziel zoeken om ze weg te nemen.

Dat zij met schande terug gedreven worden, die mij kwaad willen.

Dat zij aanstonds hunne schande dragen, die mij zeggen : ha ! ha !

Dat allen die U zoeken vrolijk en verheugd zijn over U ; en dat zij die uwe zaligheid beminnen, altijd zeggen : de Heer zij verheerlijkt.

Maar ik ben behoeftig en arm : de Heer is mijn verzorger.

Mijn helper en mijn heschermmer zijt Gij : mijn God, vertoef niet !

Heer ! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Het behage U, o Heer ! mij te verlossen : Heer ! zie op, om mij te helpen.

PSALM XL.

Antiph. Genees, Heer !

Zalig is hij die acht geeft op de behoeftigen en armen : in den kwaden dag zal de Heer hem verlossen.

De Heer beware hem en make hem levend : Hij make hem zalig op aarde, en levere hem niet over aan den wil zijner vijanden.

De Heer ondersteune hem op het bed

zijner smarten: Gij hebt zijn bed geheel omgeschud in zijne krankheid.

Ik zeide: Heer! ontferm U mijner, genees mijne ziel: want ik heb tegen U gezondigd.

Mijne vijanden hebben kwaad van mij gezegd; wanneer zal hij sterven, en wanneer zal zijn naam vergaan?

Als er iemand binnen kwam om te zien, dan sprak hij valschelijk; zijn hart vergaderde boosheden voor zich.

En buitengaande sprak hij er van.

Al mijne vijanden mompelden tegen mij; tegen mij hebben zij kwaad gedaan.

Een misdadig woord hebben zij tegen mij besloten: zou hij, die slaapt, wel weder opstaan?

Zelfs de mensch mijns vredes, op wien ik vertrouwde, die mijn brood at, heeft mij grootelijks vertreden.

Maar Gij, Heer, ontferm U mijner, en rigt mij weder op: en ik zal het hem vergelden.

Hieraan heb ik gezien, dat Gij mij genegen zijt; want mijn vijand zal zich niet verblijden over mij.

Maar Gij hebt mij om mijne onschuld ondersteund; Gij hebt mij vastgesteld voor uw aanschijn, in eeuwigheid.

Geloofd zij de Heer, de God van Israël;

van eeuw tot eeuw; dat het geschiede,
dat het geschiede!

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Genees, Heer, mijne ziel: want
ik heb tegen U gezondigd.

PSALM XLI.

Antiph. Mijne ziel heeft dorst gehad.

Gelijk een hert verlangt naar de water-
bronnen, zoo verlangt mijne ziel naar U,
o God!

Mijne ziel heeft dorst gehad naar den
magtigen en levenden God; wanneer zal
ik komen en verschijnen voor Gods aan-
schijn?

Mijne tranen zijn mijn brood geweest
dag en nacht; omdat men dagelijks te-
gen mij sprak: waar is uw God?

Als ik aan deze dingen dacht, heb ik
mijne ziel in mij uitgestort; want ik zal
overgaan tot de plaats van het wonder-
lijk tabernakel, tot het huis Gods.

Onder de stem van vreugde en lof, on-
der het geluid dergenen die feest houden.

Waarom zijt gij bedroefd, mijne ziel?
waarom ontstelt gij mij?

Hoop op God; want ik zal Hem nog
loven, de zaligheid mijns aangezigts en
mijn God.

Mijne ziel is in mij ontsteld: daarom

zal ik aan U gedachtig zijn uit het land der Jordaan en van Hermon, van het klein gebergte.

De eene afgrond roept den anderen, onder het gedruisch uwer watersluizen.

Al uwe hooge vloed en golven zijn over mij gegaan.

Des daags heeft de Heer zijne barmhartigheid bevolen, en des nachts zijnen lofzang.

Ik zal tot God zeggen : Gij zijt mijn beschermer.

Waarom hebt Gij mij vergeten, en waarom ga ik bedroefd als de vijand mij kwelt ?

Als mijne beenderen vermorzeld werden, beschimpten mij mijne vijanden, die mij verdrukten.

Daar zij mij dagelijks zeiden : waar is uw God ?

Waarom zijt gij bedroefd, mijne ziel ? waarom ontroert gij mij ?

Hoop op God ; want ik zal hem nog loven, de zaligheid mijns aangezigts en mijn God.

Heer ! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Mijne ziel heeft dorst gehad naar den magtigen en levenden God ; wanneer zal ik komen en verschijnen voor Gods aangezicht ?

v. Lever hen, die U loven, niet over aan de wilde dieren.

A. En vergeet niet eindelijk de zielen uwer ellendigen.

Onze Vader, enz. (in stilte.)

ZEVENDE LES. JOB. XVII.

Mijn geest vermindert : mijne dagen worden verkort: voor mij blijft niets over dan het graf. Ik heb niet gezondigd , en evenwel ziet mijn oog slechts bitterheid. Heer ! verlos mij en stel mij bij U , en dat dan ieders hand tegen mij strijde. Mijne dagen zijn verdwenen, mijne gedachten zijn verstrooid en pijnigen mijn hart. Zij hebben den nacht veranderd in den dag, en na de duisternis verlang ik wederom naar het licht. Maar, of ik al wachte, het graf zal mijne woning zijn : in de duisternis heb ik mijn bed gemaakt. Tot de verrotting heb ik gezegd : gij zijt mijn vader; en tot de wormen : gij zijt mijne moeder en zuster. Waar is dan nu mijne verwachting, en wie let op mijn wachten ?

A. Dewijl ik dagelijks zondig en geene boetvaardigheid doe, ontroert mij de vrees des doods : want in de hel is geene verlossing : ontferm U mijner, o God ! en verlos mij.

ô God ! behoud mij, om uwen naam; verlos mij door uwe kracht.

A. Want in de hel is geene verlossing :
ontferm U mijner, o God! en behoud mij.

ACHTSTE LES. JOB. XIX.

Mijn vleesch verteerd zijnde, kleeft mijn
gebeente aan mijn vel; de lippen blijven
alleen over mijne tanden. Ontfermt u mij-
ner, ontfermt u mijner, gij ten minste
mijne vrienden; want de hand des Heeren
heeft mij getroffen. Waarom verzadigt gij
u met mijn vleesch? Och, of mijne woor-
den wierden opgeschreven of in een boek
aangeteekend, of met eenen ijzeren griffel
op eenen looden plaat gesneden werden,
of met eenen beitel in eenen harden steen
uitgehouwen! Want ik weet dat mijn Ver-
losser leeft, en dat ik ten jongsten dage
uit de aarde verrijzen zal: ik zal weder
met mijn vel bekleed worden, en in mijn
vleesch zal ik mijnen God aanschouwen.
Dien ik zien zal, ik zelve, en niemand
anders: wien mijne eigene oogen zullen
aanschouwen. Deze hoop is in mijnen
boezem opgesloten.

A. Heer! oordeel mij niet naar mijne
werken: ik heb niets gedaan voor uwe
oogen, hetwelk waarde heeft; daarom
bid ik uwe opperste goedheid, dat Gij
mijne boosheid wilt uitwischen, o God!

v. Wasch mij nog meer van mijne

ongerechtigheid, en reinig mij van mijne misdaden.

A. Daarom bid ik uwe opperste goedheid, dat Gij mijne boosheid wilt uitwissen, o God!

NEGENDE LES. JOB. X.

Waarom hebt Gij mij uit de moeder voortgebracht? ach, of ik vernietigd ware geworden, zonder dat mij ooit iemand gezien had! Ik zou dan geweest zijn, als of ik niet bestaan had, en van de moeder ware weggedragen naar het graf. Zal de korthed mijner dagen niet haast een einde nemen? Gedoog dan dat ik mijne smart een weinig beweene: alvorens ik henen ga, zonder terug te keeren naar dat duistere land, hetwelk overdekt is met de donkerheid des doods; een land van ellende en duisterheid, waar de schaduw des doods, waar geene orde maar eeuwigdurende afschrik woont.

v. Verlos mij, o Heer! van de wegen der hel, Gij die de koperen deuren gebroken hebt, uwe dienaars bezoekende in den kerker der hel, en licht gevende, om U te aanschouwen, hun die in de pijnen der duisternissen waren.

A. Die riepen en zeiden: Gij zijt eindelijk gekomen, onze Verlosser!

v. Heer! geef hun de eeuwige rust, en dat het eeuwige licht hun verschijne.

A. Hun die in de pijnen der duisternissen waren.

Het volgende Responsorium leest men op Allerzielendag, en als drie Nocturnen gelezen worden.

A. Heer! verlos mij van den eeuwigen dood, in dien vreeselijken dag, als de hemelen en de aarde zullen beroerd worden: als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

v. Bevend ben ik geworden, en ik vrees als de onderzoeking komen zal en de toekomstende gramschap.

A. Als de hemelen en de aarde zullen beroerd worden: als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

v. Die dag is een dag van gramschap, van benaauwdheid en ellende; een groote en zeer bittere dag.

A. Als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

v. Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

A. ô Heer! verlos mij van den eeuwigen dood in dien vreeselijken dag, als de hemelen en de aarde zullen beroerd worden, als Gij de wereld zult komen oordeelen door het vuur.

DE LAUDES.

PSALM L.

Antiph. Mijne vermorzelde beenderen.
Ontferm U mijner, enz. *zie bladz.* 50.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Mijne vermorzelde beenderen
zullen zich verheugen.

PSALM XIV.

Antiph. Heer! verhoor mijn gebed.

U komt den lofzang toe in Sion, o
God! en in Jeruzalem zal U de belofte
betaald worden.

Verhoor mijn gebed: alle vleesch zal
tot U komen.

De woorden der boozen zijn magtiger
geworden dan wij: doch Gij zult onze
boosheden verzoenen.

Zalig hij, dien Gij verkoren en opge-
nomen hebt: hij zal in uwe voorhoven
wonen.

Wij zullen vervuld worden met de goe-
deren van uw huis: heilig is uw tempel.

Wonderlijk in gerechtigheid.

Verhoor ons God, onze Zaligmaker!
Gij die de hoop zijt van al de einden der
aarde, en in de verheid der zee.

Die de bergen, bereid in uwe kracht,
met magt omgordt.

Die de holle zee beroert, en het gedruisch harer golven.

De volkeren zullen verbaasd worden.

En zij, die aan de grenzen wonen, zullen vreezen voor uwe teekenen : den morgen en den avond zult Gij vrolijk maken.

Gij bezoekt de aarde en bevochtigt ze mildelijk en vermeedert haren rijkdom.

De beek Gods is met water gevuld : Gij bereidt hun spijs; want alzoo is hare bereiding.

Maak hare rivieren vol, vermenigvuldig haar gewas : in hare regendruppelen zal zij vrolijk groeijen.

Gij zult den jaarkring in uwe goedertierenheid zegenen : uwe velden zullen met vruchtbaarheid vervuld worden.

Vruchtbaar zal het uitgelegene der woestijn worden, en de heuvelen zullen met blijdschap worden omringd.

De rammen der schapen zijn bekleed; de dalen overvloeiend van tarwe : men zal er juichen en lofzangen zingen.

Heer ! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Heer ! verhoor mijn gebed ; alle vleesch zal tot U komen.

PSALM LXII.

Antiph. Uwe regterhand.

ô God, mijn God! tot U waak ik van den vroegen morgen.

Mijne ziel heeft naar U gedorst : hoe menigmaal heeft mijn vleesch dorst gehad naar U.

In een woest en ongebaand en dor land ;
alzoo heb ik mij voor U vertoond in het heilige, opdat ik uwe kracht en uwe glorie zoude zien.

Want uwe barmhartigheid is beter dan het leven : mijne lippen zullen U loven.

Alzoo zal ik U zegenen in mijn leven,
en in uw naam zal ik mijne handen opheffen.

Als met vettigheid des ingewands en met smeer worde mijne ziel verzadigd ; en met lippen des juichens zal ik U loven.

Als ik aan U denk op mijn bed : van 's morgens vroeg zal ik op U denken ; want Gij zijt mijn helper geweest.

En onder het deksel uwer vleugelen zal ik mij verblijden : mijne ziel is aan U gehecht, uwe regterhand heeft mij ondersteund.

Maar zij hebben te vergeefs mijne ziel gezocht : zij zullen in het onderaardsche nederdalen.

Zij zullen geleverd worden in de handen des zwaards : zij zullen het deel zijn der vossen.

Maar de koning zal zich in God ver-

blijden : allen die bij hem zweeren , zullen zich beroemen , omdat de mond der kwaadsprekers gestopt is.

N. B. *Hier wordt niet gezegd* : Heer ! geef hun de eeuwige rust, enz.

PSALM XXIV.

God zij ons barmhartig en zegene ons : Hij late zijn aangezicht over ons schijnen en ontferme zich onzer.

Opdat wij op aarde uwen weg kennen : in het midden der volkeren uwe zaligheid.

Dat de volkeren U belijden , o God ! dat alle volkeren U belijden.

Dat de volkeren zich verheugen en verblijden ; want Gij oordeelt de volkeren in regtvaardigheid , en de volkeren bestuurt Gij op aarde.

Dat de volkeren U belijden , o God ! dat alle volkeren U belijden : de aarde heeft hare vrucht gegeven.

Dat God ons zegene , onze God.

Dat God ons zegene , en dat alle einden der aarde Hem vreezen.

Heer ! geef hun de eeuwige rust , enz.

Antiph. Uwe regterhand heeft mij ondersteund.

DE LOFZANG VAN EZECHIAS.

ISAÏAS XXXIII.

Antiph. Van de poorten der hel.

In het midden mijns levens heb ik gezegd : ik zal gaan tot de poorten der hel.

Ik heb het overschot mijner jaren gezocht; ik heb gezegd : ik zal den Heer, mijnen God, niet zien in het land der levenden.

Ik zal de menschen niet meer aanschouwen en die in rust wonen.

De tijd mijns levens is weggenomen en van mij opgerold, gelijk de tenten der herderen.

Mijn leven is afgesneden als de draad van eenen wever : toen die eerst begon, heeft Hij mij afgesneden : eer de morgenstond ten avond gaat, zult Gij mij ten einde brengen.

Ik hoopte tot den morgenstond : als een leeuw heeft hij alle mijne beenderen vermorzeld.

Eer de morgen ten avond gaat, zult Gij mij ten einde brengen : ik zal roepen als het jong eener zwaluwe : als eene duive zal ik kirren.

Mijne oogen zijn bezweken van het opzien naar de hoogte.

Heer! ik lijd geweld; antwoord voor mij: wat zal ik zeggen? Hoe zal Hij voor mij antwoorden, als Hij het zelf gedaan heeft.

Ik zal voor U mijne jaren overdenken in de bitterheid mijner ziel.

Indien men zoo leeft, Heer! en zoodanig het leven is van mijnen geest, zoo zult Gij mij straffen en mij levendig maken; zie, in den vrede is mijne bitterheid de allerbitterste.

Maar Gij hebt mijne ziel van het verderf verlost: Gij hebt al mijne zonden achter uwen rug geworpen.

Want de hel zal U niet belijden; de dood zal U niet loven: zij die in den kuil nederdalen, zullen uwe waarheid niet verwachten.

De levende zal U niet belijden, zoo als ik heden doe: de vader zal uwe waarheid aan zijne kinderen bekend maken.

Heer! behoud mij, en wij zullen onze lofzangen zingen, in het huis des Heeren, al de dagen onzes levens.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Van de poorten der hel, verlos mijne ziel, Heer!

PSALM CXLVIII.

Antiph. Alle geesten.

Looft den Heer uit de hemelen : looft Hem in het hoogste.

Looft Hem , al zijne engelen : looft Hem , al zijne legermagten.

Looft Hem , zón en maan : looft Hem , alle sterren en licht.

Looft Hem , hemelen der hemelen : en alle wateren , die boven de hemelen zijn , looft den naam des Heeren.

Want Hij sprak , en zij waren gemaakt : Hij beval , en zij waren geschapen.

Hij heeft ze in eeuwigheid vastgesteld , en in de eeuwen der eeuwen : Hij heeft ze een voorschrift gegeven , en het zal niet vergaan.

Looft den Heer , aardelingen , draken en alle afgronden :

Vuur , hagel , sneeuw , ijs en stormwinden , die zijn woord doet :

Bergen en alle heuvelen , vruchtgevende boomen en cederen :

Beesten en allerhande vee , slangen en gevederd gevogelte :

Koningen der aarde en alle volkeren , vorsten en alle regters der aarde :

Jongelingen en maagden , ouden en jon-

gen, — looft den naam des Heeren; want zijn naam is alleen verheven.

Zijn lof is boven hemel en aarde: en Hij heeft verheven den hoorn zijns volks.

Dat alle zijne Heiligen lofzangen zingen; de kinderen van Israël, het volk dat Hem nadert.

N. B. *Bij deze of den volgende Psalm wordt niet gezegd; Heer! geef hun de eeuwige rust, enz. maar alleen op het einde van Psalm CI.*

PSALM CXLIX.

Zingt den Heer een nieuw gezang; zijn lof zij in de vergadering der Heiligen.

Dat Israël zich verheuge in Dengene die hem gemaakt heeft: en dat de kinderen Sions in hunnen koning juichen.

Dat ze zijnen naam loven in koorzangen: dat ze trommelen en met de harp Hem lofzingen.

Want de Heer heeft behagen in zijn volk: en Hij heeft de zachtmoedigen ter zaligheid verheven.

De Heiligen zullen juichen in glorie: zij zullen zich verbljden op hunne rustplaatsen.

De verheffingen Gods zijn in hunne keelen: en twee snijdende zwaarden in hunne handen.

Om wraak te nemen over de volkeren :
om de volkeren te straffen.

Om hunne koningen in ketenen te sluiten , en hunne edelen in ijzeren boeijen.

Om over hen het beschreven regt te doen.
Deze glorie is voor al zijne Heiligen.

PSALM CI.

Looft den Heer in zijne Heiligen ; looft
Hem in het uitpansel zijner kracht.

Looft Hem in zijne krachten ; looft
Hem naar de menigvuldigheid zijner
grootheid.

Looft Hem met welluidende cymbalen ;
looft Hem met de cymbalen des juichens.

Alle geesten , looft den Heer.

Heer ! geef hun de eeuwige rust , enz.

Antiph. Alle geesten , looft den Heer.

v. Ik heb eene stem van den hemel
gehoord , mij zeggende :

A. Zalig zijn de dooden , die in den
Heer sterven.

De Lofzang van Zacharias.

LUCAS I.

Antiph. Ik ben de verrijzenis.

Geloofd zij de Heer , de God van Israël ; want Hij heeft zijn volk bezocht
en verlossing gegeven.

En Hij heeft ons opgerigt eenen hoorn der zaligheid, in het huis van zijnen dienaar David.

Gelijk Hij gesproken heeft door den mond zijner heilige Profeten, die van het begin der wereld af geweest zijn.

Dat Hij ons verlossen zou van onze vijanden, en uit de hand van allen die ons haten.

Om barmhartigheid te doen met onze vaderen, en te gedenken aan zijn heilig verbond.

Aan den eed, dien Hij aan onzen vader Abraham gezworen heeft, dat Hij zich aan ons geven zou.

Opdat wij zonder vrees, uit de hand onzer vijanden verlost zijnde, Hem zouden dienen.

In heiligheid en regtvaardigheid, voor zijn aangezicht, al onze dagen.

En gij, kind! zult een Profeet des Allerhoogsten genoemd worden: want gij zult voor het aangezicht des Heeren gaan, om zijne wegen te bereiden.

Om de volle kennis der zaligheid aan zijn volk te geven, tot vergiffenis hunner zonden.

Door de grondelooze barmhartigheid van onzen God, door welke Hij ons bezocht heeft, verschijnende uit de hoogte.

Om te verlichten degenen die in duis-

ternissen zitten en in de schaduw des doods: en onze voeten te besturen op den weg des vredes.

Heer! geef hun de eeuwige rust, enz.

Antiph. Ik ben de verrijzenis en het leven. Die in mij gelooft, zal leven, al was hij ook gestorven: en al wie leeft en gelooft in mij, zal in eeuwigheid niet sterven.

Onze Vader, enz. (knielende, gelijk ook het volgende.)

v. En leid ons niet in bekoring.

A. Maar verlos ons van den kwade.

(N. B. *De volgende Psalm wordt op Allerzielendag niet gelezen; alsdan volgen onmiddellijk de Verzen en het Gebed.*)

PSALM CXXIX.

Uit de diepten, enz. *zie bladz. 55.*

v. Heer! geef hun de eeuwige rust.

A. En dat het eeuwige licht hen verlichte.

v. Van de poorten der hel.

A. Verlos, o Heer, hunne zielen.

v. Dat zij in vrede rusten.

A. Amen.

v. Heer! verhoor mijn gebed.

A. En mijn geroep kome tot U.

GEBED.

(Hier volgt een der Gebeden, gelijk na de Vespers, bladz. 263, na welke men zegt:)

v. Heer! geeft hun de eeuwige rust.

A. En dat het eeuwige licht hen verschijne.

v. Dat zij in vrede rusten.

A. Amen.

De Vesper-psalmen op Zondag.

v. Deus in ad-
jutorium meum
intende.

R. Domine ad
adjuvandum me
festina.

Gloria Patri, et
Filio, et Spiritui
Sancto.

Sicut erat in prin-
cipio, et nunc, et
semper, et in sæ-
cula sæculorum.
Amen. Alleluia.

v. God! wees op-
merkzaam op mijne
hulp.

R. Heer! haast U
om mij te helpen.

Eer zij den Vader,
en den Zoon, en den
heiligen Geest.

Gelijk het was van
den beginne, zoo nu
en altijd, in alle eeu-
wen der eeuwen. Am.
Alleluja.

*Van Septuagesima tot Paschen, zegt men
in plaats van Alleluia:*

Laus tibi Do-
mine, Rex æternæ
gloriæ!

Lof zij U, Heer,
Koning der eeuwige
heerlijkheid!

I. PSALM 109.

Dixit Dominus
Domino meo; sede
à dextris meis.

De Heer (*Vader*)
heeft gesproken tot
mijnen Heer, (*Chris-*

Donec ponam inimicos tuos: scabellum pedum tuorum.

Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion: dominare in medio inimicorum tuorum.

Tecum principium in die virtutis tuæ, in splendoribus sanctorum: ex utero ante luciferum genui te.

Juravit Dominus, et non pœnitebit eum: tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

Dominus a dextris tuis: confregit in die iræ suæ reges.

Judicabit in na-

tus): zit aan mijne regterhand.

Tot dat ik uwe vijanden stelle tot eene voetbank uwer voeten.

De Heer zal den scepter uwer magt uit Sion doen komen: heerscht in het midden uwer vijanden.

Bij U is het vorstendom op den dag uwer kracht, met (*vollen*) luister van heiligheid: voor den dageraad heb ik U uit den schoot geteeld.

(*God*) de Heer heeft het gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij (*Christus*) zijt priester in eeuwigheid, naar de orde van Melchisedech.

De Heer is aan uwe regterhand: Hij heeft ten dage zijns toorns koningen verslagen.

Hij zal geregt oefen-

tionibus, implebit
ruinas : conquas-
sabit capita in ter-
ra multorum.

De torrente in
via bibet : propte-
rea exaltabit ca-
put.

Gloria Patri, etc.

nen onder de volken :
Hij zal de verwoes-
tingen vermeerde-
ren ; Hij zal de hoof-
den van vele landen
verdelgen.

Hij zal op den weg
(*zijns levens*) uit de
beke (*des lijdens*) drin-
ken : daarom zal Hij
het hoofd omhoog
heffen.

Eer, enz.

II. PSALM 110.

Confitebor tibi,
Domine, in toto
corde meo : in con-
cilio justorum et
congregatione.

Magna opera
Domini : exquisi-
ta in omnes vo-
luntatis ejus.

Confessio et mag-
nificentia opus e-
jus : et justitia ejus
manet in sæculum
sæculi.

Ik zal U loven, Heer,
van ganscher harte :
in den raad der regt-
vaardigen, en in de
vergaderingen.

Groot zijn de wer-
ken des Heeren :
uitgelezen, volgens
zijnen wil en zijn
welbehagen.

Zijn doen is lof-
waardig : en zijne ge-
regtigheid duurt in
alle eeuwigheid.

Memoriam fecit
mirabilium suo-
rum, misericors et
miserator Domi-
nus: escam dedit
timentibus se.

Memor erit in sæ-
culum testamenti
sui: virtutem ope-
rum suorum annun-
tiabit populo suo.

Ut det illis hære-
ditatem gentium:
opera manuum
ejus veritas et ju-
dicium.

Fidelia omnia
mandate ejus, con-
firmate in sæculum
sæculi: facta in ve-
ritate et æquitate.

Redemptionem
misit populo suo:
mandavit in æter-
num testamentum
suum.

Sanctum et terri-
bile nomen ejus:
initium sapientiæ

Hij heeft eene ge-
dachtenis van zijne
wonderen gesticht,
de genadige en barm-
hartige Heer: Hij
heeft gespijst, die
Hem vreezen.

Hij zal eeuwig aan
zijn verbond geden-
ken; Hij zal de kracht
zijner werken aan het
volk bekend maken.

Door hun de erfe-
nis der volken te ge-
ven: de werken zijner
handen zijn waarheid
en regt.

Al zijne bevelen zijn
getrouw, onwrikbaar
voor eeuwig; zij zijn
gemaakt in waarheid
en billijkheid.

Hij heeft verlossing
aan zijn volk (*in Egypte*)
gezonden: Hij
heeft (*met hen*) zijn
verbond in eeuwig-
heid gehouden.

Heilig en geducht
is zijn naam: de vrees
des Heeren is het be-

timor Domini.

ginsel der wijsheid.

Intellectus bonus
omnibus facienti-
bus eum: laudatio
ejus manet in sæ-
culum sæculi.

Goed is het verstand
aan allen, die zich er
naar gedragen: zijn
lof bestaat in alle
eeuwigheid.

Gloria Patri, etc.

Eer, enz.

III. PSALM lll.

Beatus vir qui
timet Dominum:
in mandatis ejus
volet nimis.

Welgelukzalig de
man, die den Heer
vreest: die groote
lust heeft in zijne
geboden.

Potens in terra
erit semen ejus:
generatio rectorum
benedicetur.

Zijn kroost zal ver-
mogend zijn op aar-
de: het geslacht der
opregten zal geze-
gend worden.

Gloria et divitæ
in domo ejus: et
justitia ejus manet
in sæculum sæculi.

In zijn huis zal eer
en rijkdom zijn: en
zijne regtvaardigheid
duurt in eeuwigheid.

Exortem est in
tenebris lumen rec-
tis: misericors et
miserator et justus.

In de duisternis gaat
den opregten het licht
op: (*dit is*) de gena-
dige, barmhartige en
regtvaardige God.

Jucundus homo,
qui misereatur et
commodat, dispo-

Welbehagelijk is aan
God de mensch, die
wel doet en uitleent:

net sermones suos
in iudicio: quia in
aeternum non com-
movebitur.

In memoria aeter-
na erit justus: ab
auditione malâ
non timebit.

Paratum cor ejus
sperare in Domino,
confirmatum est
cor ejus: non com-
movebitur, donec
despiciat inimicos
suos.

Dispersit, dedit
pauperibus, justi-
tia ejus manet in
sæculum sæculi:
cornu ejus exulta-
bitur in gloria.

Peccator videbit,
et irascetur, den-
tibus suis fremet
et tabescet: deside-
rium peccatorum

hij zal zijne gesprek-
ken met (*wijs*) oordeel
inrigten; terwijl hij
in eeuwigheid niet
zal wankelen.

De regtvaardige zal
in eeuwig gezegend
aandenken blijven:
hij behoeft voor geen
kwaadsprekendheid
te vreezen.

Met bereidvaardig-
heid betrouwt zijn
hart op den Heer:
zijn hart is versterkt;
hij zal niet ontroerd
worden, tot dat hij
nederziet op zijne
vijanden.

Hij strooit uit, en
begiftigt de armen:
zijne regtvaardigheid
duurt in eeuwigheid;
zijne magt zal met
luister verheven wor-
den.

De goddelooze zal
het zien en zich ver-
toornen: hij zal op
zijne tanden knarsen,
en (*van spijt*) verteren:

timor Domini.

ginsel der wijsheid.

Intellectus bonus
omnibus facienti-
bus eum: laudatio
ejus manet in sæ-
culum sæculi.Goed is het verstand
aan allen, die zich er
naar gedragen: zijn
lof bestaat in alle
eeuwigheid.

Gloria Patri, etc.

Eer, enz.

III. PSALM lll.

Beatus vir qui
timet Dominum:
in mandatis ejus
volet nimis.Welgelukzalig de
man, die den Heer
vreest: die groote
lust heeft in zijne
geboden.Potens in terra
erit semen ejus:
generatio rectorum
benedicetur.Zijn kroost zal ver-
mogend zijn op aar-
de: het geslacht der
opregten zal geze-
gend worden.Gloria et divitæ
in domo ejus: et
justitia ejus manet
in sæculum sæculi.In zijn huis zal eer
en rijkdom zijn: en
zijne regtvaardigheid
duurt in eeuwigheid.Exortem est in
tenebris lumen rec-
tis: misericors et
miserator et justus.In de duisternis gaat
den opregten het licht
op: (*dit is*) de gena-
dige, barmhartige en
regtvaardige God.Jucundus homo,
qui misereatur et
commodat, dispo-Welbehagelijk is aan
God de mensch, die
wel doet en uitleent:

net sermones suos
in iudicio: quia in
aeternum non com-
movebitur.

In memoria aeter-
na erit justus: ab
auditione malâ
non timebit.

Paratum cor ejus
sperare in Domino,
confirmatum est
cor ejus: non com-
movebitur, donec
despiciat inimicos
suos.

Dispersit, dedit
pauperibus, justitia
ejus manet in
sæculum sæculi:
cornu ejus exulta-
bitur in gloria.

Peccator videbit,
et irascetur, den-
tibus suis fremet
et tabescet: deside-
rium peccatorum

hij zal zijne gesprek-
ken met (*wijs*) oordeel
inrigten; terwijl hij
in eeuwigheid niet
zal wankelen.

De regtvaardige zal
in eeuwig gezegend
aandenken blijven:
hij behoeft voor geen
kwaadsprekendheid
te vreezen.

Met bereidvaardig-
heid betrouwt zijn
hart op den Heer:
zijn hart is versterkt;
hij zal niet ontroerd
worden, tot dat hij
nederziet op zijne
vijanden.

Hij strooit uit, en
begiftigt de armen:
zijne regtvaardigheid
duurt in eeuwigheid;
zijne magt zal met
luister verheven wor-
den.

De goddelooze zal
het zien en zich ver-
toornen: hij zal op
zijne tanden knarsen,
en (*van spijt*) verteren:

conversus est retrorsum?

Montes exultatis sicut arietes : et collis sicut agnovium?

A facie Domini mota est terra : a facie Dei Jacob.

Qui convertit petram in stagna aquarum : et rupem in fontes aquarum.

Non nobis, Domine, non nobis : sed nomini tuo da gloriam.

Super misericordiam tuam et veritatem tuam : nequando dicant gentes , ubi est Deus eorum?

Deus autem noster in cœlo : omnia , quaecumque voluit fecit.

Simulacra genti-

daan, dat gij terug weekt?

Bergen, dat gij opsprongt als rammen ; en heuvelen, als lammeren der schapen ?

Deaarde beefde voor het aangezicht des Heeren: voorhet aangezicht des Gods van Jacob.

(*Voor hem*) die den harden kei veranderde in overvloedige wateren : en de rots in waterbronnen.

Niet ons, Heer! niet ons (*of onze verdiensten*) maar geef eer aan uwen naam.

Om uwe barmhertigheid en waarheid (*behoed ons*) ; opdat de Heidenen nooit zeggen (*ons beschimpende*) waar is (*nu*) hun God ?

(*Doch*) onze God is in den Hemel : Hij doet al wat Hem behaagt.

(*Integendeel*) de af-

um argentum et
aurum : opera ma-
nuum hominum.

Os habent, et
non loquentur :
oculos habent et
non videbunt.

Aurus habent et
non audient : na-
res habent, et non
odorabunt.

Manus habent,
et non palpabunt :
pedes habent, et
non ambulabunt :
non clamabunt in
guttare suo.

Similis illis fi-
ant, qui faciunt
ea : et omnes qui
confidunt in eis.

Domus Israël
speravit in Domi-
no : adjutor eo-
rum et protector
eorum est.

Domus Aäron
speravit in Domi-
no : adjutor eorum

goden der volken zijn
zilver en goud, wer-
ken van menschen
handen.

Zij hebben eenen
mond, maar spreken
niet : zij hebben
oogen, maar zien
niet.

Zij hebben ooren
maar hooren niet : zij
hebben eenen neus
maar ruiken niet.

Zij hebben handen
maar tasten niet : zij
hebben voeten, maar
gaan niet : zij maken
geen geroep met
hunne keel.

Dat, die (*de afgo-
den*) maken, hun ge-
lijk worden : en allen
die er op vertrouwen.

(*Maar*) het huis van
Israël heeft gehoopt
op den Heer : (*daar-
om*) is Hij hun helper
en beschermer.

Het huis van Aäron
heeft gehoopt op den
Heer : (*daarom*) is

et protector eorum est.

Qui timent Dominum, speraverunt in Domino : adjutor eorum et protector eorum est.

Dominus memor fuit nostri : et benedixit nobis.

Benedixit domui Israël : benedixit domui Aäron.

Benedixit omnibus qui timent Dominum : pusillis cum majoribus.

Adjiciat Dominus super vos : super vos, et super filios vestros.

Benedixi vos à Domino : qui fecit cælum et terram.

Cælum cæli Domino : terram autem dedit filiis

Hij hun helper en beschermer.

Degenen, die den Heer vreezen, hopen op den Heer : (*daarom*) is Hij hun helper en beschermer.

De Heer is onzer gedachtig geweest : en Hij heeft ons gezegend.

Hij heeft gezegend het huis van Israël : Hij heeft gezegend het huis van Aäron.

Al die den Heer vreezen, heeft Hij gezegend : geringen zoo wel als aanzienlijken,

De Heer zegene u meer en meer : u en uwe kinderen

Gezegend moogt gij zijn door den Heer : die den hemel en de aarde gemaakt heeft.

De hoogste hemel is voor den Heer : maar de aarde heeft

hominum.

Non mortui laudabunt te, Domine: neque omnes, qui descendunt in infernum.

Sed nos qui vivimus, benedicimus Domino: ex hoc nunc et usque in sæculum.

Gloria Patri, etc.

Hij gegeven aan de menschenkinderen.

De dooden zullen U niet loven, Heer! noch zij die in het graf dalen.

Maar wij, die leven, wij prijzen den Heer: van nu af tot in eeuwigheid.

Eer, enz.

LOFZANG VAN MARIA. LUC. I.

Magnificat anima mea Dominum.

Et exultavit spiritus meus: in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillae suae: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna, qui potens est: et sanctum nomen ejus.

Et misericordia

Mijne ziel verheft den Heer.

En mijn geest juicht Gode: mijnen Zaligmaker.

Hij sloeg de nederigheid van zijne dienstmaagd gade: zie, van nu af zullen alle volken mij zalig noemen.

Hij, de Magtige, heeft groote dingen aan mij gedaan: zijn naam is heilig.

Zijne barmhartig-

ejus â progenie in
progenies : timen-
tibus eum.

Fecit potentiam
in brachio suo :
dispersit superbos
mente cordis sui.

Deposuit poten-
tes de sede : et ex-
ultavit humiles.

Esurientes im-
plevit bonis : et
divites dimisit ina-
nes.

Suscepit Israël,
puerum suum : re-
cordatus miseri-
cordiæ suæ.

Sicut locutus est
ad patres nostros:
Abraham, et se-
mini ejus in sæ-
cula.

Gloria Patri, etc.

heid strekt zich uit
door alle geslachten:
over hen, die Hem
vreezen.

Magtvol werkt zijn
arm : Hij verstroot
hen, die in de in-
beelding van hun
hart zich iets lieten
voorstaan

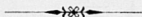
Hij stiet magtigen
van den troon : en
verhief nederigen.

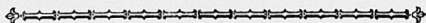
Behoeftigen gaf
Hij goederen volop :
rijken zond Hij ledig
weg.

Hij heeft Israël
zijnen dienaar, op-
genomen : indachtig
zijner ontfermende
goedheid

Welke Hij heeft
toegezegd aan onze
vaderen : aan Abra-
ham en zijn nakroost,
tot in eeuwigheid.

Eer, enz.

VE SP ER - P S A L M E N

Op de Feestdagen.

Op Kersdag en onder het Octaaf, de drie eerste Psalmen van den Zondag; de vierde is:

PSALM 129.

De profundis clamavi ad te Domine: Domine! exaudi vocem meam,

Fiant aures tuæ intendentes : in vocem deprecationes meæ.

Si iniquitates observaveris, Domine : Domine! quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est : et propter legam tuam sustinui te, Domine.

Sustinuit anima mea in verbo ejus: speravit anima mea in Domino.

Uit de diepten heb ik tot U geroepen : o Heer! Heer! verhoor mijne stem.

Laat uwe ooren opmerkzaam zijn op de stem mijner smeking.

Zoo Gij, Heer, de misdrijven gadeslaat : wie zal dan bestaan?

Omdat er bij U genade is, en om uwe wet (*waarin hulp beloofd wordt*), o Heer! heb ik U verbeid.

Mijne ziel heeft op zijn woord zich verlaten : mijne ziel heeft op den Heer gehoopt.

A custodiam a-
tina usque ad noc-
tem : speret Israël
in Domino.

Quia apud Domi-
num misericordia :
et copiosa apud
eum redemptio.

Et ipse redimet
Israël : ex omnibus
iniquitatibus ejus.

Gloria Patri, etc.

Dat Israël op den
Heer hope : van den
morgenstond af tot
den nacht toe.

Want bij den Heer
is barmhartigheid,
en bij Hem is over-
vloedige verlossing.

En Hij zal Israël
verlossen van al zijne
ongeregtigheden.

Eer, enz.

*De vijfde Psalm is : Memento Domine,
David, zie bladz. 351.*

*Op Nieuwjaarsdag, de Psalmen als op de
feestdagen van de H. Maagd Maria,
bladz. 355.*

*Op Drie-koningen, Paschen, Pinksteren,
en H. Drievuldigheidsdag, de Psalmen
van den Zondag.*

*Op 's Heeren Hemelvaart en op den Zon-
dag, onder het Octaaf, de vier eerste
Psalmen van den Zondag ; de vijfde is :
Laudate Dominum, omnes gentes, zie
bladz. 344.*

*Op H. Sakramentsdag, de twee eerste
Psalmen van den Zondag, de derde is :
Credidi, zie bladz. 344.*

PSALM 127.

Beati omnes qui
timent Dominum :
qui ambulant in
viis ejus.

Labores manu-
um tuarum quia
manducabis : be-
atus es, et bene
tibi erit.

Uxor tua sicut
vitus abundans :
in lateribus do-
mus tuæ.

Filii tui sicut
novellæ olivarum :
in circuitu mensæ
tua.

Ecce sic benedi-
cetur homo : qui
timet Dominum.

Benedicat tibi Do-
minus ex Sion : et
videas bona Jeru-
salem, omnibus
diebus vitæ tuæ.

Et videas filios fi-
liorum tuorum :
pacem super Israël.

Welgelukzalig al
die den Heer vree-
zen, en in zijne we-
gen wandelen.

Want gij zult den
arbeid van uwe han-
den eten : gelukzalig
zijt gij, en het zal u
welgaan.

Uw huisvrouw zal
gelijk een vruchtbare
wijnstok zijn, aan de
zijde uws huizes.

Uwe kinderen zul-
len zijn als jonge
olijfplanten, rondom
uwe tafel.

Zie, alzoo zal de
mensch gezegend
worden : die den
Heer vreest.

De Heer zegene u
uit Sion : en dat gij
zien moogt het goede
van Jeruzalem, al
uwe levensdagen.

Zie ook uwe kinds-
kinderen : vrede over
Israël.

Gloria Patri, etc. Eer, enz.

De vijfde : Lauda, Jeruzalem, Dominum.

Op de feestdagen der Apostelen en Evangelisten, in de eerste Vespers de vier eerste psalmen van den Zondag, de vijfde is :

V. PSALM 117.

Laudate Domi-	Looft den Heer,
num, omnes gen-	alle volken : prijst
tes : laudate eum,	Hem, alle natiën.
omnes populi.	

Quoniam confir-	Want zijne goeder-
mata est super nos	tierenheid is over
misericordia ejus :	ons bevestigd : en de
et veritas Domini	trouwe des Heeren
manet in æternum.	duurt tot in eeuwig-

Gloria Patri, etc.	heid. Eer, enz.
--------------------	-----------------

In de tweede Vespers, op de Feestdagen der Apostelen, de twee eerste Psalmen van den Zondag ; daarna de drie volgende :

III. PSALM 115.

Credidi, propter	Ik heb geloofd,
quod locutus sum :	daarom heb ik ge-
ego autem humili-	sproken : ik werd bo-
atus sum nimis.	venmate verdrukt.

Ego dixi, in ex-	Ik sprak, in geest-
cessu meo : omnis	vervoering : de men-
homo mendax.	schen zijn allen be-
	driegelijk.

Quid retribuam
Domino, pro om-
nibus: que retri-
buit mihi?

Calicem saluta-
ris accipiam: et
nomen Domini in
vocaba.

Vota mea Domino
reddam coram om-
ni populo ejus:
pretiosa in con-
spectu Domine
mors sanctorum
ejus.

O Domino! quia
ego servus tuus:
ego servus tuus et
filius ancillæ tuæ.

Derupisti vincula
mea: tibi sacrifi-
cabo hostiam lau-
dis: et nomen Do-
mine invocabo.

Vota mea Domino
reddam in conspec-
tu omnis populi e-
jus: in atriis domus
Domino, in medio

Wat zal ik den
Heer vergelden voor
al wat Hij mij ver-
leend heeft?

Ik zal den beker der
verlossing opnemen,
en den naam des
Heeren aanroepen.

Ik zal den Heer
mijne geloften betalen
in tegenwoordigheid
van al zijn volk: kos-
telijk is in de oogen
des Heeren de dood
zijner Heiligen.

O Heer! omdat ik
uw dienstknecht ben:
uw dienstknecht,
zoon van uwe dienst-
maagd.

Daarom hebt Gij
mijne banden los ge-
maakt: ik zal U een
offer des lofs offeren,
en den naam des
Heeren aanroepen.

Ik zal den Heer mij-
ne geloften betalen in
tegenwoordigheid van
al zijn volk: in de
voorhoven van het huis

tui, Jerusalem. des Heeren, in uw
midden, o Jeruzalem
Gloria Patri, etc. Eer, enz.

IV. PPALM 125.

In convertendo
Dominus captivi-
tatem Sion : facti
sumus sicut con-
solati.

Tunc repletum
est gaudio os nos-
trum : et lingua
nostra exultatione.

Tunc dicent in-
tergentes : magni-
ficavit Dominus
facere cum eis.

Magnificavit Do-
minus facere no-
biscum : facti su-
mus laetantes.

Converte, Do-
mine, captivitatem
nostram : sicut tor-
rens in austre

Qui seminant in
lacrymis : in exul-
tatione metent.

Euntes ibant et
flebant : mittentes

Toen de Heer de
gevangenen Sions
deed wederkeeren :
toen werden wij ge-
heel vertroost.

Toen werd onze
mond met vreugde
vervuld : en onze
tong met gejuich.

Toen zeide men on-
der de Heidenen : de
Heer heeft groote din-
gen aan hun gedaan.

Groote dingen heeft
de Heer aan ons ge-
daan : wij zijn ver-
blijd geworden.

Heer! doe onze ge-
vangenen terug kee-
ren, als de regen uit
het zuiden.

Die met tranen
zaaijen, zullen met
gejuich maaijen.

Zij gingen onzeker,
weenden en wierpen

semina sua.

hun zaad.

Venientes autem
venient, cum exul-
tatione: portantes
manipulos suos.

Maar komende,
kwamen zij met ge-
juich, dragende hun-
ne garven.

Gloria Patri, etc.

Eer, enz.

V. PSALM 138.

Domine! probas-
ti me et cognovisti
me: tu cognovisti
sessionem meam,
et resurrectionem
meam.

Heer! Gij door-
grondt en kent mij:
Gij weet mijn zitten
en mijn opstaan.

Intellexisti cogi-
tationes meas de
longe: semitam me-
am et funiculum
meum investigasti.

Mijne gedachten
verstaat Gij van ver-
re: mijn pad en de
maat van mijnen weg
spoort Gij na.

Et omnes vias
meas praevidisti:
quia non est sermo
in lingua mea.

En al mijne wegen
hebt gij vooruit ge-
kend: ofschoon ik
geen woord sprak.

Ecce, Domine!
tu cognovisti om-
nia novissima et
antiqua: tu for-
masti me, et po-
suit super me ma-
nuum tuam.

Zie, Heer! Gij weet
het alles, zoowel het
toekomende als het
verledene: Gij hebt
mij gevormd en legt
uwe hand op mij.

Mirabilis facta est

Al te wonderbaar

scientia tua ex me :
confortata est , et
non potero ad eam.

Quo ibo á spiritu
tuo : et quo á facie
tua fugium ?

Si ascendero in
coelum , tu illic es :
si descendere in
infernium , ades.

Si assumpsero
pennas meas dili-
culo : et habitavero
in extremis maris.

Et enim illuc ma-
nus tua deducet
me : et tenebit me
dextera tua.

Et dixi : forsitan
tenebræ conculca-
bunt me : et nox
illuminatia mea in
deliciis meis.

Quia tenebræ non
obscurabuntur á
te , et nox sicut di-
es illuminabitur :
sicut tenebræ ejus ,
ita et lumen ejus.

in mij uwe kennis : zij
is te hoog , en ik kan
ze niet bereiken.

Waar zal ik henen
gaan voor uwen geest :
en waar zal ik vlugten
voor uw aangezicht ?

Vaar ik ten hemel ,
daar zijt Gij : of daal
ik in den afgrond ,
Gij zijt er.

Nam ik de vleuge-
len des dageraads , en
ging ik wonen aan
het uiterste der zee.

Ook daar zal uwe
hand mij geleiden :
en uwe regterhand
mij houden.

Ik zeide : mogelijk
zal de duisternis mij
bedekken : maar ook
de nacht ontdekte mij
in mijne wellusten.

Want de duisternis
is voor U niet donker ,
en de nacht is voor U
zoo helder als de dag :
de duisternis van den
nacht en het licht van
den dag zijn één bij U.

Quia tu possedisti renes meos : suscepisti me de utero matris meæ.

Confitebor tibi, quia terribiliter magnificatus es : mirabilia opera tua, et anima mea cognoscit nimis.

Non est occultatum os meum á te, quod fecisti in culto : et substantia mea in inferioribus terræ.

Imperfectum meum viderunt oculi tui : et in libro tuo omnes scribentur, dies formabuntur, et nemo in eis.

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui, Deus :

Gij toch hebt mijn binnenste gevormd : en mij uit den schoot mijner moeder genomen.

Ik zal U loven, omdat Gij U, opeene eerbiedwekkende wijze, hebt verheerlijkt : wonderbaar zijn al uwe werken; mijneziel beseft dit volkomen.

Mijn gebeente, dat Gij, voor het oog verborgen, gevormd hebt, is voor U niet verholen : noch het donkere grafzal mijn ligchaam voor uw oog verbergen.

Toen ik nog niet volmaakt was, zagen uwe oogen mij : en in uw boek worden ze allen opgeschreven, die dagelijks gevormd worden, en waarvan nog geen aanwezig is.

Uwe vrienden, o God! zie ik toch zeer hoog geëerd : hunne

nimis confortates
est principatus
eorum.

Dinumerabo eos:
et super arenam
multiplicabuntur:
exurrexi, et adhuc
sum tecum.

Si cecideris, De-
us, peccatores:
viri sanguinum
declinate á me.

Quia dicitis in
cogitatione: acci-
pient in vanitate
civitates tuos.

Nonne qui ode-
runt te, Domine,
oderam: et super
inimicos tuos ta-
bescebam?

Perfecto odio
oderam illos: et
inimici facti sunt
mihi.

Proba me Deus,
et scito cor meum:
interrago me et cog-
nosce semitas meas.

Et vide, si via

heerschappij is boven
mate magtig gewor-
den.

Zoude ik ze tellen,
zij zijn meer dan het
zand: ik ontwaak,
en ben nog bij U.

Dewijl Gij, o God!
de booswichten zult
dooden, zoo laat af
van mij, gij, mannen
des bloeds.

Want gij zegt in
uw hart: te vergeefs
zullen zij uwe steden
verkrijgen.

Heer! haatte ik niet
hen, die U haatten:
en teerde ik niet uit,
om uwer vijanden
wil?

Ik haatte hen met
volkomen haat: zij
zijn mijne vijanden
geworden.

Doorgrond mij, o
God! en ken mijn
hart: beproef mij nu,
en ken mijne paden.

En zie of een weg

iniquitatis in suo van ongerechtigheid
 est: et deduc me in bij mij is, en geleid
 via aeterna. mij eeuwig op den
 (regten) weg.

Gloria Patri, etc. Eer, enz.

Op de Feestdagen der Martelaren, in de eerste Vespers, gelijk in de eerste Vespers der Apostelen; in de tweede Vespers, dezelfde psalmen, behalve den vijfden, die is: Credidi, etc. bladz. 344.

Op de Feestdagen der Belijders, hetzij Bisschoppen of niet, in de eerste Vespers, gelijk op Hemelvaart; in de tweede Vespers, de vijfde Psalm gelijk volgt, wanneer zij tevens Bisschop zijn: anderzins Laudate Dominum, als in de eerste Vespers.

V. PSALM 147.

Memento Domine David: et omnes Gedenk, Heer! aan
 mansuetudinis ejus. David: en al zijne
 zachtmoedigheid.

Sicut juravit Domino: votum vovit Deo Jacob. Hoe hij den Heer
 gezworen heeft, en
 den God van Jacob
 gelofte heeft gedaan.

Si introiero in tabernaculum domus meae: si accendero in lectum strati mei. Ik wil de woning
 mijns huizes niet in-
 gaan: noch mijne le-
 gerstede beklimmen.

Si dederò somnum oculos meis: Ik wil mijne oogen
 geenen slaap vergun-

et palpebris meis
dormitationem.

Et requiem temporibus meis : donec in veniam locum Domino, tabernaculum Deo Jacob.

Ecce audivimus eam in Ephrata : in venimus eam in campis silvæ.

Introibimus in tabernaculum ejus : adorabimus in loco, ubi steterunt pedes ejus.

Surge, Domine, in requiem tuam : tu et arca sanctificationis tuæ.

Sacerdotes tui induantur justitiam : et sancti tui exultent.

Propter David, servum tuum : non avertas faciem Christi tui.

nen : noch mijne oogleden eenige sluimering.

Noch mijn hoofd ter rust nederleggen : tot ik een plaats voor den Heer heb gevonden : eene woonstede voor den God van Jacob.

Zie, wij hebben van haar te Ephrata gehoord : wij hebben haar op de velden des wouds gevonden.

Wij zullen tot zijne woning ingaan : wij zullen aanbidden ter plaatse, waar zijne voeten gestaan hebben.

Maak U op, Heer ! ter uwer rust : Gij en de verbondkist uwer heiligheid.

Dat uwe Priesters met gerechtigheid bekleed worden : en uwe Heiligen juichen.

Wend toch, om uwen dienaar David, het aangezicht van uwen Gezalfde niet af.

Juravit Dominus David veritatem, et non frustrabitur eum : de fructu ventris tui ponam super sedem tuam.

Si custodierunt filii tui testamentum meum : et testimonia mea hæc quæ docebo eos.

Et filiorum usque in sæculum : sædebunt super sedem tuam.

Quoniam elegit Dominus Sion : elegit eam in habitatione subi.

Hæc requies mea in sæculum sæculi : hic habitabo, quoniam eligi eam.

Viduam ejus benedicens benedicam : pauperes ejus saturabo panibus.

Sacerdotes ejus

De Heer heeft aan David de waarheid gezworen, en Hij zal ze niet verijdelen : ik zal eenen van de vrucht uws schoots op uwen troon doen zitten.

Indien uwe zonen mijn verbond houden, en de getuigenissen, welke ik hun zal leeren.

En ook hunne kinderen dit tot in eeuwigheid doen : zoo zullen zij op uwen troon gesteld zijn.

Want de Heer heeft Sion uitverkoren en begeerd tot zijne woning.

Dit is mijne rustplaats, eeuwiglijk ; hier zal ik wonen : want ik heb het verkoren.

Ik zal zijne weduwen rijkelijk zegenen, en zijne behoeftigen met brood verzadigen.

Ik zal zijne Priesters

induam salutari : met heil bekleeden :
 et sancti ejus ex- en zijne Heiligen zul-
 ultatione exulta- len grootelijks jui-
 bunt. chen.

Illuc producam Daar zal ik het huis
 cornu David : pa- van David doen groot
 ravi lucernam worden : ik heb reeds
 Christo meo. voor mijn' gezalfde
 een troost, opvolger
 bestemd.

Inimicos ejus in- Ik zal zijne vijanden
 duam confusione : met schaamte bedek-
 super ipsum autem ken : maar op hem
 effloreat sanctifi- zal mijne heiliging
 catio mea. bloeijen.

Gloria Patri, etc. Eer, enz.

*Op het Feest eener Kerkwijding, al de Psalmen
 van den Zondag, behalve de vijfde Psalm,
 die zijn moet : Lauda Jerusalem, Dominum.*

*De Vesper-psalmen op de Feestdagen van de
 heilige Maagd Maria, ook gebruikelijk op
 de Feestdagen der Maagden en andere hei-
 lige Vrouwen.*

*De twee eerste Psalmen in beide Vespers zijn :
 Dixit Dominus, en Laudate pueri Domi-
 num ; de drie andere zijn deze :*

III. PSALM 121.

Lætatus sum in Ik was verheugd
 his, quæ dicta sunt over hetgeen wat mij
 mihi : in domum gezegd werd : wij

Domini ibimus.

zullen ingaan in het huis des Heeren.

Stantes erant pedes nostri: in atriis tuis, Jerusalem.

Onze voeten stonden in uwe voorhoven, Jeruzalem.

Jerusalem, quæ ædificatur ut civitas: cujus participatio ejus in edipsum.

Jeruzalem is opgebouwd als eene stad, die wel te zamen is gevoegd.

Illic enim accenderunt tribus, tribus Domini: testimonium Israël ad confitendum nomini Domini.

Want derwaarts gingen de stammen des Heeren op: het is eene wet voor Israël, den naam des Heeren te loven.

Quia illic sederunt sedes in iudicio: sedes super domum David.

Want daar waren de stoelen des gerechts: de stoelen van David's huis.

Rogate quæ ad pacem sunt Jerusalem: et abundantia diligentibus te.

Bidt om den vrede voor Jeruzalem: en dat er overvloed zij over allen die u beminnen.

Fiat pax in virtute tua: et abundantia in turribus tuis.

Vrede heersche in uwe muren: en overvloed in uwe paleizen.

Propter fratres meos et proximos

Om mijner broedren en mijner naasten

meus loquebar pacem de te.

wil, sprak ik u van vrede.

Propter domum Domini, Dei nostri : quæsi vi bona tibi.

Om het huis van den Heer, onzen God, zocht ik voor u het goede.

Gloria Patri, etc.

Eer, enz.

IV. PSALM 126

Nisi Dominus ædificaverit domum : in vanum laboraverunt, qui ædificant eum.

Bijaldien de Heer het huis niet bouwt, zoo arbeiden de bouwlieden te vergeefs.

Nisi Dominus custodierit civitatem : frustra vigilat, qui custodit eam.

Indien de Heer de stad niet bewaart, te vergeefs waakt de wachter.

Vanum est vobis, ante lucem surge-
re : surgite post
quam sederitis,
qui manducatis
panem doloris.

Gij staatte vergeefs op, eer het dag is : staat op, nadat gij hebt uitgerust : gij, die het brood der smart, (*die het brood in het zweet uws aanschijns*) eet.

Cum dederit dilectis suis somnum : ecce hereditas Domini : filii merces fructus ventris.

Wanneer Hij zijne lievelingen rust zal geven : ziet, dan zullen kinderen een erfdeel des Heeren zijn :

Sicut sagittæ in
manu potentis: ita
filii excussorum.

Beatus vir, qui
implevit desiderium
suum ex ipsis :
non confundetur,
cum loquentur inimicis
suis in porta.

Gloria Patri, etc.

en de vrucht uws
ligchaams een gunst-
geschenk.

Als de pijlen in de
hand eens sterken,
zoo zullen zijn de kin-
deren dergenen, die
verjaagd worden.

Gelukkig de man,
die daarin zijn wensch
vervuld ziet : hij zal
niet beschaamd staan,
als hij zijne vijanden
zal toespreken voor
het gerecht.

Eer, enz.

V. PSALM 147.

Lauda, Jerusa-
lem, Dominum !
lauda Deum tu-
um, Sion.

Quoniam con-
fortavit seras por-
tarum tuarum :
benedixit filiis tu-
is in te.

Qui posuit finis
tua pacem : et
adipe frumenti sa-
tiat te.

Looft den Heer, o
Jeruzalem ! prijst
uwen God, o Sion !

Want Hij heeft de
grendels uwer poor-
ten versterkt : Hij
heeft uwe kinderen
en u gezegend.

Hij heeft uwe
landpalen in vrede
gesteld : en Hij ver-
zadigde u met de

Qui emitit elo-
quium suum ter-
ræ : velociter cur-
rit sermo ejus.

Qui dat nivem
sicut lanam : ne-
bulam sicut cine-
rem spargit.

Mittit crystal-
lum suum sicut
buccellas : ante
faciem frigoris e-
jus quis sustinebit.

Emittet verbum
suum et liquefa-
ciet ea : flabit spi-
ritus ejus, et du-
cat aquæ.

Qui annuntiat
verbum suum Ja-
cob : justitia et
judicia sua Israël.

Non fecit taliter
omni nationi : et
judicia sua non
manifestavit eis.

Gloria Patri, etc.

bloem des korens.
Hij zendt zijn woord
uit op de aarde: zijne
bevelen zijn snel.

Hij doet de sneeuw
als wol vallen, en
strooit den nevel als
asch uit.

Hij werpt zijn ijs
daar heen als stuk-
ken : wie kan zijne
koude verdragen ?

Hij zendt zijn woord
uit, en smelt het :
zijn wind waait, en
de waters vloeijen.

Zijn woord maakt
Hij aan Jacob, en
zijne regten en von-
nissen aan Israël be-
kend.

Zoo deed Hij aan
geen ander volk :
noch maakte hun zij-
ne regten bekend.

Eer, enz.

Antiphonen ter eere van Maria, weike ook in het Lof gebruikt worden.

Van 's avonds vóór den eersten Zondag van den Advent, tot 's avonds vóór Lichtmis.

Alma Redempto-	Roemwaarde Moeder,
ris Mater, quæ	die den Zaligma-
pervia Cœli,	ker baarde,

Die ons den toegang
baant tot het he-
melsch hof, en
schijnt

Porta manus, et	Gelijk een' ster op
stella maris, suc-	zee, die nooit uit
curre cadenti.	het oog verdwijnt.

Surgere qui curat	Help ons, die strui-
populo tu quæ	kelen en vallen hier
genuisti,	op de aarde,

Naturâ mirante,	Maar wenschen op te
tuum sanctum	staan; gij immers
Genitorem.	zijt Moeder uws
	Scheppers (schoon
	natuur dit wonder
	tegenstrijdt.)

Virgo priûs, ac	O gij, die vóór en na
posterius Gabri-	bleeft Maagd: laat
ëlis ab ore.	ons u wenschen
	met Gabriël dien
	Wees gegroet,

Sumens illud Ave,	Maria, Moeder, ho-
peccatorum mi-	nig zoet !

serere.

v. Angelus Do-
mini nuntiavit
Mariæ.

R. Et concepit de
Spiritu Sancto.

OREMUS.

Gratiam tuam,
quæsumus Domine,
mentibus nostris
infunde, ut qui,
Angelo nuntiante,
Christi Filii tui
Incarnationem cog-
novimus; per pas-
sionem ejus et cru-
cem ad resurrec-
tionis gloriam per-
ducamur. Per eum-
dem Christum Do-
minum nostrum.

R. Amen.

Toon toch uwe gunst
aan zwakke en
kranke menschen.

v. De Engel des
Heeren heeft Maria
geboodschapt.

R. En zij heeft ont-
vangen van den hei-
ligen Geest.

LAAT ONS BIDDEN.

Stort, bidden wij
U, Heer! uwe gena-
de in onze harten :
opdat wij, die door
de boodschap des
Engels de Mensch-
wording gekend heb-
ben van Christus
uwen Zoon, door zijn
lijden en kruis tot de
glorie van zijne ver-
rijzenis mogen gera-
ken. Door denzelfden
Christus, onzen Heer.

R. Amen.

Van Kersavond tot 's avonds vóór Lichtmis zegt
men, in plaats van het vorig Vers en Gebed :

v. Post partum,
Virgo, inviolata
permansisti.

v. Na het baren zijt
gij eene onbevleete
Maagd gebleven.

R. Dei Genitrix,
intercede pro no-
bis.

R. O heilige Moe-
der Gods, wees onze
voorspreekster.

OREMUS.

LAAT ONS BIDDEN.

Deus, qui salutis
aeternae, beatæ Ma-
riæ virginitate fæ-
cundâ, humano ge-
neri præmia præ-
stitisti : tribue
quæsumus, ut ip-
sam pro nobis in-
tercedere sentia-
mus, per quam me-
ruimus auctorem
vitæ suscipere Do-
minum nostrum,
Jesum Christum,
Filium tuum.

O God, die door de
vruchtbare zuiver-
heid van de heilige
Maria aan het men-
schelijk geslacht de
gave der eeuwige za-
ligheid vergund hebt:
wij bidden U, dat wij
de kracht van hare
voorspraak mogen
gewaard worden, door
wien wij verdiend
hebben te ontvangen
de bron des levens:
onzen Heer Jesus
Christus, uwen Zoon.

R. Amen.

R. Amen.

*Van Lichtmisdag tot den woensdag in
de Goede week.*

Ave, Regina cœ-
lorum
Ave, Domina An-
gelorum,
Salve radix, salve
porta,

Ik groet u, 's hemels
Koningin,
Der Englen roem, en
hun Vorstin,
O zegebron, o ed'le
Stam,

Ex qua mundo lux O deur, waar ons het
est orta. Licht door kwam.

Gaude, Virgo glo- Ik groet u, hoog ver-
riosa. hevene Maagd,

Super omnes spe- Die zonder weêrga
ciosa. God behaagt.

Vale, o valde de- Welaan, bid Jesus
cora, uwen Zoon,

Et pro nobis Chris- Dat Hij ons met zijn
tum exora. zegen loon.

v. Dignare me v. Gewaardig, o
laudare te, Virgo heilige Maagd, dat
sacrata. ik u love.

R. Da mihi vir- R. Geef mij sterkte
tutem contra hos- tegen uwe vijanden.

OREMUS.

LAAT ONS BIDDEN.

Concede, mise-
ricors Deus, fragi-
litati nostræ præ-
sidium : ut qui
sanctæ Dei Geni-
tricis memoriam
agimus intercessi-
onis ejus auxilio a
nostris iniquitati-
bus resurgamus.
Pereundem Chris-
tum Dominum nos-
trum.

Ondersteun, o ge-
nadige God, onze
krankheid door de
kracht uwer genade:
engun, dat wij, die de
gedachtenis houden
van de heilige Maagd
en Moeder Gods,
door den bijstand
van hare voorspraak
mogen opstaan van
onze zonden. Door
Jesus Christus.

R. Amen.

R. Amen.

*Van Paaschavond tot zaterdag vóór heilige
Drievuldigheid.*

Regina cœli, lætare, Alleluja.

Quia quem meruisti portare, Alleluja.

Resurrexit, sicut dixit. Alleluja.

Ora pro nobis Deum. Alleluja.

v. Gaude et lætare, Virgo Maria. Alleluja.

R. Quia surrexit Dominus vere. Alleluja.

Verheug u, o Koningin des hemels. Allel.

Omdat degene, die gij verdiend hebt in uw ligchaam te dragen. Alleluja.

Verrezen is, gelijk Hij gezegd heeft. Allel.

Bid God voor ons. Alleluja.

v. Verheug en verblijd u, o H. Maagd Maria. Alleluja.

R. Want de Heer is waarlijk verrezen. Alleluja.

OREMUS.

LAAT ONS BIDDEN.

Deus, qui per resurrectionem Filii tui, Domini nostri Jesu Christi, mundum lætificare dignatus es præsta quæsumus: ut per ejus genitricem Virginem Mariam

O God, die U gevaardigd hebt door de verrijzenis van uwen Zoon, onzen Heer Jesus Christus, de wereld te verblijden: geef, bidden wij, dat wij door de voorpraak van zijne Moe-

perpetuae capiamus
gaudiae vitae. Per eumdem
Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

der, de allerheiligste
Maagd Maria, de
vreugd mogen genieten
van het eeuwige
leven. Door Jesus
Christus onzen Heer.

R. Amen.

Van zaterdag na Pinksteren tot den Advent.

Salve, Regina,
Mater misericordiae!
Vita dulcedo, et spes
nostra salve. Ad te
clamamus exules filii
Evae. Ad te suspiramus
gementes et flentes in
haclacrymarum valle.
Eja ergo, Advocata
nostra; illos tuos
misericordes oculos
ad nos converte.
Et Jesum, benedictum
fructum ventris tui,
nobis post hoc oxilium
ostende.

v. Ora pro nobis,
sancta Dei Genitrix!

Wees gegroet, o
Koningin, Moeder der
barmhartigheid! ons
leven, onze zoetheid
en onze hoop, wees
gegroet! Tot u roepen
wij, verbannen kinderen
van Eva. Tot u verzuchten
wij, kermende en weenende
in dit tranendal. Welaan
dan, onze Middelaars!
keer uwe barmhartige
oogen tot ons. En toon
ons na dit ballingschap
de gezegende vrucht uws
ligchaams Jesus. Ogenadige,
o meedoogende, o zoete
Maagd Maria!

v. Bid voor ons,
heilige Moeder Gods!

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

R. Opdat wij waardig worden der beloften van Christus.

OREMUS.

LAAT ONS BIDDEN.

Omnipotens sempiternus Deus, qui gloriosæ Virginis Matris Mariæ corpus et animam, ut dignum Filii tui habitaculum effici mereretur, Spiritu sancto coöperante, præparasti; da, ut cujus commemoratione lætamur, ejus pia intercessione ab instantibus malis et a morte perpetua liberemur. Per eundem Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

V. Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

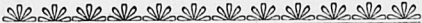
R. Amen.

Almagtige, eeuwige God, die het ligchaam en de ziel van de gloriënze Maagd en Moeder Maria, door de medewerking van den H. Geest bereid hebt, om eene waardige woonplaats te worden voor uwen Zoon: geef dat wij, die ons in hare gedachtenis verheugen, door hare goedertierene voorpraak van het tegenwoordig kwaad en van den eeuwigen dood mogen verlost worden. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

V. De goddelijke hulp blijve altijd met ons.

R. Amen.

Eindelijk bidt men het Onze Vader, het Wees gegroet, en het Geloof, gansch in stilte.

GEBEDEN DER GENERALE ABSOLUTIE.

Antiphone.

Laat ons gebed tot voor uw aanschijn komen. o Heer! neig uwe ooren tot onze smeekingen. Spaar toch, o Heer! spaar uw volk, hetwelk Gij, o Christus! met uw dierbaar bloed gekocht hebt. Wil toch op ons niet voor eeuwig vergramd blijven.

PSALM 50: *Miserere mei.* bladz. 50.

ANTIPH. Laat ons gebed, enz.

Heer, ontferm U onzer.

Christus, ontferm U onzer.

Onze Vader, enz.

v. Leid ons niet in bekoring,

r. Maar verlos ons van den kwade.

v. Behoud, o mijn God, uwe dienaren.

r. Die op U betrouwen.

v. Zend hun, o Heer! uwe hulp uit uwe heilige plaats.

r. En uwen bijstand uit Sion.

v. Wees hun, o Heer! een sterke toren.

r. Tegen den aanval des vijands.

v. Dat de vijand op hen geen voordeel behale.

r. En de zoon der boosheid zich niet verstoute hun hinder te doen.

v. Heer! verhoor mijn gebed.

r. En laat mijn geroep tot U komen.

v. De Heer zij met u.

R. En met uwen geest.

LAAT ONS BIDDEN.

Heer! wees gedachtig aan onze gebeden, en verhoor mij genadiglijk, die uwe barmhartigheid wel eert en allermeeft van doen heb; en dewijl Gij mij, niet om mijne verdienften, maar door eene onverdiende verkiezing van uwe genade, tot de bediening van dit werk hebt aangefteld, geef mij het betrouwen, om uw ambt, aan mij opgelegd, wel te bedienen, en voltrek Gij zelf, door mijne bediening, het werk uwer goedgunftigheid. Door Jesus Christus onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Heer! verhoor onze gebeden en spaar ons, die U onze zonden belijden; opdat wij, door de getuigenis van ons eigen gemoed verwezen zijnde, door uwe goedertierenemeedoogenheid mogen ontslagen worden. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Wij bidden U, Heer! dat uwe barmhartigheid deze uwe dienaren voorkome, opdat al hunne ongeregtigheden door eene spoedige kwietschelding uitgewasschen worden. Door Christus onzen Heer. R. Am.

LAAT ONS BIDDEN.

Verleen, bidden wij, Heer! aan deze uwe dienaren waardige vruchten van boetvaardigheid, opdat zij aan uwe heilige Kerk, van wier zuiverheid zij waren afgeweken met te zondigen, door de bekomene vergiffenis gansch zuiver en onbesmet wederom mogen teruggegeven worden. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Heer! wees gedachtig aan onze gebeden, en laat uwe goedertierene barmhartigheid niet verre zijn van deze uwe dienaren. Genees hunne wonden, en vergeef hunne zonden; opdat zij, door geene boosheden van U meer gescheiden zijnde, aan U, hunnen Heer, gestadiglijk mogen vastblijven. Door Christus onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

O Heer, onze God, die door onze overtredingen niet overwonnen, maar door onze voldoening verzoend wordt: sla uwe oogen op deze uwe dienaren, die bekennen dat zij U zwaarlijk hebben vergamd. Het staat U alleen toe de zonden te vergeven, en de misdadigen te ontslaan, die gezegd hebt, dat Gij de bekeering der zondaren liever hebt, dan hunnen dood.

Verieen hun dan , Heer ! dat zij waken in boetvaardige werken , opdat , hunnen verkeerden handel gebeterd zijnde , zij zich mogen verheugen over de eeuwige blijdschap , die zij van U hopen te verkrijgen. Door Christus , onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

O God , allergoedertierenste Schepper en allergenadigste Hersteller van het menschelijk geslacht ; die den mensch , door de nijdigheid van den duivel geworpen uit zijn eeuwig geluk , verlost hebt door het bloed van uwen eenigen Zoon : vergun ook het leven aan deze uwe dienaren , wier dood Gij niet begeert , en die Gij niet verlaten hebt , hoewel zij dwaalden ; neem hen aan terwijl zij zich beteren . Door Christus , onzen Heer. R. Amen.

LAAT ONS BIDDEN.

Laat uwe goedertierenheid bewogen worden , bidden wij U , Heer , door de treurige zuchten van deze uwe dienaren. Genees hunne wonden , reik hun uwe zalige hand toe , om ze op te rigten ; opdat uwe Kerk geen verlies lijde in hare ledematen — dat uwe kudde geene schade onderga — dat de vijand zich niet verheuge over het leed uws huisgezins , en dat degenen die in het zaligmakende bad herboren zijn , in

den tweeden dood niet vallen. Door Christus, onzen Heer. R. Amen.

Laat ons bidden.

Wij storten dan voor U, o Heer! onze nederige gebeden en het gewezen van ons hart. Spaartoch degenen die hunne schuld belijden, opdat zij door uwe hulp ten tijde van dit sterfelijk leven zoodanig hunne zonden beweenen, dat zij in den vervaarlijken dag des oordeels het vonnis der eeuwige verdoemenis mogen ontgaan, en niet proeven, hetgeen verschrikt in de duisternissen en knarst in het midden der vlammen; maar dat zij, van den dwaalweg wedergekeerd zijnde tot den weg der gerechtigheid, met geene nieuwe wonden worden gekwetst; integendeel, dat hun eeuwiglijk blijblijve wat uwe genade hen heeft gegund, en hetgeen uwe barmhertigheid in hen heeft hersteld. Door Christus, onzen Heer. R. Amen.

Meditatien voor Zieken.

I. MEDITATIE.

Ik heb gezwegen. Heer, omdat
ik weet dat het van U komt.
Ps. 38. v. 10.

Neen, ik mag niet klagen, als de Heer mij slaat, als Hij mij slaat uit liefde, om

mijne ziel te genezen. Sla en pijnig mij, Heer! ik geef mij over aan uwen wil. Hoe zoet zijn de geeselen, onder welke uwe barmhartigheid schuilt! Helaas! ware het dat Gij mijn ligchaam gespaard hadt, mijne ziel zoude niet opgehouden hebben van zich zelve te dooden. Zij was overdekt door schrikkelijke wonden: Gij zaagt dit en hebt er medelijden mede gehad: Gij vernedert dit zondig ligchaam; Gij verijdt mijn boosaardige ontwerpen, en geeft mij weder den smaak van uwe eeuwige waarheid, welke ik zoo lang verloren had. Wees dan in eeuwigheid gezegend. Ik omhels de hand die mij vermorzelt, en aanbid de arm, die mij kastijdt.

II. MEDITATIE.

Ontferm U mijner, Heer! want ik
ben zwak. Ps. 6. v. 5.

O mijn God! ik kan niets bijbrengen als mijne verdrukkingen, om U tot barmhartigheid op te wekken. Zie, hoe zeer ik uwe hulp noodig heb, en weiger ze mij niet. Ik besef er de noodzakelijkheid van, o Heer! en acht mij gelukkig dit te gevoelen, omdat mij dit gevoelen in het mistrouwen houdt van mij zelve. Gij hebt mijn vleesch gegeeseld om het te zuiveren: Gij hebt mijn ligchaam vermorzeld,

om mijne ziel te genezen. Het is door het zalig lijden, dat Gij mij onttrekt aan de bedorvene vermaken der wereld. De zwakheid van mijn vleesch bedroeft mij, die nogtans geen schrik had van de zwakheid mijns geestes, die zoo lang de slaaf der ijdelheden geweest is en teugeloos mijne bedorvene hartstogten naliep. Ik was krank, maar geloofde het niet; mijne ziekte naar de ziel was zoo hevig, dat ik niet meer voelde of zag wat kwaad was. O gelukkige ziekte, die mijne oogen opent voor de waarheid en geheel mijn hart verandert!

III. MEDITATIE.

De genade is u gegeven, niet alleen
van in Hem te gelooven, maar
ook van voor Hem te lijden.
Philip. 1. v. 29.

ô Kostbare gave, die bijna niet gekend is! Het lijden is niet minder te achten als het geloof, dat de heilige Geest in onze harten gestort heeft. Gelukkig teekenen van de barmhartigheid Gods, als Hij ons het lijden overzendt. Maar zou het ook dit gelukkig teekenen zijn als wij lijden tegen onzen dank en met onverduldigheid? Ach neen! want zoo ook lijden de duivelen. Die lijdt zonder te willen lijden, gevoelt reeds in zijne pijnen het begin

der altijddurende smarten. Die zich met geduld aan zijn lijden onderwerpt, verandert het in een oneindig goed; ik wil dan, o mijn God, in vrede en met liefde lijden. Het is niet genoeg uwe heilige waarheden te gelooven, men moet ze volgen: zij veroordeelen ons tot het lijden, maar leeren er ons ten zelfden tijde den prijs van kennen. O Heer! versterk, herschep mijn verzwakkend geloof, opdat men in mij het geloof en het geduld van uwe Heiligen ziet uitschijnen. Indien ik soms, ondanks mij, eenig ongeduld beetoone, dat ik er mij aanstonds over veroetmoedige, en er de misdaad van herstelle door het lijden.

IV. MEDITATIE.

Heer! antwoord voor mij, want ik lijde schrikkelijke pijnen. Is. 58. v. 14.

Gij ziet de kwalen die mij overvallen. De natuur beklagt er zich over; wat moet ik haar antwoorden? De wereld zoekt mij nog te streelen en te bedriegen; hoe moet ik haar verwerpen? Wat zou ik zeggen? O Heer! daar blijven mij, helaas! geene krachten meer over, als om te lijden en om te zwijgen. Antwoord, bid ik U, zelve voor mij door uwe alvermogenende woorden, en verwijder van mij de

bedriegelijke wereld, die mij reeds éénmaal verleid heeft; ondersteun mijn hart, terwijl de natuur bezwijkt. Ik lijde geweld door de smarten, welke Gij mij overzendt, en door mijne driften, die nog niet zijn uitgedoofd. Ik lijde, haast U om mij te helpen.

OVER HET OVERDENKEN VAN DEN DOOD.

(Uit Thomas à Kempis.)

1. Het zal hier zeer haast met u gedaan zijn: daarom zie toe, hoe uwe zaken staan.

Heden is de mensch, en morgen komt hij niet te voorschijn; en als hij uit de oogen is, dan is hij weldra uit het hart.

O domheid en versteendheid van het menschelijk hart, hetwelk alleen de tegenwoordige dingen beschouwt en de toekomende niet beter overdenkt.

Gij moest u zoo gedragen, in al uwe werken en gedachten, alsof gij heden gingt sterven.

Hadt gij een goed geweten, gij zoudt den dood niet veel vreezen.

Het ware beter de zonde te schuwen, dan den dood te *willen* ontvlugten.

Zijt gij heden niet bereid, hoe zult gij het morgen wezen?

De dag van morgen is u onzeker, en hoe weet gij, of gij dien zult beleven?

2. Wat baat het, hier lang te leven, als wij ons zoo weinig beteren?

Ach! een lang leven maakt ons niet altijd beter, maar het vermeedert dikwijls onze schuld.

Ach! of wij maar éénen dag op deze wereld wel geleefd hadden.

Velen rekenen de jaren van hunne bekeering: maar de vrucht hunner verbetering is dikwijls zeer klein.

Zoo het vreeselijk is om te sterven, denk, dat het misschien nog gevaarlijker voor u zal zijn om langer te leven.

Zalig is hij, die altijd zijn doodsuur voor oogen heeft, en die zich alle dagen bereidt om te sterven.

Hebt gij somtijds eenen mensch zien sterven, denk dan dat gij denzelfden weg ook haast zult ingaan.

3. Als het morgen is, denk dat gij tot den avond niet zult leven; en als het avond is, wil u den dag van morgen niet verzekeren.

Wees dan altijd bereid, en leef zoo, dat u de dood nooit onbereid vinde.

Vele menschen sterven haastiglijk en onverwacht: *want de Zoon des menschen zal komen, op een uur, als wij er niet op denken.* (LUC. XII, 40.)

Als het laatste uur zal gekomen zijn, dan zult gij van uw voorgaande leven geheel

anders oordeelen; en dan zult gij ten uiterste droevig zijn, omdat gij zoo traag en onachtzaam zijt geweest.

4. Ach! hoe gelukkig en wijs is hij, die nu in zijn leven zoodanig tracht te zijn, gelijk hij wenscht (*van den Heer*) in zijnen dood gevonden te worden

Doch de volkomene versmading der wereld, de vurige begeerte om altijd in de deugd te vorderen, de liefde tot de regelmatigheid, arbeid en boetvaardigheid, de ijver tot de gehoorzaamheid, de verloochening van zichzelf, en het lijden van alle tegenspoed ter eere van Christus, zullen in dien laatsten oogenblik een groot betrouwen geven van zaliglijk te sterven.

Gij kunt veel goeds doen, terwijl gij nog gezond zijt; maar wat gij, ziek zijnde, zult kunnen doen, weet ik niet.

Weinige menschen worden gebeterd met ziek te zijn; gelijk er ook weinigen heiliger worden door pelgrimstogten of veel te reizen.

5. Betrouw u niet op uwe vrienden en magen, en stel uwe zaligheid niet uit tot de toekomstige tijden: want de menschen zullen u al eer vergeten hebben, dan gij wel meent.

Het is beter nu in tijds te zorgen, en uwe goede werken vooraf naar den hemel

te zenden, dan u zelven op de zorg en hulp van anderen na uwen dood te verlaten

Zoo gij voor u zelven niet zorgt, wie zal hiernamaals voor u bezorgd wezen?

De tijd is nu zeer kostelijk : *Het zijn de dagen der zaligheid, het is nu de bekwame tijd.* (II. Cor. VI. 2.)

Maar helaas! dat gij dien tijd niet nuttiger besteedt, in welken gij een eeuwig leven kunt verdienen!

De tijd zal komen, dat gij één dag, ja één uur zult wenschen om u te mogen beteren; en ik weet niet, of gij die wel zult verkrijgen.

6. Welaan dan, allerliefsten! denkt toch van wat een groot gevaar en van wat schrik gij u nu kunt verlossen, indien gij nu altijd in de vreeze Gods, en in de vreeze des doods wilt leven.

Doet nu uw best om zoo te leven, dat gij in uw doodsuur u eerder moogt verblijden, dan vreezen.

Leert nu aan de wereld sterven, op dat gij dan moogt beginnen te leven met Christus.

Leert nu alle dingen versmaden, opdat gij dan, van alles los en vrij, tot Christus moogt reizen.

Kastijdt nu uw ligchaam door boetvaardigheid, opdat gij alsdan moogt hebben een vast betrouwen.

7. Ach, dwaze mensch! wat belooft gij u lang te leven, daar gij u niet één dag kunt verzekeren.

Hoe velen zijn er door deze hoop niet bedrogen, die haastiglijk en onvoorziens zijn gestorven.

De eene is vergaan door het vuur, een ander door het zwaard, anderen door de pest, anderen door de roovers: en alzoo is de dood het einde van alle menschen, en *hun leven gaat voorbij als eene schaduw.* (Job. XIV, 10. — Ps. CXLIII, 4.)

8. Wie zal u na uwen dood gedachtig zijn, en wie zal toch voor u bidden?

O, allerliefsten! doet nu wat gij kunt, want gij weet niet, wanneer gij sterven zult: gij weet ook niet, wat er na uwen dood zal volgen.

Terwijl gij nog tijd hebt, zoo vergadert voor u rijkdommen, die niet vergaan.

En bekommert u met niets dan met uwe zaligheid, en zijt alleen bezorgd voor hetgeen God aangaat.

Zendt dagelijks uwe gebeden en verzuchtingen met tranen naar den hemel, opdat uwe ziel na den dood gelukkig tot den Heer moge overgaan. Amen.

BLADWIJZER.

Morgengebed	5
Avondgebed	7
Gebeden onder de heilige Mis . .	9

BIECHTGEBEDEN.

Voorafgaande herinnering. . . .	27
Aanwijzing en gebeden voor de ont- vanging van het heilig Sakrament der Biecht	28
Gebeden vóór de Biecht	29
Rouwgebed.	33

COMMUNIEGEBEDEN.

Vóór de heilige Communie . . .	35
Na de heilige Communie	41
De zeven Boet-psalmen	45
Gebeden, om voor zich zelven, of voor de zielen in het vagevuur den vollen aflaat te verdienen .	58

GODVRUCHTIGE OEFENINGEN VOOR IEDEREN DAG DER WEEK.

Voor den Zondag. Ter eere van de allerheiligste Drievuldigheid . .	67
---	----

BLADWIJZER.

Litanie aan de allerh. Drievuldigheid.	68
Oefening voor den Maandag. Ter eere van den heiligen Geest, en tot lafenis der geloovige zielen in het vagevuur	73
Litanie van den heiligen Geest. .	73
Oefening voor den Dingsdag. Ter eere van den heiligen Naam Jesus.	78
Litanie tot den heiligen Naam Jesus.	79
Oefening voor den Woensdag. Tot den heiligen Engel-bewaarder. .	83
Litanie tot de heilige Engelen. .	84
Oefening voor den Donderdag. Ter eere van het heilig Sakrament des Altaars	90
Litanie van het allerheiligste Sakrament des Altaars	91
De lofzang <i>Te Deum Laudamus</i> . .	102
Oefening voor den Vrijdag. Tot den lijdenden Jesus	104
Litanie van het lijden onzes Heeren Jesus Christus	105
Oefening voor den Zaturdag. Tot de allerheiligste Maagd Maria .	112
Litanie ter eere van de heilige Maria .	113
Litanie van alle Heiligen. . . .	116
De smartelijke Rozenkrans . . .	125
Kruisweg overdenking	134
Gebeden en overdenkingen in lijden .	146
Betrachtingen op het lijden van Jesus Christus.	161

BLADWIJZER.

Aanbeveling eener christelijke ziel in de heilige vijf wonden van Jesus .	166
Godvruchtige vereering der zeven laat- ste woorden van Jesus aan het kruis.	168
Litanie tot Jesus om zalig te sterven .	178
Gebed om eenen goeden dood te bekomen.	182
Litanie van onderwerping aan den wil Gods.	184
Gebed in groote droefheid . . .	186
Gebed in ziekte	187
Gebed na het herstel der gezondheid.	189
Gebed voor een zieke	190
Troostgebed bij den dood van eenen vriend of eener vriendin . . .	191
Troostgebed bij den dood van ge- liefde ouders	193
Troostgebed voor ouders bij den dood van een geliefd kind . .	195
Overwegingen, gevoelens en gebeden, ter gelegenheid van het afsterven van personen, die ons dierbaar zijn . .	198

GEBEDEN BIJ ZIEKEN EN STERVENDEN.

Gebed bij het begin der ziekte. .	206
Gebed bij toenemende ziekte. . .	207
Litanie tot Jesus, ten gebruike der zieken.	209
Psalm in lijden	215
Gebed van eenen berouwhebbenden	

BLADWIJZER.

zondaar, die in zijne ziekte of krankheden met betrouwen zijne toevlugt tot de eindelooze barm- hartigheid van God neemt. . .	217
Voorbereidings-gebed tot ontvangst der heilige Sakramenten . . .	223
Opwekking tot berouw.	223
Gebed des zieken na de belijdenis.	224
Voorbereiding tot de heilige Com- munie.	225
Gebed na de heilige Communie. . .	227
Gebed voor het heilig Oliesel . . .	228
Gebed na het heilig Oliesel . . .	229
Morgengebed bij aanhoudende ziekte.	229
Avondgebed	230
Gebed in oogenblikken van ongeduld of hevige smarten.	231
Gebed bij eenen zieken, die door een plotseling toeval overvallen is. . .	232
Gebeden bij stervenden	234
Litanie welke de heilige Kerk leest voor de stervenden	237
Ander gebed voor stervenden . . .	248
Aanstonds na het overlijden. . .	250

GEBEDEN VOOR DE OVERLEDENEN.

Gebeden onder de Misse voor de overledenen	252
Litanie voor de overledene geloovigen.	263
Gebed tot lafenis der geloovige zielen.	266

BLADWIJZER.

Overwegingen tot de gedachtenis van alle geloovige zielen	267
Rozenkrans-gebeden voor de over- ledenen	270
Lijk-psalm. (<i>Bij het begraven</i>). . . .	275
Als men van het kerkhof huiswaarts keert	276
Treurzang der Kerk. <i>Dies iræ</i>	277
Vigiliën of getijden der overledenen .	279
Magnificat	283
Gebed voor bisschoppen of priesters.	286
Gebed voor een manspersoon	286
Gebed voor eene vrouwelijke over- ledene.	286
Gebed voor vrienden en weldoeners .	287
Gebed voor alle geloovige zielen .	287
Gebed voor vader of moeder. . . .	287
Gebed op den sterfdag.	288
Gebed op een jaargetijde	288
De lofzang van Ezechias	320
De lofzang van Zacharias	324
De Vesperpsalmen op Zondag	328
Vesperpsalmen op de Feestdagen .	341
Gebeden der generale absolutie . . .	366
Meditatiën voor zieken.	370
Over het overdenken van den dood .	374

GOEDKEURING.

Imprimi potest.

Ruremundæ, hâc 11 Martii 1845.

J. A. PAREDIS,

Ep. Hir. et Adm. Aplicus Limb.

newd

gdd.
Iqui

